

Treball de Fi de Màster

Títol

Autoria

Tutoritzat per

Màster

Departament

Data

Full resum del TFM

Títol del Treball Fi de Màster:

Català:

Castellà:

Anglès:

Autoria:

Tutoritzat per:

Edició:

Màster:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Màster (extensió màxima 600 caràcters)

Català:

Castellà:

Anglès:

*La invisibilització de les persones migrants
sense dret a vot en la comunicació electoral:
el cas dels comicis municipals de 2019 a Salt*

PROPOSTES PER A UNA COMUNICACIÓ INCLUSIVA

Treball de Fi de Màster

Màster de Mitjans de Comunicació i Cultura

Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de
Barcelona

Curs 2020 – 2021

Emma Granyer i Burrassó

Tutora: Nereida Carrillo Pérez

Barcelona, 25 de juny de 2021

“Aconseguir el dret a vot no elimina la discriminació cap a les persones nouvingudes”,
Mostafà Shaimi

**LA INVISIBILITZACIÓ DE LES PERSONES MIGRADES EN LA COMUNICACIÓ ELECTORAL:
EL CAS DELS COMICIS MUNICIPALS DE 2019 A SALT**

Autoria: *Emma Grañé i Burrassó*

Tutoria: *Nereida Carrillo Pérez*

2020 - 2021

Treball de fi de màster de Mitjans, Comunicació i Cultura de la Facultat de
Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona

Resum: L'increment constant de la població nouvinguda a Salt durant les darreres dues dècades va fer que el poble es convertís en un dels més racialitzats de Catalunya, amb un 40% de població d'origen estranger. A més, les diferències socials i econòmiques entre la mateixa població mai han ajudat a crear un poble inclusiu sinó tot el contrari: han accentuat encara més les desigualtats i la falta de drets que pateix el col·lectiu de persones migrants, essent la falta de dret a vot una de els més greus problemàtiques: 1 de cada 3 habitants de Salt majors de 18 anys no pot votar. Així doncs, aquest treball planteja, d'una banda, la representació democràtica d'aquestes persones en els resultats electorals, de l'altra, la invisibilització de les persones nouvingudes sense dret a vot en la comunicació electoral i les propostes polítiques dels partits en les eleccions municipals del 2019 i, finalment, l'estudi d'alternatives de participació política i ciutadana per aquest col·lectiu a través de les associacions i entitats.

Paraules clau: sufragi actiu, sufragi passiu, economia submergida, precarietat identitària, conveni de reciprocitat, territorialització dels drets.

Resumen: El incremento constante de la población recién llegada a Salt durante las últimas décadas hizo que el pueblo se convirtiese en uno de los más racializados de Cataluña, con un 40% de población de origen extranjero. Además, las diferencias sociales y económicas entre la población nunca han ayudado a crear un pueblo inclusivo sino todo lo contrario: han acentuado aún más las desigualdades, siendo la falta de derecho a voto una de las más graves problemáticas: 1 de cada 3 habitantes de Salt mayor de 18 años no puede votar. Así pues, este trabajo plantea, por un lado, la representación democrática de estas personas en los resultados electorales, del otro, la invisibilización de las personas recién llegadas sin derecho a voto en la comunicación electoral y las propuestas políticas de los partidos en las elecciones municipales del 2019 y, finalmente, el estudio de alternativas de participación política y ciudadana para este colectivo a través de las asociaciones y entidades.

Palabras clave: sufragio activo, sufragio pasivo, economía sumergida, precariedad identitaria, convenio de reciprocidad, territorialización de los derechos.

Abstract: The constant increase of the migrant population in Salt over the last two decades made the village become one of the most racialized towns of Catalonia, with 40% of newcomer population. Furthermore, social and economic differences within the

population of Salt never helped to bring people together and create an inclusive town, but quite the opposite: it has furthered accentuated the inequalities and lack of rights that affect migrants, being the lack of the right to vote one of the biggest problems, as 1 out of every 3 inhabitants of Salt over 18 years cannot vote. Thus, this work raises, on the one hand, the democratic representation of these people in the electoral results, on the other hand, the invisibility of people without the right to vote in the electoral communication and political proposals of the parties in the municipal elections of 2019, and, finally, the study of alternatives of political and citizen participation for this group through associations.

Key words: active suffrage, passive suffrage, underground economy, identity insecurity, reciprocity agreement, territorialisation of rights.

ÍNDIX

1. Introducció	4
2. Marc teòric i analític	8
2.1. Context polític de l'Estat Espanyol sobre el dret a vot de les persones d'origen estranger.....	8
2.2. Els drets polítics de les persones migrants.....	12
2.3. La representació política de les persones nouvingudes	21
2.4. El tractament informatiu de la població estrangera a partir de la teoria del <i>framing</i>	35
2.5. El dret al sufragi actiu i passiu de les persones migrants.....	25
Sufragi actiu	26
Sufragi passiu	27
2.6. L'associacionisme com a alternativa de participació política per a les persones migrants	31
3. Disseny metodològic	40
4. Anàlisi dels resultats de la investigació.....	47
4.1. Les propostes polítiques dels partits: marc conceptual i llenguatge	47
Ciutadans – C's	50
Independents per Salt – CUP	52
Esquerra Republicana de Catalunya - ERC.....	62
Junts X Cat – Junts x Salt.....	65
PODEMOS Salt.....	65
Partit Popular Salt - PP.....	68
Partit Socialista de Catalunya – PSC Salt	69
VOX – VOX Salt	73
4.2. Les entrevistes: la representació i la participació política de les persones nouvingudes segons els candidats.....	78

4.3.	Focus groups: el debat actual i les propostes de futur	98
	Discussió 1: Regularització del dret a vot.....	98
	Discussió 2: Participació i representació política.....	102
	Discussió 3: El paper de l'associacionisme.....	106
	Discussió 4: Propostes polítiques dels partits	108
4.4.	Comunicació política i electoral als mitjans locals: les entrevistes dels candidats a TV Salt	109
	Habitatge	110
	Seguretat, civisme i neteja.....	114
5.	Discussió i conclusions	118
6.	Referències bibliogràfiques.....	124
7.	Annexos.....	128

1. Introducció

La idea d'investigació del present treball de fi de màster neix de la inquietud personal per revertir la situació de desigualtat política que pateixen molts habitants de Salt, el meu poble, des de fa diverses dècades. Una de les principals conseqüències que Salt tingui gairebé un 40% de població d'origen estranger, segons dades de l'Idescat, queda directament plasmada en la baixa participació ciutadana durant les eleccions: un de cada tres habitants de Salt no té dret a vot. De fet, tal com es pot observar a la taula següent, la participació en les darreres eleccions sempre ha oscil·lat entre el 52% i el 58% dels electors.

	Nombre		Vots			Percentatge	
	electors	votants	a candidatures	blancs	nuls	participació	abstenció
2015	14.322	8.156	7.983	96	77	55,0	45,0
2011	14.056	8.405	8.072	245	88	57,3	42,7
2007	15.277	8.074	7.797	232	45	52,9	47,2
2003	16.850	9.799	9.626	137	36	58,2	41,9
1999	17.325	9.327	9.119	150	58	53,8	46,2
1995	16.702	9.968	9.795	111	62	59,7	40,3

Taula de dades de participació electoral en les eleccions municipals de Salt. Font: Idescat

Com es pot observar, la taula no està actualitzada i hi falten les dades del 2019, però segons s'ha pogut consultar en les dades del *Naciódigital*, la participació política en les últimes eleccions municipals a Salt va ser només del 56,74%, és a dir, de les 15.453 persones inscrites al cens electoral, només en van votar 8.768. Tenint en compte que, actualment, Salt té 32.138 habitants, segons les dades de l'Idescat, el nombre de persones que acaben votant és baixíssim.

D'alguna manera, Salt ha estat un poble que, per unes circumstàncies o unes altres, sempre ha obert les portes als nouvinguts. De totes maneres, va ser entre l'any 2000 i el 2009 que el poble va acollir el major nombre de població immigrant. Segons les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, a l'any 2000 Salt tenia una població de 22.017 habitants, nombre que augmenta fins a 29.985 habitants l'any 2009. L'ascens de població és bastant gradual fins el 2007 ja que després, amb només dos anys la població augmenta en 2.312 habitants, un 7'7%.

La gran crisi econòmica l'any 2008 també va tenir efectes en la demografia del poble, ja que des del 2009 al 2014 es manté pràcticament estable, situant la xifra de població d'aquest darrer any en 30.103 habitants, només 118 més que al 2009. La falta de treball i

el tancament de molts dels petits comerços del poble, alguns de tota la vida i molts d'altres encapçalats per aquesta població nouvinguda com a recurs per guanyar-se la vida, van ser només alguns dels efectes més evidents de la devastadora crisi. Del 2014 al 2016 hi ha un lleuger descens de la població que ben aviat es reverteix en ascens fins el 2020, quan s'assoleixen els 32.138 habitants.

Per tant, el treball també posa en qüestió la legitimitat democràtica dels resultats obtinguts, ja que un terç de la població no té el dret per expressar-se, ni per decidir o participar en la política, sigui municipal, autonòmica o general.

Així doncs, el treball dut a terme planteja, d'una banda, la discriminació que pateix aquesta part de la població saltenca per no tenir dret a vot, així com la falta de representació en les propostes polítiques presentades pels partits polítics del poble durant la campanya electoral de les eleccions municipals celebrades el 26 de maig de 2019. L'estudi se centra en primer lloc, en l'anàlisi del contingut dels programes electorals per veure en quin marc conceptual queda englobada aquesta part de la població i, en segon lloc, en l'anàlisi d'alternatives de participació política ciutadana a través de l'associacionisme.

D'altra banda, a partir de les anàlisis exposades anteriorment, el treball també proposa un "dossier de bones pràctiques" adreçat als partits polítics de Salt i que aborda tant les polítiques públiques com una comunicació més inclusiva. Les idees exposades en aquest document han estat treballades a partir de discussions grupals compostos per associacions de veïns de la vila, polítics i entitats de persones migrants.

La recerca d'aquest treball s'inscriu dins dels estudis de comunicació política, concretament, en la relació entre el gran nombre de població sense dret a vot i la falta de representació d'aquests en les propostes polítiques dels partits. De fet, algunes de les principals preguntes plantejades en l'inici de la investigació i que han estat imprescindibles per a poder assolir els objectius del treball han estat les següents:

1. A quina part de la població van adreçades les propostes polítiques dels partits?
2. En quin marc conceptual s'engloba la part de la població saltenca sense dret a vot?
3. Hi ha persones racialitzades a les candidatures dels partits que puguin servir com a referents del 40% de la població de Salt que són d'origen estranger?
4. Si aquests referents hi són presents, en quins partits i en quina posició de la llista?
5. Existeixen alternatives de participació política per a les persones sense dret a vot?

6. S'inclouen aquestes persones en la comunicació política i electoral durant la campanya? En quins temes? De quina manera i amb quin lèxic?

En els dos primers casos, la variable independent estudiada són les propostes de polítiques dels partits i, per tant, la variable dependent la representació de la població estrangera sense dret a vot en aquestes, ja que depèn directament de les propostes presentades pels partits polítics i de la tipologia de persones que els formen. En ambdós casos s'estudia la causalitat. D'altra banda, les preguntes 3 i 4, s'estudien com a variables independents de la pregunta 5, ja que, aquesta última, és una conseqüència directa de les altres: aquesta part de la població no pot participar en la política convencional, ho fa a partir d'espais de decisió alternatius com l'associacionisme? De fet, segons el directori d'entitats de l'Ajuntament de Salt (2021), al poble hi ha 250 associacions registrades, un nombre molt elevat tenint en compte que hi ha més de 30.000 habitants, segons dades de l'Idescat (2021).

Així doncs, les hipòtesis que presenta el treball són:

1. Les propostes polítiques presentades pels partits polítics durant la campanya electoral de les eleccions municipals del 26 de maig de 2019 no tenen en compte la població saltenca sense dret a vot.
2. La població d'origen estranger només apareix en marcs conceptuals negatius en les polítiques presentades pels partits durant les eleccions municipals del 26 de maig de 2019.
3. En la comunicació política i electoral durant la campanya, la representació de les persones migrants sense dret a vot és residual. Sovint hi apareixen lligats a marcs conceptuals negatius.
4. La falta de representació en els partits polítics de població d'origen estranger dificulta la participació política d'aquests.
5. L'associacionisme a Salt serveix com a alternativa de participació política per a la població estrangera.

Les tres primeres hipòtesis responen en un model d'investigació *descriptiu simple*, és a dir, són purament qualitatives i es resolen mitjançant l'anàlisi i l'observació. La quarta hipòtesi, en canvi, és de tipus *explicativa relacional analítica i causal*, per tant, pretén analitzar tots els factors que causen l'associacionisme a Salt com a objecte d'estudi.

El treball està estructurat en tres apartats: en primer lloc, trobem el **marc teòric i analític**, que engloba les aportacions estudiades de diferents investigacions sobre els processos de participació política de la població estrangera tant en eleccions com a partir d'associacions i entitats, i les diferents lleis reguladores del sufragi actiu i passiu a l'Estat Espanyol i en altres països de la Unió Europea. En segon lloc, el **disseny metodològic**, que se centra en l'anàlisi dels programes electorals presentats pels partits en les eleccions municipals del 2019, la realització d'entrevistes als *community manager* i candidats polítics de cada partit polític de Salt, els grups de discussió entre veïns i polítics per proposar noves maneres de representació polítiques inclusives i plasmar-les en un dossier final “de bones pràctiques”. Finalment, l'**anàlisi dels resultats** a partir de l'estudi i l'extracció de dades, les conclusions i les “recomanacions de bones pràctiques”.

Finalment, caldria destacar que aquesta investigació no només té un fi acadèmic sinó que, conjuntament amb el dossier de bones pràctiques per a crear una comunicació inclusiva i justa adreçada a tota la població de Salt, també té un objectiu clau d'aportació social, ja que podrà servir com a exemple per altres municipis amb les mateixes característiques en la tipologia de ciutadans. D'aquesta manera, es pot avançar cap a una societat no només més cohesionada sinó també més justa i igualitària, on totes les persones tinguin puguin expressar-se lliurement sense ser discriminades. És a dir, avançar cap a una societat democràtica real.

2. Marc teòric i analític

En el present apartat se situa el debat teòric sobre el dret a vot de les persones d'origen estranger dividit en cinc blocs. Primer, es contextualitza la situació política dins l'Estat Espanyol d'aquesta part de la població, així com també es fa èmfasi dels drets polítics els quals poden gaudir i els que no. Més endavant, s'aprofundeix en les aportacions teòriques sobre la falta de representació de la població migrant en els processos de participació política i, per tant, en el sufragi actiu i passiu d'aquesta part de la societat.

Finalment, el debat se centre en la relació entre la present falta de representació política d'immigrants i la seva alta participació en les associacions i entitats del poble com a alternativa de participació política i ciutadana.

2.1. Context polític de l'Estat Espanyol sobre el dret a vot de les persones d'origen estranger

En les últimes dècades, els processos d'immigració dins l'Estat Espanyol han assolit xifres cada vegada més elevades fins a convertir-se en el principal factor de transformació social (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009). A partir de la dècada dels anys setanta, a poc a poc Espanya va aconseguir posicionar-se dins la llista de països que formen part “del marc de l'economia globalitzada”, en part, gràcies a la seva entrada dins la Unió Europea (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009, p. 3). Al mateix temps, la fi de la dictadura del règim franquista i la creació de la nova Constitució Espanyola l'any 1978, van facilitar la creació d'un Estat del Benestar que apostava per un nivell elevat de drets democràtics als ciutadans, així com d'ajudes i garanties legals i, a més, va permetre la creació de sindicats de treballadors i negociacions col·lectives que van recompondre el mercat de treball (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009, p. 3).

Amb tot això, el nivell de vida dels espanyols va augmentar considerablement fins a tenir el que Cachón (2009) anomena “*poder social de negociació dels treballadors autòctons i el seu nivell d'acceptabilitat*” (p.3).

És a dir, a causa de l'increment general del benestar; al desenvolupament econòmic de la població; a l'aplicació del pla de l'Estat del Benestar Keynesià introduït pel procés de democratització que garantia l'accés lliure i gratuït en un sistema de sanitat i educació públics, unes garanties de pensions mínimes, etc. a partir de les inversions públiques i l'augment de protagonisme dels poders públics (Jolly, 2005); i, finalment, a la transformació del mercat del treball degut a l'augment del nivell educatiu (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009), es va produir un canvi en la manera d'entendre quin era el nivell de vida acceptable.

El fet que cada vegada hi hagués més població que pogués anar a la universitat afavoria al fet de tenir una carrera professional més qualificada i, per tant, un millor estil de vida. Però, al mateix moment, també dividia el mercat laboral entre les feines acceptables, i les que no o, altrament dit, mercat laboral primari i mercat laboral secundari (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009).

De fet, segons dades extretes per Cachón (2009) de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), l'any 1987 només el 33,8% de la població activa espanyola tenia estudis secundaris o mitjans respecte al 55,9% de població amb estudis primaris o inferiors, i només el 10,3% de població tenia estudis universitaris. Tot i això, en només vint-i-un anys, la situació canvia considerablement: el 2008 només un 14% de la població activa espanyola té estudis primaris o inferiors davant del 51,7% de població que té estudis secundaris o mitjans. El canvi més gran és, sens dubte, l'augment de població activa amb estudis universitaris, que se situava al 33,9% l'any 2008.

Això va causar que les feines amb salaris baixos i, al mateix moment, molt sacrificades que se situaven en el mercat laboral secundari, fossin un reclam per a persones de països estrangers que marxaven del seu país d'origen per a aconseguir una millor qualitat de vida (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009).

Tot i això, els índexs de reclam en el mercat laboral secundari i, per tant, la incentivació de fluxos d'immigració dins l'Estat Espanyol, arriben al seu punt més àlgid durant la crisi econòmica del 2008, on els nivells d'atur d'aleshores arribaven als milions de ciutadans espanyols aturats. Així doncs, el factor principal pel qual aquest "efecte crida" de població

estrangera va ser tan fort no va ser per falta de mà d'obra sinó “pel desajust en el mercat laboral entre el nivell del qual es considera acceptable i el qual es creu d'estar en condicions d'aconseguir, i les condicions de demanda real del mercat laboral” (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009, p. 8). Aquest desajust del mercat ha causat, al mateix moment, una transformació total d'aquest: ha baixat l'activitat de població agrària, s'han incrementat els índexs d'ocupabilitat de les dones, el sector terciari s'ha consolidat com el més important de l'economia espanyola, ha augmentat el nivell educatiu general i, a més, s'han diversificat i creat nous llocs de treball que s'adapten a les noves necessitats socials, culturals, polítiques i econòmiques globals.

Malgrat tot, també cal tenir en compte el poder de l'economia submergida, un element que sempre ha estat present dins l'engranatge econòmic de l'Estat Espanyol. Aquesta, en les darreres dècades ha tingut un doble paper: d'una banda, ser un reclam per la població migrant amb estat irregular i, de l'altra, ser l'única alternativa per a molts migrants en situació de precarietat (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009), ja que, tal com afirmen Castells i Portes (1990), “l'economia submergida evoluciona a les fronteres de les lluites socials, incorporant els que són massa dèbils per defensar-se, rebutjant els qui provoquen conflictes i propulsant els qui tenen la vitalitat i els recursos per convertir-se en empresaris” (Castells i Portes, 1990, citat per Cachón, 2009, p.9).

Així doncs, és evident que tolerar l'existència d'una economia submergida que no demana cap tipus de documentació per treballar fomenta l'arribada de persones migrants en situació irregular perquè és la seva única manera de poder treballar i aconseguir els recursos mínims per viure. Altrament, endinsar-se dins aquest sistema econòmic alternatiu els allunya de poder gaudir de drets fonamentals com, per exemple, l'accés a la sanitat pública i, a més a més, els posiciona en una situació de precarietat radical respecte a l'altra part de població espanyola: se'ls hi afegeixen “altres precarietats per la seva doble condició d'*estranger* i *treballador* com la precarietat identitària, la cultural o la derivada de la falta de reconeixement de drets polítics com el dret a vot” (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009, p. 11).

Un dels factors principals que alimenta aquesta precarietat és el que Cachón (2009, p.11) anomena “marc institucional discriminatori”, que qualifica “d'altres” a les persones

estrangeres i, a més, també crea distinció entre ells: els immigrants treballadors il·legals o els vertaders i bons immigrants (De Lucas, 2002).

Tal com assenyala Cachón (2009), aquest marc institucional discriminatori està format per unes regulacions i uns principis específics com les polítiques d'immigració, les polítiques d'integració dels migrants o, fins i tot, les polítiques generals. Al conjunt d'aquestes regulacions, al mateix moment, també limiten i defineixen les possibilitats d'aquests, ja que els separen, com ja s'ha dit, com a *residents legals* o *residents irregulars* (Cachón, En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de les inmigrantes y las políticas de integración, 2009). Per tant, el que realment potencien aquestes regulacions és la segregació social que encara es fa més evident en qüestions de gènere, de classe social i d'origen. D'aquesta manera, s'entén el procés d'integració de les persones migrants com quelcom que han de realitzar de forma individualitzada i, a més, similar: s'entén d'una manera generalitzada que les persones estrangeres s'han d'integrar de la mateixa manera sense tenir en compte que, en realitat, aquest és un procés social que implica a tota la societat i que cada persona s'integra de la millora que pot o que la seva situació personal li permet.

De fet, seguint aquesta línia generalitzadora, ISOPLAN (1991, citat per Cachón, 2003) engloba les persones migrants en tres grans grups: (i) els experts i tècnics altament qualificats que provenen d'altres països desenvolupats, altrament dit "estables", (ii) treballadors amb poca qualificació que vénen de països en vies de desenvolupament i, per tant, "precaris" i (iii) treballadors il·legals i "indocumentats". Mentre el grup (i) i (ii) es troben en situació regularitzada i, per tant, poden accedir a una feina, a la sanitat pública i al permís de residència, el grup (iii) són els que han de treballar en l'economia submergida. En conseqüència, aquestes persones són sobreexplotades i, a més a més, no disposen de cap mena de dret. Són els que, tal com s'ha comentat anteriorment, pateixen una doble discriminació (i, per tant, són també doblement oprimits) per ser immigrants i treballadors. En aquest cas, és el que Cachón, (2009, p.17) introdueix com "les tres P": **penós**, **perillós** i **precar**. Una nova classe obrera que compateix amb la classe precària autòctona i que la política d'ultradreta aprofita per alimentar discursos racistes i xenòfobs altra vegada en auge dins l'Estat Espanyol.

D'alguna manera, classificar les persones nouvingudes dins el terme "immigrants" fa que les persones autòctones els percebin realment com a gent estrangera i diferent i, conseqüentment, es divideixi la societat entre *ells* (els estrangers) i *nosaltres* (els

autòctons) (Bäck & Soininen, 1998). Per tant, és imprescindible entendre els processos d'integració com un procés col·lectiu i social per tal que aquests siguin efectius.

2.2. Els drets polítics de les persones migrants

Després de la breu contextualització sobre la situació de les persones estrangeres a l'Estat Espanyol, aquest segon apartat aprofundeix una mica més en l'aspecte de la integració a partir dels drets polítics d'aquestes. Tenint en compte la integració ha de ser *amb* els immigrants i no només *dels* immigrants, Cachón també assenyala que aquesta integració “ha de passar de ser un pla de gestió de les diferències a la gestió de la igualtat d'accés a tots els drets” (Cachón, 2009, p.20).

Tal com es comenta al punt anterior (2.1), quan l'Estat Espanyol va deixar d'estar governat pel règim dictatorial franquista l'any 1975, a poc a poc es van anar construint els pilars bàsics per a crear una democràcia amb tots els drets i llibertats que aquesta representa. Cachón (2009, p.23) en descriu tres:

- (i) Les democràcies són (o haurien de ser) més redistribuïdes, més igualitàries i més inclusives.
- (ii) Les desigualtats deslegitimen les democràcies i, en canvi, les igualtats i les polítiques d'igualtat (i d'integració) les legitimen.
- (iii) Les democràcies han de garantir la llibertat dels ciutadans que pugui gaudir-se de manera efectiva.

Aquests serien tres pilars que, al mateix temps, també garantirien un Estat del Benestar. Tenint en compte l'article 9.2 de la Constitució Espanyola (CE) creada l'any 1978, són els poders públics els encarregats de promoure les condicions per tal que “la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups els quals s'integra siguin reals i efectives”, i s'afegeix “remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social” (art. 9.2. CE). També cal tenir en compte el que s'estableix en l'article 13 de la mateixa Constitució: “Els estrangers gaudiran a Espanya de les llibertats públiques que garanteix el present Títol¹ en els termes que s'estableixin els tractats i les lleis” (art. 13.1 CE) i “Només els espanyols seran titulars dels drets reconeguts a l'article 23, excepte que, atenent a criteris de reciprocitat, pugui establir-se per tractat o llei el dret a sufragi actiu i

¹ TÍTOL 1 de la CE: *De los derechos y deberes fundamentales*.

passiu en les eleccions municipals” (art.13.2. CE). Al mateix moment, l’article 23 sentència que: “Els ciutadans tenen el dret a participar en els assumptes públics, directament o per mitjà de representants, lliurement escollits en eleccions periòdiques per sufragi universal” (art. 23.1. CE) i “Així mateix, tenen dret a accedir en condicions d’igualtat a les funcions i càrrecs públics, amb els requisits que assenyalen les lleis” (art.23.2. CE).

Així doncs, i tenint en compte que l’última modificació de l’article 13 es va fer l’any 1992, les llibertats i igualtats que es descriuen en l’article 9 de la CE queden limitades pel que s’exposa en els dos articles següents, 13 i 23: la Constitució Espanyola només reserva el dret al sufragi actiu i passiu als espanyols, excepte en els casos en els quals Espanya ha firmat un tractat de reciprocitat pel reconeixement mutu d’aquests drets (Méndez, 2005). Els països amb els quals l’Estat Espanyol té firmat aquest conveni són 12: Noruega, Islàndia, Equador, Bolívia, Cabo Verde, Corea del Sud, Xile, Colòmbia, Nova Zelanda, Paraguai, Perú i Trinitat i Tobago (Méndez, 2005). Per tant, si el que es vol aconseguir és un Estat del Benestar real, caldria acollir la població nouvinguda com a nous ciutadans amb els mateixos drets i igualtat de condicions que els autòctons. En definitiva, caldria: (i) fer una reforma de l’article 13 de la CE; (ii) eliminar la reciprocitat entre països i (iii) modificar les lleis electorals per tal de reconèixer el dret a vot de tots els ciutadans estrangers amb residència dins l’Estat Espanyol.

Per fer-ho, una de les alternatives que planteja Méndez (2005) és la substitució del requisit de la nacionalitat pel de residència per tal de poder exercir el dret a vot. És el que s’anomena “territorialització dels drets” (Brubacker, 1992, citat per Méndez, 2005, p.129) i que apel·la a la vigència del criteri de residència en lloc de focalitzar-se en el de la nacionalitat a l’hora de poder tenir accés a certs drets. Yasemin Soysal (1994, citat per Méndez, 2005) també ho anomena “ciutadania postnacional”, ja que és una manera de deixar enrere la nacionalitat com a factor imprescindible per adquirir drets.

La situació de les persones migrants dins el marc de participació política és, doncs, desigual: la manca del dret a vot fa que els nouvinguts quedin totalment al marge de la presa de decisions col·lectives sobre aspectes públics, de la participació política activa i, com a conseqüència, no són tinguts en compte. Si, segons Marshall (1998, citat per Méndez, 2005) tota lluita per aconseguir drets civils bàsics va passar primer per aconseguir drets polítics que, més endavant, van permetre aconseguir drets socials i drets econòmics, en el cas de les persones estrangeres és al revés: primer se’ls hi reconeixen

els drets civils, socials i econòmics però, en canvi, mai se'ls hi acaba de reconèixer el dret polític (se'ls hi reconeix de manera parcial).

Tenir dret a vot vol dir poder sentir-se partícip d'una mateixa comunitat política: poder crear demandes, ser representat en els processos polítics, intervenir en les decisions públiques col·lectives i, en definitiva, tenir poder i llibertat de decisió. Malgrat tot, la vinculació entre la nacionalitat i el dret a vot exclusivament reservat als nacionals d'un Estat és una barrera per arribar a un reconeixement total de drets: "la nacionalitat és el vincle jurídic-polític que lliga a una persona física amb un Estat i, fins ara, ha estat el criteri fonamental per determinar la pertinença a una comunitat política, entesa com el conjunt d'individus que es reconeixen algun interès comú bàsic i prenen decisions col·lectives vinculants" (Méndez, 2005, p. 127).

Tot i això, aconseguir la nacionalitat no és gens fàcil: és una via administrativa molt lenta i que, fins i tot, pot suposar la pèrdua de la nacionalitat del país d'origen. A més a més, cada Estat posa les seves pròpies normes i regulacions i això dificulta avançar cap a una discussió col·lectiva sobre quins haurien de ser els requisits mínims per a poder tenir dret a vot. Aquesta desigualtat de drets crea, al mateix moment, una discriminació que es fa evident en molts altres aspectes com ara en l'accés a un treball digne, la segregació social urbana i escolar o el racisme en les relacions socials que es mostra clarament en l'augment de l'extrema dreta en els resultats electorals (Cachón, 2008). Però, tal com assenyala el mateix autor, l'objectiu no hauria de ser que totes les persones siguem iguals sinó que "el progrés social avanci fins que tot els immigrants siguin considerats ciutadans de ple dret" (Cachón, 2008, p.215).

El fet que les polítiques d'integració i immigració recaiguin i depenguin de la sobirania de cada Estat es deu, principalment, a la responsabilitat de les institucions locals, regionals i nacionals per desenvolupar i aplicar aquestes polítiques dins de la comunitat (Cachón, 2008). En tot cas, és evident que la unió entre països per acordar uns principis bàsics en les polítiques d'immigració i integració és imprescindible per a garantir que es compleixin uns mínims acordats. En el cas de la Unió Europea són onze els principis bàsics comuns per aquestes dues polítiques (vegeu Cachón, 2008, p.219) però només cinc els que s'exposen a continuació, ja que són els que estan més relacionats amb la participació de les persones nouvingudes en processos polítics o d'integració. Abans, però, cal assenyalar la descripció que fa la UE sobre aquest últim concepte (European Commission, 2021):

“La integració és un procés bidireccional i dinàmic d’ajust mutu per part de tots els immigrants i residents dels Estats membres”

Així doncs, alguns dels principis que es recullen de manera comuna dins la UE sobre polítiques d’integració i immigració són (Cachón, 2008, p.219):

1. La integració implica el respecte dels valors bàsics de la Unió Europea.
2. El treball constitueix una part fonamental del procés d’integració i és essencial per a la participació dels immigrants, per a les contribucions que els immigrants aporten a la societat d’acollida, i per a fer visibles tals contribucions.
3. L’accés dels immigrants a les institucions i als béns i serveis tant públics com privats, en les mateixes condicions que els ciutadans nacionals i sense discriminacions és un requisit essencial per una millor integració.
4. La participació dels immigrants en els processos democràtics i en la formulació de les polítiques i mesures d’integració, especialment en l’àmbit local, afavoreix la seva integració.
5. Les mesures i polítiques tendents a incloure a la qüestió de la integració en totes les pertinents competències polítiques i nivells de govern i serveis públics s’han de tenir en compte en l’elaboració i posada en pràctica de mesures públiques.

Malgrat tot, no n’hi ha prou amb la institucionalització del factor de la immigració: cal establir polítiques que vagin una mica més enllà per crear una societat realment cohesionada. El PECEI² proposa tres principis fonamentals: (i) el principi de la *igualtat*, que implica l’equiparació de drets fonamentals tant per la població autòctona com nouvinguda; (ii) el principi de la *ciutadania*, que implica el ple reconeixement en processos de participació política, social, cultural, econòmica i cívica i (iii) el principi de la *interculturalitat*, que implica la interacció entre ciutadans de diferents cultures i religions (Cachón, 2008, p. 224). El PECEI reivindica la diferència cultural, però sense que aquesta comporti una diferència de drets i, per tant, busca garantir la igualtat de condicions i oportunitats dins d’una societat plural i diversa. En definitiva, i tal com defineix Cachón (2009), “el que busquen aquestes polítiques és la creació d’una societat amb vincles socials, econòmics, culturals i polítics prou forts per a garantir pertinença plena” (Cachón, 2009, p. 20).

² Pla Estratègic de Ciutadania i Integració

A més a més d'aquestes polítiques d'integració i immigració, també caldria fer una aposta simultània i bidimensional sobre el concepte de *justícia* (Fraser N. , 2001): la justícia *redistributiva* i la justícia de *reconeixement*. Segons Fraser (2001), cap dels dos elements té sentit per si mateix sinó que cal assegurar els dos: la redistribució de la demanda d'igualtat i, al mateix moment, el reconeixement de la diferència. Per a poder dur-ho a la pràctica a través de la política, Fraser afegeix un tercer concepte, la *representació* en el camp polític. D'aquí les "3R" que proposa la teòrica en les quals s'haurien de basar les polítiques d'immigració i integració per tal que la població estrangera passessin de ser subjectes passius a ser subjectes actius (Fraser N. , 2001), és a dir, a tenir veu, vot i opinió que es tinguin en compte.

D'alguna manera, el que proposa Fraser (2001) és una política d'integració amb igualtat de reconeixement de tots els drets i llibertats i que, a més, considera la persona migrant com un subjecte de dret.

Si bé fins ara s'ha comentat la importància de la dimensió jurídica en el procés d'integració, la teòrica Ángeles Solanes (2006) posa de manifest la idea que no és possible la integració de les persones immigrants sense drets fonamentals: encara que aquest sigui, tal com s'ha comentat, un dels pilars amb els quals treballa la Unió Europea, encara es produeixen moltes situacions d'exclusió estratificada de certs col·lectius com els migrants irregulars que no tenen drets en la participació política (Solanes, 2006).

Estudiant amb més profunditat el cas de l'Estat Espanyol, aquest és un dels països amb més fluxos de recepció en l'àmbit mundial. Tot i això, segons Solanes (2006) mai s'ha treballat per aconseguir una integració total amb igualtat de condicions i consideració com a subjecte de drets a les persones nouvingudes, ni tampoc s'ha creat mai un Estatut Jurídic ple que permeti l'articulació efectiva de la integració sinó tot el contrari: s'ha creat un Estatut que només es guia per la situació administrativa de la persona dificultant-li així accés a certs drets fonamentals i alentint el procés d'integració. Es pot veure en la Llei Orgànica 4/2000, de l'11 de gener, sobre drets i llibertats dels immigrants a Espanya i la seva integració social; en la Llei Orgànica 8/2000, del 22 de desembre; la Llei Orgànica 14/2003, del 20 de novembre, present al Real Decret 2393/2004, on s'aprova l'execució de la present llei (Solanes, 2006). Aquestes lleis d'estrangeria només identifiquen entre irregular o regular la situació administrativa de les persones immigrants sense garantir uns mínims d'igualtat (Solanes, 2006). Aquí és, doncs, on comença el cercle de l'exclusió social i que divideix la societat entre "ells" (els migrants) i "nosaltres" (els autòctons). I,

precisament, el que planteja Solanes (2006) va una mica més enllà: l'exigència que requereix la integració social recau a tots els ciutadans, també a la població autòctona per així crear una integració bidireccional que sigui “amb” els immigrants, i no només “dels” immigrants.

Un altre punt a destacar és la crítica que fa Solanes (2006) a la normativa que planteja el PEI, exposat anteriorment. La teòrica assenyala que aquest pla estratègic només té en compte la població nouvinguda regular i resident a l'Estat Espanyol des de fa temps, però no té en compte la població més recent que, en canvi, també és imprescindible per a la integració. Per tant, “el fenomen migratori va unit a la mateixa essència de la integració” (Solanes, 2006, p. 4). De la mateixa manera que “sense integració no hi ha immigració, hi ha explotació, discriminació i marginació de persones vingudes d'altres llocs” (Izquierdo, 2003, citat per Solanes, 2006, p.5) i, per tant, irregularitat.

Així doncs, tal com es demostra en les lleis jurídic-administratives, el principi de la igualtat, els drets i les llibertats no queden repartits de la mateixa manera entre els espanyols i els estrangers. Solanes (2006) considera una classificació “tripartida” dels drets, dividint-los en tres blocs (Solanes, 2006, p. 7):

1. En primer lloc, drets que s'han de reconèixer tant a nacionals com a nouvinguts perquè recauen en la dignitat de la persona. Alguns d'aquests drets són, per exemple, el dret a la vida, a la llibertat individual, a la llibertat ideològica, o a la integritat física i moral.
2. En segon lloc, els drets constitucionals que diferencien entre nacionals i estrangers. Són drets que admeten diferenciacions normativament establertes respecte als autòctons i els immigrants. Algun exemple seria el dret a l'associacionisme, el dret a vaga o el dret a la sindicació.
3. Per últim, els drets no reconeguts (i vetats) pels estrangers. En aquest grup hi ha drets com el del sufragi actiu i passiu.

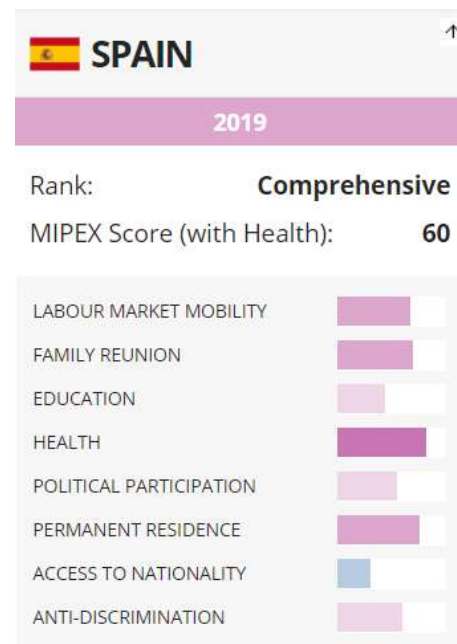
I, fins i tot, els drets que es donen dins del grup de la població nouvinguda també queden repartits de manera heterogènia segons siguin considerats irregulars, empadronats, treballadors o amb ordre d'expulsió (Solanes, 2006, p. 11). Aquesta falta de drets contradiu als principis democràtics de l'Estat de Dret amb els quals l'Estat Espanyol s'identifica, contribueix a la precarietat d'aquests col·lectius i, a més, els allunya encara més de la integració.

En definitiva, el que assenyala Solanes (2006) és la idea que la configuració legal de les persones migrants que és, en molts casos, irregular i insuficient, situa a aquestes persones “en una infracondició jurídica respecte als nacionals i als comunitaris” (Solanes, 2006, p. 12): els immigrants passen a ser infrasubjectes, ja que el seu reconeixement jurídic i polític està directament lligat a un model de treball que, a més, no és vàlid pels autòctons. Per tant, tal com assenyala De Lucas (2004, citat per Solanes, 2006), es crea un vincle entre la nacionalitat, el treball i la ciutadania. Altre cop, la baixa participació política i ciutadana de les persones migrants debilita encara més el seu procés d'integració.

De fet, segons dades de MIPEX (Migrant Integration Policy Index) (MIPEX, 2020)³, que analitza polítiques d'integració i la participació política de diferents països d'Europa, Espanya se situa en la 14a posició, dins d'una escala de 52 països. Una posició molt ben valorada, ja que té en compte: (i) l'accés a l'assistència sanitària tant de persones documentades com indocumentades a partir de l'any 2018 i (ii) la naturalització⁴ que es fa actualment a l'Estat Espanyol amb proves estandarditzades i no procediments discrecionals com s'havia fet fins a l'any 2015.

Gràfic elaborat per MIPEX, 2020

Taula elaborada per MIPEX, 2020

Tal com es pot observar tant en el gràfic com en la taula elaborada per MIPEX (2020), la puntuació que obté Espanya és bastant elevada en molts dels aspectes de la participació

³ Els índex es van elaborar el 2020 a partir de les dades del 2019. Actualment, encara no hi ha les dades del 2020.

⁴ Procés jurídic pel qual un ciutadà estranger ha de passar per tal d'aconseguir la nacionalitat del país receptor.

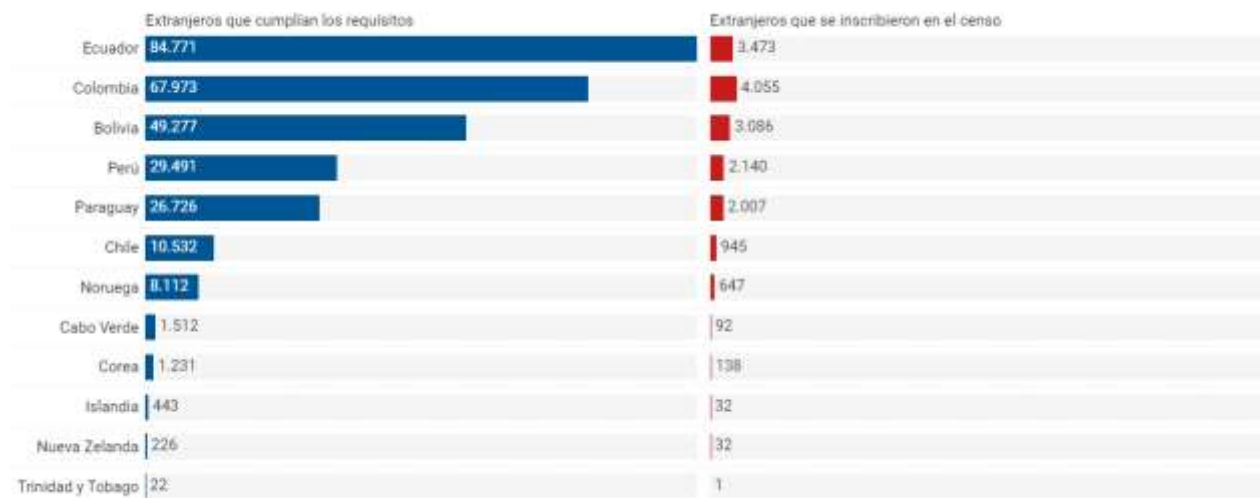
política: molta població estrangera té accés al permís de residència, a la sanitat pública o a l'educació, però, en canvi, l'element que obté menys puntuació és l'accés a la nacionalitat i, per tant, sense nacionalitat no es pot accedir al dret a vot.

A més, segons la política d'immigració actual, els immigrants tenen accés a diferents tipus de participació depenent de la seva situació jurídica-administrativa. D'una banda, si les persones nouvingudes aconseguixen la nacionalitat espanyola, poden tenir accés als mateixos drets que els autòctons. De l'altra, les persones procedents de països de la Unió Europea tenen dret a vot tant a eleccions municipals com a eleccions europees, així com també tenen accés al sufragi passiu i, per tant, ser elegits alcaldes o regidors. Per participar-hi, però, cal anunciar-ho amb anterioritat a través d'un formulari que s'ha de presentar al municipi de residència i inscriure's al CERE (Cens d'Estrangers Residents a Espanya) (Bermúdez & Escrivá, 2016). Per últim, des de l'any 2011, els estrangers procedents d'altres països que no siguin de la UE els quals Espanya ha firmat un conveni de reciprocitat poden votar en eleccions municipals si: estan empadronats i demostren un mínim de cinc anys de residència permanent abans de les eleccions i s'han inscrit al CERE. Recordem que, fins avui, els països que han firmat aquest tractat són: Bolívia, Cap Verd, Xile, Colòmbia, Corea del Sud, Equador, Islàndia, Noruega, Nova Zelanda, Paraguai, Perú i Trinitat i Tobago (Bermúdez & Escrivá, 2016). La majoria d'aquests països, sobretot els situats a Sud-amèrica, formaven part de les colònies espanyoles i, per tant, encara es mostra clarament un interès polític i de domini sobre aquests països. Els altres, com Noruega, Islàndia o Nova Zelanda, l'interès és econòmic, ja que són països rics.

Tot i els requisits esmentats per tal d'aconseguir la nacionalitat i poder gaudir i participar en els processos de participació ciutadana amb les mateixes condicions que les persones autòctones, moltes entitats immigrants argumenten que són requisits molt difícils d'aconseguir i que, massa sovint, són processos complexos que costen d'entendre i dels quals no disposen de cap ajuda pública que els pugui ajudar o facilitar les tasques, com per exemple, ajudar-los amb l'idioma (Bermúdez & Escrivá, 2016). Així doncs, tot i haver aconseguit els requisits necessaris per a poder tenir la nacionalitat i poder exercir el dret a vot, són moltes les persones que s'acaben abstenint. Així ho demostra el gràfic elaborat pel Institut Nacional d'Estadística (INE) i publicat per *elDiario.es* (2019), on es fa una comparació de les persones migrants procedents de països amb els quals l'Estat Espanyol

té reciprocitat que complien tots els requisits per inscriure's al cens electoral i les que realment van acabar fent-ho:

CERE*. Solo se incluyen los países con Acuerdo de Reciprocidad

*CERE: Censo Electoral de Extranjeros Residentes en España

Fuente: Instituto Nacional de Estadística (INE) • Creado con Datawrapper

Gràfic extret d'elDiario.es, 2019

Tal com es pot observar, en els 12 casos el nombre de persones inscrites al cens electoral és molt inferior al nombre de persones residents a Espanya, fet que demostra la dificultat i les treves burocràtiques per les quals han de passar les persones nouvingudes per a poder participar en la política espanyola.

Per acabar de concloure aquest segon punt del marc teòric sobre els drets polítics de les persones migrants, es planteja una reflexió sobre la igualtat de drets entre persones introduïda per Benjamin Boudou (2020) en una crítica del llibre d'Avner de Shalit titulat *Cities and Immigration: Political and Moral Dilemmas in the New Era of Migration*.

En aquesta, Boudou (2020) posiciona a les persones migrants com a “no ciutadans”, ja que queden exclosos de molts drets i, conseqüentment, de la societat. A partir d'aquí, l'autor de la crítica planteja el següent: que l'impuls moral és similar a la inclusió nacional. El fet que hi hagi persones vivint en un mateix territori i “sota les mateixes normes”, però que, en canvi, només algunes tinguin el dret de votar i les altres no és presentat com una incoherència: si els drets econòmics i socials són prou importants perquè es garanteixin en les democràcies, per què es denega el dret a vot? (Boudou, 2020).

La denegació d'aquest dret alimenta “espirals de segregació i asimetries de poder entre aquells que tenen veu i aquells que queden ignorats” (Boudou, 2020, p. 113) perquè votar

hauria de ser més que un dret legal per tal de poder influir en les polítiques locals, regionals i nacionals. Tenir el dret a vot és un símbol de reconeixement que permet crear comunitat i fer que les persones se sentin que formen part d'un lloc; que són d'un lloc. I, fins i tot, crear un sentit de responsabilitat envers els altres que iguala en drets i llibertats a totes les persones.

2.3. La representació política de les persones nouvingudes

En aquest apartat s'aborda el tema de la representació política de les persones migrants no només en campanyes electorals, llistes de partits polítics o polítiques presentades per aquests, sinó també en l'esfera pública, en els mitjans de comunicació i en l'opinió pública: la cobertura mediàtica dels processos polítics i ciutadans té influència a l'hora de crear una opinió pública que, al mateix moment, es transmet en l'esfera pública.

Tal com esmenta Ferrández (2018), l'esfera pública és l'espai que es crea entre el govern i la societat la qual els individus exercim un cert control formal a través de formes de participació ciutadana (com ara, les eleccions polítiques), o bé de manera informal, a través de l'opinió pública. És en aquest darrer, doncs, on els mitjans de comunicació juguen un paper fonamental, ja que són els encarregats de distribuir la informació necessària i facilitar formació d'opinió pública perquè els ciutadans puguin prendre les seves pròpies decisions en les eleccions governamentals (Curran, 1991). Tot i això, l'augment de la mediatització en la societat durant les últimes dècades ha fet que els mitjans de comunicació passin de ser un espai d'informació i influència de l'opinió pública a la mateixa esfera pública i, per tant, només prenen importància i visibilització els fets mediàtics (Ferrández, 2018). És a dir, els temes o les problemàtiques que aconseguixin tenir una major repercussió social seran les que apareixeran als mitjans de comunicació i aquests, al mateix moment, aconseguiran que entrin en l'agenda política.

Però no tots els grups socials de l'esfera pública aconseguixen tenir la mateixa representació en els mitjans de comunicació i, per tant, tenir la mateixa oportunitat de fer-se visibles. Segons Ferrández (2018), això és degut a diversos factors com: la privatització dels mitjans, l'accés desigual als mitjans i les "pràctiques discursives" del llenguatge (que normalment és el propi de les classes dominants) que privilegien als més representats i oprimeixen als que menys. És aquí on es troba un desequilibri i una representació desigual en els col·lectius immigrants. De fet, el discurs mediàtic sobre la immigració

només es dóna quan es tracta de representar aquest col·lectiu de manera miserable i criminalitzadora, o bé com a mà d'obra (Ferrández, 2018).

La falta de periodistes d'origen migrant a les redaccions dels mitjans i la falta de fonts d'informació procedents de països estrangers “converteix a aquests col·lectius en víctimes del que Herzog (2011) ha denominat *exclusió discursiva*” (Ferrández, 2018, p. 178), que consisteix a mantenir els interessos, les accions o les reivindicacions polítiques de les persones migrants en la invisibilitat. Tanmateix, molts autors destaquen la presència d'una “contra-esfera pública” on tots aquells col·lectius socials que no tenen veu ni visibilització en els processos de mediatització dels mitjans i que, per tant, queden exclosos de la societat, poden expressar els seus punts de vista (Fraser N. , 1990).

La necessitat dels mitjans de comunicació per a fer visibles aquestes contra-esferes públiques hauria de ser per a crear nous espais de formació d'opinió on aquests col·lectius fossin el públic principal. És a dir, que tinguessin representació i se'ls tingués en compte com a subjectes de decisions polítiques, demandants de canvis polítics i, fins i tot, d'extensió de drets fonamentals (Ferrández, 2018). En altres paraules, l'acció dels ciutadans immigrants hauria d'anar dirigida a tenir influència en els processos polítics i en els seus resultats, per això es parla de *subjecte* polític, perquè passarien de l'*objecte* del “ser” i “estar” al subjecte que “fa” i que, conseqüentment, pot canviar i tenir impacte en les seves decisions. Les persones immigrants passen a ser agents polítics, igual que les persones autòctones.

També és cert que, tal com demostren Bäck & Soininen (1998) els problemes d'especial interès per a les persones estrangeres no tenen prou importància pels polítics. A més, els debats que es presenten en els mitjans de comunicació poques vegades reflecteix la perspectiva real dels immigrants. De fet, des de la dècada dels anys vuitanta, quan la migració va augmentar considerablement, l'única qüestió que es plantejava en l'àmbit polític era (i és encara actualment) la regularització d'aquestes persones, l'increment de la dependència d'aquestes amb les ajudes econòmiques i els delictes que causaven (Bäck & Soininen, 1998). En definitiva, les persones nouvingudes són retratades com un problema social i com una “fuga de recursos” (Bäck & Soininen, 1998, p.37). Com a conseqüència, és evident que aquest col·lectiu no s'identifiqui amb la imatge negativa que es dóna tant en l'àmbit polític com en els mitjans de comunicació i que, per tant, no acabin tenint interès en la política.

Fins ara, la distinció de tipologies de participació política s'ha classificat entre participació convencional i participació no convencional (Ferrández, 2018). La primera es desenvolupa dins les institucions de la democràcia representativa: poder votar, participar en campanyes electorals, associacionisme, afiliació a partits polítics, activitats cooperatives d'àmbit local, etc., mentre que la segona no utilitza aquests canals de participació institucionalitzats sinó estratègies alternatives: manifestacions, recollida de firmes, boicots, ocupació d'espais, mobilitzacions, etc. (Ferrández, 2018). Si bé sempre s'ha pensat que les persones migrants són poc participatives i, fins i tot, apàtiques respecte als processos de participació política, molts estudis demostren tot el contrari: encara que molts no tinguin dret a participar en les formes convencionals de la política, són altament actius en aquelles formes menys convencionals, segons Ferrández (2018). A més, aquests espais alternatius prenen un grau molt elevat de col·lectivitat, de creació d'identitat compartida i també són una oportunitat on poder perfilar l'opinió pública respecte a la comunitat estrangera.

Tal com assenyala Cachón (2009), per afavorir a la participació política convencional i plena d'aquests col·lectius, primer cal que estar a favor del reconeixement de la diversitat cultural: reconèixer que vivim en una societat diversa composta per diferents cultures, ajuda a fer una descripció més acurada de la realitat (Cachón, 2009). De totes maneres, “només es pot garantir la protecció i la promoció de la diversitat cultural si, al mateix moment, també es garanteixen drets humans i llibertats fonamentals com la llibertat d'expressió, informació i comunicació” (Cachón, 2009, p. 27). I, tenint en compte la desigual representació i ocupació de les persones migrants tant en l'esfera pública com en els mitjans de comunicació, és evident que el reconeixement cultural d'aquestes persones i els seus drets són inexistents.

En canvi, si aquest reconeixement estigués garantit, automàticament també s'asseguraria el dret a la representació i participació política (sobretot el dret a vot) d'aquestes persones. Tot i això, segons Santolaya (2006, citat per Cachón, 2009), la desigualtat de drets entre població autòctona i immigrant és desoladora. Encara que molts països de la UE com Irlanda, Suècia, Dinamarca, Països Baixos, Finlàndia, Luxemburg i Bèlgica hagin garantit el dret a vot a persones estrangeres en les eleccions locals, a l'Estat Espanyol encara és vigent la Constitució de l'any 1978 que, com ja s'ha comentat en apartats anteriors, només permet el dret al sufragi actiu (el dret a vot) i passiu (el dret a ser escollir com a candidat) a les persones de països amb els quals hi ha un tractat de reciprocitat (Cachón, 2009).

Mentre aquest article no es modifiqui, continuarà havent-hi una societat espanyola de primera (els autòctons), de segona (estrangers provinents de països amb reciprocitat) i de tercera (estrangers provinents d'altres països).

D'altra banda, també és important destacar que, si bé el dret al sufragi actiu no està garantit totalment, el dret al sufragi passiu encara ho està menys, ja que només els nacionals de la UE poden presentar-se a unes eleccions per aspirar a càrrecs electes, això sí, només en l'àmbit local (Bermúdez & Escrivá, 2016). Estudis realitzats a altres països apunten que la representació política dels immigrants és escassa i, a més, que hi ha una gran diferència segons el país de naixement o nacionalitat (Bermúdez & Escrivá, 2016). Així doncs, tal com s'ha indicat anteriorment, és molt més probable que en unes eleccions es presentin persones amb nacionalitat de països europeus que no pas d'altres països. Per exemple, segons les dades extretes per Godenau *et al.* (2014) de les eleccions municipals del 2007, només un 1% de les persones electes havien nascut a països estrangers fora de l'Estat Espanyol i, tot i això, el nombre de persones de països comunitaris de la UE era molt més gran que el nombre de persones d'altres països. En el cas d'aquests últims, es tracta de persones migrants nacionalitzades que, tot i poder gaudir dels mateixos drets que els espanyols nadius i veure un cert increment de la seva representació en les llistes electorals, acaba sent de manera molt reduïda i, a més a més, ocupant els últims llocs de la llista o en posicions "per emplenar" (Pérez-Nieves *et al.*, 2014; Vicent, 2015, citats per Bermúdez & Escrivá, 2016). Així mateix, es demostra que, malauradament, els casos en els quals les candidatures inclouen persones d'origen estranger són per interès i per a donar bona imatge del partit, i no perquè realment tinguin una veritable voluntat de canviar i formar un partit més plural que apel·li a la diversitat cultural del país o del municipi.

Tanmateix, també caldria analitzar si aquesta baixa representació de persones migrants en la política afecta directament en la participació política dels joves procedents de famílies nouvingudes: si no tenen referents on emmirallar-se, a qui s'espera que votin?

Així doncs, treballar per avançar cap a una societat diversa i plural on tothom pugui expressar-se i gaudir dels mateixos drets hauria de ser una prioritat social i política. De Shalit, al seu llibre *Cities and Immigration: Political and Moral Dilemmas in the New Era of Migration* (2018) posa de manifest diferents ciutats on s'ha vetllat per aconseguir una inclusió real de les persones migrants i, conseqüentment, s'ha fomentat l'oportunitat de crear comunitat amb els nouvinguts, els quals les diferències culturals deixen de ser

fonts de distinció (Boudou, 2020). Algunes d'aquestes ciutats són Jerusalem, Amsterdam o Berlín. La primera ciutat practica el que De Shalit anomena “*social pluralism*” (pluralisme social en català), que es defineix com una manera de viure apresada a través dels reptes de tants anys de convivència amb comunitats tan profundament dividides; no és quelcom que hagi implementat el govern sinó que ha estat la mateixa població que poc a poc ha après a viure de manera pacífica i tolerant les diferències culturals d'uns i altres. En segon lloc, la ciutat d'Amsterdam aplica l’“*axiological pluralism*” (pluralisme axiològic), que es tracta de mantenir en l'agenda política la discussió de certs valors com la tolerància o la no-exclusió però sense acabar-hi d'entrar en profunditat, és a dir, la inclusió és quelcom que crea indiferència. Finalment, a la capital alemanya s'hi practica el “*psychological pluralism*” (pluralisme psicològic) que, segons l'autor, és la manera més inclusiva de totes. Aquesta consisteix en aconseguir una hibridació cultural que, al mateix moment, requereix l'adaptació de les dues bandes: de les persones autòctones i de les immigrants (altament dit “*assimilació mútua*”) (Boudou, 2020).

La integració dels nouvinguts en aquestes societats i, al mateix moment, la integració cultural de les persones autòctones facilita un procés d'inclusió profund i ideal que permet crear vincles socials, culturals i polítics així com també crear sentiment de pertinença dins la comunitat. Per tant, la participació política i ciutadana en aquestes tres ciutats aconsegueix uns nivells més elevats perquè no hi ha diferenciació (o no n'hi ha tanta) entre una part de població i l'altra (Boudou, 2020).

Al llarg d'aquest treball, doncs, s'estudiarà la relació entre la baixa participació política de les persones migrants que sí que tenen dret a vot amb la falta de representació d'aquestes en les llistes electorals, en les campanyes electorals i en la comunicació política dels partits que es presentaven en les eleccions municipals l'any 2019 a Salt.

2.4. El dret al sufragi actiu i passiu de les persones migrants

El dret electoral és definit per Aragón (2007) com “el conjunt de normes reguladores de titularitat i exercici del dret del sufragi, actiu i passiu, de l'organització de l'elecció, del sistema electoral i del control de la regularitat d'aquest procés i la veracitat dels seus resultats” (Aragón, 2007, p. 178). Tal com es pot observar en aquesta definició, l'autor assenyaleta tant el dret a l'emissió del vot com el dret a accedir, mitjançant l'elecció popular, a càrrecs públics. És a dir, tant al sufragi actiu com al passiu.

Dit d'una altra manera, el sufragi actiu és la capacitat de poder votar i escollir representants i, en canvi, el sufragi passiu és el dret dels ciutadans a presentar-se com a candidats en els processos electorals (Aragón, 2007). Per tal que aquest sufragi sigui efectiu i pugui considerar-se plenament democràtic cal que, a més, també sigui *universal* és a dir, que tots els ciutadans, sense cap distinció, tinguin accés a aquest dret; *directe*, perquè és cada ciutadà qui exerceix de manera directa el seu dret individual; *lliure*, perquè cada persona pot escollir lliurement el candidat que vulgui; *secret*, ja que la llei garanteix “la reserva de vot”; que hi hagi *pluralisme polític* per a poder representar i reconèixer totes les ideologies de la societat i, finalment, *neutralitat electoral del poder públic*, per evitar la corrupció i poder garantir la lliure elecció de la ciutadania (Aragón, 2007).

Tots aquests elements per fer efectiu el sufragi actiu i passiu s'han tingut en compte, en tots els països democràtics, per desenvolupar la seva pròpia llei electoral. Aquests principis són la base de qualsevol Estat constitucional democràtic de dret “i garanteixen la primícia del sistema representatiu, la neutralitat de les organitzacions públiques electorals, la llibertat de presentació a les candidatures, la igualtat d'oportunitats dels candidats, la universalitat, igualtat, llibertat i secret de sufragi i el control i verificació de la regularitat de l'elecció” (Aragón, 2007, p. 179).

Sufragi actiu

El dret al sufragi actiu es pot definir, més àmpliament, com “el dret individual de vot de cadascun dels ciutadans que tenen capacitat per a participar en unes eleccions o a qualsevol votació pública que se celebri” (Aragón, 2007, p. 180). Es tracta, doncs, d'un dret de lliure elecció: cada persona pot decidir si votar o no votar. I, a més, és un dret que cal garantir a tots els ciutadans sense discriminació de gènere, d'ètnia, religió o qualsevol altra condició personal, social i cultural.

De tota manera, és un dret que consta de certes precisions i requisits que en determinen la seva titularitat, és a dir, qui el pot exercir i qui no. Tanmateix, tal com afirma Aragón (2007), cal precisar amb més exactitud aquesta titularitat, ja que, d'una banda, existeixen requisits per “ostentar la mateixa titularitat de la ciutadania” i fer que aquesta sigui estesa, fins i tot, a les persones “no-nacionals” i, d'altra banda, perquè només a partir de la possessió de certes condicions es pot gaudir del dret a vot (Aragón, 2007). L'autor divideix aquests requisits en “positiu” i “negatiu” (Aragón, 2007):

- Requisits positius:

- (i) Ciutadania: reservar el dret al sufragi als nacionals.
 - (ii) Vot dels estrangers: estendre el dret a vot als estrangers residents només en eleccions municipals o en certes eleccions determinades (per exemple, referèndums) i exigint la “qualitat” del resident sense tenir en compte la permanència residencial.
 - (iii) Edat: tenir l’edat que s’exigeix a cada país per a poder exercir el dret a vot. A la majoria de països és als 18 anys, encara que hi ha països com Brasil, Nicaragua o certs estats dels Estats Units que és a partir dels 16 anys.
 - (iv) Inscripció al cens electoral: condició que s’exigeix a tots els països democràtics per tal de garantir l’efectivitat i la correcció de l’exercici del dret a vot.
- Requisits negatius: són aquells requisits que fan impossible el dret a vot.
- (i) Comuns en la majoria de països: tenir demència, condemna judicial que especifiqui la suspensió d’aquest dret mentre duri el temps de la condemna.
 - (ii) Específics en determinats països: per exemple, a Xile, el Tribunal Constitucional pot inhabilitar fins a un màxim de cinc anys a persones que participin en partits considerats “inconstitucionals”. A El Salvador, també poden inhabilitar a persones que tinguin una mala conducta.

Sufragi passiu

El sufragi passiu es defineix com “el dret individual a ser escollit i a presentar-se com a candidat en les eleccions per càrrecs públics” (Aragón, 2007, p. 185). Per ser escollit, primer cal ser proclamat candidat i, per tant, reunir tots els requisits demanats per ocupar aquesta posició, encara que aquests no coincideixen amb els del sufragi actiu: mentre que en el primer cas, els requisits tenen a veure amb la condició de la persona i les conseqüències que això pot tenir, en el cas del sufragi passiu els requisits positius han de reunir-se obligatòriament i, en canvi, els negatius no s’han de complir.

- Requisits positius: conjunt de condicions que es requereixen per tal de “posseir” la capacitat de ser escollit i que són condicions de capacitat creades per l’ordenament jurídic-administratiu.
- (i) Posseir la qualitat de ser elegit.
 - (ii) Ser ciutadà: és a dir, tenir la nacionalitat del país.
 - (iii) Edat: Ser major d’edat i tenir, mínim 18 anys.

- Requisits negatius: operen sobre la incapacitat del candidat per ser elegit o sobre la incompatibilitat d'aquest per assegurar la seva permanència en el càrrec. Les primeres pertanyen a dret electoral i les segones, en canvi, al dret parlamentari. Per exemple, els casos de corrupció serien un cas en el qual una persona podria deixar de ser elegit.

Cal considerar, doncs, que el sufragi passiu és més restrictiu que l'actiu perquè, a part de complir amb els requisits que s'exigeixen en aquest últim, també cal complir amb els requisits demanats en el passiu i perquè, segons la normativa actual de l'Estat Espanyol com a país membre de la UE, només la població estrangera nacional de la UE poden aspirar a càrrecs electes en l'àmbit local (Bermúdez & Escrivá, 2016). Pel que en l'àmbit regional, autonòmic o nacional, aquest dret encara queda molt més restringit a tota la comunitat estrangera. I, tal com s'ha assenyalat en apartats anteriors, les posicions que ocupen les persones migrants en les llistes electorals solen ser mínimes o en posicions últimes per omplir (Pérez-Nievas *et al.*, 2014 citat per Bermúdez & Escrivá, 2016).

A més a més, estudis realitzats demostren que hi ha certs factors que condicionen directament a la falta d'interès en la política local entre la població estrangera. Hammar (1979), per exemple, en el seu llibre *The First Immigrant Election* (citat per Bäck & Soininen, 1998) identifica els següents factors sobrerrepresentats entre la població immigrant: falta d'informació, curta trajectòria acadèmica, problemes lingüístics i sentiment de no-pertinença al lloc on han migrat. També s'hi afegixen altres factors socials com l'edat, la majoria dels quals són persones joves i solters. D'altra banda, Bäck & Soininen (1998) també apunten que aquelles persones estrangeres que són més actives políticament i que, per tant, tenen més interès a votar, és més probable que se sentin ciutadans del país d'acollida, en aquest cas, espanyols i que, per tant, abandonin la categoria de "ciutadans estrangers". Tot i això, aquest fet encara potencia més la divisió entre "immigrants" i "autòctons".

Una altra explicació per aquesta falta d'interès en la política local, però que es concentra en el context institucional, és el fet que les persones estrangeres només puguin tenir accés al dret a vot en les eleccions municipals (és el cas de països com Irlanda, Suècia, Dinamarca, Països Baixos i altres països esmentats anteriorment), ja que són unes eleccions amb poc interès i repercussió mediàtica (Bermúdez & Escrivá, 2016). Poder votar un partit en concret més que no pas un candidat, com és en el cas de les eleccions locals, seria una opció per potenciar l'interès d'aquestes persones per a votar, per seguir

les campanyes electorals i per familiaritzar-se amb el sistema electoral del país receptor (Bäck & Soininen, 1998).

En el cas d'Espanya, la directiva de la UE presentada el 1992 que tractava sobre el reconeixement del dret a vot en les eleccions municipals per millorar la integració de les persones nouvingudes no es va arribar a implementar. En canvi, sí que ho van fer els països del nord esmentats al paràgraf anterior. Per fer-ho, calia fer una reforma en la Constitució Espanyola per tal d'incloure el dret a sufragi passiu entre els drets dels ciutadans estrangers a Espanya. L'any 1997 va finalitzar el termini de transposició de la directiva i només es va aconseguir introduir alguns petits canvis en la *Llei de Règim Electoral General* com els requisits que es demanen actualment per a poder gaudir del sufragi actiu i passiu: tenir un mínim de cinc anys de residència permanent, tenir un contracte de feina, tenir un permís de residència, tenir la nacionalitat i inscriure's en el registre del cens electoral (Méndez, 2005). Aquests canvis no van afectar els tractats de reciprocitat que té Espanya amb altres països, com és el cas de Noruega. Malgrat tot, els índexs de participació ciutadana estrangera en les següents eleccions van tornar a ser molt baixos, segons apunta Méndez (2005).

Finalment, per acabar aquest quart apartat sobre el dret al sufragi actiu i passiu és interessant endinsar-se en la dicotomia que proposen Alaminos, Penalva & Perea (2017) entre els conceptes d'Estat i nació que coincideix, a més, en la dicotomia entre “nació política” y “nació cultural”: la primera considera la voluntat de l'individu de formar part d'una comunitat política mentre que la segona fa referència a una realitat objectiva com la cultura, la religió, el territori, la llengua i la història comuns. Dit d'una altra manera, l'Estat (la nació política) és quelcom construït i artificial d'acord amb un reglament jurídic-administratiu comú que engloba a la ciutadania d'aquella comunitat política. En canvi, la nació (o nació cultural) engloba a totes aquelles persones que senten que formen part d'una mateixa cultura, religió, història o llengua. Pot ser que, persones de diferents països comparteixin una mateixa nació o bé que, en un mateix país o Estat hi hagi diferents nacions, com és el cas de l'Estat Espanyol. Així doncs, es contraposen drets i nacionalitat (Alaminos, Penalva, & Perea, 2016).

En el cas dels països membres de la UE, el dret al sufragi actiu en eleccions dels residents estrangers en les eleccions està sotmès a l'adquisició prèvia de la nacionalitat. Tot i això, en molts països primer es dóna accés al dret a vot en eleccions locals i europees que no pas en eleccions municipals perquè són eleccions d'institucions descentralitzades i que,

per tant, no afecten la unitat de l'Estat (Alaminos, Penalva, & Perea, 2016). Tot i això, l'opinió pública europea no té tant en compte els motius jurídics sinó que té més en compte aspectes ideològics i simbòlics relacionats amb la idea de nació. Però el debat no només s'estén en el dret a vot dins el país de destí sinó, a més, en la conservació del dret a vot en el país d'origen (Alaminos, Penalva, & Perea, 2016). És el que els autors anomenen *transnacionalisme*, és a dir, poder contemplar la relació triangular entre l'individu, l'Estat receptor i l'Estat d'origen. Hi ha països com Gran Bretanya on els immigrants, un cop aconseguixen la nacionalitat i poden votar en les eleccions nacionals, perden directament aquest mateix dret en el seu país d'origen. En el cas d'Espanya, el manteniment del dret a vot en origen requereix una concreció administrativa que afecten directament a la participació política dels immigrants: una participació baixa (Alaminos, Penalva, & Perea, 2016). Introduint la noció de *transnacionalisme*, es permetria integrar les migracions internacionals i l'actuació política transnacional (Alaminos, Penalva, & Perea, 2016). En aquest sentit, Parra (2003) proposa dos models jurídics vinculats amb al·lloc d'origen i destí per tal d'incloure la participació política de la ciutadania *transnacional*: el model romà i l'aristotèlic.

El primer segueix la llarga trajectòria d'Estat de dret on es respecten els drets socials tot i la seva absència que permetria conservar el dret a vot del país d'origen. El segon, en canvi, té influències de la democràcia grega la qual l'activitat en l'esfera pública era quasi obligatòria i, per tant, permetria aconseguir de manera més efectiva el dret a vot per a tots els ciutadans (Parra, 2003).

No obstant això, el concepte de ciutadania transnacional va més enllà del simple fet de poder conservar el vot d'origen: el *transnacionalisme* és una perspectiva que suprimeix les fronteres nacionals a l'hora de pensar en els individus i grups migrants (Bolíbar-Planas, 2014). A més, estudis assenyalen que el *transnacionalisme* ha transformat les dinàmiques de les migracions internacionals perquè han enfortit els intercanvis transfronterers degut a tres factors principals: en primer lloc, gràcies al desenvolupament de les noves tecnologies i als nous models de comunicació actuals, la immigració del segle XX (a diferència de la immigració del segle XIX) manté molt el contacte amb els vincles socials que conserva en el seu país natal. Així doncs, les persones transmigrants creen uns vincles socials, econòmics i culturals que traspassen fronteres i els connecten a dues societats molt diferents de manera simultània i, és clar, amb dues nacions (Alaminos, Penalva, & Perea, 2016). En segon lloc, alguns autors també apunten a la relació entre

l'emergència de les activitats transnacionals amb l'evolució de l'economia mundial que segueix una lògica capitalista d'extensió global; la globalització (Portes, Guarnizo & Landolt, 1999, citat per Bolívar-Planas, 2014). Finalment, un tercer factor és la importància de l'actitud dels Estat-nació d'origen de la immigració “per facilitar les filiacions transnacionals de les persones migrants” (Bolíbar-Planas, 2014, p. 83).

Més centrat en la política i en el fet de poder votar tant en un país com en l'altre apareix el concepte de *cosmopolitisme polític*, un procés iniciat per la UE amb el Tractat de Maastrich (1992) que contempla la possibilitat de votar en el país de residència sense perdre cap dret de sufragi al país d'origen. D'alguna manera, amb el cosmopolitisme polític es vetlla per l'enfortiment del dret de les persones migrades. Malgrat tot, aquesta situació no és freqüent i són molts els nouvinguts que perden el dret de sufragi degut a la migració, “sobretot en els casos de migració forçosa que implica una pèrdua evident de drets polítics de primera generació” (Alaminos, Penalva, & Perea, 2016, p. 44). A conseqüència d'aquesta desigualtat, Castles (2003) indica que actualment existeix un sistema jeràrquic d'Estats que reproduïxen de la mateixa manera una forma d'estructura intraestatal de ciutadans que, conseqüentment, fomenta el racisme institucional, l'existència de persones sense drets i, finalment, “un sistema de castes ciutadanes” (Jiménez, 2012, citat per Alaminos, Penalva & Perea, 2016).

2.5. L'associacionisme com a alternativa de participació política per a les persones migrants

Aquest últim punt del marc teòric fa especial èmfasi en la participació de la població immigrant en les associacions com a forma alternativa de participació política i ciutadana, així com també el paper que han tingut aquestes organitzacions com a òrgans integradors dins la societat receptora.

Una definició formal per a descriure què són les associacions és la que dona Marín (2007, citat per Bolívar-Planas, 2014, p.109): “les associacions són les institucions que estructuren i formalitzen la societat civil”. Tot i que aquesta definició és totalment certa, només se centra en la part més jurídica i organitzativa del que són les entitats i, en canvi, deixa de banda l'acció col·lectiva i transformadora que poden generar en un territori. Les associacions són una eina utilitzada per la societat per tal d'organitzar-se de manera autònoma a l'Estat i al sistema econòmic, i on els individus poden desenvolupar-se de manera col·lectiva (Bolíbar-Planas, 2014). Concretament, les associacions són, segons

Knoke (1986, citat per Bolívar-Planas, 2014, p.109): “Un grup formalment organitzat amb nom, on la majoria dels seus membres –ja siguin persones o organitzacions- no són recompensats econòmicament per la seva participació”. ⁵A més a més, Ariño i altres (1999) ressalten les característiques principals d’aquestes institucions:

- Són un “grup secundari” que comparteix i defensa objectius comuns
- Són d’orientació pública perquè generen activitats col·lectives
- Han de tenir una duració mínima de permanència
- Tenen la seva pròpia estructura organitzativa que regula les posicions i funcions dels membres
- És de caire voluntari: les persones s’hi impliquen de manera voluntària i gratuïta
- És de caràcter altruista: no busquen beneficis econòmics

El teixit associatiu i la participació associativa en activitats organitzades per aquestes són d’especial rellevància a Catalunya. Només a Salt, un poble amb 32.000 habitants, ja hi ha més de 250 associacions i entitats registrades al directori de l’Ajuntament. Això es deu, en part, a l’evolució del fenomen migratori dins l’Estat Espanyol que ha comportat, entre altres coses, la creació constant d’organitzacions representatives d’aquest col·lectiu (Garreta, 2016). Tanmateix cal remarcar que la creació d’entitats ha estat degut, no només a l’interès dels mateixos immigrants sinó, sobretot, a les polítiques implementades que condicionen directament el paper d’aquests (Garreta, 2016).

Diferents estudis sobre l’associacionisme immigrant s’han centrat en tres qüestions principals: la primera, la influència que tenen les institucions de la societat receptora i les seves formes de mobilització sobre la capacitat organitzativa de les persones nouvingudes; la segona, la dimensió transnacional que prenen les associacions d’immigrants; i, la tercera, les conseqüències d’aquesta participació i l’impacte que tenen en la participació política (Bolíbar-Planas, 2014). Tot i això, també es podria afegir el paper que juguen les associacions com a eines d’integració social dins la societat receptora.

Cassey (1997) assenyala que la participació associativa de la població immigrada pren tres formes diferents: associacions específiques, genèriques i ètniques. Les primeres

⁵ Traducció del text original en anglès: “A formally organized named group, most of whose members – whether persons or organizations- are not financially recompensed for their participation”. (Knoke, 1986, citat per Bolívar-Planas, 2014, p.109)

sorgeixen de la mateixa població autòctona per tal de fer front a les desigualtats socials, però, encara que sí que hi hagi representació activa de persones del col·lectiu immigrant, aquesta és molt baixa comparada amb la representació de persones autòctones; les segones estan formades majoritàriament per persones autòctones; i, per últim, les associacions ètniques són aquelles constituïdes per més d'un 50% de persones d'origen estranger tant en la junta directiva com en el grup de membres actius i assistents regulars.

Les diferents polítiques de gestió de la diversitat cultural que, a més, són diferents a cada municipi, tenen diferents maneres de potenciar o desincentivar l'associacionisme entre persones migrades: d'una banda trobem les polítiques que han animat a desenvolupar la importància del paper de crear vincles socials i comunitaris a través de les entitats i, de l'altra, aquelles polítiques que ho han dificultat perquè no creuen necessari agrupar nació i comunitat, perquè rebutgen la diversitat cultural o perquè creuen que els immigrants suposen una competència tant en l'àmbit del laboral, residencial i de serveis socials (Garreta, 2016).

En el cas espanyol són varis els estudis que demostren que l'associacionisme té més beneficis que inconvenients tant per a la societat autòctona com per els nouvinguts (Garreta, 2016). Segons Ribas (2003), el paper de l'associacionisme dins el procés d'integració en la societat d'acollida hauria de ser: permetre superar la marginació i segregació social, crear vincles socials, intercanviar experiències i trobar referents vàlids que puguin fer efectiva la integració social. Tot i això, si bé les associacions neixen per la necessitat humana de reunir-se, intercanviar experiències i inquietuds i fomentar el dret de pertinença a un grup i territori, moltes vegades acaben sent un espai més de segregació social entre uns i altres: entre els "ells" (els immigrants) i els "nosaltres" (les persones autòctones). És per això que són molt abundants les associacions ètniques de persones nouvingudes, perquè el fet de vincular-se a una organització que promou i engloba la pròpia cultura, tradició i religió dins una societat totalment diferent, permet sentir-se "persona entre persones" i no un "estrany entre estranys" (Lluch, 2000, citat per Garreta, 2016). És aquí on Mora (2014) introdueix la noció d'*integritat efectiva*. L'autor assenyala que, ara per ara, la integració no és una realitat en la societat espanyola, i menys tenint en compte que aquest és un procés multidireccional que cal que es produeixi en condicions d'igualtat de drets, deures i oportunitats. A més, també assenyala que els immigrants econòmics que es troben en situació d'irregularitat administrativa són "objectes de violència directa, estructural i simbòlica" (Mora, 2014, p. 10). Aquest procés

d'inferiorització de les persones nouvingudes és el que impedeix la consolidació de la integració. Per tant, les associacions també poden frenar el procés d'integració social dels immigrants.

Una altra mirada, però, és la que fan els teòrics Castles i Miller (1994), que apunten que les associacions ètniques també poden servir com a una eina de representació necessària perquè posen de manifest la negociació de la seva participació política i ciutadana i la seva *integració efectiva* (Castles & Miller, 1994). Promouent la presència de les persones immigrants a l'espai públic, treballant en campanyes de sensibilització i facilitant l'organització dels col·lectius immigrants, es pot arribar a crear una opinió favorable de l'acollida d'aquestes (Mora, 2014). Per això, però, cal un discurs polític positiu envers la immigració que vetlli per la igualtat de drets i participació dels nouvinguts, ja que “el discurs polític és performatiu, crea realitat, i ha estat utilitzat en altres municipis com una eina al servei de la promoció de la xenofòbia, la criminalització dels estrangers i la legitimació de l'exclusió institucional” (Mora, 2014, p. 13).

Així doncs, en molts casos, el principal objectiu de les associacions de persones nouvingudes se centra en l'expressió de la seva identitat. De fet, algunes de les activitats més importants que realitzen poden quedar englobades en aquestes tres, segons Morell (2005):

- Preservar i transmetre la cultura d'origen
- Reivindicar i fer campanyes de sensibilització de la població autòctona davant el fet migratori: denunciar situacions de discriminació o xenofòbia, reivindicar drets socials, etc.
- Utilitzar les associacions com a espais d'integració on es duen a terme activitats per a facilitar la integració dels immigrants

Aquests tres eixos d'actuació demostren que els escenaris d'expressió cultural construïts per aquestes entitats són una forma de reivindicació clara de presència, de reclam de reconeixement i de celebració de la diversitat que s'hauria de considerar també valuosa per la societat receptora (Mora, 2014). A més a més, tal com assenyala Pérez-Caramés (2018), les associacions ètniques també afavoreixen al co-desenvolupament i d'integració de la resta de comunitats migrants i, al mateix moment, també promouen la participació política de les dones migrants en els processos d'incorporació i lideratge associatiu. No hi ha dubte, doncs, que les associacions de les comunitats estrangeres són una alternativa

a la participació ciutadana convencional que massa sovint els deixa al marge de les decisions públiques de gran impacte.

Tanmateix, també és important destacar la presència de partits polítics i figures públiques en els esdeveniments municipals generats per aquestes entitats, sobretot en temps de campanya electoral: els esforços dels partits polítics per atraure vots d'aquesta part de la població també són aprofitats per les entitats per tal de donar-se a conèixer i guanyar visibilitat (Mora, 2014). Així doncs, es demostra que les associacions són els únics interlocutors possibles que fan de pont amb els col·lectius immigrants i els poders públics (Mora, 2014).

Per acabar, i tornant cal tenir en compte que el treball que realitzen les associacions i les persones migrants que participen en aquestes assumeixen una perspectiva transnacional, ja que no només implica la voluntat de sentir-se del mateix lloc que la societat receptora sinó també a la voluntat de tornar al seu lloc d'origen (Bermúdez & Escrivá, 2016).

2.6. El tractament informatiu de la població estrangera a partir de la teoria del *framing*

Com bé s'ha comentat en l'apartat anterior, els mitjans de comunicació fan una cobertura informativa a partir de la qual formen una opinió pública. Dit d'una altra manera, els mitjans són “constructors de sentit”, tal com apunta el periodista i escriptor Vicenç Villatoro (2002, p.3). Per tant, vol dir que els mitjans de comunicació són els “responsables socials de la creació de models d'interpretació de la realitat” (Villatoro, 2002, p. 3). És a dir, tota la informació donada pels mitjans amb l'objectiu d'informar a la societat està condicionada per uns valors social que, al mateix moment, afecten a l'opinió pública.

En les últimes dècades, l'estudi del tractament de les notícies s'ha fet a través de la teoria de l'*agenda setting* i de la teoria del *framing*, teories que plantegen que els continguts que es transmeten als mitjans no només influeixen en l'agenda pública (i, per tant, també política), sinó que també imposen a l'audiència una manera de pensar sobre certs temes (Igartu, Muñiz, Humanes, & Cheng, 2004). Anant una mica més enllà, la teoria de l'*agenda setting* indica que la percepció dels temes socials en l'audiència està condicionada pels mitjans de comunicació, mentre que la teoria del *framing* demostra que els mitjans imposen implícitament al públic una manera de pensar sobre certs temes a

través dels enquadraments informatius que es fan i que poden ser positius o negatius (Igartua, Muñiz, & Otero, 2004).

Així doncs, en aquest quart apartat del marc teòric s'analitza la cobertura informativa de les persones nouvingudes a partir de la teoria del *framing* per veure si els enquadraments en els quals els situen els mitjans són positius o negatius.

Malgrat l'abast significat que pot tenir l'enquadrament informatiu d'una notícia, Tankard (2001, citat per Igartua, Muñiz, & Otero, 2004) assenyala que el tractament d'una notícia implica: (i) enfocar un tema des d'una perspectiva prèvia; (ii) fixar una agenda d'atributs; (iii) seleccionar les paraules claus que estructurin el discurs; (iv) manipular alguns elements (fer més èmfasi en uns fets que en d'altres); i, (v) elaborar una "idea organitzadora central" per a construir el relat informatiu.

Pel que fa a la cobertura informativa de la immigració, diferents estudis han demostrat que aquests enquadraments són generalment negatius, generant així imatges de discriminació i exclusió social a nivell col·lectiu (van Dijk, 1997), ja que els mitjans creen la percepció que les persones migrants són un problema. És a dir, la cobertura informativa pot convertir-se en una de les principals fonts de prejudicis i estereotips que provenen del racisme (Checa & Arjona, 2011). D'alguna manera, els mitjans participen en la construcció de valors socials i, pel que fa a minories ètniques, aquests solen ser de caràcter negatiu a través d'una estratègia discursiva que: (i) realitza (i alimenta) una dicotomia entre "ells" i "nosaltres"; (ii) manté els problemes dels quals són acusats els immigrants; i, (iii) els mitjans escullen un conjunt de temes negatius (van Dijk, citat per Baño, 2015).

Aquestes creences socials generalitzades es confirmen amb el tractament de les notícies. Per exemple, tal com assenyala Santamaria (2002, citat per Baño, 2015, p.14) "els migrants musulmans són atrapats en un conjunt de representació de llarga duració que, amb orígens múltiples i a vegades oposats, tenen més a veure amb la figura de l'imaginari social que és el *moro*, que avui se segueix transmetent a través del sistema educatiu i, molt especialment, a través de les representacions que els mitjans de comunicació generen i difonen dels àrabs i l'Islam, associant-los al *terrorisme*".

A més, diverses investigacions assenyalen que la premsa associa la informació de les minories ètniques amb els conflictes, de manera que es construeix una imatge d'aquests com a actors socials conflictius, ja que als mitjans només apareixen situacions conflictives on es mostra que les persones migrants són incompatibles amb la nostra cultura, els

nostres valors i el nostre sistema social (Baño Romero, 2015). Tanmateix, els enfocaments periodístics deixen de banda les qüestions positives que la immigració aporta al país receptor com, per exemple, les aportacions econòmiques a l'Estat o la importància que tenen en el procés de desenvolupament social i econòmic, i se centra en qüestions negatives com la saturació dels recursos (Checa & Arjona, 2011).

Conseqüentment, a partir d'aquest tractament informatiu es crea l'opinió pública i es forgen les actituds de les persones envers la població nouvinguda, que representen noves formes de racisme i xenofòbia: la immigració és percebuda com un problema abans que com un fenomen propi de la societat internacional (Checa & Arjona, 2011).

Aprofundint en un estudi d'Igartua i companys sobre els enquadraments en els quals la premsa situa el fenomen de la immigració, s'observa que els cinc més destacats són: (i) les actuacions governamentals en torn a la Llei d'Estrangeria; (ii) l'entrada irregular d'immigrants en pasteres; (iii) les actuacions sobre menors immigrants; (iv) els immigrants com a delinqüents; i, (v) les accions de gestió de fronteres a nivell comunitari (Igartua, Muñiz, & Otero, 2004). A més, els autors també destaquen que el 65'9% de les notícies eren sobre fets negatius; el 23,6% eren notícies de caràcter positiu i un 10,5% informacions de caràcter neutral. Així doncs, es demostra clarament que la majoria de notícies que es donen als mitjans són des d'una perspectiva negativa cap a les persones migrades (Igartua, Muñiz, & Otero, 2004). De fet, els enquadraments que tenien més presència als mitjans vinculaven la immigració amb delinqüència, màfies, organitzacions delictives o detencions. En el cas de la televisió on, a més, s'hi afegeix suport visual i material fotogràfic, les representacions més destacades eren les següents: un 33'3% de dones migrants; un 25'8% de persones immigrants ferides o mortes; un 20% de detinguts i un 19'7% d'infants i joves d'origen estranger (Igartua, Muñiz, & Otero, 2004).

Tot i això, és evident que el tractament de notícies és lleugerament diferent entre els diferents mitjans de comunicació, segons si són públics o privats, i segons la seva ideologia. En un estudi anterior d'Igartua, Muñiz, Humanes i Cheng, on s'estudien 819 notícies sobre el tractament de la població nouvinguda al llarg de 2002 en els quatre diaris principals de l'Estat Espanyol (*El País*, *El Mundo*, *ABC* i *La Razón*), es conclou que:

- *El País* és el diari més progressista i més complex, de manera que el seu discurs mostra una major preocupació per la política migratòria.

- L'ABC focalitza el seu discurs en la política migratòria però des d'una perspectiva conservadora i, per tant, l'enfocament que utilitza vincula la delinqüència amb els les persones immigrants.
- *El Mundo* és un diari progressista però també molt sensacionalista, de manera que també destaca la problemàtica social que es relaciona amb la immigració com la delinqüència, les denúncies, etc.
- *La Razón*, un diari conservador i sensacionalista, no fa esmena a la política migratòria però sí que presenta les persones immigrants com a víctimes d'abusos, agressions, actes xenòfobs, etc.

Tot i això, tal com demostren les dades anteriors, el tractament de notícies sobre migració és generalment negatiu, sigui del mitjà que sigui, fet que té un impacte directe en l'opinió pública que, segons enquestes desenvolupades pel Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS), és majoritàriament negativa: mentre que el 1996 l'opinió més comuna era a favor de la immigració (fet que s'explica perquè era una època que no hi havia crisi social ni tants moviments migratoris), el 2004 ja es començava a apreciar un augment de xenofòbia i de rebuig cap a les persones immigrants (Igartua, Muñiz, & Otero, 2004) (recordem que Espanya estava en una situació econòmica molt bona i cada vegada hi havia més població nouvinguda que venia a viure a l'Estat Espanyol, a més a més d'estar governats pel govern conservador d'Aznar). En canvi, segons les enquestes realitzades pel CIS el mes de maig del 2021, el problema de la immigració gairebé ni es contempla, ja que el que preocupa més són factors relacionats amb la Covid-19 i la crisi social i econòmica que ha generat: la primera preocupació per a la societat espanyola és, en primer lloc, els perills de la Covid-19 i la falta de recursos per a fer front a la pandèmia; en segon lloc, la crisi econòmica i, en tercer lloc, l'atur.

D'altra banda, un estudi dirigit pel periodista Xavier Giró l'any 1992 analitzava com se sentien les persones migrades, dividit en quatre grups diferents (Amèrica Llatina, Àfrica Subsahariana, Magreb i Àsia) quan consumien les notícies de la premsa catalana i espanyola. Els participants havien de respondre entre "bé", "regular" i "malament" i les dades obtingudes a partir de les respostes són bastant alarmants: el "malament" superava de molt el "bé" en tots els quatre grups de persones nouvingudes: 38%, 24%, 21% i 12% del "malament" envers el 15%, 13%, 13% i 7% del "bé", respectivament. També crida l'atenció que les persones d'Amèrica Llatina que, precisament, no tenen problemes de comprensió de l'idioma, són les que més negativament van avaluar els mitjans. A més,

Giró (1992) considera que alguns dels factors que més condicionen la mala cobertura dels mitjans sobre els immigrants són, d'una banda, el pes de les agències en la premsa i, de l'altra, la manca de comunicadors de països estrangers en les redaccions. Finalment, també assenyala que “hi ha la creença que la premsa tendeix a donar més importància a l'anècdota” (Giró, 1992, p.8), idea que contrasta amb la que proposa Vicenç Villatoro, que diu: “allò que és rellevant d'una informació no ho decideix el mitjà o el periodista, ho decideix el lector o receptor general” (Villatoro, 2002, p. 7).

De fet, segons Villatoro, els ciutadans tendim a englobar a les persones immigrants en una gran preocupació quan en realitat, en són tres: (i) els fluxos migratoris, és a dir, els desplaçaments de la població, les fronteres, etc.; (ii) l'acollida de persones nouvingudes i les condicions socials amb les que es troben quan arriben; i (iii) la gestió de la diversitat i la necessitat de trobar espais de convivència (Villatoro, 2002). L'autor apunta que, malgrat tots tres àmbits estiguin estretament relacionats, on realment es troba la problemàtica és en l'últim. És per això que els mitjans de comunicació tenen la responsabilitat social d'adoptar criteris nous tant pel que fa la informació com a l'opinió, per exemple:

- Evitar la magnificació i, per tant, presentar el volum del fet migratori en els punts justos i no presentar-lo com a un fenomen més gran.
- Evitar la distorsió i la dramatització, que vol dir no relacionar sistemàticament el fet migratori amb aspectes conflictius.
- Evitar la confusió entre la immigració altres realitats socials, és a dir, no atribuir al fet migratori un potencial conflictiu que s'hauria d'atribuir a altres problemes.
- Evitar la trivialització i reconèixer al fet d'immigrar la seva intensitat dramàtica i a l'immigrant la seva dignitat personal (Villatoro, 2002).

Finalment, per concloure aquest apartat, cal destacar que la ciutadania també ha de ser conscient que la funció informativa dels mitjans de comunicació no és oferir visions de la realitat, sinó donar notícies (Villatoro, 2002). Així doncs, és important assenyalar que, en cap cas, la suma de notícies constitueix la realitat social, sinó que només són una eina per informar dels fets anecdòtics i puntuals que, per aquesta naturalesa, es consideren notícia.

3. Disseny metodològic

El tema del present treball d'investigació és l'estudi de la falta de representació que tenen les persones migrades sense dret a vot en la comunicació política durant les campanyes electorals de les eleccions municipals. S'analitza, en concret, el cas dels comicis municipals de Salt el 2019. La investigació explora la posició dels diferents actors (partits polítics, persones migrades, experts i expertes) respecte a la manca de representació i les accions a impulsar per a millorar aquesta situació. El treball també intenta reflexionar sobre si existeix una relació entre la manca de representació i la baixa participació de les persones migrades (encara que algunes sí que tinguin dret a vot) tant en la vida política com pública del poble.

Així doncs, els objectius són, en primer lloc, fer una anàlisi exhaustiva sobre com està representat aquest col·lectiu en els mitjans de comunicació i en la comunicació electoral de les eleccions municipals per tal de saber a quina part de la població van adreçades les propostes polítiques dels partits. En segon lloc, estudiar en quin marc conceptual s'engloba la part de població saltenca migrant i sense dret a vot, és a dir, si se'ls inclou en un marc conceptual positiu o negatiu. En tercer lloc, analitzar la representació de les persones racialitzades en les candidatures dels partits perquè aquestes puguin servir com a referents de la població nouvinguda, que constitueix el 40% de la població saltenca, així com també estudiar en quina posició de la llista es troben. En quart lloc, investigar si les associacions serveixen com a alternativa a la participació política per a les persones sense dret a vot de la vila. Finalment, amb totes les dades recollides, es farà un dossier de bones pràctiques per tal que els partits del poble les puguin aplicar i poder fer, així, una comunicació política més inclusiva i plural i, per tant, que representi la realitat del poble.

L'estratègia d'investigació del present treball és de naturalesa mixta, ja que es combinen diferents mètodes i tècniques d'estudi. D'una banda, el caràcter teòric i qualitatiu del treball ve determinat, sobretot, per l'anàlisi de les polítiques dels programes electorals, de la tipologia dels polítics de Salt i del marc conceptual en el qual s'engloba la població estrangera del poble, ja que és una anàlisi descriptiva de la realitat. D'altra banda, en la segona part de la investigació, s'emprèn mètodes qualitius i etnogràfics. S'han realitzat cinc entrevistes a candidats polítics dels partits polítics de Salt: a Cris Sibina, portaveu del grup Independents per Salt – CUP; a Toni Vidal, tinent d'alcalde i regidor d'Economia i Serveis d'Ocupació d'Esquerra Republicana de Catalunya; a Joan Martín, portaveu del Partit Socialista de Catalunya Salt; a Sergi Fabri, portaveu de VOX Salt; i, finalment, a

Julià Carpintero, portaveu del Partit Popular de Salt. Totes les entrevistes constaven de les mateixes preguntes per a poder fer una millorar comparació dels resultats. A més, també s'ha organitzat un grup de discussió amb veïns del municipi, representants d'associacions i polítics. En aquest cas, n'han sigut quatre: Mostafà Shaimi, professor associat de l'àmbit de Dret Penal a la Universitat de Girona i membre de l'associació Espai Antiracista de Salt i Girona; Jaume Puebla, portaveu de l'Associació de Veïns del Barri Centre; Aliou Diallo, veí de Salt graduat en Ciències Polítiques i Dret i màster en Relacions Internacionals; i Cris Sibina, portaveu d'IPS-CUP.

L'estudi aplicat és explicatiu relacional analític i causal perquè planteja un escenari present (la falta de representació de la població estrangera en la política del poble i, conseqüentment, la vinculació d'aquests en les associacions del poble per participar políticament de manera alternativa) a partir d'una observació (la gran quantitat de persones de Salt sense dret a vot i la baixa participació ciutadana en les eleccions).

Tanmateix, es tracta d'un treball generalment descriptiu perquè té la intenció d'explicar les causes de l'evolució de la variable dependent: la representació de la població estrangera sense dret a vot en les eleccions municipals de Salt del 2019. Aquesta variable es mesurarà a partir de la variable independent: les propostes polítiques dels partits i la tipologia de persones que els conformen.

En aquest sentit, l'objectiu principal del treball és analitzar si els partits polítics fan propostes pensades per la part de la població de Salt que no té dret a vot i, si les fan, en quin tipus de propostes s'engloben: seguretat, cultura, habitatge, educació, etc.

D'altra banda, els objectius específics són: (i) valorar la relació entre la falta de representació de població estrangera en la política i la baixa participació ciutadana en les eleccions municipals del 26 de maig del 2019, (ii) estudiar si l'alta participació en entitats i associacions d'aquesta part de la població neix com a alternativa de participació política i ciutadana, i (iii) elaborar una proposta de participació política inclusiva a partir de discussions de grups entre veïns del poble i polítics.

Per tal d'assolir els objectius plantejats, ha estat imprescindible la lectura de diferents articles acadèmics de teòrics que han escrit sobre el dret del sufragi actiu i passiu a l'Estat Espanyol i a altres països de la Unió Europea, sobre el paper de la població estrangera en els processos polítics, els drets polítics d'aquests, la integració social a partir de la construcció de polítiques de participació ciutadana o, fins i tot, sobre l'opinió pública

europea i el dret a vot dels immigrants, entre d'altres. També la lectura d'articles sobre la participació política de les comunitats immigrants a Espanya a partir d'alternatives com l'associacionisme o les xarxes personals; temes que es desenvolupen amb més profunditat en l'apartat del Marc Teòric.

El següent pas ha estat l'anàlisi integrada dels dossiers dels programes electorals de tots els partits polítics que presentaven candidatura durant les eleccions municipals el 2019. En el cas de Salt, eren deu els partits polítics que s'hi presentaven: Esquerra Republicana per Catalunya (ERC), Junts per Salt (grup derivat de Junts x Catalunya), Independents per Salt (CUP), Ciudadanos Salt, PODEM Salt, Partit Popular Salt (PP Salt), Partit Socialista de Catalunya (PSC Salt), VOX Salt, Canviem Salt (un partit nou que va néixer després de separar-se dels de PODEM Salt) i, finalment, Unidos Sí. Tot i això, cal destacar que aquests dos últims partits no van tenir prou representació en els resultats de les eleccions i es van acabar dissolent, de manera que no apareixen al treball. Els programes electorals estudiats s'extreuen directament del web dels partits en el cas d'IPS-CUP⁶, ERC⁷ i PODEMOS⁸ en format pdf; en paper en el cas de VOX (tot i que també es pot trobar al perfil de Facebook del grup polític⁹), a través del perfil de Facebook del partit en el cas del PP¹⁰ i Ciutadans¹¹ i, finalment, a través del contacte directe amb Joan Martín en el cas del PSC, que també és un document en pdf que es pot consultar als annexos, ja que no és públic ni en el web ni en les xarxes socials del partit.

Un cop analitzats els diferents programes electorals, es va contactar amb els *community manager*¹² i els candidats de cada partit per tal d'aprofundir i comparar el marc conceptual el qual cada partit engloba les polítiques presentades adreçades a les comunitats estrangeres de Salt. Per fer-ho, es van realitzar entrevistes presencials amb els candidats Cris Sibina d'IPS-CUP i Sergi Fabri de VOX i entrevistes telemàtiques amb Joan Martín

⁶ El programa electoral d'IPS-CUP es pot trobar al següent enllaç:

<https://independentspersalt.cat/programa/>

⁷ El programa electoral d'ERC Salt es pot trobar al següent enllaç:

<http://locals.esquerra.cat/salt/programa-electoral>

⁸ El programa electoral de PODEMOS Salt es pot trobar al següent enllaç:

<https://circulopodemossalt.wordpress.com/>

⁹ Es pot trobar el programa electoral en l'apartat de "Fotos" del perfil de Facebook del partit, al següent enllaç: <https://www.facebook.com/VOXSalt>

¹⁰ El programa electoral del PP Salt es pot trobar al següent enllaç:

<https://www.facebook.com/PPCSalt/photos/3015583755126412>

¹¹ El programa electoral de Ciutadans Salt es pot trobar al següent enllaç:

<https://www.facebook.com/amigosciudadanossalt/photos/398697717409115>

¹² Al tractar-se de partits polítics d'un poble i, per tant, petits, la figura del *Community Manager* no està professionalitzada sinó que és una tasca que es fa entre tots els membres del partit. En tots els casos, l'entrevista de *Community Manager* me l'ha respost el mateix polític entrevistat.

del PSC, Toni Vidal d'ERC i Julià Carpintero del PP, en les quals se'ls hi preguntaven, d'una banda, temes relacionats amb la comunicació política i electoral del seu partit i, de l'altra, preguntes més centrades en la manera de fer política des del seu grup municipal.

Algunes de les preguntes més significatives de l'apartat de comunicació política són les següents:

1. *En el cas de Salt, què arriba a més gent: fer un "míting" a alguna plaça del poble, una bona encartellada o publicacions a les xarxes socials?*
2. *Un dels grans handicaps que segur que teniu és que deu costar molt fer una comunicació política global i inclusiva. Per exemple, com us doneu a conèixer (o us apropau) a:*
 - *Persones grans que no tenen xarxes socials*
 - *Persones d'origen estranger que no parlen català*
 - *Persones d'origen estranger que acaben d'arribar i no parlen ni castellà ni català*
 - *Persones d'origen estranger que parlen català i castellà però, en canvi, no tenen dret a vot*
3. *Les associacions i entitats del poble, poden servir com a pont entre la política i la ciutadania? Com?*
4. *De quina manera creus que es representa a les comunitats estrangeres en la comunicació del teu partit? (en les fotos, vídeos, declaracions, programes electorals...)*
5. *De les 246 persones presentades a els candidatures, només 28 eren d'origen estranger. Això representa només un 11,38% de persones representants d'aquest col·lectiu. Quin impacte creus que té, aquesta falta de representació, en la participació política?*

De l'apartat de política, les preguntes més destacades són:

1. *En les eleccions del 2019, el cens electoral era de 15.452 persones. Tot i així, només en van acabar votant 8.768, un 56'74%. Creus que és un resultat prou representatiu i, per tant, amb legitimitat democràtica?*
2. *Per què creus que l'altre 43'26% de la població amb dret a vot no va votar?*
3. *Tenint en compte que, dels 10 partits que es presentaven a les eleccions, només un (UNIDOS SÍ) comptava amb una candidatura majoritàriament de persones*

d'origen estranger (dels altres partits només algun té alguna persona immigrant), creus que condiciona a les comunitats estrangeres a l'hora de votar?

4. *Quines mesures es plantegen des del partit per aconseguir (o no) el dret a vot per a tothom?*
5. *Com poden encaixar amb la Llei d'Estrangeria o les normatives europees restrictives?*
6. *Quina creus que hauria de ser la manera de fomentar la participació ciutadana i política de les persones estrangeres i, per tant, la democràcia?*
7. *Salt és un municipi amb un teixit associatiu molt gran, concretament, de més de 250 entitats registrades, segons dades de l'Ajuntament. Creus que les associacions funcionen com a alternativa en la participació política?*
8. *Si s'assolís el dret a vot per a tothom... creus que condicionaria ideològicament als resultats de les eleccions municipals?*

A partir de les preguntes plantejades a l'entrevista es va dissenyar l'esquema que es duria a terme durant el grup de discussió amb en Mostafà Shaimi, la Cris Sibina, l'Aliou Diallo i en Jaume Puebla. L'esquema està dividit en quatre propostes de discussió, cadascuna de les quals es desenvolupa en diferents preguntes:

La primera discussió tracta el tema de la regularització del dret a vot i es desenvolupa a partir de les preguntes següents:

- *Quins avantatges té aquesta regulació per a la societat receptora?*
- *Creieu que és una regulació massa exigent? Què canviaríeu?*

Pel que fa la segona discussió, aquesta se centra en el tema de la participació i la representació de les persones d'origen estranger en els resultats electorals i les dades de participació obtingudes en les eleccions municipals del 2019 en la política a partir de les següents qüestions:

- *Per què creieu que hi va haver baixa participació?*
- *Són resultats legítims?*

La tercera discussió aprofundeix en el paper de l'associacionisme com a alternativa de participació política i ciutadana pels saltencs sense dret a vot. La discussió es desenvolupa a partir de:

- *Dues opinions oposades sobre el paper de l'associacionisme extretes a partir de les entrevistes fetes als diferents candidats on, d'una banda, s'està d'acord en el paper d'aquestes i, en l'altra, s'està en contra. Els assistents al debat s'han de posicionar en una opinió o en una altra i explicar el per què.*
- *Creieu que a Salt hi ha relació entre entitats?*
- *La majoria de les associacions de Salt són culturals. Creieu que això és positiu o negatiu?*

Finalment, la quarta i última discussió presenta el tema de les poques propostes polítiques dels partits municipals presentades en els comicis del 2019. Les preguntes que es formulen als assistents són:

- *Creieu que això també influeix en aquestes persones a l'hora de votar?*
- *Com es podrien fer propostes més inclusives?*
- *Quines activitats podrien ajudar a la participació ciutadana i política?*
- *S'aconseguiria la inclusió, a partir d'aquí?*

L'objectiu del debat amb diferents associacions, veïns i polítics del poble és poder crear conjuntament possibles alternatives polítiques inclusives a partir de tota la informació recopilada al llarg de la discussió. Aquesta, es pot llegir sencera als annexos del treball.

Per últim, amb les propostes recollides dels grups de discussió, s'ha plantejat un decàleg de recomanacions per a presentar als diferents partits polítics per tal que, de cara a les eleccions vinents, tinguin en compte la ciutadania de Salt des d'una mirada més inclusiva i global tant en les propostes polítiques i el llenguatge utilitzat en aquestes com en la comunicació política i electoral general del partit, i així també fomentar la participació política de la població estrangera que sí que té dret a vot.

Així doncs, mentre que la revisió de lectures acadèmiques i l'anàlisi de contingut dels discursos polítics segueix un mètode d'investigació qualitativa, la segona part de l'estudi, és a dir, les entrevistes i les discussions de grup segueixen una metodologia etnogràfica.

Finalment, tal com s'ha comentat anteriorment, l'objecte d'estudi és la representació de la població estrangera de Salt sense dret a vot en les propostes polítiques presentades pels partits polítics del poble durant les eleccions municipals del 2019 i en la seva comunicació durant la campanya electoral. Les unitats d'anàlisi són, per tant, la població estrangera sense dret a vot, els programes electorals dels partits, l'enfocament de la campanya

política i de comunicació d'aquests els dies previs a les eleccions i, a més, les associacions i entitats del poble. En aquest sentit, la mostra del treball és intencionada, ja que té validació interna, la representativitat estadística està acotada en un espai i temps (a Salt i durant la campanya electoral de les eleccions municipals del 26 de maig de 2019), i les unitats d'anàlisi no han estat seleccionades de manera aleatòria sinó que són accessibles, estratègiques i controlades per la mateixa investigadora.

4. Anàlisi dels resultats de la investigació

En aquest capítol es desenvolupen els resultats obtinguts de la investigació per tal de verificar les hipòtesis dels treball, és a dir, si les propostes polítiques presentades pels partits polítics i la seva comunicació durant la campanya electoral de les eleccions municipals del 26 de maig de 2019 tenen en compte o no la població saltenca sense dret a vot. També s'investiga si les persones d'origen estranger apareixen en marcs conceptuals negatius o positius en les propostes polítiques dels partits; es fa una reflexió sobre si existeix una relació entre la falta de representació de les persones nouvingudes en la política i la seva baixa participació i, finalment, si l'associacionisme a Salt serveix com a alternativa de participació política per a la població estrangera.

4.1. Les propostes polítiques dels partits: marc conceptual i llenguatge

En aquest apartat s'analitza amb profunditat les propostes polítiques presentades pels partits polítics de Salt que en les eleccions municipals del 2019. Concretament, es posa el focus en aquelles propostes que s'adrecen, tant de manera directa com indirecta, a les persones d'origen estranger: s'engloben i s'integren dins les propostes polítiques de manera general, o es creen propostes únicament adreçades a aquest col·lectiu? Són propostes positives o negatives? Quin llenguatge utilitzen? Aquestes són algunes de les preguntes essencials que cal fer per tal d'estudiar el programes electorals.

La taula que apareix a continuació resumeix de manera esquemàtica l'anàlisi fet en cadascun dels programes. D'aquesta manera, el lector pot fer-se una primera aproximació del que s'estudia al llarg del punt.

Partit analitzat	Apareixen persones d'origen estranger?	En quins temes?	Des d'una perspectiva positiva?	Des d'una perspectiva negativa?	Els inclouen de manera general?
CIUTADANS	Sí	1. Habitatge 2. Emergència Social	No	No	Sí
IPS-CUP	Sí	1. Participació ciutadana 2. Educació 3. Atenció a les persones 4. Seguretat ciutadana 5. Règim Local	Sí	No	Sí
ERC	Sí	1. Educació 2. Cultura 3. Participació ciutadana	Sí	No	Sí
JXCAT	No	No	No	No	No
PODEMOS	Sí	1. Habitatge i urbanisme 2. Seguretat i ciutadania	Sí	Sí	Sí

		3. Ocupació i economia 4. Cultura, esport i educació			
PP	No	No	No	No	No
PSC	Sí	1. Educació 2. Igualtat social 3. Cultura	Sí	Sí	Sí
VOX	Sí	1. Incivisme 2. Radicalisme islàmic 3. Okupacions conflictives	No	Sí	Sí

Tal com s'observa, la majoria de partits polítics, siguin de dretes o d'esquerres sí que inclouen a persones nouvingudes en els seus programes electorals. De fet, dels vuit grups municipals analitzats, Junts X Catalunya i el Partit Popular són els únics que no tenen cap proposta per aquesta part de la població. Això es deu a que la majoria de les seves propostes van adreçades a temes d'urbanisme i habitatge plantejats des d'una vessant més pràctica per a reduir problemàtiques. Per exemple, refer els carrers amb mal estat, augmentar el nombre de persones de les brigades per mantenir els carrers nets, reordenar les zones blaves i verdes, etc.

Pel que fa els altres cinc partits que sí que inclouen propostes polítiques per a les persones d'origen estranger, en el cas de IPS-CUP, ERC, PODEMOS i PSC són propostes en positiu en temes com el d'educació, cultura i societat, ja que presenten idees per pal·liar els efectes de la segregació social i treballar per aconseguir un poble més inclusiu i, d'altra banda, en canvi, en el cas de VOX, en la majoria de propostes on s'incloen el col·lectiu de persones racialitzades són negatives, ja que es relacionen amb conflictes com l'incivisme, l'ocupació d'habitatges i la falta de seguretat ciutadana.

Tot i això, cal esmentar que de totes les propostes analitzades, en són realment poques les que van adreçades de manera inclusiva i positiva les persones nouvingudes, i encara menys a les persones nouvingudes sense dret a vot, tal com es pot observar a continuació.

Ciudadans – C's

El programa electoral del grup polític de Ciudadans s'emmarca en 5 punts principals:

1. Seguretat: fan èmfasi en l'augment de treballadors en el cos de policia municipal per tal de poder “protegir eficaçment els veïns” i garantir la seguretat.
2. Habitatge: destaquen, sobretot, l'ocupació il·legal d'immobles i proposen crear una Oficina de Defensa dels drets dels veïns afectats per aquesta pràctica.
3. Emergència social: proposen crear un pla d'emergència social per garantir el benestar social i els serveis socials a tota la ciutadania.
4. Economia: volen invertir en la modernització de la zona sud del poble (una zona industrial), així com també millorar la competitivitat per atraure noves empreses i donar oportunitats a les pimes i autònoms. A més, també volen impulsar la creació de nous negocis mitjançant la bonificació d'impostos locals.

5. Neteja: proposen destinar els recursos necessaris per tal de millorar la neteja dels carrers i parcs del poble.

Tal com es pot observar, d'aquests cinc punts, la comunitat estrangera no en queda plasmada explícitament en cap. De fet, es podria dir que en gairebé tots els punts queden inclosos de manera conjunta. Per exemple, utilitzen expressions com “todos nuestros vecinos”, sense fer distinció entre habitants autòctons i estrangers. Fins i tot, en el tercer punt, que fa referència a l'emergència social i on, per tant, interpel·la directament a tots els saltencs, es tracta des d'un punt de vista general garantint ajudes socials i accés als serveis socials a tots els habitants del poble que així ho necessitin. És interessant ressaltar-ho, ja que molts cops es tendeix a encasellar en aquest tipus de problemàtica les persones amb pocs recursos i que, massa sovint, es fa una associació directa amb les persones immigrants, com si les persones amb pocs recursos haguessin de ser immigrants, i al revés.

D'altra banda, també és important assenyalar que el llenguatge utilitzat és positiu, ja que en cap cas s'utilitzen verbs repressius o amb un to amenaçador, sinó tot el contrari. Per exemple, en el cas de l'habitatge, punt on es ressalta el fet de l'ocupació il·legal, la citació textual que apareix al programa electoral és la següent:

*“**Crearemos una Oficina de Defensa de los derechos de los vecinos afectados por la ocupación ilegal de viviendas para **ayudar** a todos aquellos afectados por esta práctica y los problemas de convivencia que conllevan”***

Tal com s'assenyala en negreta, la proposta que fan és en positiu: fan una proposta de solució per la problemàtica i, en cap cas, posen el focus en perseguir i castigar les persones que ocupen. Tanmateix, sí que cal tenir en compte que la pràctica de l'ocupació és vist com quelcom dolent i que, explícitament, comporta problemes de convivència pels veïns, tal com es mostra en les paraules subratllades i, en canvi, no es busca una solució que pugui resoldre el problema des de l'arrel: Ciutadans proposa buscar solucions per la conseqüència de l'ocupació però no per frenar la causa, és a dir, el que realment fa que s'ocupin pisos i cases buides que són la situació de precarietat que viuen moltes famílies i joves de la vila, la falta de recursos econòmics degut a la falta de feina, etc. El mateix s'observa en el punt de seguretat, que diu:

*“**Más policías y más medios para garantizar la seguridad. **Protegeremos** eficazmente a todos nuestros vecinos y acabaremos con la ocupación de viviendas”***

En aquest segon punt, tot i que també hi ha paraules de reforç positiu com el “més”, el “garantir” o el “protegir”, subratllats en negreta, també es ressalta el verb “acabar” ja que, en aquest cas, sí que és de connotació negativa. Tal com es pot observar, l’ocupació d’habitatges és el problema més preocupant del grup polític perquè és de l’únic del que busquen solucions. Els altres punts, tal com ja s’ha esmentat, són punts els quals només tenen la intenció de potenciar o millorar (ja sigui l’economia, la neteja, etc.).

Independents per Salt – CUP

El programa electoral d’aquest grup polític és el més extens de tots. Està format per 15 punts els quals, cadascun d’ells, està desenvolupat amb altres subapartats. Els 15 punts generals són:

1. Participació ciutadana: aposten per aquest tipus de pràctica per tal que la política del dia a dia sigui més democràtica. Volen fomentar la cultura participativa a partir de mecanismes de participació concrets o permanents, i també a través de l’associacionisme.
2. Educació: Aposten per l’educació com a eina de transformació social des d’una perspectiva integral.
3. Activitat física i esport: Volen potenciar l’activitat física i l’esport entre tota la població com a eina socialitzadora i integradora.
4. Atenció a les persones: Proposen millorar la qualitat de vida de tothom tenint en compte les diferències i desigualtats que hi ha entre la població de Salt.
5. Salut: Se centren, sobretot, en propostes per millorar la qualitat de vida de les persones de la vila.
6. Cultura: Prioritzen la cultura popular que neix de les associacions, les entitats, les celebracions populars i tradicionals, etc.
7. Entorn urbà i natural: Aposten per crear un model de territori equilibrat entre l’entorn urbà i el natural, així com també fomentar la sostenibilitat social, econòmica i ambiental per millorar la qualitat de vida de les persones i el benestar físic, social i emocional.
8. Energia: Vetllen per un consum responsable de l’energia per tal de reduir la contaminació del planeta i millorar la sostenibilitat de poble.
9. Aigua: Treballen per aconseguir una gestió pública i directa de l’aigua per tal de garantir l’abast d’aquest recurs a totes les persones de Salt.

10. Residus: Volen adherir-se al pla d'Estratègia Catalana pel Residu Zero, incrementar la recollida selectiva, municipalitzar els serveis de recollida de residus a la via pública, etc.
11. Mobilitat: Potencien l'ús del transport públic i la bicicleta. En definitiva, facilitar el desplaçament i que, aquest, tingui les mínimes conseqüències possibles en l'àmbit social, ambiental i econòmic.
12. Seguretat Ciutadana: Entenen la seguretat ciutadana com a quelcom que es pot aconseguir a través de la dinamització de barris, arrelant les persones al territori i treballant a partir de la prevenció, més que no pas el càstig o la impunitat.
13. Economia i desenvolupament local: Potencien la transparència dels pressupostos per fer-los públics i participatius. També aposten per preservar el sector públic i la remunicipalització de serveis que han estat privatitzats.
14. Règim Local: Aposten per un Ajuntament proper, honest i transparent que faciliti la participació i el control ciutadà.
15. República Catalana: Treballen per una estratègia bàsica compartida per saber quin és el paper de la Generalitat als Ajuntaments i poder avançar i construir una República Catalana.

D'aquests quinze punts, n'hi ha sis que contenen propostes polítiques concretes que van destinades a les persones nouvingudes. Aquestes són:

Participació ciutadana: desglossat en tres subapartats: (i) la primera participació, (ii) mecanismes de participació i (iii) cultura participativa. En el primer apartat, el grup polític assenyala que cal saber i demanar les opinions dels ciutadans per a després poder fer les propostes polítiques i destaquen que en el sistema actual electoral, molts cops els partits polítics només fan les propostes per aconseguir vots i no per tenir la voluntat de millorar o canviar coses. És per això que la CUP busca la participació dels ciutadans. És aquí on cal ressaltar la interpel·lació que fan cap als col·lectius estrangers, ja que asseguren:

*“Això implica també la **denúncia** de l'alt percentatge de ciutadans que no pot fer ús d'aquesta primera participació perquè l'Estat li **prohibeix** el seu dret a vot. Des del municipi cal que **reclamem** aquest dret fonamental per a tota la ciutadania com a base del seu arrelament i la seva implicació al municipi”*

Tal com es pot observar, el to que s'utilitza en aquesta primera proposta és un to contundent, directe i negatiu, tal i com assenyalen les paraules en negreta. També se

subratllen les paraules “dret a vot” perquè és el primer cop que apareix en el programa electoral del partit. Finalment, destaca el que molts autors ja apuntaven, tal com s’ha pogut veure al llarg del Marc Teòric: que tenir dret a vot és una eina clau per a la integració i inclusió d’aquestes persones dins la societat receptora i, a més, que en siguin subjectes actius i participatius.

En el segon punt, el de Mecanismes de participació, es fa esmena a la participació ciutadana no només a través de les associacions i entitats sinó també a través de les consultes populars. Per exemple, a Salt, l’any 2016 es va celebrar un referèndum per saber si la població volia o no que es construís una nau d’IKEA a la zona sud del poble. En aquest cas, el partit assenyala:

*“S’haurien de **promoure** les realitzacions de **consultes populars** quan una qüestió és important [...] tal com vam fer per decidir quin havia de ser el futur del desenvolupament del sector sud del municipi en la consulta del 24 de setembre de 2016”*

En aquest aspecte, crida l’atenció que just després d’haver denunciat la prohibició del dret a vot a les persones nouvingudes, potenciïn un model de participació ciutadana a partir de la votació. Evidentment, és una proposta que podria fer de la política municipal quelcom més democràtic, tot i això, primer caldria resoldre el problema del dret a vot, ja que, si no, es trona a tenir la mateixa problemàtica: que un terç de la població saltenca no tindria dret a vot perquè els estrangers sense nacionalitat, encara que resideixin al municipi de manera legal, no poden participar en cap dels comicis (Gutiérrez & Ana Ordaz, 2019).

En el tercer apartat, Cultura Participativa, el partit aposta per donar suport i protagonisme a les associacions i entitats del poble. Per fer-ho, anuncien que la legislatura passada es va crear una nova figura de tècnic d’entitats i festes per tal de fer el seguiment en les associacions “i fer una festa més **plural**”. Cal destacar, doncs, que apel·lar a la pluralitat del poble és tenir en compte les seves diferències per tal de potenciar-ne la riquesa cultural.

També afirmen que, si es dona suport a les entitats, les persones poden ser més actives i protagonistes del propi desenvolupament del poble, i afegeixen:

*“Lluitarem a favor de la **cohesió social** i la **convivència al municipi**, però necessita d'un compromís polític important per no deixar-lo en mans del voluntarisme o únicament subvencions de tercers”*

Un cop més, tal com es pot veure en les paraules assenyalades, el partit proposa polítiques que inclouen a tota la ciutadania. La cohesió social seria la solució per acabar amb la present segregació del municipi entre els barris (i les escoles) on hi viu la població nouvinguda i els que hi viu la gent autòctona.

Educació: desglossat en sis punts més: Escola bressol, Escola Infantil i Primària, Escola Secundària, Beques menjador i material escolar, Formació d'adults, i Lleure i Oci educatiu i formatiu.

En l'apartat d'Escola infantil i primària, el partit polític no s'adreça explícitament a les persones migrants però, en canvi, sí que ho fa a les persones amb situació de vulnerabilitat que tenen risc d'exclusió social o provenen d'entorns familiars empobrits. Tenint en compte que moltes famílies nouvingudes no poden aconseguir feines ben remunerades per la falta de documentació i, per tant, tots els problemes econòmics que això comporta a més a més de patir desigualtats i discriminacions per raons ètniques, són moltes les famílies que queden englobades dins d'aquests entorns de risc d'exclusió social: no tenir dret a vot o treballar en l'economia submergida no deixa espai per aquestes persones per a participar i formar part del sistema establert. Així doncs, la proposta que presenta la CUP diu:

*“**Continuarem** reclamant al departament d'Ensenyament que doti de recursos especials a Salt i que aquests es tradueixin en continuar baixant les ràtios, dotació de personal per atendre les necessitats que presenta l'alumnat de Salt: risc d'exclusió social, ambients familiars empobrits, etc.”*

En aquest punt, es destaca en negreta la paraula “continuarem”, ja que indica que aquest és un partit que fa temps que s'implica amb aquesta causa social: un aprenentatge més personalitzat que pugui cobrir les necessitats de tot l'alumnat.

Pel que fa al punt de Beques menjador i de material escolar, el vocabulari utilitzat és bastant similar al del cas anterior, ja que, altre cop, no s'adrecen única i exclusivament als col·lectius nouvinguts sinó que els infants i joves marginals queden inclosos dins el

grup de l'alumnat, sense fer-ne distincions, tal com queda ressaltat en negreta. Tot i això, sí que queden interpel·lats aquests col·lectius en la primera frase subratllada. Assenyalen:

*“Degut els llindars de pobresa que hi ha el municipi i conscients que la mainada i el jovent no poden tenir un rendiment escolar adient si les necessitats bàsiques no estan satisfetes, continuarem treballant per aconseguir que **tot l'alumnat de Salt** pugui tenir una necessitat bàsica com el menjar satisfeta, al menys un cop al dia.”*

A més a més, altre cop fan referència al fet que aquest és un tema recurrent al seu partit i que ja fa temps que treballen per combatre'l.

Finalment, en l'últim punt de l'apartat, el del Lleure i l'oci, sí que utilitzen un vocabulari i unes expressions més concretes per tal de visibilitat un dels principals conflictes socials del poble: la segregació social. En l'àmbit del lleure, aquesta segregació i desigualtat és molt notòria ja que es fa molt evident quina tipologia de famílies del poble es poden permetre que els seus infants assisteixin a extraescolars i quines no. En aquest sentit, diuen:

“A partir de les cinc de la tarda és quan més risc de desigualtat hi ha entre els més joves i aquest oci ha d'estar a l'abast de totes les famílies del municipi, sense que aquest pateixi també l'actual segregació que ja es trobem en altres espais educatius.”

Així doncs, com s'ha dit, si bé les escoles ja són un gran element segregador (les escoles públiques del municipi tenen fins a un 99% d'alumnes d'origen estranger i, en canvi, les concertades, només un 10% aproximadament), els espais d'oci i lleure encara més. De fet, és molt comú veure a la població nouvinguda jugant i fent esport a les places i als patis de les escoles que queden oberts, mentre que la resta de població assisteix a extraescolars esportives al pavelló municipal, a la piscina, a clubs de bàsquet escolars, etc. Per tant, aquesta voluntat d'aconseguir que l'oci quedi “a l'abast de totes les famílies del municipi”, implícitament va dirigit a la població immigrant, encara que la segona part, on s'explica que es vol evitar la segregació, ho mostra amb més precisió, encara que sempre de manera indirecta. La segregació implica la divisió de dos grups molt homogenis, en lloc de potenciar la unificació d'aquests per crear un grup heterogeni i, en el cas de Salt, aquests dos grups estan compostos per les famílies autòctones i les famílies nouvingudes.

Per fer front a aquesta segregació en l'àmbit del lleure i l'oci, la CUP proposa el següent:

*“En aquest punt (el de la segregació en el lleure), com que Salt compta amb un teixit associatiu esportiu i cultural molt variat i ampli, **fomentarem** la relació entre aquestes entitats i associacions amb la mainada i jovent a fi que aquests puguin trobar espais de joc i creixement amb persones que com ells comparteixin oci creatiu al voltant de diferents expressions culturals.”*

Queda per destacar, doncs, que la proposta feta és altre cop en positiu, ja que el que es vol és fomentar i, per tant, promoure la cohesió social a través de l'oci.

Atenció a les persones: punt desglossat en onze subapartats: Suport al teixit associatiu saltenc, Precarietat laboral i atur, Prevenció de l'exclusió social i prevenció de conflictes, Accés a l'habitatge, Consell de ciutat, Pla d'acollida, Comunitat de veïns, Atenció a les persones més necessitades, Gent gran, Joves i, finalment, Dones.

En la introducció d'aquest punt, el partit ja reconeix es situació de desigualtat i discriminació que pateix la població de Salt:

*“Actualment a Salt, amb més de 30.000 habitants, és un poble on es viuen situacions de **forta discriminació i exclusió social**, per qüestions **d'origen**, pobresa i precarietat i on la **multiculturalitat** que hi ha no està prou reconeguda.”*

En només aquesta afirmació es té molt en compte no només a la població empobrida sinó que, a més, també se centren en les persones estrangeres que pateixen discriminació per raons d'origen. La voluntat de voler fer front a aquesta desigualtat i, a més a més, voler reconèixer la multiculturalitat del poble com quelcom que hi dona riquesa, és una valoració positiva per tal de combatre la problemàtica. El to que s'utilitza, però, és directe i punyent i, tot i que la voluntat per canviar-ho sigui positiva, el que ressalten és un missatge negatiu, segurament per arribar de manera més clara a la població, igual que en el paràgraf següent:

*“Tenint en compte aquesta realitat, un dels objectius principals que ens proposem és afavorir l'arrelament i que tothom se senti que forma part de la vida activa i associativa de Salt, afavorint així un arrelament emocional amb el poble, que no serà possible si no s'exigeixen els mateixos **drets per a tothom, començant pel dret a vot.**”*

Afavorir l'arrelament de les persones de la vila és la seva proposta per a combatre l'exclusió social i la marginació que pateixen els col·lectius esmentats anteriorment: els empobrits i els estrangers. Per tant, sí que veiem que hi ha propostes polítiques adreçades

a les persones migrants. A més a més, voler crear vincles emocionals també demostra la voluntat no només de crear cohesió social sinó també aconseguir que les persones que vinguin a viure el poble se sentin que en formen part, que no se sentin estrangeres.

Per últim, d'aquest paràgraf també es destaca en negreta l'última part, ja que es deixa, i de manera molt clara, que per a començar a combatre les desigualtats el primer dret que cal garantir és el dret a vot.

Endinsant-nos en els subapartats, només alguns també inclouen propostes per a les comunitats estrangeres del poble. Per exemple, en l'apartat de "Prevenició de l'exclusió social i prevenició de conflictes" altre cop el grup polític fa èmfasi en l'eradicació de la marginació social:

"Partint de la idea que tota ciutadania té els mateixos drets i els mateixos deures és obligació de l'Ajuntament prevenir qualsevol forma d'exclusió i marginació social."

I com a proposta, afegeixen:

*"La mediació és un tema clau i prioritari a Salt [...]. S'han de donar eines a les persones perquè aprenguin a reconduir els seus conflictes i s'han de fer des de petits i des de tots els àmbits, **no només amb les persones migrades**. Fomentant la figura de mediador social [...] es donarà suport a les comunitats de veïns, reforçant l'**acollida i la integració de persones nouvingudes**."*

Així doncs, tal com es pot observar en aquest punt, la proposta que busca el partit té a veure amb la integració "amb" i no "dels" immigrants, com ja s'ha esmentat en el punt del marc teòric: per tal d'aconseguir una bona cohesió i integració social també cal la implicació de la població autòctona. Per tant, cal destacar que aquest tipus de propostes que tenen la voluntat d'unificar el poble van adreçades a tota la població saltenca, sense fer distinció entre uns i altres. Tot i això, sí que és veritat que l'objectiu principal de la proposta és aconseguir les persones immigrades sentin que formen part del poble.

Un altre subapartat on s'interpel·la la gent nouvinguda és el de "Pla d'acollida", que té la voluntat de crear un sol poble i no múltiples comunitats segregades entre sí o un "poble de pobles". En aquest sentit, diuen:

*"Totes els polítiques de l'Ajuntament han de ser **transversals i iguals per a tothom**, però **en el cas concret de les persones nouvingudes** cal seguir desenvolupant polítiques*

d'acollida a través de plans personalitzats segons les necessitats, interessos i història personal de cada persona i família.”

En aquest cas, tot i buscar la igualtat de les polítiques, fan èmfasi en que n'hi ha algunes que cal que vagin únicament adreçades a les persones nouvingudes, i aquest és el cas de l'acollida d'aquestes famílies en el poble. Així doncs, la seva proposta és:

“Reforçarem doncs l'acollida de les persones que venen d'altres indrets amb èmfasi en l'aprenentatge de la llengua catalana, ja que és clau per a la informació relacionada amb temes d'habitatge, treball, drets i deures, etc.”

D'aquí, el que crida més l'atenció és que d'aquest procés d'acollida i seguiment de les famílies nouvingudes, el grup polític en reforci la importància d'aprendre la llengua catalana més que no pas, per exemple, prometre que augmentarien el nombre de figures moderadores per ajudar a aquests col·lectius en temes d'habitatge, drets, etc. Tot i això, tenint en compte que l'idioma és una de les principals “fronteres simbòliques” entre la part de població autòctona i estrangera, aquesta és una proposta que s'adapta molt al context del poble.

Finalment, l'últim subapartat d'aquest punt en el qual també es tenen en compte les persones nouvingudes és el d' “Atenció a les persones més necessitades”. En aquest sentit, el partit proposa desenvolupar projectes de suport per tal de cobrir els necessitats més bàsiques: des de les necessitats alimentàries fins l'emocional. Diuen:

*“Des de IPS-CUP tenim clar que **totes les persones del nostre municipi** han de gaudir dels mateixos drets i deures, i que l'objectiu és una vida digna. Una vida digna passa per les mateixes oportunitats en quant a educació, formació, atenció sanitària, accés a l'habitatge, etc. També som conscients però que hi ha molta gent que viu en situacions tan precàries que, el primer que s'ha de fer, és vetllar perquè les necessitats bàsiques quedin cobertes.”*

Es destaca aquest apartat perquè, encara que no s'adreça de manera explícita i directa als col·lectius immigrants, sí que els engloba i els inclou en la proposta, tal com es pot veure en les paraules subratllades en negreta. Per tant, no queden exclosos del projecte polític que es presenta.

Cultura: aquest punt es desenvolupa en set subapartats: “L'Ateneu Popular de la Coma Cros”, “Teatre de Salt”, “CAES: Centre d'Arts Escèniques”, “Sala Auditori La Mirona”,

“Museu de l’aigua i Biblioteques”, “Entitats, festes i activitats populars” i “Llengua”. Tot i això, només en dos apartats es parla de la multiculturalitat que hi ha al poble.

El primer cas és en l’apartat de “Museu de l’aigua i Biblioteques”, on en es reivindica l’accés per a tota la població saltenca, fent especial èmfasi en el col·lectiu dels joves. A nivell de proposta, però, destaca el següent:

“Tanmateix, donat que Salt és una població molt heterogènia, aquesta heterogeneïtat també s’hauria de vetllar perquè quedés reflectida en les programacions: noves propostes culturals, teatre amateur, etc.”

És a dir, d’alguna manera es busca la representació cultural de tots els col·lectius per tal de mostrar i poder gaudir de la pluralitat del poble.

També en l’apartat de “Llengua” es manifesta aquesta riquesa cultural:

*“A Salt, amb més de 30.000 habitants de procedències diverses, **s’hi parlen un gran nombre de llengües. Totes mereixen un respecte i són una riquesa en sí mateixes.** Alhora, l’Ajuntament de Salt ha de vetllar per mantenir el atalà com a llengua comuna de comunicació en els actes públics, en la publicitat i comunicació institucional; promoure’n i facilitar-ne l’ús a les persones que el volen aprendre.”*

Aquest apartat es destaca perquè, encara que la proposta del partit sigui mantenir el català com a llengua comuna i, en part, unificadora, no es deixen de tenir en compte la resta d’idiomes que es parlen a la vila i, a més, des d’un respecte total, tal com es pot veure en les paraules ressaltades en negreta. A més a més, més endavant destaquen:

*“IPS-CUP no caurà en el recurs del canvi d’idioma per demostrar una major proximitat en entorns on s’expressen majoritàriament en una altra llengua. Pensem que demostra poca sensibilitat, una ‘flexibilització’ interessada de principis i, sovint, un acte que té més a veure amb la **segregació**, amb components classistes, que no pas amb l’amabilitat.”*

Finalment, el que s’assenyala d’aquest paràgraf és la idea d’utilitzar el català com a llengua unificadora i parlar-la amb tota la població, sigui qui sigui, i no canviar al castellà com sovint se sol fer quan es tracta amb persones nouvingudes i que, certament, no fan més que perpetuar accions “microracistes”.

Seguretat ciutadana: aquest punt és present gairebé a tots els programes electorals, tal com es podrà observar en l'anàlisi de la resta de partits. A diferència d'altres punt del programa, aquest no es desenvolupa en subapartats. Tanmateix, és possiblement el que té més referències sobre la població migrant per esmentar.

En primer lloc, cal destacar que la introducció comença amb un to negatiu que assenyalava la manera en què la resta de partits tracten aquest punt:

*“Les polítiques de seguretat ciutadana en els darrers anys sempre han anat acompanyades d'un model en què una alta **punitivitat, càstig i vigilància social**, substituint sovint les polítiques socials, privatitzant l'ús dels espais públics, o augmentat multes i sancions administratives.”*

I també assenyalen:

*“A l'Estat Espanyol, les polítiques públiques en matèria de seguretat dels darrers anys venen marcades per grans accions en matèria **antiterrorista**.”*

Crida l'atenció, doncs, que es faci ús de la paraula antiterrorista, ja que des de la societat occidental es relaciona directament amb persones immigrades i, concretament, musulmanes. És un concepte que perpetua els estigmes cap a aquesta part de la població i que no ajuda gens en la seva integració ni acollida. Més endavant, se centren a la manera de fer en l'àmbit local, que diuen:

*“En l'àmbit local també hem sigut conscients de l'enduriment de les accions policials [...] moltes vegades amb una clara vessant política. Una resposta a les ‘urgències’ programàtiques de la dreta espanyola i catalana, acostumades totes dues a **fer electoralisme a través del delictes i la conflictivitat social**.”*

D'aquest apartat se'n destaca l'última part, ja que crida l'atenció que s'acusi als partits de dretes de centrar les seves campanyes electorals en la seguretat ciutadana, els conflictes socials, etc. De fet, tal com s'ha esmentat anteriorment, sí que és cert que aquests són punts presents en gairebé tots els programes electorals. Des de la CUP, es proposa millorar la seguretat ciutadana a partir de la millora de la qualitat de vida de les persones, l'educació i la humanització del creixement econòmic de la vila. Per tant, en aquest sentit, les persones migrants queden englobades en un marc conceptual positiu i, en cap cas, se'ls acusa de generar aquests conflictes i malestar veïnal.

Per acabar, es destaca una proposta que, de manera indirecta, interpel·la a les persones migrants:

*“Volem avançar en la renovació de la **Zona Centre**, dotant al barri d'elements de qualitat i centralitat per millorar les condicions de **les persones que hi viuen**, avançant de manera paral·lela amb les polítiques socials del municipi.”*

És important remarcar que la Zona Centre és el barri on més es concentra la població estrangera, essent aquest un dels espais més segregats de tot el municipi. Per tant, d'alguna manera, encara que no s'especifiqui, aquesta proposta va adreçada a totes les persones que viuen al barri centre que són, en gran part, la població estrangera de Salt.

Règim local: d'aquest apartat que principalment se centra en oferir un servei públic de qualitat a tota la ciutadania, es destaca precisament això, en l'èmfasi que fan de ser propers i acostar-se a tota la ciutadania i, a més, que aquesta sigui participativa.

Així doncs, un cop analitzades les propostes polítiques presentades per IPS-CUP durant la campanya electoral municipal del 2019, es pot concloure que, en general, el partit va incloure en moltes de les seves propostes la població immigrant i, a més, ho va fer dins un marc conceptual positiu, és a dir, sempre reforçant la diversitat cultural, la integració d'aquest dins la població, etc. A més a més, quan es tractava de temes més conflictius i, per tant, negatius, es parlava de manera generalitzada, mai assenyalant el col·lectiu nouvingut, com és en el cas de Seguretat Ciutadana. Per últim, també cal destacar que, en molts casos, s'englobava a aquesta part de la població de manera inclusiva i mai “obviant-les” o “donant-les per suposat”.

Esquerra Republicana de Catalunya - ERC

El programa electoral d'ERC s'emmarca en quatre eixos d'actuació principals:

1. Ciutat verda: Volen racionalitzar i millorar els sistemes de transport perquè aquests siguin més sostenibles, així com també fomentar l'ús del transport públic o la protecció dels espais naturals.
2. Ciutat educadora: Promoure l'educació com a base d'una societat més justa i equitativa i que pugui servir com a eina per a combatre les desigualtats socials.
3. Ciutat d'oportunitats: Tenen la voluntat de potenciar l'activitat econòmica del poble, els serveis públics i comercials per així dinamitzar l'economia.

4. Ciutat amable: Proposen millorar els espais públics i de convivència per així també millorar les relacions socials entre la població.

Tot i això, el partit polític assenyala que les propostes anteriors queden emmarcades per aquestes tres idees:

1. Govern obert per a una democràcia oberta
2. Ètica i transparència – Lluita per la corrupció
3. Qualitat democràtica i democràcia participativa: en aquest darrer punt fan èmfasi en impulsar la participació ciutadana en decisions com per exemple, els pressupostos, en incentivar l'empoderament ciutadà i altres accions comunitàries i, també, polítiques que fomentin l'associacionisme.

En aquest cas, caldria destacar si les persones migrants que tenen tots els papers en regla però que, en canvi, encara no se'ls ha donat el dret a vot, podrien o no votar en els pressupostos participatius o si, pel contrari, es continuaria perpetuant aquesta diferència entre una part de la població i l'altra: si un gran nombre de gent no pot votar per aprovar pressupostos, llavors vol dir que tampoc se'ls està escoltant ni se sap quina és la seva posició envers el que s'està votant.

Analitzant amb més profunditat les quatre propostes polítiques del programa electoral d'ERC, crida l'atenció que només són dos els punts que inclouen o tenen en compte la població nouvinguda:

Ciutat educadora: tal com s'ha comentat anteriorment, aquest apartat fa molt èmfasi en la importància de l'educació com a base per una societat més justa i equitativa, com a instrument per acabar amb les desigualtats i com a base de la cohesió social. Així doncs, el partit presenta una proposta en positiu per tal d'aconseguir acabar amb la segregació i marginació dels veïns del poble, ja que fan una crida a la cohesió i, per tant, a la unificació d'aquests. Les propostes que fan per aquest apartat són cinc i se'n ressalta la següent:

*“Farem una nova pista poliesportiva i fomentarem l'esport com a **eina de cohesió**.”*

Encara que és una proposta que no s'adreça únicament als veïns nouvinguts, fer referència a la cohesió social ja engloba a tota la part de la població, al mateix temps que indica que hi ha una problemàtica que separa i segrega aquesta, encara que sigui de manera implícita.

Ciutat amable: en aquest apartat tampoc es presenten propostes polítiques únicament per als saltencs nouvinguts, però sí que estan pensades per a fomentar la cohesió i la relació

entre la població. Per tant, els col·lectius de persones estrangeres queden englobades i, a més, de manera positiva amb la resta de la població. Destaquen les propostes següents:

*“Donarem continuïtat als Consells de Barri com a eina de comunicació i **participació ciutadana**.”*

Aquesta proposta és interessant assenyalar-la, ja que els Consells de Barri se celebren un cop l'any (a vegades, fins i tot, dos) i hi assisteix el tècnic d'Entitats de l'Ajuntament, algun/a regidor/a de l'Ajuntament i els veïns que estiguin interessats en participar-hi formin part o no de les associacions de veïns dels respectius barris. Així doncs, durant varies setmanes, el tècnic es reuneix amb un consell d'un barri en concret i, un cop s'ha fet amb tots, es fa el traspàs al govern per tenir en compte les necessitats dels veïns. Un cop agafades aquestes necessitats veïnals, des de l'Ajuntament es mira de presentar altres propostes per tal de cobrir les necessitats o millorar les problemàtiques. Així doncs, són uns espais on realment la participació ciutadana és molt activa perquè és una eina directa entre el govern i la població i perquè, a més, hi pot participar tothom, independentment de si es tenen o no documents com el permís de residència, la nacionalitat o un contracte de treball. En definitiva, és un espai on les persones migrants sense dret a vot tenen l'oportunitat de participar en política.

També destaquen:

*“Posarem en valor la **diversitat cultural** a través de l'educació, l'esport i el lleure.”*

*“Portarem la cultura a tothom, programant tot tipus d'espectacles a **diferents places i carrers de tots els barris**.”*

D'aquestes dues propostes, el que és més interessant no només és la intenció de tenir en compte i posar en valor les diferents cultures que conviuen al poble sinó, a més, democratitzar i donar fàcil accés a la cultura. Diversificar els espais culturals i apropar-los a places i carrers dels diferents barris de la vila és una bona solució per mobilitzar la gent cap a altres punt que no freqüenten tant i conèixer en més profunditat l'entorn on viuen i la realitat del poble. Ser conscient de l'entorn on es viu fa posar-lo en valor i respectar-lo.

En resum, ERC no fa cap proposta específica per a les diferents comunitats estrangeres del poble però, en canvi, sí que se'ls inclou quan es parla sobre diversitat cultural o cohesió social. Cal tenir en compte, a més, que en aquests darrers casos, les polítiques

també són en positiu. Tot i això, en el punt de participació ciutadana no es fa esmena, en cap moment, de la falta de dret a vot d'una majoria de població immigrant que viu a Salt.

Junts X Cat – Junts x Salt

El programa electoral de Junts X Salt es desenvolupa en sis punts però, tots ells, fan referència únicament a temes d'urbanisme i habitatge. És un programa molt breu, tal com s'observa a continuació:

1. Crearem una brigada de micro-urbanisme ràpida
2. Refarem, mantindrem i millorarem les voreres en mal estat de Salt
3. Farem el manteniment anual de l'estat de l'asfalt i pintura de tots els carrers
4. Farem aparcaments públics al Barri Vell i darrere la Coma Cros
5. Re-urbanitzarem carrers de diferents sectors del poble
6. Treballarem pel desenvolupament del sector Sud creant activitat econòmica i desenvolupant un clúster sociosanitari

Tot i que el grup polític esmenta que el seu programa parla d'urbanisme i habitatge, en cap cas es fa cap proposta d'aquest darrer, ni des d'una vessant més social, com per exemple, millorar la convivència veïnal regulant l'ocupació il·legal d'immobles, una problemàtica molt present al poble, tal com s'ha pogut observar en altres programes electorals. Així doncs, totes les propostes són d'urbanisme que resolen problemàtiques pràctiques i comunes en molts municipis. De fet, a part de la proposta 4 i 6, que sí que són més específiques i adaptades al poble, les altres podrien dur-se a terme a qualsevol altra vila o ciutat.

A més a més, tampoc es fa cap proposta de cultura, educació, mobilitat, seguretat o atenció a les persones, temes recurrents en gairebé tots els programes electorals, ja que són qüestions que connecten de manera emocional amb les persones i, per tant, les interpel·len d'una manera molt més directa.

Finalment, també s'observa que no es fa cap tipus d'esmena a la participació ciutadana i política dels saltencs i, conseqüentment, tampoc cap proposta adreçada a les associacions i entitats ni a la població en general.

PODEMOS Salt

El programa electoral del partit polític PODEMOS Salt queda emmarcat en cinc punts principals:

1. Habitatge i urbanisme: molt centrat en defensar els drets de les famílies que han de ser desallotjades de les seves llars, en el cas d'habitatge. Pel que fa a urbanisme, proposen repensar els espais públics per tal de millorar la convivència veïnal.
2. Seguretat ciutadana: volen impulsar mesures que incloguin l'atenció global: legal, policial, mèdica, social, psicològica, etc.
3. Ocupació, economia i serveis socials: proposen afavorir l'accés equitatiu i la igualtat d'oportunitats de la ciutadania als serveis públics i equipaments educatius.
4. Ecologisme i animals: molt centrats en millorar els parcs i altres espais públics per la gent amb mobilitat reduïda i diversitat funcional
5. Cultura, esports i educació: volen democratitzar la cultura creant esdeveniments i apropant els equipaments culturals als diferents barris del municipi, així com també aconseguir un accés a l'educació igualitari.

Com a introducció a aquests cinc punts es desenvolupa una Declaració d'intencions democràtiques i transparència del qual destaquen: (i) millorar la implicació ciutadana en els processos participatius o (ii) realitzar un pla d'igualtat de forma participativa, dos apartats on s'observa una clara voluntat d'escoltar i tenir en compte la veu dels veïns saltencs i treballar conjuntament amb les seves propostes.

Pel que fa als diferents aspectes del programa, els que cal analitzar en més profunditat, ja que tenen en compte a la població estrangers del municipi, són els següents:

Habitatge i urbanisme: desenvolupat en sis propostes, la que crida més l'atenció és la següent:

*“**Defensar** les famílies davant les màfies que les volen expulsar i no permetre cap desnonament al nostre municipi.”*

Es destaca aquesta proposta concreta ja que, encara que sigui una proposta adreçada a totes les famílies que pateixen desnonaments, malauradament, a Salt, un gran nombre d'aquestes són d'origen estranger. De fet, segons informa el Sindicat de Llogateres de Girona, en quinze dies (del 22 d'abril al 6 de maig) hi va haver tres intents de desnonament a Salt i, a més a més, tots tres al mateix carrer Àngel Guimerà, un dels principals carrers del Barri Centre del poble. De fet, cal esmentar que aquest tipus de proposta no tindria sentit que anés únicament adreçat a les persones nouvingudes perquè, tal com s'assenyala, el partit està disposat a defensar a qualsevol persona o família que estigui implicat en un desnonament, sigui de la procedència que sigui.

En la proposta, també s'ha subratllat la paraula “màfies” perquè aquesta manera d'adreçar-se als bancs i les empreses immobiliàries indica clarament una posició política que marca, al mateix moment, una ideologia. D'aquesta manera, és molt més fàcil que una persona que comparteixi la manera de pensar que el grup polític, quedarà interpel·lat per aquestes paraules contundents, així com també amb l'expressió “no permetrem”, que també mostra un to enfadat, punyent i desafiant. És a dir, interpel·la a l'emoció.

Seguretat ciutadana: desenvolupat en cinc subapartats com “Violència de gènere”, “Delinqüència”, “Convivència”, “Presència Policial a la vila” i “Seguretat per els joves”. Dels cinc punts, només un es podria considerar que té en compte la població estrangera de Salt: el punt de convivència, que diu:

“A causa de la multiculturalitat que gaudim al nostre municipi i els possibles conflictes que es puguin originar, PODEMOS vol impulsar unes mesures d'apropament i diàleg que serveixin de pont entre les diferents cultures i creences.”

D'aquest paràgraf crida molt l'atenció la relació directa de factors que es fa entre la “multiculturalitat” i els “conflictes”, com si la multiculturalitat de per sí impliqués problemàtiques socials o com si els conflictes que hi pugui haver al poble siguin conseqüència de la multiculturalitat.

De fet, aquesta proposta, tot i que té una bona voluntat per a dissoldre diferències i apropar entre sí les diferents comunitats, tal com es mostra en les paraules subratllades, està escrita d'una manera poc adient, ja que també se'n pot fer una lectura negativa, és a dir, la multiculturalitat queda emmarcada en un marc conceptual negatiu perquè està considerada com una font de conflictes.

Ocupació, economia i serveis socials: totes les propostes polítiques que es desenvolupen d'aquest punt tenen a veure amb la Tarificació Social, ja que proposen:

*“Afavorir l'accés de la ciutadania als serveis i equipaments municipals en **igualtat d'oportunitats**, adaptant els seus preus públics a la capacitat econòmica de les famílies.”*

Aquesta proposta que, evidentment, s'adreça a totes les famílies de Salt, és interessant tenir-la en compte ja que és una proposta molt inclusiva, perquè s'adapta a totes les realitats que conviuen al poble i, per tant, molt positiva.

Cultura, esport i educació: dins d'aquests tres apartats, on es troben propostes inclusives i que apel·lin a les persones nouvingudes és dins el punt d'educació. Diuen:

*“Volem impulsar **trobades interculturals** municipals, amb diferents activitats de les diferents cultures que es troben al nostre poble en espais oberts del municipi.”*

Altres cops, es demostra la predisposició del partit per agrupar i cohesionar el poble a través de la descoberta de les diferents cultures del municipi que, tal com ja s'ha esmentat anteriorment, conèixer la realitat serveix com a incentiu per a involucrar-s'hi més emocionalment i per sentir-se part d'un mateix grup. Al mateix moment, també s'eviten processos de marginació i exclusió social.

Finalment, també cal destacar la següent proposta:

*“Volem afavorir activitats de lleure **inclusives**.”*

Aquí, el fet que aparegui la paraula inclusiva ja està interpel·lant a totes les persones que queden excloses de la normalitat. Per exemple, les persones amb diversitat funcional, les persones amb discapacitat intel·lectual, les persones amb pocs recursos econòmics i, evidentment, també les persones migrants. És per aquesta raó que es considera que aquesta proposta també inclou i es dirigeix als col·lectius estrangers de Salt. A més a més, tal com també s'ha pogut estudiar al programa electoral d'IPS-CUP, és en les hores extraescolars on aquesta diferenciació i desigualtat de la població de Salt es fa més evident: mentre que una part pot permetre's pagar classes o activitats extra-escolars, una altra gran part es queda a jugar per les places i carrers del municipi, segregant així espais d'oci i espais públics que, consegüentment, generen fronteres simbòliques que no fan res més que perpetuar aquesta diferenciació entre “ells” i “nosaltres”.

Partit Popular Salt - PP

El programa electoral presentat pel Partit Popular de Salt és breu: està compost per només sis punts i, aquests, a part de no estar desenvolupats, tampoc estan classificats per apartats com, per exemple, “habitatge”, “urbanisme”, “ecologisme”, etc, i que sí que han fet la resta de partits. Tanmateix, cal destacar que la majoria dels punts podrien quedar classificats en seguretat, habitatge i urbanisme, tal com es pot observar a continuació, on es presenten els punts proposats pel partit:

1. Aplicarem les polítiques necessàries per acabar amb l'ocupació de pisos i cases
2. Augmentarem la plantilla de Policia Local fins als 70 efectius

3. Millorarem la gestió de la neteja a Salt
4. Impulsarem i desenvoluparem la zona comercial del sector sud
5. Aplicarem una baixada progressiva dels impostos i taxes dels preus municipals
6. Reordenarem i optimitzarem les zones blaves i verdes

D'una banda, es pot veure com el partit també assenyala la preocupació de l'ocupació d'habitatges, de la mateixa manera que han fet els altres partits, i de l'augment del cos policial per garantir una major seguretat al poble, segons es pot deduir. Tot i això, és palpable la voluntat general del partit per implicar-se en propostes bàsicament de desenvolupament econòmic. Així doncs, queda apartada qualsevol proposta política que tingui a veure amb salut, educació, cultura o societat, essent així l'únic partit analitzat fins ara amb la manca d'aquestes propostes. Conseqüentment, el programa polític es presenta com quelcom poc personal, amb dificultat per interpel·lar a la població, ja que aquestes propostes es podrien aplicar a qualsevol altre municipi. De fet, així ho demostren els resultats electorals obtinguts: dels 8.768 vots en les eleccions municipals, només 219 van ser pel Partit Popular de Salt, un nombre de vots que només representa el 2,51% del total i que, per tant, no va permetre tenir cap regidor al ple, segons les dades extretes del Nació Digital.

En definitiva, la manera en com queden presentades les propostes no van adreçades específicament a cap tipus de col·lectiu sinó més aviat tot el contrari: són idees plantejades de manera molt general i impersonal.

Partit Socialista de Catalunya – PSC Salt

El programa electoral del Partit Socialista de Catalunya de Salt està compost per cinc punts:

1. Educació: punt pensat per revertir la situació de desigualtat que hi ha entre la població saltenca.
2. Igualtat social: punt desenvolupat en diversos subapartats com “habitatge”, “jovent, esports i lleure”, “atenció a les persones i famílies”, “participació ciutadana” i “salut”.
3. Economia de les oportunitats: volen acabar de desenvolupar el potencial econòmic de comerç i serveis que presenta la vila, sobretot en la zona Oest i Sud, punts on se situen el Parc Hospitalari i el centre comercial Espai Gironès, respectivament.

4. Ciutat i convivència: desenvolupat en “espai públic”, “mobilitat i xarxa viària” i “medi ambient i sostenibilitat”.
5. Cultura: proposen apostar la intensa acció cultural i situar Salt al mapa de la cultura internacional gràcies a la gran activitat cultural que hi ha. També es fa una menció a la riquesa cultural del poble.

D'aquests cinc punts generals, en quatre es fa menció, per petita que sigui, a la població estrangera i es fa crida de la cohesió social.

Educació: Aposten per l'educació com a eina de transformació social i fan especial èmfasi a aquesta com a eina d'escalada en les classes socials. És important destacar que, a través de les afirmacions que es fan, es nota que el partit coneix les característiques pròpies del poble. Per exemple, diuen:

*“Salt és una ciutat que requereix una mirada especial degut a l'**alt índex de pobresa** que hi ha i la **desigualtat social** que això provoca”*

A través d'aquesta afirmació, també demostren estar alertes sobre els desigualtats socials i tenen en compte a les persones que es troben en situacions de vulnerabilitat, tal com es demostra en les paraules assenyalades en negreta.

A més, dins d'educació, en el subapartat “Zona educativa metropolitana” destaquen:

“Volem reduir el nombre d'alumnes de famílies nouvingudes a les aules, en educació primària i secundària de l'escola pública. Va en la línia d'aconseguir una distribució justa dels alumnes amb necessitats educatives específiques [...]”

En aquest paràgrafs, la reducció del nombre d'alumnes procedents de famílies nouvingudes demostra una clara voluntat per a combatre la segregació escolar de Salt, un dels principals problemes del poble, ja que hi ha escoles públiques que superen el 90% de població estrangera, i escoles concertades on la situació és totalment la contrària. I el paràgraf continua:

*“La finalitat és que [...] s'aconsegueixi una millor integració educativa, millor percepció i confiança de les famílies en l'escola pública que afavorirà l'aprenentatge a les aules i garantirà l'**efectiva igualtat** de l'educació de qualitat per a tothom”*

És important destacar aquesta part perquè precisament per la falta de confiança de les famílies autòctones en l'escola pública s'ha arribat a nivells de segregació escolar

altament alarmants. Així doncs, cal assenyalar la importància que té que un partit polític es comprometi a fer front a aquesta problemàtica i a animar a les famílies per anar a l'escola pública (al mateix moment que aquesta és defensada) per combatre el principal problema social de Salt que passa només per raons d'origen.

En el subapartat d'”Escola de formació al llarg de la vida” hi apareix un punt que crida l'atenció:

*“[...] Aquest espai concentrarà tota la formació per adults a partir de 16 anys en un sol lloc de referència. Aules en català, formació continua, **alfabetització** i formació per a l'ocupació”*

Deixant de banda que un gran percentatge de l'alumnat dels instituts de Salt no acaben els seus estudis obligatoris i que per això el partit vol potenciar l'escola de formació per a adults, també cal assenyalar la paraula “alfabetització”, ja que aquesta és probablement una de les eines més efectives contra la marginalitat i l'aïllament social: si les persones nouvingudes aprenen la llengua, a llegir i a escriure amb l'idioma del país receptor, els serà més fàcil poder comunicar-se, obrir-se, donar-se a conèixer i tenir oportunitats laborals. És a dir, també es combaten (només una mica) les desigualtats socials.

Igualtat social: segons el partit, aquesta igualtat social és el resultat d'un equilibri entre la quantitat de riquesa, de felicitat, de respecte i d'igual tracte en la justícia. També assenyalen un equilibri en el reconeixement de la diversitat cultural, i assenyalen:

*“Per a garantir l'equilibri entre el **reconeixement de la diversitat** i el deure a **garantir la igualtat** obliga a definir orientacions d'actuació”*

Altres cops, el partit té en compte la pluralitat del poble i demostra tenir la voluntat per reconèixer-la sense distincions.

Dins el subapartat de joventut, crida l'atenció la següent proposta:

*“Crearem ofertes de lleure per el cap de setmana. Es tracta **de treure del carrer** als joves que tenen moltes hores lliures i no saben què fer-ne o **en fan un mal ús**”*

Aquest paràgraf destaca per la manera en com està redactat: l'expressió “treure del carrer” té una connotació de “persona salvadora” molt pròpia de la cultura occidental. Si bé és cert que molts infants i joves no poden permetre's pagar activitats d'oci i lleure i que, per tant, es passen molt temps jugant a les places i carrers del poble, no s'hauria d'anunciar

d'aquesta manera. Es podria haver assenyalat que es treballaria per a la inclusió d'aquests infants a les activitats de lleure a partir de beques o subvencions o potenciant encara més el projecte "Juguem", que té com objectiu crear la figura de monitor/a a les places per tal de dinamitzar les activitats d'aquests joves.

A més, també destaca l'expressió "en fan un mal ús", també ressaltada en negreta. L'ambigüitat que generen aquestes paraules poden ser llegides de moltes maners. Una d'elles podria ser, per exemple, que són aquests infants i joves els responsables de les pràctiques de vandalisme que hi ha el poble i, conseqüentment, es crearia un sentiment de rebuig cap a aquest col·lectiu. Cal especificar quines són aquestes accions o, en tot cas, treure-ho, ja que no aporta cap tipus d'informació en la proposta més enllà de crear confusió.

Aquesta proposta però, és contrastada per la següent:

*"Farem de l'esport una eina inclusiva. És per això que farem convenis amb les entitats esportives per tal de que puguin accedir a aquestes activitats **nens i nenes provinents de famílies amb menys recursos**"*

Tal com es pot observar, en aquesta afirmació sí que s'especifica amb quina tipologia d'entitats es volen crear convenis i per què: per a poder crear una societat més cohesionada i més justa, on famílies amb més o menys recursos econòmics puguin tenir les mateixes oportunitats.

També en el subapartat d'"Atenció a les persones i famílies", i dins el punt de "pobresa", el partit destaca:

"El nivell d'atur de Salt és un dels més alts de tot Catalunya i això vol dir que la pobresa en el nostre poble també està per sota de la mitjana. [...] Les famílies no poden cobrir les necessitats bàsiques de subsistència i molt menys totes les despeses extraordinàries"

És important destacar aquest paràgraf perquè, un cop més, el partit té en compte la vulnerabilitat d'una gran part de la població i la situació d'exclusió social que això comporta. De fet, aprofundint més en la inclusió social, diuen:

*"Treballarem en la revisió del **pla d'inclusió** i desenvoluparem el conjunt d'actuacions destinades a l'eradicació de la pobresa i l'exclusió social, econòmica, laboral i l'aïllament social"*

Una altra proposta que també inclou al col·lectiu de persones estrangeres és la que té a veure amb “Participació Ciutadana”, punt que ja ha aparegut en altres programes electorals. En el cas del PSC Salt destaca la següent proposta:

*“Promocionarem la participació ciutadana com a garantia de **cohesió social i convivència fomentant espais de trobada interculturals i intergeneracionals**”*

Així doncs, tal com s’observa, no només fan una crida a la participació ciutadana a través d’activitats com els Consells de Barri sinó que, a més, hi inclouen la necessitat que existeix al poble per incloure en aquests espais de participació totes les persones del poble, siguin de la cultura que siguin. D’aquesta manera, aquests espais es visualitzen com a espais de cohesió i trobada on s’escurcen distàncies entre uns i altres.

Cultura: aquest apartat posa molt d’èmfasi en la gran quantitat d’activitats i espais culturals dels quals està dotat el poble, ja que Salt disposa no només de centres d’estudis universitaris com l’ERAM, l’EUSES o la UOC sinó que també té la Factoria Cultural de la Coma Cros, té el museu de l’aigua, el Centre Cultural de les Bernardes, el Teatre de Salt i el Canal, etc. Tot i això, crida l’atenció que només se centrin en potenciar aquests espais quan, precisament, són espais molt segregats on només hi tenen accés les persones autòctones i de classe mitjana. A més, tampoc fan cap esmena a la reivindicació cultural del poble per incloure o fomentar activitats d’altres tradicions, sinó que només es diu el següent:

*“Donarem suport a les **activitats culturals i de cultura tradicional de les entitats saltenques, que enriqueixen el nostre patrimoni cultural i el bon nom de Salt arreu**”*

En aquesta proposta sí que es té en compte la pluralitat cultural del poble i es té la voluntat de visibilitzar-les totes.

En definitiva, es pot dir que, tot i que les propostes esmentades formen un percentatge molt petit respecte el total, el programa electoral del PSC Salt té bastant en compte l’heterogeneïtat de la població saltenca en les seves propostes electorals.

VOX – VOX Salt

El programa electoral de VOX Salt està dividit en nou apartats cadascun dels quals es desenvolupa en diversos punts. Són els següents:

1. Seguretat: punt molt centrat en polítiques de vigilància i control de la societat a partir de l'increment d'agents en els cossos policials, càmeres de video-vigilància o pistoles taser.
2. Neteja: es comprometen a fer una neteja diària de carrers, parcs i places així com també posen molt d'èmfasi en la reubicació de contenidors. Destaca que especifiquin que serà l'alcalde qui vetllarà personalment pel compliment del contracte de neteja.
3. Promoció econòmica: es posa molt el focus en les PIMES del poble, ja que se'ls garanteix la bonificació parcial d'activitat o la bonificació anual del 95% de la taxa per a la presentació de servei de recollida de residus o de prevenció i control ambiental.
4. Animals domèstics: volen eliminar el pagament de la taxa de pertinença, així com també dotar el municipi d'espais on els animals puguin anar deslligats, ja que actualment està prohibit i només poden anar-hi als llocs habilitats, que en són pocs.
5. Incivisme: a part d'assenyalar les sancions per incivisme, aquestes podran ser motiu d'informe desfavorable per aconseguir la nacionalitat. Així doncs, per controlar que tot estigui en ordre, proposen tenir un equip de Policia Municipal especialitzat en garantir el compliment de l'ordenança.
6. Zona blava, zona verda i accessibilitat: volen la gratuïtat de les zones verdes pels cotxes censats al municipi i una tarifa reduïda pels treballadors de la zona, dotar el poble de més aparcaments per a persones amb mobilitat reduïda i adequar els parcs infantils per a aquestes.
7. Radicalisme islàmic: proposen tancar les mesquites "il·legals" i fer-ne un control sobre els discursos que utilitzen, la procedència dels fons, etc. També assenyalen la prohibició de l'ocultació del rostre als espais públics.
8. Okupacions conflictives: volen fer un control exhaustiu sobre l'empadronament per així assegurar-se de no empadronar a cap persona que estigui ocupant, no permetre que els immigrants amb irregularitats puguin empadronar-se, etc.
9. Regeneració política: punt centrat en canviar les dinàmiques de govern que hi ha hagut fins ara. Per exemple, proposen l'eliminació dels càrrecs de confiança, l'eliminació de les dietes de l'equip de govern, etc. A més, totes les propostes són en negatiu: "eliminar", "reduir" o "limitar" són només alguns dels verbs que es repeteixen contínuament en aquest punt.

Abans d'analitzar amb més profunditat les propostes que van dirigides a la població estrangera de Salt, abans cal destacar que el programa electoral combina el català i el castellà, dos del idiomes oficials de Catalunya i que, per aquesta raó, pot ser accessible a pràcticament tots els habitants de la vila.

Així doncs, dels nou punts que presenten al programa electoral, són tres en els quals hi apareixen propostes que van explícitament dirigides als saltencs d'origen estranger. La resta de propostes estan formulades de manera general i, per tant, impliquen a tota la població.

Incivisme: apartat desenvolupat en sis propostes específiques, de les quals destaquen les següents:

“Tener una sanción por incivismo será motivo de informe desfavorable para la obtención del certificado de integración, el de arraigo social y el acceso a las prestaciones para el pago del alquiler.”

D'aquest punt crida l'atenció el to autoritari i de càstig amb què està redactat, tal com s'assenyala en les paraules subratllades, ja que, d'alguna manera, més que no pas proposar alternatives per a millorar el comportament de la gent, es posa l'èmfasi en les conseqüències que l'incompliment pot generar.

D'altra banda, a més, aquestes conseqüències van dirigies únicament a persones estrangeres o amb pocs recursos econòmics, tal com es pot observar en les paraules destacades en negreta. Per aprofundir una mica més, cal destacar que el certificat d'integració és un informe que ha de demanar una persona estrangera empadronada a un municipi de Catalunya i que vulgui renovar l'autorització de residència temporal però que no compleixi amb alguns dels requisits que es demanen per a la renovació de l'autorització, segons informa el web de l'Ajuntament de Girona. Aquesta situació es dona, en molts casos, en menors no acompanyats.

Pel que fa a l'informe d'arrelament social, en el cas de la comunitat autònoma de Catalunya, aquest és donat per la Generalitat i va adreçat a les persones estrangeres empadronades en un municipi de Catalunya que vulgui tramitar una autorització de residència temporal, tal com es pot veure al web de la Generalitat.

Així doncs, crida l'atenció que un dels càstigs de l'incivisme sigui crear un informe desfavorable per a les persones estrangeres per tal de dificultar-los (encara més) el procés

de regularitat, així com també prohibir l'accés a les prestacions a persones amb pocs recursos econòmics. Aquesta relació directa que fa el partit sobre l'incivisme i les persones estrangeres o amb pocs recursos econòmics és un clar exemple de la visió de rebuig que tenen cap a aquests col·lectius, afavorint les desigualtats i perpetuant situacions de vulnerabilitat.

Dins d'aquest apartat també destaca el següent punt:

*“Las sanciones **a menores de edad** también será motivo de informe desfavorable para el certificado de arraigo y de integración. De sus actos responderán sus progenitores o tutores legales.”*

En aquest cas, se segueix el mateix patró el paràgrafs anterior: to autoritari i de càstig, adreçat a persones amb una situació de vulnerabilitat, encara que aquest cop no tant per la seva condició econòmica o de procedència sinó perquè són menors d'edats. A més, altre cop es relaciona l'incivisme amb les persones d'origen estranger, ja que tornen a ressaltar la creació d'un informe desfavorable per aconseguir el certificat d'arrelament social i d'integració, documents que només demanen les persones nouvingudes.

Radicalisme Islàmic: aquest punt va adreçat únicament a la comunitat islàmica del poble, essent així l'únic programa electoral que conté tot un apartat dedicat exclusivament a aquesta part de la població. Tot i això, és important assenyalar que, tot i que les propostes que es desenvolupen al llarg de l'apartat tracten sobre la pràctica de la religió islàmica, aquestes estan pensades per la població autòctona que va en contra d'aquesta comunitat. És a dir, són propostes que encasellen en un marc conceptual negatiu la comunitat islàmica i, a més, es dirigeixen a la gent que hi està en contra per obtenir vots.

Es destaquen els següents punts:

“Cerraremos las mezquitas instaladas ilegalmente”

“Exigiremos la justificación de la procedencia de los fondos con los cuales se construyen las mezquitas y también de todos sus ingresos y gastos anuales”

Tal com s'observa en les paraules subratllades, aquestes connoten propostes en negatiu que plantegen per aquests espais religiosos. Després de llegir aquests dos punts, caldria preguntar-se per què no exigeixen el mateix en la resta d'esglésies catòliques que hi ha al poble. De fet, la persecució cap a aquest col·lectiu continua amb propostes com:

“Exigiremos controlar los discursos que se hacen en las mezquitas”

“Prohibiremos la ocultación del rostro en los espacios públicos cuando ello no permita la identificación”

“Exigiremos el certificado de antecedentes penales y de delitos sexuales de los imanes”

*“**Daremos apoyo** a la petición de los cuerpos policiales para expulsar del país al líder islamista radical de Salt”*

Altre cop: per què només exigeixen aquestes coses a la religió islàmica? I, encara més: per què se'ls exigeix tot això? La religió islàmica forma part de la cultura i tradició d'una gran part de la població saltenca i, per tal de garantir una millor integració i inclusió d'aquestes persones caldria garantir la lliure expressió, celebració i pràctica de la religió i costums de la comunitat islàmica del poble. A més a més, tota aquesta persecució demostrada, sobretot, en l'última proposta (l'única en positiu), engloba a tota la població que practica aquesta religió en una radicalització que no és certa. Si bé hi deu haver persones que sí que són extremistes, n'hi ha moltes d'altres que no i que, per tant, només ho practiquen perquè és la seva religió i un element més de la seva identitat.

En definitiva, cal assenyalar que aquestes propostes que persegueixen a col·lectius minoritaris són totalment racistes i pròpies d'un règim antidemocràtic amb idees feixistes i populistes, ja que es basen en generalitzacions falses i no en dades concretes.

Okupacions conflictives: tot i que aquest punt es desenvolupa a partir de propostes de vigilància i control en els habitatges, n'hi ha una que s'adreça a les persones migrants i, altre cop, les engloba en un marc conceptual negatiu:

“Controlarem rigorosament l'empadronament i no permetrem que els immigrants il·legals s'inscriguin al padró municipal”

Aquesta proposta demostra, altre cop, que el partit polític no tolera la convivència amb persones d'origen estranger i, com a conseqüència, hi aplica polítiques autoritàries i de control.

Finalment, també cal destacar que, al final de tot del programa electoral, a la contraportada, i ha un petit article amb titular, subtítol i fotografia on es resumeix de manera molt general quines són les polítiques que proposa el partit.

El titular és el següent:

*“Sergi Fabri defensarà que s’apliqui **mà dura** contra delinqüents i incívics a Salt”*

Tenint en compte l’anàlisi fet anteriorment, l’expressió “mà dura” que apareix al titular és un exemple evident del règim de càstig, autoritat, vigilància i control que proposa el partit. A més a més, les paraules “delinqüents” i “incívics” estan subratllades perquè, tal com s’ha pogut veure en el desglossament de les propostes, el partit fa una relació directa entre aquestes males pràctiques i les persones d’origen estranger. Per tant, es podria dir que la mà dura s’aplica en les comunitats estrangeres i no a tota la població saltenca.

D’altra banda, el subtítol és una citació del candidat:

*“Les polítiques permissives han convertit el poble en un lloc del que els **saltencs** volen marxar en busca de la pau social que no troben aquí”*

En primer lloc, criden l’atenció les paraules subratllades “polítiques permissives”, ja que caldria preguntar-se: per a qui són aquestes polítiques permissives? En principi, si són polítiques aplicades pel govern del poble, haurien d’anar destinades a tota la població. Tanmateix, que aparegui la paraula “saltencs” més endavant divideix clarament els habitants i, a més, dona a entendre que aquestes polítiques permissives anaven adreçades a una part de la població “no saltenca” i, per tant, d’origen estranger. Però també caldria determinar qui són els saltencs? Què els fa ser saltencs? Per què només volen marxar de la vila els “saltencs”? Com són aquests saltencs?

En definitiva, aquesta divisió constant de la societat no fa res més que perpetuar un discurs xenòfob i racista que, malauradament, també és populista i apel·la directament a les emocions de les persones que se senten identificades amb aquesta manera de fer.

4.2. Les entrevistes: la representació i la participació política de les persones nouvingudes segons els candidats

En aquest segon apartat s’analitzen les respostes dels candidats en les entrevistes. Tal com es comenta al punt del disseny metodològic, l’estructura de les entrevistes és la mateixa per així poder fer una comparació entre els polítics entrevistats. A més, de les disset preguntes realitzades (set de l’apartat de comunicació política i deu de l’apartat de política) només se n’analitzen tretze, tot i que algunes preguntes s’agrupen i, per tant, queden englobades en un total de dotze preguntes. Les preguntes secundàries o amb un

valor més especulatiu¹³ i, per tant, amb menys rellevància pel treball són les que han quedat excloses de l'anàlisi. Tot i això, es poden recuperar en les entrevistes completes als annexos del treball.

Cada pregunta té la seva taula corresponent, dividida en cinc files, on hi ha les respostes resumides dels polítics entrevistats¹⁴. Tot i això, seguidament es presenta una taula esquemàtica per a resumir tot el contingut analitzat.

Cal tenir en compte que dels deu partits polítics que es presentaven a les eleccions municipals només se n'ha pogut entrevistar a cinc: a Cris Sibina, candidata i portaveu d'IPS-CUP; Toni Vidal, cinquè a la llista d'ERC i actual tinent d'alcalde i regidor de d'Economia, Seguretat Ciutadana i protecció civil i Ocupació; Sergi Fabri, candidat i portaveu de VOX; Julià Carpintero, segon a la llista del PP el 2019 però actual portaveu del partit; i Joan Martín, candidat i portaveu del PSC. Pel que fa els altres cinc candidats, els motius pels quals no han pogut concedir l'entrevista són varis: en el cas de PODEMOS, Canviem Salt i Ciutadans ha estat perquè, tot i contactar-hi per diferents mitjans, no se n'ha obtingut resposta; Unidos-Sí es van dissoldre i no consten de cap correu, web, xarxa social, etc. i, a més, no vaig poder obtenir cap contacte personal de cap membre del grup i, finalment, pel que fa JuntsXCat va ser per falta de disponibilitat de la candidata.

¹³ Per exemple, l'última pregunta formulada: “*Si s’aconseguís el dret a vot per a tothom, creus que canviaria el resultat electoral?*”

¹⁴ Per a veure totes les entrevistes completes, mirar als Annexos del treball.

	Objectius campanya electoral	Estratègia comunicativa més eficient	Comunicació amb persones que no parlem l'idioma	Entitats com a pont entre política i ciutadania	Representació de persones migrades al partit
CUP	Donar-se a conèixer	Aparèixer als <i>Mass Media</i>	A través d'entitats	Sí	No representació a les llistes però sí en projectes
ERC	Consolidar projecte	Estar a peu de carrer	No s'hi ha trobat mai	Sí	Cal fer un pas més
VOX	Aconseguir vots	Estar a peu de carrer	No s'hi ha trobat mai	Sí, perquè els partits polititzen les entitats	Hi ha de tot
PP	Recuperar confiança	Estar a peu de carrer	El PP ja és un partit molt conegut a Espanya	Sí	A favor de la immigració reglamentada
PSC	Visibilitzar canvi de candidat	Estar a peu de carrer	S'ha de ser versàtil	Sí	Propostes inclusives que els engloba

	Poca representació de persones migrades a les llistes impacta en la poca participació?	És suficient un 56,74% de participació?	Mesures que proposa partit per aconseguir dret a vot per a tothom	Cal l'actualització de l'article 13.2 de la CE?	Si tothom pogués votar, es resultats electorals canviarien?
CUP	Clarament afecta a la participació	Falta representació de molta població	Fer reivindicacions	Sí	Sí
ERC	És difícil de saber sense dades	Com més participació, millor	Posar el problema sobre la taula	Sí	Sí
VOX	Ja hi ha suficient representació	Sí	No tenen proposta	No	No se sap
PP	No és una obligació que hi hagi persones nouvingudes	Sí	Des del municipi no es pot fer res	No	Depèn
PSC	Caldria representar millor la realitat del poble	Sí	Caldria canviar Llei d'Estrangeria	Sí, reduint terminis de residència	No se sap, però tot seria legítim

Preguntes de l'apartat de Comunicació Política:

Quins objectius us marcàveu, a part d'aconseguir el màxim de vots?	
CUP	“Volem donar a conèixer la nostra manera d'entendre i fer política, i marcar un rumb sobre com cal treballar en cada eix perquè el votant sàpiga a què destinarà el seu vot.”
ERC	“Consolidar el projecte que vam iniciar amb la legislatura del 2015”.
VOX	“Sumar els vots de la marca personal i la marca de partit”.
PP	“Recuperar vots i la confiança perduda el 2015”.
PSC	“Visibilitzar un canvi de rostre dins el partit”.

Com és d'esperar, el principal objectiu d'un partit polític en unes eleccions és aconseguir el màxim de vots possibles. És el cas de Julià Carpintero, portaveu de PP, que assegura que després de tots els incidents de corrupció¹⁵ que s'han destapat els últims anys sobre el partit la gent n'ha perdut la confiança. A més a més, també destaca que l'aparició de nous partits com Ciutadans o VOX, que proposen “projectes més ambiciosos”, criden l'atenció de la gent i fa que aquests siguin més votats: “és més fàcil votar altres marques”, assegura. És el que Sergi Fabri de VOX reconeix com “la suma de vots de la marca personal i la marca de partit”, és a dir, l'augment dels vots en aquest nou partit ve donat, en el cas de Salt, perquè la gent que coneix Sergi Fabri i ja el votava quan formava part del partit de Plataforma X Catalunya el continuï votant i, a més, la gent que potser no el coneixia però que sí que coneix a VOX, voti el partit.

Això demostra que, segons el context, la gent tendeix a apostar per nous projectes al mateix moment que també es polaritza la seva opinió: mentre que el PP és un partit conservador i tradicional amb una llarga trajectòria (i, per tant, amb una marca de partit molt forta), VOX ha aparegut com a alternativa essent un partit d'extrema dreta i inconformista amb les polítiques aplicades pels partits de dretes fins aleshores.

A més, crida l'atenció la idea que tenen aquests dos partits sobre el seu projecte polític: tots dos esmenten el concepte de “marca” i, per tant, consideren que són quelcom que cal

¹⁵ Com per exemple, el Cas Bárcenas (2013), el Cas Castor (2013) el Cas Gürtel (2009) o el Cas Púnica (2014), entre molts d'altres. Font: <https://www.casos-aislados.com/Caso-por-partido.php?Partido=PP>

vendre a un públic, una visió molt neoliberal i pròpia de les ideologies de dretes. Idea que contrasta amb els objectius dels altres tres partits analitzats: el PSC vol fer visible el seu canvi de rostre, ja que feia molts anys que la cara visible del partit era Iolanda Pineda (havia estat regidora a l'Ajuntament des de 1999 i va ser alcaldessa de Salt del 2007 al 2011) i, per tant, Joan Martín s'havia de donar a conèixer; ERC volien consolidar el projecte que van iniciar amb l'alcaldia de 2015 amb Joan Viñas d'alcalde (objectiu que van aconseguir perquè van guanyar les eleccions amb set regidors); i, la CUP, que volia donar a conèixer la seva manera de fer política i, per tant, també mostrar el que havien estat fent en la passada legislatura.

En definitiva, la majoria de grups polítics volien donar-se a conèixer i aconseguir el màxim de vots. Fins i tot el PP també demostra tenir aquesta voluntat, que quedaria traduïda en una mostra de confiança per part dels votants.

En el cas de Salt, què arriba a més gent: fer un míting, fer una bona encartellada, publicacions a les xarxes socials, ...?	
CUP	“Segurament el que arriba a més gent no sigui cap d'aquestes propostes. El que arriba a més gent, en campanya i fora campanya, és aparèixer als <i>Mass Media</i> .”
ERC	“A Salt funciona molt bé estar a peu de carrer. [...] En les eleccions del 2019 vam fer el porta a porta”.
VOX	“Caminant. [...] La política municipal és això: ser aquí, ser allà... i preocupar-te de veritat per les coses”.
PP	“Anar pels barris funcions molt bé. Cal estar a peu de carrer no només en campanya electoral sinó els 365 dies de l'any”.
PSC	“El que funciona més bé són els actes a peu de carrer perquè sorprenen i mobilitzen”.

En aquesta segona pregunta, tots el partits menys IPS-CUP coincideixen que la millor manera per a donar-se a conèixer entre els habitants del poble és estar a peu de carrer i fer-se visible. Salt té la característica que, tot i tenir més de 30.000 habitants, la seva extensió és molt reduïda i ha permès conservar l'essència de poble. D'aquesta manera, no és un poble residencial sinó que les persones que hi viuen hi tenen una vida arrelada: compren als comerços locals, van a les escoles i instituts del poble, fan extraescolars al

poble, van al mercat, etc. Activitats quotidianes que permet crear vincles entre veïns i teixits comunitaris, sobretot entre barris. A més a més, també cal destacar que una gran part dels habitants de Salt que procedeixen de l'Àfrica Subsahariana o de la zona del Magreb són cultures molt acostumades a fer vida fora de casa i, per tant, és habitual que hi hagi ambient als passeigs, a les places i als parcs del poble. És per això que estar “a peu de carrer”, tal com diuen els polítics, és un recurs que funciona molt i, el fet que Salt sigui petit a nivell de quilometratge, encara ho facilita més.

D'altra banda, també cal assenyalar que, tenint en compte la baixa participació ciutadana en les eleccions municipals obliga als partits a ser insistents i mostrar-se molt de cares a la gent. D'aquesta manera és més fàcil interpel·lar la població, fer-li saber que hi ha eleccions, quins són els partits i els candidats que es presenten i incentivar la motivació per anar a votar. De fet, Toni Vidal d'ERC assenyala que a les eleccions passades van fer el “porta a porta”, és a dir, que van picar casa per casa per a donar el programa electoral i explicar el seu projecte polític. Els resultats obtinguts demostren que va funcionar perquè van guanyar altre cop les eleccions, però no es va aconseguir augmentar el nivell de participació electoral, que va ser només d'un 56'74%. És a dir, de les 15.452 persones inscrites al cens electoral només en van acabar votant 8.768.

Tenint en compte que aquest recurs polític d'estar a peu de carrer funciona, es va voler saber com es feia la comunicació amb aquelles persones del poble que no parlen ni català ni castellà, tal com s'observa a la taula següent:

Com us doneu a conèixer a persones d'origen estranger que acaben d'arribar i no parlen ni català ni castellà?	
CUP	“Bàsicament a través del contacte directe al carrer i a través d'entitats diverses”.
ERC	“Ostres, no m'hi he trobat mai. Al final, quan t'adreces a col·lectius parles amb la persona que tingui més lideratge o més legitimitat i ja hi parles o bé en català o bé en castellà”.
VOX	“Home, jo anglès no en sé... però tampoc se m'han acostat mai persones que no sàpiguen ni català ni castellà. Però altres persones d'origen estranger que mig parlen l'idioma sí que se'ns han apropat”.
PP	“Pensa que el Partit Popular ja està molt arrelat a nivell nacional i, per tant, la gent ens coneix estiguem més o menys representats a l'Ajuntament. [...]

	I dels que dius que no parlen l'idioma... n'hi ha molts que venen aquí a fer la seva vida, a treballar... i ni els interessa la política ni res”.
PSC	“No és una especial dificultat, el tema de la llengua sempre i quan tinguis la versatilitat de poder parlar en català o en castellà. El que sí que trobo és que quan costa arribar a certs col·lectius és perquè aquests no estan organitzats”.

Les respostes a aquesta pregunta criden l'atenció perquè totes comparteixen pràcticament el mateix missatge: “*no m'hi he trobat mai*”, encara que les respostes es podrien dividir en dos grups: els que s'adrecen directament i van a buscar als col·lectius d'origen estranger, com és el cas d'ERC, CUP i PSC, i els que esperen que se'ls hi adrecin, com VOX i PP. En aquest sentit, cal assenyalar que és evident que si el partit no fa un mínim esforç per apropar-se a les persones, aquestes difícilment faran el pas per interessar-se pel que fan, i més si són persones nouvingudes que no parlen ni català ni castellà. A més, també cal assenyalar que, mentre que en l'anterior pregunta tots els partits han assegurat que estar a peu de carrer i mantenir-se a prop de la gent és el que més funciona, en aquesta altra pregunta es demostra que potser no hi estan d'una manera tan completa com diuen. De fet, tal com assenyalen Joan Martín i Toni Vidal, més que no pas adreçar-se a la població de Salt s'adrecen a les persones que representen a un cert col·lectiu i que, d'alguna manera, ja té una certa visibilitat i un cert poder envers les altres.

Tampoc cal passar per alt la generalització que fa Julià Carpintero sobre el col·lectiu de persones migrants, ja que assenyala: “*n'hi ha molts que venen aquí a fer la seva vida, a treballar... i ni els interessa la política ni res*”. Les persones autòctones també fan la seva vida, també treballen aquí i, a més, també tenen interès per a la política. Per què no haurien de tenir interès per la política les persones migrants que fa anys que viuen, treballen i paguen impostos aquí com la resta de població? Que potser no hi ha gent autòctona que treballa i viu aquí però, en canvi, no està gens interessada amb l'àmbit polític? Cal anar amb compte a l'hora de fer aquestes declaracions perquè, un cop més, s'engloba a la població nouvinguda en un mateix grup sense tenir en compte que aquests tipus de pràctiques fomenten els estereotips i els prejudicis envers al col·lectiu. En definitiva, aquesta afirmació de Carpintero és de caràcter xenòfob ja que no criminalitza la gent autòctona que no està interessada en política però, en canvi, sí que ho fa en persones nouvingudes.

En la mateixa línia, també crida l'atenció el que diu Joan Marín: “*El que sí que trobo és que quan costa més arribar a certs col·lectius és perquè aquests no estan organitzats*”. Amb aquesta afirmació, Martín exigeix que sigui un requisit indispensable estar organitzat per a tenir interès per a la política. Tot i això, cal tenir en compte que no totes les persones autòctones que voten estan organitzades. Així doncs, cal tenir en compte que, en primer lloc, estar organitzat no implica estar interessat en la política (i al revés) i, en segon, que és molt difícil exigir-li a una persona nouvinguda, que sap que segurament no podrà tenir dret a vot fins al cap de molt temps, que s'organitzi. Tot i això, sí que és important per qüestionar-se si les associacions poden servir com a pont entre la política i la ciutadania i, d'alguna manera, si poden servir com a alternativa de participació política per a les persones sense dret a vot. En aquest aspecte, els polítics diuen:

Les associacions i entitats del poble poden servir com a pont entre la política i la ciutadania?	
CUP	“Indubtablement. [...] Les associacions amb demandes polítiques recullen demandes latents i les confronten amb els representants polítics per intentar que aquestes es facin realitat.”
ERC	“Ho ha de ser. Al final, la política està morta si no i ha activisme. [...] Jo crec que Salt sense les associacions estaria mort” [...] “Però és un sí condicionat perquè hem d'estar segurs que la funció que fan (els representants dels col·lectius) la transmeten i fan de canal de comunicació amb els seus associats”.
VOX	“Si fossin entitats els quals el seu objectiu és únicament la participació ciutadana, sí. Però totes les entitats estan polititzades: tenen objectius polítics”.
PP	“Les associacions són bàsiques a Salt. [...] Jo que soc membre de l'associació de veïns del barri de la Massana, no tinc res en comú amb altra gent de l'entitat, però el que ens uneix és que volem que funcioni el barri. I si funciona el barri, funciona el poble.” [...] “És el mateix que si tu participes en una associació africana per aprendre danses tradicionals, en una brasilera per aprendre capoeira o una xinesa perquè t'ensenyin arts marcials”.
PSC	“Sens dubte ho són. La manera que nosaltres hem tingut sempre d'entrar-hi ha estat gràcies a aquestes associacions perquè són les que arriben i tenen

	la confiança de la gent d'aquests col·lectius" [...] "Les associacions, més que com a alternativa, actuen com a primer pas a la participació política".
--	---

Tal com s'observa, tots els partits menys VOX estan d'acord que les associacions són (i han de ser) una eina que enllaci la política amb la ciutadania. Com s'ha vist anteriorment, els polítics es comuniquen amb els portaveus de les entitats per saber què demanen, què necessiten, quines problemàtiques apareixen al poble, etc. Així doncs, és essencial que hi hagi aquesta relació per tal de fer una política centrada en les necessitats del poble. A més, també asseguren que és una manera fàcil d'establir contacte amb les entitats estrangeres ja que, d'aquesta manera, se'ls fa més fàcil saber a qui cal adreçar-se i situar-les a l'agenda política.

Tot i així, crida l'atenció el que diu Sergi Fabri, ja que el portaveu de VOX acusa als polítics de polititzar les entitats i assegura que "la politització de les entitats és l'exclusió de la part de la societat que les entitats, políticament, no volen que hi siguin". És a dir que, segons Fabri, totes les associacions tenen objectius polítics i acusa a la CUP de "ser una experta en polititzar-les". Per tant, d'alguna manera afirma que sí, que les associacions són un pont entre política i societat, però des d'una vessant negativa: no com una expressió política d'un grup de persones, sinó com una estratègia de partit per manipular aquestes.

Malgrat tot, cal destacar que, dels programes electorals analitzats en l'apartat anterior del marc teòric, només la CUP, ERC i PSC tenen propostes polítiques adreçades a les entitats del poble, mentre que PP, JuntsXSalt, VOX, PODEMOS o Ciutadans, no. D'aquesta manera, crida l'atenció que Julià Carpintero, portaveu del PP, estigui tan a favor de les associacions però que, en canvi, en les seves propostes polítiques no se'n faci ni una menció. També es destaca l'estigmatització que Carpintero crea quan relaciona una associació africana amb danses tradicionals, una associació brasilera amb capoeira o una associació xinesa amb arts marcial, ja que, si bé és cert que la majoria d'associacions del poble són culturals i que, per tant, és probable que mantinguin i reivindiquin els costums i les tradicions del país d'origen, no deixa de ser una mirada que infama sobre aquests col·lectius; una mirada des d'una perspectiva racista.

Finalment, és important assenyalar el que afirma Vidal, regidor d'ERC: que les associacions han de ser un canal de comunicació entre els polítics i la gent i que,

precisament per això, també és feina de l'Ajuntament fer un bon seguiment d'aquestes. És a dir, la relació amb les entitats hauria de ser constant i del dia a dia, no només en temps de campanya electoral fer arribar les propostes polítiques dels partits. A més, un altre punt important a destacar és que, en general, els partits polítics tenen un caràcter passiu respecte de les associacions: esperen que realment siguin aquestes les que fan el contacte amb la política però, en canvi, des dels partits no es té la voluntat de mobilitzar de manera directe aquesta part de la societat que té més dificultats contextuais per a participar.

Com es representen les persones migrants en la comunicació electoral del teu partit?	
CUP	“En el nostre cas, hi ha diferents persones implicades al projecte que al moment de confeccionar les llistes van preferir no ser-hi o directament no podien per falta de la nacionalitat espanyola.”
ERC	“D’entrada cal dir que hi ha hagut un canvi a nivell de partit general que s’ha traslladat al territori. [...] En segon lloc, si mires al Parlament, al Congrés o al Senat veuràs que s’intenta ser el màxim representatiu. ERC acaba de tenir un conseller d’origen marroquí al Govern de la Generalitat. En el cas de Salt, ens costa un xic més”.
VOX	“Joc crec que hi ha de tot. Hi ha persones que potser s’ofenen perquè no els agrada el missatge [...] i després hi ha una altra part de la gent que hi està absolutament d’acord”.
PP	“Pel Partit Popular la immigració no és dolenta. Però compte! La immigració ha de venir amb papers i reglamentada”.
PSC	“Nosaltres, més que propostes concretes a comunitats estrangeres concretes, fem propostes comunes i globalitzades. Si són necessitats socials, no volem parlar només de les d’un col·lectiu en concret sinó que ho tractem com una necessitat social conjunta”. [...] “Aquesta visió més general és la que intentem veure, sense localitzar ni posar etiquetes”.

Com s’observa, cap dels partits aprofundeix del tot amb la qüestió que se’ls demana. Tot i això, és interessant comentar cadascuna de les respostes donades:

IPS-CUP és un partit d'esquerres i que, per tant, sempre s'implica molt en les causes socials. És per això que reivindiquen que, tot i que a la seva candidatura no hi hagi ni una persona d'origen estranger, també cal donar importància en altres actes i actuacions polítiques on sí que tenen en compte i, de fet, compten amb l'ajuda de persones nouvingudes per aquests projectes. A més, algun cop també han utilitzat com a acte de protesta no poder tenir persones racialitzades a les llistes perquè aquestes no tenen la nacionalitat i, per tant, tampoc poden tenir accés al dret al sufragi passiu.

Pel que fa a ERC, un dels partits els quals hem pogut veure que té força en compte fer polítiques en positiu adreçades a les comunitats estrangeres, no té representació d'aquests col·lectius en la seva candidatura. És per això que Vidal assenyala que, en el cas de Salt, és més difícil aconseguir aquesta representativitat plural del poble dins el seu partit, però en canvi ho justifica amb el cas excepcional d'un conseller d'origen marroquí a la Generalitat. En aquest cas, caldria estudiar perquè ha estat més fàcil aconseguir aquesta representació en l'àmbit català i no en l'àmbit local, ja que, en principi, semblaria que hauria de ser al revés. Tot i això, algunes de les respostes que es podrien donar serien: (i) realment a Salt hi ha molt poques persones d'origen estranger que tinguin la nacionalitat i, per tant, es fa difícil trobar persones amb dret al sufragi passiu, (ii) el partit local no té l'interès suficient per a buscar representants nouvinguts, i (iii) el cas de conseller d'origen marroquí és utilitzat per a donar una bona imatge del partit però, en cap cas, per a reivindicar i denunciar la desigualtat que les persones migrants pateixen en la política.

En el cas de VOX, és interessant destacar com, de manera molt subtil, Sergi Fabri reconeix que la representació de les persones migrants en la comunicació electoral del seu partit és problemàtica. Acceptar que hi ha persones que es puguin ofendre és reconèixer que, possiblement, hi hagi propostes polítiques en negatiu en el programa electoral que ataquen directament a certs col·lectius. De fet, és així: tal com s'ha vist en l'anàlisi del seu programa electoral, el partit fa constantment una relació entre incivisme i falta de seguretat amb la immigració assenyalant que, des del partit, no es facilitaran els certificats d'arrelament i integració, que prohibiran l'ocultació del rostre, que tancaran mesquites "il·legals" o que controlaran rigorosament l'empadronament, entre d'altres. Propostes que persegueixen i ataquen directament al col·lectiu de persones nouvingudes i, sobretot, a la comunitat islàmica del poble. A més, en les fotografies utilitzades en el programa electoral, especialment en el punt vuit sobre "Radicalisme Islàmic", hi apareixen fotografies de dones coberts amb *burka* que els oculta el rostre i tot el cos,

deixant només al descobert la part dels ulls. Aquesta és una manera més d'assenyalar i perseguir aquests col·lectius a través d'imatges provocatives i propostes populistes que apelen a l'emoció de la gent que pensa i se sent representada per aquestes idees i aquesta manera de fer, així com també relacionar-los sempre amb les problemàtiques més conflictives del poble.

Pel que fa al Partit Popular, la representació de les persones migrants en la comunicació del partit és nul·la: no només no hi ha persones en les llistes de candidatures sinó que tampoc es fa cap proposta adreçada a les necessitats d'aquests col·lectius, ni a les associacions, etc. Tot i això, quan se'ls pregunta aquesta qüestió, utilitzen un discurs justificador: "Pel Partit Popular la immigració no és dolenta. **Però** compte!". L'adverbi "però" posa en qüestió tot el que hi ha davant: pel Partit Popular la immigració no és bona, només ho és aquella que arriba reglamentada i que, per tant, té la seva situació administrativa reglada. Dit d'altra manera, recorren a un discurs xenòfob, ja que no va en contra de la immigració sinó que va en contra de la immigració precària de persones en situacions de vulnerabilitat que migren només per a poder millorar la seva qualitat de vida.

Per últim, el PSC reconeix la representació de les comunitats estrangeres en la comunicació electoral del seu partit s'inclou en totes les propostes de manera general. Si bé és cert que, tal com s'ha pogut veure, moltes de les propostes tenien en compte les necessitats socials dels veïns del poble i, en algun cas, dels veïns en situacions més precàries, a vegades caldria fer discriminació positiva per tal de centrar-se reconèixer únicament les necessitats dels col·lectius d'origen estranger. D'altra banda, cal assenyalar que, dels cinc partits locals entrevistats, el PSC era l'únic que comptava amb persones d'origen estranger en les llistes electorals. En concret dues que apareixen en les posicions dotze i tretze sobre les vint-i-una que hi ha en total. És a dir, ocupen posicions molt baixes les quals és molt difícil que obtinguin representació al ple. A més, el fet d'ocupar aquestes posicions simbòliques també dificulta el fet de ser protagonista de la campanya electoral, ja que en els cartells i en les fotografies només apareix el candidat o les tres o quatre persones que encapçalen la llista i, en les entrevistes, s'entrevista només a Joan Martín, candidat a l'alcaldia. D'aquesta manera, tot i tenir persones que representen el gairebé 40% de la població saltenca que és d'origen estranger, no en donen visibilitat ni protagonisme.

Relacionat amb aquest aspecte de representació en les candidatures electorals, es destaca la següent pregunta:

De les 246 persones presentades a les candidatures, només 28 eren d'origen estranger. Això representa només un 11,38%. Quin impacte creus que té, aquesta falta de representació, en la participació política?	
CUP	“Aquest aspecte, juntament amb el fet que 1 de cada 3 persones majors d’edat a Salt no poden votar afecten substancialment en la participació.”
ERC	“Ostres, és difícil de saber sense dades. Sí que és cert que a les eleccions passades, a la llista d’ERC, hi havia una companya originària del Paraguai. Tot i això, ens cal fer una passa més. Hem d’entendre que un partit polític és un projecte. Per tant, interessa que aquest projecte representi i engresqui al màxim nombre de persones i de diversitat d’orígens diferents”.
VOX	“Diria que n’hi havia més. Però, te n’adones que si la teva preocupació era la representació de les persones d’origen estranger, realment aquestes sí que estan representades. [...] Per què ha d’haver-hi persones d’origen estranger perquè hagin d’estar representades? En la política s’hi implica qui vol i ja està”.
PP	“Que hi hagi un 11% depèn de les candidatures que tria cada partit. En el nostre cas no n’hi havia cap, i no perquè estiguem en contra de la immigració sinó perquè van ser les persones que se’ns van oferir. Tampoc les hem anat a buscar, no t’ho negaré... però tampoc se’ns han ofert. Que d’entre totes les candidatures només hi hagi un 11%... què hi podem fer? Tampoc és una obligació que hi hagi immigrants o no”.
PSC	“És evident que les candidatures electorals haurien de ser molt semblants al que seria la representació del municipi que vol governar, però evidentment hi ha dificultats. [...] Tots sabem que hi ha llocs que són simbòlics i altres llocs amb possibilitats de poder guanyar un seient al plenari. Però això passa a mesura que la gent vagi prenent consciència, es vagin arrelant i tinguin unes necessitats més cobertes”.

De les respostes donades, crida l'atenció les respostes que donen els partits que es considera que representen una ideologia d'esquerra i els partits que representen una ideologia de dretes. En el primer grup, on s'hi inclouria IPS-CUP, ERC i PSC, els tres partits polítics reconeixen la falta de representació de persones d'origen estranger en les llistes de les candidatures electorals. A més, en el cas d'ERC i IPS-CUP no hi havia cap persona migrant. Tot i això, Vidal es justifica assegurant que en les eleccions passades, les celebrades el 2015, ERC sí que comptava amb una noia originària del Paraguai, com si amb una persona de les vint-i-una que es requereixen una llista fos suficient.

En el cas del PSC, que també reconeix que caldria més pluralitat de persones per tal de representar millor la realitat social del poble, és important destacar l'èmfasi que fa sobre els llocs simbòlics ja que, tal com s'ha observat en la taula anterior, el partit sí que tenia a dues persones migrades en les posicions dotze i tretze de la llista. Així doncs, es reconeix que aquestes dues persones ocupàvem llocs simbòlics amb dificultat per entrar al Ple Municipal. També és important assenyalar el que afirma Martín quan parla sobre ocupar els llocs que estan més amunt a les llistes: “ Això passa a mesura que la gent [...] tingui unes necessitats més cobertes”. Aquest ha estat l'únic candidat que fa menció al tema de l'ocupabilitat en la política, ja que reconeix que per dedicar-se a la política cal tenir primer les necessitats bàsiques cobertes i, malauradament, a Salt, la majoria de persones d'origen estranger viuen en situacions de precarietat on aquestes necessitats no queden cobertes al cent per cent i, per tant, la seva prioritat no és implicar-se en política (i menys si han d'esperar tant temps per a poder votar i participar activament en aquest àmbit).

En el segon grup, el dels partits de dretes com PP i VOX, crida l'atenció com, en ambdós casos, els candidats asseguren que l'11% de representativitat ja és suficient, sense tenir en compte que, en realitat, la població d'origen estranger forma el 40% dels habitants de Salt. A més, els dos candidats consideren que no cal obligar a ningú a participar en política: que “en la política s'hi presenta qui vol”, tal com afirma Sergi Fabri, o que “no és una obligació que hi hagi immigrants o no”, tal com diu Julià Carpintero.

Finalment, l'expressió de Carpintero quan diu que “tampoc els **hem** anat a buscar” reforça encara més la divisió entre “ells” i “nosaltres”, com si les persones migrades fossin quelcom molt allunyat de la població autòctona. És aquí on es demostra aquesta allunyament i rebuig del partit cap a la immigració.

Preguntes de l'apartat de política:

En les eleccions del 2019, el cens electoral era de 15.452 persones. Tot i així, només en van acabar votant 8.768, un 56'74%. Creus que és un resultat prou representatiu i, per tant, amb legitimitat democràtica?	
CUP	“Per començar podríem dir que el mateix cens electoral ja no dona representativitat a la totalitat de la ciutadania. [...] Políticament no hi ha representada el 100% de la ciutadania saltenca. [...] De fet, hi va haver una campanya impulsada per l'Espai Antiracista de Salt que deia que 1 de cada 3 persones a Salt no pot votar. I, per tant, no. No és del tot representatiu ni democràtic”.
ERC	“A veure, està clar que com més participació, millor. Però el resultat que ha sortit és més de la meitat de la població que té dret a vot. Per tant, ens hem de plantejar perquè només hi ha un 56%. Com és que només voten la meitat dels ciutadans?”.
VOX	“Sí. Representatiu per unes eleccions municipals, sí. A veure, evidentment si votés tothom seria molt millor, però hi ha una desafecció amb la política molt i molt gran i la gent cada vegada vol votar menys”.
PP	“Des del moment que ja hi ha un sol vot, és democràtic. La gent va a votar si vol, és de lliure elecció”.
PSC	“Des del meu punt de vista, el resultat d'unes eleccions és legítim sigui quin sigui el grau de participació i crec que no es pot qüestionar el resultat d'unes eleccions segons la seva participació. Per tant sí, sí que són resultats legítims”.

Dels cinc candidats entrevistats, quatre estan d'acord que els resultats electorals són democràtics i representatius. De fet, mentre que Vidal (ERC) i Fabri (VOX) posen l'èmfasi en la importància de la participació i que, per tant, com més participació, millor, Carpintero (PP) i Martín (PSC) asseguren que tota participació, per baixa que sigui, ja és vàlida. Tot i això, estan d'acord en que el resultat, sigui el que sigui, ha de ser vàlid. És a dir, se centren únicament en la dada del 56'74% de participació i no en que, en el cens electoral només hi ha 15.452 persones en un poble amb més de 32.000 habitants, és a dir,

que hi ha gairebé un terç de la població que no vota. De fet, crida l'atenció que Martín pensi “que no es pot qüestionar el resultat d'unes eleccions segons la seva participació” quan, precisament, caldria i és necessari qüestionar-s'ho per entendre el context històric i social present. Per exemple, una de les conclusions en les quals arribaven tots els candidats entrevistats era que, potser, la baixa participació venia donada per la quantitat d'eleccions que hem tingut els darrers anys i que, possiblement, ha causat desafecció i desmotivació entre els ciutadans per anar a votar. D'altra banda, també és interessant qüestionar-se els resultats electorals i preguntar-se quin és el perfil de votants: per què ERC ha tornat a guanyar les eleccions i ha guanyat més regidors? Per què VOX s'ha estrenat al Ple amb tres regidors i per què, en canvi, han perdut tants vots PP i Ciutadans? Per tant, sí que es poden qüestionar els resultats d'unes eleccions segons la seva participació, precisament, perquè indica i ajuda a entendre moltes coses dels resultats obtinguts.

D'altra banda, i amb una opinió totalment contrària a les altres, Cris Sibina (CUP) assegura que, per començar, el cens electoral ja no és representatiu de tota la ciutadania de Salt: que 1 de cada 3 habitants a Salt no tingui dret a vot és preocupant perquè vol dir que els resultats obtinguts no tenen en compte l'opinió d'un terç de la població que té edat per votar però que, en canvi, no pot fer-ho per qüestions legals. És aquí on caldria fer una distinció entre el que és democràtic del que és representatiu: els resultats electorals dels comicis municipals de Salt del 2019 són democràtics perquè la gent que tenia dret a vot va decidir si anar a votar o no i a quin partit votar però, en canvi, no són representatius perquè no representen l'opinió general de la ciutadania. I que només un polític dels cinc entrevistats hagi destacat aquesta problemàtica indica la poca preocupació del tema a la resta de polítics i que, per tant, segur que són poques les propostes que plantegen des del seu partit polític per tal d'aconseguir el màxim de participació ciutadana, qüestió que s'analitza en la següent pregunta:

Quines mesures es plantegen des del partit per aconseguir (o no) el dret a vot per a tothom? Com poden encaixar amb la llei d'estrangeria o les normatives europees restrictives?	
CUP	“S’han fet reivindicacions varies: s’han posat persones a la llista amb els anys de residència necessaris però sense DNI i, per tant, sense dret a vot, per visualitzar la demanda i denunciar la situació. [...] A les últimes

	eleccions també es va fer una llista de persones voluntàries que tenien clar que no anirien a votar per a delegar el seu vot a persones estrangeres sense dret a vot, etc. [...] És més que res per a sensibilitzar la ciutadania perquè així som més que podem fer pressió perquè es canviï la legislatura. Al final, les lleis ens les fem nosaltres”.
ERC	“Aquestes lleis es porten a terme al Congrés dels Diputats a Madrid, i el pes que acabes tenint per a tractar segons quins temes allà dins és mínim. Però ERC el que pot fer és posar sobre la taula que no pot ser que tinguem gent que viu aquí des de fa la tira, que contribueixen i aporten més que no pas el que reben i, en canvi, no poden votar. [...] La nostra feina és dir-ho”.
VOX	“Des de l'àmbit municipal, nosaltres no tenim cap proposta en aquest sentit, però tampoc seria una proposta municipal”.
PP	“A veure, les normatives europees no les escull Espanya, les escullen els eurodiputats. Per tant, des del nostre partit de Salt no podem fer-hi res. Podem donar idees? Potser sí, però tot té els seus canals. [...] I el tema aquest de la votació... això ja és política internacional. Jo aquí ja no hi entro. Hi ha d'haver vinculació i pactes entre països”.
PSC	“Creiem que l'element més important és l'adquisició de la nacionalitat espanyola. [...] Però, d'altra banda, també creiem que s'ha de modificar la lleis d'estrangeria amb terminis més raonables per a tots aquells que tenen residència legal i per a poder votar en les eleccions. [...] El que cal fer és que les lleis s'adaptin a la realitat social. Per això la Llei d'Estrangeria ha de canviar per fer-ho possible”.

Tal com s'observa, les mesures que es poden prendre per tal d'aconseguir el dret a vot de les persones d'origen estranger no depenen dels partits polítics locals perquè, evidentment, aquesta és una qüestió que tracta a nivell estatal i europeu. Tot i això, i seguint el mateix patró que la pregunta anterior, s'observen dues posicions molt diferents però, ahora, molt clares: d'una banda, el partit polític de la CUP és l'únic que, a nivell municipal ha creat propostes per tal de visibilitzar el conflicte. Encara que des del partit no puguin canviar la normativa, han realitzat campanyes per denunciar la llei d'estrangeria, sensibilitzar a la gent i fer pressió perquè aquesta canviï. En canvi, d'altra banda, la resta de partits es queda a la base: “això no depèn de nosaltres”. De fet, ERC

assegura que “aquestes lleis es porten a terme al Congrés dels Diputats a Madrid”, VOX reconeix que “no tenim cap proposta en aquest sentit”, PP que “les normatives europees no les escull Espanya, les escullen els eurodiputats. Des del nostre partit a Salt no podem fer-hi res” i, PSC diu que “creiem que l’element més important és l’adquisició de la nacionalitat espanyola” i dema que es canviï la Llei d’Estrangeria però sense fer cap proposta de partit.

Així doncs, queda clar que aquesta qüestió queda en mans de l’Estat Espanyol, tot i que sí que és cert que ERC i PSC estan d’acord en reduir els terminis per aconseguir la nacionalitat espanyola per tal de facilitar l’accés al dret a vot a les persones migrades, tal com es pot observar en l’entrevista completa als annexos. Aquesta és una visió de la política que s’allunya de la participació ciutadana. Si els mateixos partits polítics locals asseguren que no poden fer res per a canviar les polítiques generals, llavors quin sentit té votar i participar activament en la política? Allunyar la política de la ciutadania no fa res més que crear desinterès per aquesta i, de fet, això seria una altre factor que explicaria la baixa participació en les eleccions. Caldria incentivar la gent i fer-la partícip de les decisions que es prenen, encara que siguin campanyes simbòliques com les que presenta Sibina de la CUP.

Finalment, cal tenir en compte que la Llei d’Estrangeria sorgeix a partir de l’article 13.2 de la Constitució Espanyola i que, per tant, per tal de canviar la llei, primer caldria actualitzar l’article de la Constitució, tal com es mostra en la pregunta següent:

Segons l’article 13.2 de la CE, només poden tenir dret a vot les persones estrangeres que vinguin d’altres països de la UE o de països amb els quals Espanya té conveni de reciprocitat. Tot i així, es demana un mínim de 5 anys de residència. Creus que s’hauria d’actualitzar aquest article? Per què?	
CUP	“Totalment. I no només els convenis... és que, al final, sembla que aquest colonialisme espanyol encara sigui vigent amb aquesta llei de convenis amb països de Sud Amèrica, per exemple.”
ERC	“Sí, evidentment que sí. Es pot discutir si han de ser cinc anys, si n’han de ser dos o un. I, a veure, jo entenc que es demani un mínim, però el problema no és aquest. El problema és que hi hagi persones que faci deu anys que visquin aquí i que encara no puguin votar”.

VOX	“Mai m’havia parat a pensar-ho, però tampoc crec que estigui malament. Al final, votes per quatre anys. [...] Si tens al cap estar-t’hi un any i marxar, per què has de decidir a llarg termini el que passa?”
PP	“No. Els cinc anys de permanència precisament són perquè tu tinguis una feina, una estabilitat econòmica, uns papers en regla, etc. Perquè, és clar, si una persona d’origen estranger està aquí cinc anys però està d’il·legal... quin dret a vot a de tenir?”
PSC	“La CE és més permissiva que en d’altres països del nostre entorn com França o Alemanya [...]. Però, en tot cas, crec que des del PSC el que creiem és que s’ha de facilitar l’accés a la nacionalitat a les persones nouvingudes: reduir els terminis, les traves burocràtiques que encara allarguen més aquests processos, etc.”

En aquesta pregunta, les respostes tornen a estar dividides segons ideologies: els partits considerats de dretes com PP i VOX estan a favor de l’actual article 13.2 de la CE i, per tant, creuen que no és necessària la seva actualització. En canvi, els partits considerats d’esquerra com ERC, la CUP o el PSC sí que creuen que s’hi haurien de fer canvis. És en aquesta dicotomia on s’observa clarament l’opinió dels partits de dretes davant la immigració: hi estan en contra. A més, qüestionen el dret a vot que les persones migrades haurien de tenir: d’una banda, Carpintero creu que les persones migrants “il·legals” no haurien de tenir dret a vot sense tenir en compte que són subjectes que paguen impostos igual que la resta de ciutadans, que molts ja coneixen la realitat política del país i que, per tant, també poden tenir una opinió creada i decidir a qui volen votar o no. No tenir papers no els fa menys vàlids per aquesta decisió. D’altra banda, Fabri està en contra del canvi d’aquest article perquè creu que una persona que es vulgui estar poc temps a l’Estat Espanyol no ha de tenir dret a vot. Tot i això, cal remarcar que, possiblement, una persona que tingui pensat només estar-s’hi només un o dos anys, és evident que segurament no tindrà l’interès per a votar però, en canvi, sí que el tenen les persones que fa cinc anys o més que viuen a Espanya però no poden fer-ho. En definitiva, cap dels dos candidats dona una resposta prou argumentada que defensi l’actual article 13.2 de la CE.

Els partits d’esquerra, en canvi, sí que creuen convenient una actualització d’aquest article i posen el focus, sobretot, en la renovació de la temporalitat que es requereix per a poder aconseguir la nacionalitat espanyola i, per tant, poder tenir dret a vot.

4.3. Focus groups: el debat actual i les propostes de futur

En aquest tercer apartat es desglossen les idees principals que aporten a debat Mostafà Shaimi, professor associat de l'àmbit de Dret Penal a la Universitat de Girona i membre de l'Espai Antiracista de Salt i Girona; Aliou Diallo, graduat en Ciències Polítiques i Dret i màster en Relacions Internacionals; Cris Sibina, tècnica de l'Àrea d'Educació del Consell Comarcal de la Selva i portaveu del grup municipal IPS-CUP; i Jaume Puebla, portaveu de l'Associació de Veïns del Barri Centre. Tal com s'explica a la metodologia del treball, el debat es divideix en quatre discussions que fan referència als temes principals del treball: en primer lloc, la primera discussió se centra en la regularització del dret a vot; en segon lloc, en la participació i representació política de les persones sense dret a vot en les eleccions municipals del 2019; en tercer lloc, en el paper de l'associacionisme com alternativa de participació política i ciutadana i, finalment, en les propostes polítiques que els partits municipals presentaven als comicis locals del 2019 i la seva comunicació electoral. Per tal d'amenitzar i ordenar el debat, la moderadora presenta diferents preguntes sobre cada tema per tal que els participants puguin desenvolupar-los¹⁶.

Les idees més significatives es formulen a continuació, seguint la mateixa estructura que la plantejada durant el debat. Abans que res, però, cal tenir en compte que entre els quatre assistents hi ha bastant quòrum sobre les qüestions plantejades perquè alguns dels polítics amb idees contràries no van poder assistir-hi i, d'altres, no van voler-ho.

Discussió 1: Regularització del dret a vot

Per introduir el debat sobre aquesta qüestió, la moderadora fa una petita introducció sobre els requisits necessaris per aconseguir la nacionalitat espanyola i, per tant, poder tenir dret a vot (per exemple, tenir contracte de feina, estar empadronat, tenir permís de residència, etc.), així com també destaca els dotze països amb els quals Espanya té conveni de reciprocitat i que, per tant, en lloc de demanar deu anys de permanència residencial com es demana en altres estats, només se'n demana cinc. Les preguntes llençades per iniciar el debat es desenvoluparan una per una per tal de poder analitzar amb més profunditat les respostes.

¹⁶ Per a veure tot el debat transcrit, consulteu als annexos del treball.

- **Creieu que és una regularització massa exigent? Què canviariéu?**

En aquesta primera pregunta tots quatre participants estan d'acord que la regularització actual que es demana per aconseguir el dret a vot és excessiva i injusta i que, conseqüentment, la població nouvinguda és difícil que s'acabi integrant. Per exemple, Sibina assenyala:

*“Realment la regularització implica molta dificultat i, en conseqüència, això també distancia la ciutadania de la societat on viu perquè **la falta de regularització els acaba invisibilitzant**”.*

Es destaca en negreta que “la falta de regularització els acaba invisibilitzant” (a les persones migrades) perquè, tal com s'ha pogut observar al llarg del treball, el difícil procés de regularització pel qual han de passar els hi dificulta l'accés a un habitatge, a un contracte de feina, a la participació política... i, per tant, els manté al marge de la societat receptora creant espirals de segregació social que els diferencia entre “ells” i “nosaltres”. I, de fet, tal com diu Puebla:

“Si desincentives la participació política també acabes desincentivant la participació a barris, comunitats, etc.”

D'aquesta manera, es fa molt difícil la integració social de les persones nouvingudes dins la societat receptora. A més, segons Diallo, aquest procés de regularització llarg i difícil es fruit d'una falta de projecte per a les persones migrades. De fet, diu:

“Cal destacar a nivell Estatal i a nivell de país ens falta tot un projecte per a la gent migrant: gent que porta anys i anys pagant impostos i que ni tan sols a nivell municipal no tenen dret a opinar sobre com s'han de gestionar.”

Altra cop, el difícil accés a la participació i no deixar-los espais per a poder expressar la seva opinió els situa en una posició desigual i, tal com diu Toni Vidal, en una línia divisòria que separa la societat entre els ciutadans de primera i, per tant, els que tenen lliure accés a tots els drets, i els ciutadans de segona els quals alguns d'aquests drets se'ls hi restringeix. És el que Shaimi anomena “racisme institucional”:

“Els drets de l'Estat-nació acaben sent quelcom que està relacionat amb allò sanguini, pur i biològic. Però també s'expressa en temes de proximitat cultural o lingüístic: per exemple, les persones de Llatinoamèrica venen d'una tradició cristiana i, a més, hi ha una relació colonial, per tant, hi ha una facilitació que no hi ha amb les persones de

Gàmbia o el Marroc tot i que està aquí al costat, que necessiten deu anys. Aquesta és la màxima expressió del racisme institucional.”

Així doncs, tots quatre membres creuen que caldria renovar la legislació. Destaca el que afirma Jaume Puebla:

“Desconeixia molts dels requisits que es demanen. Penso que són irrealitzables i que ningú es planteja complir-los. La sensació de ganes de participació queden atrapades amb tots aquests entrebancs.”

Tot i això, quan se'ls hi comenta que molts politòlegs afirmen que una possible solució per a poder aconseguir que la població migrant voti a les eleccions seria eliminar el requisit de la nacionalitat i canviar-lo pel de residència, tampoc hi estan massa d'acord. Aquest canvi permetria que, un cop un ciutadà nouvingut aconseguís aquest permís ja pogués participar a qualsevol comici encara que només dugués dos anys residint a l'Estat receptor i ja fa anys que s'implementa en països com Irlanda i Suècia. Mostafà Shaimi assegura que:

“Qualsevol proposta reformista és benvinguda. El que passa és que també es contradictòria. Per exemple, si tenim una persona que ve de Finlàndia i s'empadrona al municipi de Salt sis mesos abans de les eleccions de les eleccions del poble, podria votar. A aquesta persona no se li exigeix un permís de residència: per què hi ha aquesta diferència, si només fa sis mesos que hi viu? Perquè és evident que amb només sis mesos no tens ni idea de qui votar perquè encara no entens la lògica política del territori. Així doncs, malgrat que aquesta proposta és més propera als drets de les persones continua estant dins el paradigma de “nosaltres/ells” i, per tant, aquesta diferència de drets sempre es dona en aquesta línia divisòria.”

I Diallo afegeix:

“Exacte. Aquesta seria una solució a mig termini i hauria de mutar si el que vol l'Estat és canviar la dinàmica per incloure i integrar a les persones nouvingudes sense separar els “estrangers” dels “autòctons” Però és evident que per entendre la lògica de la política de qualsevol indret es necessita una mica més que haver-hi viscut sis mesos.”

Per tant, mentre que aquest canvi de requisit permetria a les persones migrades poder participar en la política sense tenir la nacionalitat i, al mateix moment, sentir-se més partícips de la societat on viuen, els participants no creuen que aquesta sigui la solució

definitiva perquè, tot i que resol el problema de la participació política, no resol les dinàmiques de segregació social i la falta d'integració d'aquestes persones en la nova societat. És més, continua fent distincions entre les mateixes persones migrades, tal com assenyala Shaimi.

- **Creieu que per a la societat receptora té avantatges aquesta regulació tant exigent?**

Pel que fa aquesta qüestió, Sibina assegura que no hi ha cap avantatge:

“Jo crec que no hi ha cap avantatge. És fer trampa: no vols reconèixer la societat que tens i, per tant, ni de la representació que es mereix a nivell polític i de participació. Els avantatges potser són agradar a una part de la societat que saps que és el teu vot fidel.”

D'aquesta afirmació crida l'atenció la vessant més política que emfatitza la portaveu d'IPS-CUP, ja que reconeix que per una part de la societat sí que deu haver-hi avantatges però que, des del seu punt de vista, no. És una afirmació subjectiva que demostra la seva posició política i ideològica sobre el tema. En canvi, Diallo i Shaimi ho tenen clar: sí que hi ha avantatges per a la societat receptora, i molts.

De fet, Aliou Diallo diu:

“Per a les persones que volen mantenir l'statu quo... això és una meravella!

I assenyala que a els polítics els interessa perquè així les persones migrades venen aquí, paguen impostos però són ells qui decideixen els requisits que els donen per aconseguir el permís de residència o la nacionalitat. De fet, tal com diu Mostafà Shaimi, aquesta regularització té molta lògica:

“Per a mi té molta lògica i, de fet, és la política diabòlica en el sentit que tota societat necessita elements d'unificació, és a dir, que per a cohesionar una societat es pot fer de moltes maneres: des de la justícia social, des del benestar estructurat... però si no tens això, tens altres mecanismes. [...] En el context europeu, la categoria de ser immigrant unifica l'altra part, l'estabilitza.”

Tant Shaimi com Diallo insisteixen que aquesta regularització tan difícil està feta expressament per evitar “l'amenaça cultural” que suposa la integració de les persones migrades en la nova societat. Per tant, la fractura social entre “autòctons” i “estrangers”

és totalment volguda per tal de mantenir les estructures de poder. D'alguna manera, té una utilitat política i per això mai cap partit ni govern ha volgut fer-hi front: perquè, tal com diu Shaimi, si algun partit proposa canviar-ho, perdrà les eleccions. A més, també cal destacar la reflexió que fa Mostafà Shaimi:

“Aconseguir el dret a vot no elimina la discriminació cap a les persones nouvingudes, ja que podran votar però no podran accedir a un pis de lloguer.”

És en aquest sentit on es demostra la necessitat de crear un projecte real d'integració social en tots els aspectes: en l'habitatge, en la cultura, en l'educació, en la política, etc. I que, per tant, aconseguir el dret a vot els permetrà expressar-se i tenir poder de decisió però no els eliminarà de la seva condició de “persona immigrant” i, per tant, de persona en una situació desigual respecte la resta.

Discussió 2: Participació i representació política

Per introduir el tema de la baixa representació política de les persones immigrants tant en la comunicació electoral dels partits com en les llistes de candidats i la possible relació que pot haver-hi amb la poca participació política d'aquest col·lectiu, la moderadora fa una breu introducció aportant dades del cens de població i del cens electoral de Salt el 2019, moment en que Salt té 32.138 habitants dels quals 12.613 són persones d'origen estranger. D'aquests 32.138, només 15.453 persones estan inscrites al cens electoral però en son 8.768 les que finalment acaben votant. És a dir, que gairebé la meitat del cens s'absté de votar, segons dades de l'Idescat. A partir d'aquí, es plantegen les qüestions següents:

- Per què creieu que hi va haver poca participació? Són resultats legítims?

Pel que fa aquesta primera pregunta, els participants asseguren que aquest percentatge de participació (una mica més d'un 56%) ja és l'habitual en les eleccions de Salt ja siguin municipals, generals o autonòmiques. De fet, segons es pot veure a la taula de dades de l'apartat de la introducció, la participació política en els comicis celebrats a Salt oscil·len entre el 53% i el 56% des del 1995 fins avui en dia: per exemple, segons dades de l'Idescat, en les eleccions municipals del 2015, la participació va ser del 55%, és a dir, que dels 14.822 electors en van votar 8.156. Tot i això, el percentatge varia segons les eleccions: en els comicis del Parlament de Catalunya del 2017, la participació va ser del 74,3%: de 14.792 electors, 10.996 van acabar sent votants. Encara que cal tenir en compte que el context polític d'aquell moment era singular, ja que s'havia celebrat el referèndum

de l'u d'octubre i s'havia acusat a líders polítics independentistes a més de dotze anys de presó. Finalment, en les eleccions del Congrés dels Diputats del 2016 la participació va ser del 57,8%, tot i que el nombre d'electors era similar al dels altres casos: 14.520 d'un total de 30.000 habitants aproximadament. És a dir, altra vegada queda demostrada la poca representació ciutadana en els comicis. Jaume Puebla assenyala:

“Aquest percentatge de participació ja és l'habitual a Salt. El que caldria seria mirar quin perfil d'aquests que s'han abstingut pertany a quin segment de la població. [...]

Probablement aquí hi ha un grup de gent a qui no li interessa gairebé mai la intervenció en les eleccions, i després hi ha el grup de ciutadans a Salt que no tenen el dret a votar i que no hi estan reflectits... i segur que farien augmentar molt el percentatge de participació d'unes eleccions.”

Així doncs, tal com apunta Puebla, la baixa participació política és habitual a Salt i no es deu a cap factor especial. Tot i això, és interessant destacar l'esmena que fa als veïns sense dret a vot, ja que assegura que aquests farien augmentar el percentatge de participació i, per tant, també seria un percentatge que s'adaptaria millor a la realitat del poble.

Seguint en la qüestió de la baixa participació ciutadana, Sibina indica que aquesta es deu, principalment, a la falta d'educació de la ciutadania en els processos de decisió:

“No hi ha una pedagogia del que és la participació política. Per exemple, en espais com l'escola, o la universitat no es treballa aquest aspecte per escollir els òrgans de govern.

Per tant, la gent se sent molt fora i molt allunyada de tot això... [...] El món de la ciutadania i el món polític cada cop estan més apartats l'un de l'altre.”

I, a més, assegura que aquesta és una pràctica que va a l'alça i que, conseqüentment, si no es canvia la situació la participació cada vegada serà més baixa.

Quan es comenta als participants si creuen que la baixa representació de persones d'origen estranger a les llistes electorals (aquestes només representaven un 11% sobre el total de 246 persones que s'hi presentaven en els diferents partits) pot afectar directament a la baixa participació d'aquestes que sí que tenen dret a vot tenen una resposta clara.

D'una banda, Jaume Puebla assegura que:

“Caldria mirar quin perfil d'aquests que s'han abstingut pertany a quin segment de la població.”

És a dir, caldria estudiar amb exactitud quines persones van anar a votar i quines no per saber quin és el perfil de població que més participa i quin és el que menys. A més, no només s'han de tenir en compte els resultats perquè, tot i que aquests sí que dibuixen un tipus de perfil concret de votants, mai es pot saber del tot què vota la gent.

D'altra banda, l'Aliou Diallo sí que reconeix diferents variables que influeixen en les persones migrades a l'hora d'anar a votar:

“Per començar, per sentir-te interpel·lat o interpres·lada en els comicis electorals has de creure en la política com a solució de problemes. I aquí Salt passa molt que la gent amb situacions precàries o vulnerabilitat veu a les institucions no tant com un agent solucionador sinó com un problema.”

I afegeix:

“A més, aquesta baixa representativitat de la comunitat racialitzada s'explica, d'una banda, per la gran quantitat de gent que no té dret a vot i que, per tant, els discursos polítics no van adreçats a ells i, de l'altra, perquè falten incentius per a la gent que té dret a vot i perquè creguin que entrant en política es poden canviar les coses.”

És en aquest punt on Diallo fa referència a una de les tesis principals del treball: estudiar si les propostes polítiques van adreçades o no a la part de població saltenca que no té dret a vot. I, de fet, tal com s'ha pogut demostrar al punt 4.1 de l'anàlisi de resultats de la investigació, punt que se centra en l'estudi de les propostes polítiques que presentaven els partits durant la campanya electoral dels comicis del 2019, han estat molt poques les polítiques que tenien en compte i que s'adreçaven únicament en aquestes persones. I, molts cop, si s'hi adreçaven era perquè eren temes socials molt generals que, evidentment, interpel·laven a tots els saltencs sense fer-ne distincions.

Cris Sibina afegeix un altre possible factor per a la baixa representació i participació dels col·lectius migrants en política:

“A mi no m'estranya que després de tot el que han de fer per regularitzar la situació i poder tenir la nacionalitat [...] és normal que hi hagi poca representativitat en els espais polítics.”

Així doncs, Sibina destaca que només hi té a veure la falta de regularització per aconseguir la nacionalitat i, per tant, poder gaudir del dret de sufragi actiu i passiu sinó

que, a més, també existeix una certa desmotivació i una desafecció per participar-hi després de tants anys d'espera, entrebancs i traves burocràtiques i administratives.

Més endavant, es presenta als candidats el nombre exacte de persones estrangeres en les candidatures dels partits polítics: en el cas de Salt, a JxCat hi havia una persona d'origen estranger que ocupava la posició 9; al PSC dues persones que ocupaven les posicions 10 i 13; a PODEMOS dues persones que ocupaven els llocs 12 i 13; a Canviem Salt tres que ocupaven els llocs 5, 7 i 11; i només en un partit, a Unidos Sí, la llista era majoritàriament composta per a persones d'origen estranger¹⁷. Seguint aquesta línia, Aliou Diallo assegura que:

“Cal tenir en compte que amb els anys ha anat guanyant la idea que per posar-se en política primer s’ha de tenir la vida i els problemes solucionats. [...] I, malauradament, aquí a Salt, el perfil de persones racialitzades coincideix amb el perfil de persones precaritzades. Per tant, és difícil...”

És a dir, tal com comentava anteriorment el mateix Diallo, costa fer creure a les persones nouvingudes que la política és una eina de transformació i canvi. I encara es fa més difícil si han de passar tants anys perquè aquestes puguin participar-hi de manera activa i administrativament legal. Per tant, si les necessitats primàries i reals d'aquestes persones són trobar feina, tenir un habitatge i poder alimentar a la seva família, difícilment pensaran en posar-se en política. Tot i això, aquest pensament no fa més que perpetuar que la política es faci sempre per i per a les mateixes persones i que, realment, és necessari tenir la representació de la pluralitat social per a poder fer front a les necessitats que reclama la ciutadania. Cal destacar, doncs, que la no participació no és únicament per la falta d'interès ni la falta de confiança cap a la política. De fet, Shaimi assenyala:

“Des del moment que una persona del Marroc marxa del seu país i arriba a Europa se li imposa una sèrie de valors i reglament envers el que és i el que representa Europa. I quan arriba aquí, la gent el que realment pensa és que aquí sí que hi ha política. [...] D’entrada, la gent ve convençuda que la política aquí funciona.”

D'alguna manera, Mostafà trenca la idea generalitzada que la població nouvinguda no creu en la política i no hi està interessada. Tot i que també admet que, evidentment,

¹⁷ Totes les posicions de les candidatures són sobre 21, el nombre mínim que cal per a presentar-se a les eleccions municipals en ciutats d'entre 20.000 i 50.000 habitants, segons la normativa electoral de l'Ajuntament de Barcelona: <https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/inf/ele/ele01/norma.htm>

després de viure uns anys a Europa i adonar-se de la realitat i el difícil procés per aconseguir participar en la política, molts n'acaben perdent l'interès.

Discussió 3: El paper de l'associacionisme

Per iniciar aquesta tercera discussió, la moderadora presenta dos posicions contràries sobre el paper de les associacions com a pont entre la política i la ciutadania extretes a partir de les observacions fetes en les entrevistes als candidats polítics. Les dues opinions són:

1. “Les associacions poden servir com a pont entre aquests col·lectius i la política”
2. “Les associacions estan totalment polititzades i dificulten l'intercanvi d'idees entre entitats”

A partir d'aquestes dues afirmacions, les preguntes que es plantegen als participants són:

- **Amb quina de les dues opinions us sentiu més representats i per què?**
Creieu que hi ha relació entre les entitats del poble?

D'aquesta pregunta és interessant destacar el que assenyala Jaume Puebla sobre la seva associació, l'Associació de Veïns del Barri Centre, el barri amb més densitat de població i amb el nombre més alt d'habitants d'origen estranger.

“Els membres de l'associació hem hagut de canviar molt la nostra manera de funcionar per començar a aconseguir que la gent ens vegi com un enllaç amb la política perquè realment és un món súper burocràtic i complex. Ara la gent ens ve a preguntar i ens demana ajuda, i ara per ara és la feina que ens toca fer des de l'associació: fer de pont entre veïns i veïnes i les institucions perquè la distància és cada cop més gran i costa que se sentin representats.”

Així doncs, mentre que abans les associacions de veïns, com el cas de Puebla, eren enteses com un espai autogestionat on apuntar-se voluntàriament per organitzar activitats entre els veïns, donar vida al barri i traspasar les problemàtiques a l'Ajuntament, ara s'ha transformat en un espai d'acompanyament i ajuda pels veïns que reflecteix la falta d'efectius a l'administració i, conseqüentment, la falta d'atenció que reben aquests col·lectius: el seguiment que cal fer hauria de ser constant i de dia a dia perquè sinó, tal com constata Puebla:

“Molts acaben abandonant... i això acaba enquistant problemes i situacions des de la participació fins a qualsevol altre tema més quotidià.”

És a dir, en molts casos, són tantes les traves burocràtiques per les quals han de passar que els surt més a compte deixar-ho estar i mantenir-se al marge de la política i la societat que tirar endavant tota la regularització administrativa.

D'altra banda, la Cris Sibina afegeix:

“Aquí es veuen les necessitats de cada associació: potser hi ha associacions que treballen amb objectius més polítics i d'altres amb objectius més lúdics. Però sí que és cert que són agents transformadors del barri o del municipi perquè realment estan buscant solucions a problemes que els mateixos participants creuen que tenen al seu territori. Per tant, és evident que les associacions són espais polititzats.”

Sibina afirma que les associacions i entitats del poble estan polititzades i que, per tant, no només serveixen com a pont entre els veïns i la política sinó que també per fer política. És evident que traspassar les necessitats detectades al barri, organitzar activitats pel veïns o participar als esdeveniments del poble és també una altra manera de fer política. I, tenint en compte que a Salt hi ha més de 250 entitats registrades, segons el directori d'entitats de l'Ajuntament, són moltes les persones que s'hi impliquen i que són eix de motor pel poble.

- **La majoria de les associacions de poble són culturals. Creieu que això és positiu o negatiu?**

La primera resposta donada va ser la de Cris Sibina, una resposta clara i contundent:

“Home, és positiu i necessari, no? És normal que si et sents diferent l'associació sigui un lloc de resguard i de poder continuar amb els teus orígens i tenir ajuda mútua.”

Des d'aquest punt de vista, es pot dir que les associacions són un espai on poder preservar la cultura del lloc d'origen i crear xarxa entre veïns d'una mateixa procedència. A més, també es pot creure que serveix per a reivindicar la pluralitat cultural del país. Tot i això, aquesta és una idea que Mostafà Shaimi contradiu:

“La Cris deia que tot el que fem és política i, de fet, la gent que participa en aquestes entitats que són de caire cultural també fan política en el sentit que s'abstenen a la posició de reivindicar o denunciar la seva realitat social o socioeconòmica. El que seria lògic seria que una persona amb males condicions socioeconòmiques i que pateix vulneracions de drets molt greus lluités pels seus drets. [...] Però Catalunya té una política de la culturalització de la immigració totalment volguda. I totes aquestes

entitats que corresponen a aquesta idea són acceptades, fomentades i abraçades perquè la política vol i li interessa aquesta inacció política, perquè mentre estàs ballant, no estàs lluitant.”

Així doncs, segons Shaimi, les associacions culturals no han nascut de forma voluntària sinó que, a més, han estat fomentades per la política per evitar que puguin ser associacions que reivindicuin les seves desigualtats. I això enllaça amb el que comentava Aliou Diallo a la primera discussió, que tot això als polítics ja els va bé perquè, d'aquesta manera, manté l'*statu quo*.

En definitiva, que les associacions siguin culturals acaba sent positiu tant pels membres de les associacions, que les utilitzen com a espai de protecció per connectar altra vegada amb les seves arrels però, al mateix moment, també és positiu per a la política, perquè així les associacions reivindiquen la seva cultura i, en canvi, no denuncien la seva situació desigual. Tot i això, és evident que això tindrà un efecte negatiu en un futur, ja que les següents generacions, tal com afirma Shaimi, sí que reivindicaran els seus drets.

Discussió 4: Propostes polítiques dels partits

Després d'haver analitzat tot els programes electorals que presentaven els partits polítics en les eleccions del 2019 i veure que n'hi havia molt poques adreçades a la població nouvinguda tot i que aquesta representa gairebé un 40% de la població saltenca, es debat amb els assistents com es podrien fer propostes i una comunicació política més inclusiva.

La idea d'en Mustafà és clara:

“Això es tracta de la discriminació positiva o acció afirmativa (és a dir, que tu fas unes accions concretes per a unes persones perquè saps que aquestes tenen unes mancances). [...] En aquelles condicions que tu consideris que cal la discriminació positiva, s'ha de fer. Jo sóc partidari de que hi hagi accions afirmatives en contextos de fàcil accés als recursos i a les igualtats, com ara, en la mobilitat. [...] O que una persona que acaba d'arribar sí que necessita una acció afirmativa, com a mínim un temps.”

Així doncs, cal tenir molt clar en quin moments cal proposar polítiques concretes i de quin tipus adreçades a un col·lectiu concret per no caure en la discriminació negativa ni el racisme. És per això que fa falta representativitat d'aquests col·lectius en la política: per a poder apropar-se més a la seva realitat i tenir-los en compte en tots els aspectes

polítics, no només quan es tracta d'una necessitat concreta. Tot i això, Sibina admet que a Salt no només fallen les propostes polítiques ni la comunicació electoral sinó també les accions:

“Per exemple, a nivell municipal, no es va crear la figura del tècnic d'acollida fins que el Govern de Catalunya no es va imposar. Per tant, això diu molt de la manera que s'han estat fent les polítiques municipals: una figura que és òbvia que necessites per les característiques que té el poble però fins que no t'ho exigeixen, no ho fas.”

És a dir, un cop més es demostra la poca voluntat del govern municipal per a crear un projecte d'inclusió i acollida per a les persones nouvingudes. I, tenint en compte que aquestes constitueixen un 40% de la població, aquesta falta d'interès és inacceptable, ja que es posa de manifest que només es fa política per només l'altra meitat de la població. En aquest sentit, Mostafà Shaimi aclareix:

“Sí. A Catalunya no hi ha un projecte per encaixar les persones que han vingut de fora a la societat catalana. El que hi ha són xapusses en diferents nivells, però no hi ha un projecte clar. I això és un error polític greu. Catalunya pagarà caríssim aquest problema perquè el que cal és una política de justícia social, que és el que ens manca.”

4.4. Comunicació política i electoral als mitjans locals: les entrevistes dels candidats a TV Salt

Aquest quart apartat del treball se centra en el paper dels mitjans de comunicació local del poble, en concret, TV Salt. A diferència d'altres mitjans locals com podria ser, per exemple, TV Girona, aquest no compta amb un canal propi. Per tant, la seva funció no és fer informatius diaris sinó simplement cobrir esdeveniments importants com per exemple, la Fira del Cistell Internacional, la Cavalcada de Reis, el Pregó de la Festa Major de Salt o les eleccions municipals. Totes les peces audiovisuals realitzades es poden trobar al canal propi de Youtube del mitjà¹⁸. Per complementar-ho, és habitual que facin entrevistes als protagonistes d'aquestes activitats, com és el cas de les entrevistes a tots els candidats polítics en les eleccions municipals del 2019. Així doncs, la present anàlisi aprofundeix en el contingut d'aquestes.

¹⁸ Totes els entrevistes de TV Salt als candidats polítics es poden trobar al seu canal de Youtube: <https://www.youtube.com/c/IsabelPallaresTvSalt/videos>

L'entrevista és la mateixa per a cada candidat i es divideix en quatre blocs (habitatge; seguretat, civisme i neteja; natura i mascotes; i seguretat vial i mobilitat) i en un total de dotze preguntes. Com es pot veure, els quatre blocs escollits són sobre temes recurrents en tots els programes electorals dels partits. D'altra banda, totes les entrevistes estan fetes al cap de llista dels grups municipals: Jordi Viñas d'ERC, Joan Martín del PSC, Inma Castro de Ciutadans, Margarita de Arquer de JxCat, Josep Maria Angelats del PP, David Abad de PODEMOS, Sergi Fabri de VOX i Mohammed Ouassar, d'Unidos Sí. En el cas d'IPS-CUP, a part de Cris Sibina que encapçala la llista, també hi apareixen Marta Guillaumes i Anna Burrassó, número dos i tres respectivament. També és el cas de l'entrevista a Canviem Salt, on hi apareix Wilder Palacio, cap de llista, així com també Arantza Del Valle i Francisco José Ortega, número dos i tres.

En aquest cas, l'estudi del contingut de les entrevistes es focalitza tant en la comunicació de TV Salt a través de les preguntes realitzades com també les respostes dels candidats i la representació de les persones migrades en cadascuna d'elles.

Habitatge

Tal com s'ha vist en els programes estudiats, aquest és un dels temes que més problemàtica causa entre els habitants de la vila. La primera pregunta formulada als candidats per aquest tema és la següent:

*“Els saltencs ens trobem amb la sensació que hi ha **màfies i adolescents** que ocupen pisos **impunement per vendre les claus, ocasionar destrosses i problemes greus de convivència**. Què penseu fer per solucionar-ho?”*

Aquesta pregunta està formulada, ja des del començament, amb una connotació negativa. En primer lloc, caldria especificar a quin tipus de màfies es refereix l'anunciat de la pregunta: màfies especuladores? Quines? Grups de persones? Qui? En segon lloc, comparar els adolescents amb aquests màfies és generalitzar i culpabilitzar a tot un col·lectiu que és menor d'edat i que, per tant, en principi no hauria de tenir la necessitat d'ocupar pisos. És a dir, en ambdós casos caldria concretar a qui s'adrecen.

A més a més, tal com ens mostra el que està assenyalat en negreta, la pregunta està formulada només per a acusar als que consideren que són els agents que ocupen pisos sense tenir en compte quina és l'arrel del problema: per què s'ocupen pisos? D'aquesta manera, potser la pregunta a formular seria més interessant que fos sobre què cal fer per aturar les situacions de precarietat i pobresa que pateix molta part de la població, com

potenciar habitatges de protecció social per així evitar l'ocupació i els problemes que això pugui ocasionar, etc.

Les respostes donades pels nou candidats entrevistats són les següents:

D'una banda, els partits que es classificarien com a “partits de dretes” coincideixen que la solució al problema de l'ocupació és augmentar el control sobre aquestes màfies. Per exemple, Margarita de Arquer de Junts X Catalunya assegura que:

*“És necessari canviar les polítiques i fomentar les borses de lloguer social o fer **accions contundents** per a controlar les ocupacions.”*

Aquestes “accions contundents” subratllades en negreta demostren la imposició del partit respecte les màfies i els adolescents que suposadament ocupen els pisos de manera il·legal. A més, tot i afirmar que tenen la voluntat de fomentar les borses de lloguer social, no s'estén a l'hora d'explicar com es podria fer des del govern. Un altre exemple és el de Sergi Fabri, de VOX:

*“La permissivitat d'ERC i la CUP ha permès que aquestes ocupacions augmentin d'una manera abismal. [...] Però el primer que cal fer és **no empadronar a ningú en un pis de ocupat sense que tingui algun títol possessiu just**, com el contracte d'arrelament.*

*També calen **controls d'accessos a les comunitats de veïns.**”*

Tal com ja s'ha pogut veure en l'anàlisi del programa electoral de VOX, les polítiques que proposen són clarament xenòfobes ja que, tal com s'observa en les paraules destacades, el portaveu del partit fa una relació directa de les ocupacions amb persones d'origen estranger. A més, les solucions que proposa són en contra i perseguint a aquests col·lectius. D'alguna manera, deixa clar que si aquestes persones ocupen és perquè són un problema social i, en canvi, no posa èmfasi en les necessitats que aquestes comunitats poden tenir.

També és interessant la resposta que dona Josep Maria Angelats del PP, que diu:

*“Proposarem un **control policial més efectiu**. És evident que **tots els saltencs i saltenques** ens ho demanen.”*

El control policial i l'augment d'efectius no és res més que una mesura que persegueix i criminalitza encara més a les persones que ocupen, sense tenir en compte les necessitats socials i econòmiques que aquestes puguin tenir. A més, tenint en compte el gran nombre

de desnonaments que s'estan produint actualment a la vila, el que els veïns demanen no és precisament més control per a les ocupacions sinó assegurar habitatges de protecció social per a garantir una vida digna a tothom. Així doncs, l'afirmació de "tots els saltencs i saltenques" no és res més que una línia divisòria entre la població benestant i que, per tant, no té problemes de lloguer i que es pot permetre queixar-se de les ocupacions il·legals, i de les famílies amb pocs recursos econòmics que, per necessitat, es veuen obligats a ocupar pisos buits (que, com ja s'ha dit en diferents casos, malauradament aquestes famílies són d'origen estranger).

D'altra banda, Inma Castro de Ciutadans diu:

*"Vamos a trabajar sin descanso para proteger a todas aquellas familias más necesitadas de las cuales se aprovechan unas **mafias sin escrúpulos**, y protegeremos el derecho a la vivienda de todos los ciudadanos de nuestro municipio."*

L'afirmació de Ciutadans és, en realitat, molt semblant a la del PP, ja que implícitament relacionen aquestes màfies amb col·lectius empobrits i en vulnerabilitat però, en canvi, protegeixen a "tots els ciutadans del municipi" quan, realment, només en són una part.

Els partits d'esquerres, en canvi, coincideixen que el que cal, primer, és garantir el dret a l'habitatge a tothom i, a més, fomentar els pisos de protecció social per a fer front al problema. És el cas de Cris Sibina d'IPS-CUP, que assegura que:

"S'estan vulnerant drets i hi ha molta precarietat laboral. [...] Cal anar a l'arrel del problema."

Amb aquesta resposta Sibina demostra que les ocupacions que hi ha al municipi no són per a crear conflictes veïnals tal com assegura el periodista de TV Salt sinó perquè existeix un problema social que afecta a molta part de la població saltenca el qual cal fer front. D'alguna manera, intenta desvincular la mala imatge de les ocupacions il·legals que es fa amb les persones en situacions de precarietat, igual que fan els candidats Wilder Palacio de Canviem Salt o David Abad de Podem. El primer diu:

*"S'han d'eliminar els pisos buits i aquesta han de tornar al seu ús original: que siguin habitatges. Així, tota la resta desapareix. La **inseguretat és un perjudici que cal eliminar**."*

En aquesta última part de la resposta, el polític es posiciona en torn a la vinculació que es fa sobre la inseguretat amb les persones d'origen estranger, ja que com s'ha pogut estudiar

al llarg del treball, existeix una clara tendència a englobar aquesta part de la població en problemes socials i conflictius que afecten a la seguretat ciutadana i, per tant, Palacio demostra la voluntat de voler combatre aquesta tendència totalment racista. Així ho demostra també Abad, que sentència:

*“Aquí cal fer una bona diferenciació: cal **diferenciar** entre la gent que està ocupant il·legalment pisos a càrrec de persones que formen part de màfies i les persones que ocupen per necessitats socials i econòmiques. A aquestes últimes se’ls ha de donar suport i fomentar el lloguer social.”*

Aquesta diferenciació que fa el polític de Podem és precisament el que no fa ni el periodista de TV Salt ni molts dels partits analitzats que, en canvi, només fan que perpetuar prejudicis. En casos com aquests, és necessari diferenciar un grups dels altres per evitar comportaments xenòfobs.

En canvi, crida l’atenció la resposta donada per Jordi Viñas, d’ERC, que podria ser perfectament d’un partit de dretes:

“Aquest no només és un tema local sinó també nacional. [...] Ens calen eines en l’àmbit de justícia per a poder actuar contra aquestes màfies que malmeten la convivència de les nostres comunitats.”

Una altra pregunta a destacar dins d’aquest primer bloc d’habitatge és:

*“Un altre tema que preocupa molt als presidents de les comunitats de veïns és la poca comunicació que tenen amb Habitatge. En unes **comunitats tan fràgils** com les que tenim aquí a Salt, es fa difícil la comunicació amb els presidents de les comunitats. A més, **tampoc se supervisen els pisos de lloguer social i això està trencant la convivència dels veïns.** Ens podríeu dir què proposeu per solucionar-ho?”*

Aquesta pregunta, a part d’incloure temes molt diversos (fet que dificulta la seva comprensió) com ara la poca comunicació entre els presidents de les comunitats de veïns i l’Ajuntament, també la poca comunicació entre els veïns de l’escala i el president de la comunitat i, a més, la poca supervisió dels pisos de lloguer de Salt, també està formulada en negatiu. Ho demostren expressions com “comunitats fràgils”, ja que connota debilitat i vulnerabilitat però, alhora, també encasella la problemàtica a un sector molt concret de la societat: tal com s’ha pogut veure al llarg del treball, la major part de la població amb situacions de precarietat és població nouvinguda i, d’alguna manera, aquesta es relaciona

amb les comunitats fràgils. Així doncs, també cal tenir en compte que molts d'aquests pisos de protecció social van destinats a famílies d'origen estranger. Per això, l'expressió "està trencant" just darrere del "tampoc se supervisen els pisos de lloguer social" fa que, immediatament, es culpi a aquestes famílies de causar conflictes veïnals.

Les respostes a aquesta pregunta són majoritàriament similars, ja que tots els candidats coincideixen que el que cal fer és millorar la comunicació entre les comunitats de veïns i l'Ajuntament i assegurar que el o la responsable de l'àrea tingui els recursos suficients per a poder fer un correcte seguiment de les comunitats.

Seguretat, civisme i neteja

En aquest apartat, el to de victimisme utilitzat per l'entrevistador és encara més notori:

*"A Salt hi ha una preocupació molt gran que és la sensació de falta de seguretat. Ara mateix tenim un repunt de robatoris de cotxes, comerços, pisos, locals, etc. Ja sabem que no és un tema exclusiu de Salt, però **la sensació és aquí**. Penseu fer alguna cosa per evitar això?"*

El tema de la seguretat ciutadana també ha estat molt tractat en els programes electorals, per tant, vol dir que sí que és necessari un reforç en aquest aspecte. Tot i això, crida l'atenció la manera en que és tractat, ja que es magnifica i es dramatitza el problema sense aportar dades exactes. Tanmateix, cal tenir en compte que, en aquesta pregunta, no s'assenyala ni es criminalitza a cap col·lectiu. Tot i això, la magnificació del problema també ve donada pels diferents partits.

Per exemple, en el cas de VOX, Sergi Fabri assegura que:

*"La seguretat és la nostra prioritat, per això cal augmentar els efectius de policia municipal. També instal·larem més càmeres de vigilància i incrementarem la presència de policies de proximitat, aquella que va a peu. **Necessitem estar segurs.**"*

Aquesta afirmació demostra la necessitat d'ordre i control social tant característica del partit. A més, tal com s'ha pogut veure al punt 4.1 del treball, en l'anàlisi del seu programa electoral, VOX té la tendència de relacionar aquesta falta de seguretat amb els col·lectius estrangers, encara que és cert que en aquesta entrevista no ho fa. Tot i això, el "necessitem estar segurs", implícitament aboca desconfiança cap aquests col·lectius, sobretot per part dels seus votants, que són els qui tendeixen a tenir aquest prejudici.

Mohammed Ouassar, candidat d'Unidos Si, en canvi, vincula aquests robatoris amb el col·lectiu més jove del poble i, a més, al barri Centre:

*“En els últims anys els robatoris han crescut un 30%. A més a més, qui fa aquests furts són cada vegada més joves, ni tan sols passen l'edat de 18 anys. Llavors, de què serveix tota la policia que tenim si no es controla la seguretat? Tenir policies i que els robatoris augmenten vol dir que alguna cosa falla. Nosaltres som gent del poble, **gent del centre** i a nosaltres també ens roben. La nostra proposta és tenir patrulles de dia i de nit al barri.”*

A part d'aportar dades exactes, Ouassar indica explícitament que la major part dels robatoris tenen lloc al barri centre del poble, el barri amb més població immigrant. És interessant analitzar la vinculació directe que fa del partit amb aquesta part del poble: recordem que la major part de les persones que formen part de la llista d'aquest partit són persones d'origen estranger, i per això no cal passar per alt l'apunt que en fa el polític. A més, també crida l'atenció la relació que fa el polític entre els robatoris i el jovent del barri centre, ja que deixa a entendre que qui comet els robatoris és gent del seu barri però que, tot i això, també roben als mateixos veïns del barri. En aquest cas, doncs, el candidat sí que relaciona directament la falta de seguretat amb la població d'origen estranger del municipi.

Tot i que la majoria de partits assegurin que el que cal és augmentar la ràtio de la plantilla de policia municipal, partits com Canviem Salt assegurin que el cal són polítiques adreçades en la comunicació per a poder donar espai a que hi hagi una inclusió entre veïns i veïnes i, d'alguna manera, pretenen fomentar la convivència del municipi. IPS-CUP continuen afirmant que el que cal és anar a l'arrel del problema i assegurar que no es vulnerin els drets dels ciutadans.

Pel que fa ERC, aquests afirmen que:

“En el darrer any (2018-2019) els robatoris han augmentat un 11'2% i a Catalunya un 11'7%, per tant, desgraciadament estem a la mitja. Així doncs, el que hem fet ha estat implementar càmeres de seguretat per ajudar a nivell policial a detenir i seguir a les persones que es dediquen als robatoris i, de cares a la següent candidatura, volem augmentar aquestes mesures.”

És a dir, comparteixen l'opinió de la resta de partits com PP, JuntsXCat, Ciutadans i VOX: fer front a la falta de seguretat a partir del control i la persecució de les persones que duen a terme aquestes pràctiques.

Tal com indica el títol d'aquest bloc, aquest també tracta temes d'incivisme. Tot i que se centra molt en la nova distribució dels contenidors i la problemàtica que això ha generat també s'aprofita per parlar dels conflictes socials. Per exemple:

“Després de l'obertura de la Plaça Llibertat del Barri Centre, hi ha moltes queixes dels veïns pel soroll que hi ha fins a altes hores de la matinada. [...] Podran dormir els veïns, aquest estiu?”

Aquesta pregunta, implícitament, va adreçada als veïns d'origen estranger del poble ja que són els qui ocupen l'espai de la Plaça Llibertat. A més, tal com ja s'ha comentat anteriorment, el Barri Centre, barri on està situada aquesta plaça, és el barri amb més densitat de població i on més persones migrades hi viuen. Per tant, és clar que aquests veïns que es queden “fins a altes hores de la matinada” a la plaça són veïns d'origen estranger. D'altra banda, la pregunta final, feta amb una certa ironia, connota menyspreu cap a aquest col·lectiu.

Altre cop, la solució comuna en molts dels partits és augmentar el control aquest cop, però, a través dels agents cívics, segons Podem, o a través de policia, segons el Partit Popular, o a partir de garantir l'ordenança de convivència, segons JuntsXCat. Tot i això, és interessant ressaltar les següents respostes:

D'una banda, Canviem Salt assegura que:

“Cal que l'espai públic s'utilitzi de manera adequada, però això no només passa a Plaça Llibertat sinó en moltes altres places del poble.”

La descentralització del problema que fa el candidat del partit és una bona manera de trencar aquesta vinculació que el periodista fa entre l'incivisme i les persones migrades. A més, tant la CUP com Unidos Sí coincideixen que, per a molts veïns del poble, les places són els únics espais on poder gaudir del temps d'oci i lleure. Per això, en lloc de restringir-ne l'ús cal garantir mediadors comunitaris, tal com proposa la CUP. Una proposta que, a més, pretén fomentar la convivència entre veïns.

Dels altres dos blocs, 'Natura i mascotes' i 'Seguretat vial i mobilitat' no hi ha cap aspecte interessant a analitzar perquè només fan referència a com millorar el manteniment dels espais habilitats per a les mascotes o com prevenir accidents de trànsit, de bicicleta, etc.

Així doncs, en resum, els aspectes que caldria assenyalar són, d'una banda, que totes el entrevistes estan fetes només als candidats o a les tres primeres persones de les llistes electorals i que, per tant, vol dir que totes són persones autòctones excepte en Mohammed Ouassar d'Unidos Sí que encapçala la llista on la majoria dels participants són d'origen estranger.

D'altra banda, també cal destacar que l'entrevista està molt centrada en els punts més comuns que es poden trobar en un programa electoral, sense fer èmfasi a problemàtiques més grans com és, per exemple, el no-dret a vot d'un terç de la població saltenca, un fet altament alarmant que sí que notícia i que sí que hauria d'estar cobert per TV Salt. Així doncs, tal com afirmen Bäack & Soininen (1998), les persones migrants no solen estar representades als mitjans de comunicació i, quan hi són, és de manera negativa, tal com s'ha vist en alguna pregunta formulada per l'entrevistador. D'aquesta manera, les persones nouvingudes són vistes com un problema social que, conseqüentment, queda reflectit en la política, fet que es confirma en l'entrevista i els programes electorals analitzats. Aquesta representació negativa als mitjans dificulta que les persones d'origen estranger s'hi sentin identificades i, al mateix moment, té influència a l'hora de votar en unes eleccions, ja que perden totalment l'interès.

5. Discussió i conclusions

En aquest darrer apartat es presenten les conclusions del present treball de fi de màster, que s'estructura en cinc apartats: en primer lloc, es presenta una síntesi del plantejament de la investigació amb les seves respectives hipòtesis i l'objecte d'estudi. En segon lloc, es presenta una síntesi dels resultats obtinguts que es relaciona amb algunes de les aportacions teòriques i empíriques més importants de la recerca. En el tercer es presenten reflexions personals fent especial èmfasi en la contribució de la proposta metodològica i com aquesta s'ha dut a terme al llarg del treball. Finalment, en l'últim punt s'assenyalen les principals limitacions de la recerca, així com també s'apunten les futures línies d'investigació que queden obertes.

La idea principal que planteja i estructura tot el treball és estudiar si les propostes polítiques i la comunicació electoral dels partits polítics municipals durant els comicis electorals del 26 de maig de 2019 a Salt inclouen a tota la població saltenca o no. Tenint en compte que gairebé el 40% de la població del municipi és d'origen estranger i que, per tant, molts no tenen dret a vot, es vol estudiar si aquesta va ser una comunicació política inclusiva o no.

A més, una de les conseqüències que Salt tingui un nombre tan elevat de població nouvinguda i sense dret a vot és la falta de participació en les eleccions, ja que aquesta no acaba representant a la pluralitat del poble. És per això que el present treball també posa en qüestió la legitimitat democràtica dels resultats obtinguts, ja que un terç de la població no té el dret per expressar-se, ni per decidir o participar en la política, sigui municipal, autonòmica o general.

Així doncs, del que s'ha pogut analitzar a partir de les resultats obtinguts cal destacar el següent:

Tal com assenyala De Lucas (2004), per aconseguir arribar a una societat justament representativa de totes els persones cal actualitzar les lleis vigents perquè aquestes s'adaptin a la realitat social del moment. Tenint en compte que l'última actualització que es va fer sobre immigració dins la Constitució Espanyola va ser l'any 1992, és evident que aquesta necessita una reforma i una actualització urgent, ja que ni la societat ni el context actual s'assemblen al de l'aleshores: va ser precisament a finals de la dècada dels

noranta quan va començar l'onada migratòria de persones procedents de diferents països estrangers i, per tant, cal treballar cap a un projecte sòlid que aculli i integri a les persones nouvingudes en la societat receptora i eliminar l'article 13.2 de la CE que reserva el dret al sufragi actiu i passiu a les persones amb nacionalitat espanyola o a les persones que proveinguin de països amb els quals l'Estat Espanyol tingui un conveni de reciprocitat.

A més, en aquest sentit, també caldria eliminar aquest conveni de reciprocitat, ja que tal com asseguren Bermúdez & Escrivá (2010), aquestes són polítiques que divideixen la societat en habitants de primera, de segona i de tercera segons els drets que aquests obtenen. És a dir, com més drets es tinguin, més amunt de l'escala social queden posicionades les persones. Ángela Solanes (2000) defineix les persones que pateixen aquesta discriminació com a *infrasujetos*, ja que el reconeixement jurídic i polític de les persones migrades està directament condicionat pel model de treball i no pels drets essencials que cal garantir a tots els ciutadans. En definitiva, només se'ls hi atorguen els drets que la societat receptora necessita d'aquests, com ara, el permís de residència per a poder accedir a un treball, però no el dret a vot per a poder decidir qui volen que els governi. D'alguna manera, aquest fet posa en qüestió la democràcia plena de l'Estat Espanyol que cap partit polític ha estat capaç de frenar. De fet, tal com afirma Zapata (2005), els grups polítics no tenen en compte la població nouvinguda: primer, perquè no són votants, ja que no tenen dret a vot i, segon, perquè es veuen obligats a complaure les exigències dels seus votants que, evidentment, van en contra de la integració total d'aquests col·lectius.

També cal destacar que la falta de representació de persones racialitzades en les llistes electorals també és un impediment per a les que sí que tenen dret a vot: Godeau et al. (2014) asseguren que si no hi ha representativitat, no hi ha participació. Per tant, tot i que en el cas de Salt no es pot saber el perfil de votants que es va abstenir de votar, sí que pot servir com a reflexió, ja que de les 246 persones que formaven part de les llistes de tots els partits polítics, només un 11'38% eren persones d'origen estranger. Cal assenyalar, també, que aquestes ocupaven posicions simbòliques i amb poques possibilitats de sortir elegides, de manera que tota la comunicació i publicitat del partit anava encarada als candidats o les persones que ocupaven les tres o quatre primeres posicions i que, per tant, tampoc es donava visibilitat als representants de les persones migrades, tot i que aquestes constitueixen el 40% de la població saltenca.

D'altra banda, aquesta falta de representació en la política també es veu influenciada per la mala representació que es dona d'aquests col·lectius als mitjans de comunicació, ja que són espais on es dona una imatge negativa. Conseqüentment, els immigrants són vistos com un problema social, imatge que queda directament reflectida a la política i amb la qual aquests no s'hi representen gens. Aquest és, doncs, un altre factor pels quals aquest col·lectiu participa poc en política, segons Bäck & Soininen (1998). No és d'estranyar, doncs, que al final acabin fent la seva pròpia política a través de les associacions i entitats, únic pont possible amb la política i la participació ciutadana per aquests col·lectius.

Pel que fa les hipòtesis plantejades inicialment del treball, aquestes s'han complert en un alt grau de satisfacció, encara que no totes:

1. S'ha comprovat que les propostes polítiques presentades pels partits polítics durant la campanya electoral de les eleccions municipals del 26 de maig de 2019 no tenen en compte la població saltenca sense dret a vot. De fet, de totes les propostes presentades als programes electorals són molt poques les que van únicament adreçades a aquest col·lectiu.
2. La població d'origen estranger no només apareix en marcs conceptuals negatius en les polítiques presentades pels partits durant les eleccions municipals del 26 de maig de 2019. De fet, només VOX exposa explícitament propostes negatives a les persones migrades. La resta de partits, en canvi, aposten molt per la participació ciutadana i la cohesió social, encara que ho facin a través de propostes globals, sense especificar-ne el col·lectiu al qual s'adrecen.
3. La falta de representació en els partits polítics de població d'origen estranger dificulta la participació política d'aquests. Tot i això, no s'ha pogut demostrar empíricament perquè no se sap el perfil de votants que es van abstenir. Per saber-ho, caldria fer un estudi a fons sobre la tipologia de votants de Salt. A més, segons les dades de l'Idescat, la participació política s'ha mantingut sempre entre un 53% i un 56% de participació des de 1995 fins ara.
4. L'associacionisme a Salt serveix com a alternativa de participació política per a la població estrangera perquè és l'única via possible per aquests col·lectius. Tot i això, la majoria de partits esperem que siguin aquestes les que vagin a buscar-los en lloc de ser els mateixos polítics els que potencien la mobilització de les associacions.

Un cop fet el balanç de les hipòtesis és important remarcar que a Salt es necessita un projecte d'acollida i integració per a totes les persones nouvingudes: s'ha de fer front a la segregació social que pateix el municipi i la discriminació que hi ha cap al 40% de la població saltenca. La marginació i exclusió d'aquesta part del poble en els processos de participació activa en la política necessita una resposta d'emergència i, per això, cal que tothom se senti representat: el poble necessita referents que representin tota la pluralitat del poble, i encara més els joves, que han de sentir que formen part d'un col·lectiu que els escolta i que els té en compte.

A més, un dels objectius finals del treball era dotar als partits polítics, a l'administració municipal, a comunicadors polítics i altres agents socials una guia de propostes de comunicació política per tal d'utilitzar un llenguatge inclusiu que tingui en compte a tota la diversitat saltenca, i fer-ho des del respecte. La intenció és que la comunicació política s'allunyi de determinades paraules i expressions que estan carregades de connotacions negatives i que massa sovint s'utilitzen sense tenir en compte l'impacte que poden tenir en la societat i en com aquesta entén el món.

Cal tenir en compte com ens adreçem a la gent, però també com aquesta vol que ens hi adreçem. És per això que és necessari revisar les associacions de conceptes que es fan als mitjans de comunicació i en política. Per exemple, tal com s'ha pogut veure al llarg del treball, alguns partits polítics municipals (i, fins i tot, els mitjans de comunicació locals) han relacionat l'ocupació, l'incivisme o la falta de seguretat de la vila amb les persones migrades. Aquesta relació directa que es fa d'aquesta part de la població amb aspectes negatius no afavoreix a crear un poble inclusiu i cohesionat. Per això, si es comença per pel llenguatge, després es pot avançar cap a les accions. Així doncs, alguna de les propostes de millores serien:

1. Tal com també esmenta Mostafà Shaimi al grup de discussió, fer polítiques concretes i amb discriminació positiva cap a aquests col·lectius quan la situació ho requereix. Per exemple, sí que caldria fer polítiques d'integració únicament per a les persones nouvingudes quan aquestes acaben d'arribar. I cal especificar-ho perquè són només aquesta part de la població que ho necessita i que, a més, els beneficien.
2. Quan es tracta de fer polítiques adreçades a persones migrants, també caldria tenir en compte que, per exemple, utilitzar la paraula *immigrant* té una connotació

- política i negativa i que, per tant, una bona alternativa seria utilitzar l'expressió *persona migrant*, ja que la migració és un fet temporal però no quelcom definitori.
3. Un altre exemple seria l'expressió *immigrant il·legal*, la qual podria ser substituïda per *persona amb situació administrativa irregular*, ja que cal tenir en compte que cap persona al món és il·legal. També s'han analitzat expressions com *terrorisme islàmic*, el qual caldria eliminar urgentment de la comunicació política i ser substituït pels noms concrets de les organitzacions terroristes com ara Al Qaeda, Boko Haram, etc. D'aquesta manera, no es relacionen les persones islàmiques amb el terrorisme ni s'engloba a tota les persones de religió islàmica dins d'aquesta problemàtica.
 4. També caldria establir un percentatge mínim de persones d'origen estranger en les llistes electorals dels partits per tal de garantir una representativitat real del poble i del país. Cal avançar cap a una representativitat igualitària, tal com s'està fent actualment amb la representació de les dones en la política.
 5. Tampoc s'hauria de permetre l'ús de fotografies que vagin en contra dels col·lectius estrangers. És intolerable que avui en dia encara es produeixin atacs d'odi i violència cap a persones pel simple fet de tenir una altra religió, parlar una altra llengua o tenir un altre origen.
 6. A més, la falta d'un cap de comunicació als partits també fa que els programes electorals o la comunicació electoral municipal sigui bastant pobre. Tenint en compte que Salt és un municipi de més de 32.000 habitants, caldria incentivar la formació d'aquests grups per tal de fer una comunicació política més professionalitzada, fins i tot a nivell d'Ajuntament. D'aquesta manera, en aquest grup hauria de ser obligatòria la representació de persones migrades per tal d'assegurar una comunicació inclusiva, amb perspectiva antiracista i que pogués revisar tots els punts anteriors.
 7. D'altra banda, és important assenyalar que, per descomptat, cal anar canviant i actualitzant les propostes comunicatives segons les necessitats i els canvis socials que sorgeixin. A més a més, també seria necessari treballar amb un equip de professionals de la comunicació, el dret i la política per tal d'elaborar un dossier formal de propostes de comunicació inclusiva.

Finalment, cal destacar que aquest era un treball molt ambiciós que necessitava una metodologia molt variada, però alhora, molt concreta segons el que s'estudiava en cada

apartat. Per fer-ho calia molta previsió i molta organització prèvia per a adonar-se que amb només quatre mesos i mig d'investigació no es podia investigar amb profunditat tot el que s'ha estudiat. Si bé és cert que és un treball molt complet, en molts apartats ha faltat una anàlisi en profunditat que requeria una altra investigació individual i paral·lela. Així doncs, queden línies d'investigació obertes: per exemple, fer una anàlisi més exhaustiva que separi les persones immigrants amb dret a vot i les persones immigrants sense dret a vot, de manera que també facilitarà saber qui s'absté en les eleccions i qui no. També caldria estudiar tots els perfils de votants i veure com aquests han variat al llarg dels anys en les eleccions municipals, autonòmiques i generals a Salt, així com també tornar a analitzar la comunicació electoral municipal en les següents eleccions per veure si cada vegada es fan propostes més inclusives o no.

6. Referències bibliogràfiques

- Alaminos, A., Penalva, C., & Perea, I. (2016). La opinión pública europea y el derecho al voto de los inmigrantes. *Sociologados*, 25-60.
- Aragón, M. (2007). Derecho Electoral: Sufragio Activo y Pasivo. A *Democracia y representación. Dimensiones subjetiva y objetiva del derecho de sufragio* (p. 178-197). Stockholm: International Institute of Democracy and Electoral Assistance 2007.
- Ariño, A., Aliena, R., Cucó, J., & Perelló, F. (1999). *La rosa de las solidaridades. Necesidades sociales y voluntariado en la Comunidad Valenciana*. Valencia: Fundació Bancaixa.
- Bäck, H., & Soininen, M. (1998). Immigrants in the Political Process. *Scandinavian Political Studies*, 29-50.
- Baño Romero, I. (2015). La cobertura de la immigració a la premsa catalana: anàlisi de la campanya "Tancarem el CIE". Barcelona, Barcelona, Espanya: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Bermúdez, A., & Escrivá, Á. (2016). La participación política de los inmigrantes en España: elecciones, representación y otros espacios. A *Anuario CIDOB de la Inmigración 2015-2016* (p. 296-317).
- Bolíbar-Planas, M. (2014). *Xarxes personals, associacionisme i integració social de la població immigrada: una aproximació des dels mètodes mixtos*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona.
- Boudou, B. (2020). An Urban Turn into Ethics of Migration. A critical review of Avner de Shalit, *Cities and Immigration: Political and Moral Dilemmas in the New Era of Migration*. A *Raisons Politiques* (p. 105-117). Oxford: Oxford University Press.
- Cachón, L. (2003). *Inmigración y segmentación en los mercados de trabajo en España*. Madrid: Centra (Fundación Centro de Estudios Andaluces).

- Cachón, L. (2008). La integración de y con los inmigrantes en España: debates teóricos, políticas y diversidad territorial. *Política y Sociedad*, 205-235.
- Cachón, L. (2009). En la "España Inmigrante": entre la fragilidad de los inmigrantes y las políticas de integración. *Papeles del CEIC*, 2.33.
- Casey, J. (1997). Les associacions i la integració d'immigrants estrangers. *Revista Catalana de Sociologia*, 9-22.
- Castles, S. (2003). Jerarquías de ciudadanía en el marco del orden global. *Anales de la Cátedra Francisco Suárez*, 9-33.
- Castles, S., & Miller, M. J. (1994). *The age of migration. International population movements in the modern world*. London: The Macmillan Press Ltd.
- Catalunya, G. d. (17 / maig / 2021). *Informe d'arrelament social a Catalunya*. Recollit de Informe d'arrelament social a Catalunya: <https://web.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Informe-darrelament-social-a-Catalunya>
- Checa, J. C., & Arjona, Á. (2011). Españoles ante la inmigración: el papel de los medios de comunicación. *Revista Comunicar*, 141-149.
- Comission, E. (18 / maig / 2021). *European Comission*. Recollit de European Comission: https://ec.europa.eu/spain/barcelona/services/the-eu-answers_ca
- Curran, J. (1991). Rethinking the media as a public sphere: global civil society, communication networks, and global governance. A P. Dahlgren, & C. Sparks, *Communication and citizenship: journalism and the public sphere* (p. 27-57). London: Routledge.
- De Lucas, J. (2002). Una oportunidad perdida para la política de la inmigración. La contrarreforma de la Ley 8/2000 en España. A J. D. al., *Inmigrantes: una aproximación jurídica a sus derechos* (p. 33-56). Valencia: Germania.
- Digital, N. (26 / maig / 2019). *Nació Digital*. Recollit de Nació Digital: <https://www.naciodigital.cat/municipals2019/municipi/17155>

- Ferrández, A. (2018). Del objeto a sujeto político. La representación de los migrantes en los medios de comunicación especializados. A M. Bermúdez, & R. D. Macho , *Análisis del discurso y pensamiento crítico* (p. 175-194).
- Fraser, N. (1990). Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy. *Social Text*, 56-80.
- Fraser, N. (2001). Redistribución, reconocimiento y participación: hacia un concepto integrado de justicia. A UNESCO, *Informe mundial sobre la cultura. Diversidad cultural, conflicto y pluralismo*. (p. 46-57). Madrid: UNESCO i Mundi-Prensa.
- Garreta, J. (2016). Asociacionismo e Inmigración. El papel de las asociaciones de inmigrantes en España. *Intercambio*, 164-180.
- Giró, X. (1992). Els immigrants se senten maltractats per la premsa. *Capçalera*, 5-8.
- Girona, A. d. (17 / maig / 2021). *Sol·licitud d'informe d'integració social*. Recollit de Sol·licitud d'informe d'integració social: https://seu.girona.cat/portal/girona_ca/serveis/e-registre/AaZ/1374.html
- Girona, S. d. (6 / maig / 2021). *Llogateres_GI*. Recollit de Llogateres_GI: https://twitter.com/Llogateres_Gi
- Godenau, D., Rinken, S., Martínez de Lizarrondo, A., & Moreno, G. (2014). *La integración de los inmigrantes en España: una propuesta de mediación a escala regional*. Madrid: Observatorio Permanente de la Inmigración, Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Gobierno de España.
- Gutiérrez, I., & Ana Ordaz. (15 / maig / 2019). El 73% de los extranjeros que viven legalmente en España no tienen derecho al voto. *Eldiario.es*.
- Igartu, J. J., Muñiz, C., Humanes, M. L., & Cheng, L. (2004). Tratamiento informativo de la inigración en la prensa española y opinión pública. *VII Congreso Latinoamericano de Ciencias de la Comunicación* (p. 1-22). Buenos Aires: ALAIC.
- Igartua, J. J., Muñiz, C., & Otero, J. A. (2004). El tratamiento de la inmigración en la prensa y televisión española. Una aproximación empírica desde la teoría del framing. *Global Media Journal Edición Iberoamericana*, 1-15.

- Jolly, R. (2005). Desarrollo humano y liberalismo: paradigmas comparados. A Fukunda-Parr, & S. Kumar, *Readings in Human Developments*. Oxford.
- Méndez, M. (2005). Los derechos políticos de los inmigrantes. A M. Hernández, & Andrés Pedreño, *La condición inmigrante: exploraciones e investigaciones desde la Región de Murcia* (p. 125-140).
- MIPEX. (2020). Recollit de MIPEX: <https://www.mipex.eu/political-participation>
- Mora, A. (2014). Construint la integració des de les polítiques públiques i la participació ciutadana: l'experiència de Gandia en el període 2005-2011. *TSNOVA*, 9-24.
- Morell, A. (2005). El papel de las asociaciones de inmigrantes en la sociedad de acogida: cuestiones teóricas y evidencia empírica. *Revista Migraciones*, 11-142.
- Parra, J. F. (2003). Acercamiento al derecho de la migración y la ciudadanía transnacional. El caso de los emigrantes mexicanos y sus derechos políticos. *América Latina Hoy*, 73-100.
- Pérez-Caramés, A. (2018). La participación política de las comunidades migrantes en España. Nuevos y viejos dilemas. *Papers*, 483-492.
- Ribas, N. (2003). Dones i immigració. A G. Aubarell, *Gestionar la diversitat*. Barcelona: Iemed.
- Sociològiques, C. d. (2021). *Barómetro de mayo 2021*.
- Solanes, Á. (2006). Integración sin derechos: de la irregularidad a la participación. *Derecho e integración política y social de los inmigrantes*, 1-32.
- van Dijk, T. A. (1997). *Racismo y análisis crítico de los medios*. . Barcelona: Paidós.
- Villatoro, V. (2002). Els mitjans de comunicació davant la immigració: la responsabilitat d'informar, la responsabilitat de conviure. *Quaderns del CAC*, 3-11.

7. Annexos

En els presents annexos del treball es troben els programes electorals d'aquells partits polítics que els tenen en format pdf i que es poden descarregar amb facilitat, així com també totes les entrevies i el grup de discussió transcrits.

ELECCIONS MUNICIPALS 2019

**PROGRAMA ELECTORAL DEL PARTIT
DELS SOCIALISTES DE CATALUNYA -
CANDIDATURA DE PROGRÈS (PSC-CP)
A SALT**

ÍNDEX

Educació	3
Igualtat social	6
• Habitatge	6
• Jovent, Esports i Lleure	8
• Atenció a les persones i famílies	9
• Participació ciutadana	13
• Salut	13
Economia de les oportunitats	15
Ciutat i convivència	18
• Espai públic	19
• Mobilitat i xarxa viària	20
• Medi ambient i sostenibilitat	21
Cultura	24

EDUCACIÓ

L'educació és la millor garantia perquè les persones, al marge de la seva condició social, cultural i econòmica, tinguin oportunitats per poder desenvolupar els seus projectes personals i millorar les possibilitats per trobar feina. Per això, a Salt, l'educació és una prioritat.

Una bona educació permet que els individus prosperin, passin d'una classe a una altra i es garanteixi el funcionament de l'ascensor social, en definitiva la igualtat d'oportunitats i la millor preparació per un futur laboral.

La nostra política va dirigida a fer de Salt una veritable ciutat educadora i a donar resposta principalment a aquests tres objectius:

- *Millorar els resultats escolars*
- *Millorar la cohesió social*
- *Millorar la imatge educativa de Salt*

La ciutat educadora pretén ser una ciutat de i per les persones. On s'hi desenvolupen polítiques educatives que porten al desenvolupament personal, social, moral i cultural dels ciutadans. Amb espais públics accessibles i cohesionadors que generen un clima de qualitat cívica i de convivència. Una ciutat amb identitat pròpia però oberta al món. Una ciutat sempre disposada a educar en el seu sentit més ampli.

Salt és una ciutat que requereix una mirada especial degut a l'alt índex de pobresa que hi ha i la desigualtat social que això provoca. Requereix que des de l'Ajuntament s'exigeixi a la resta d'administracions una mirada especial en inversió de projectes i serveis per a donar resposta a les necessitats socials i educatives. Des de l'Ajuntament hem de ser valents i no conformar-nos amb les respostes laxes que ens han donat fins ara.

PROPOSTES

1. Zona educativa metropolitana

Proposarem al Departament d'Ensenyament un pla estratègic metropolità d'escolarització única. Volem reduir el número d'alumnes de famílies nouvingudes a les aules, en educació primària i secundària de l'escola pública. Va en la línia d'aconseguir una distribució justa dels alumnes amb necessitats educatives específiques derivades de la incorporació tardana al sistema educatiu o derivades de situacions socioeconòmiques especialment desfavorides de l'àrea urbana de Girona.

Proposem fer aquest Pla amb els criteris tècnics necessaris a partir de la *creació d'una comissió d'anàlisi i estudi* formada per la Universitat i representants de la comunitat educativa i les administracions per obtenir tots els elements i dades, inclosos els costos econòmics d'aquesta proposta.

La finalitat del pla estratègic metropolità és que s'aconsegueixi una millor integració educativa, millor percepció i confiança de les famílies en l'escola pública que afavorirà l'aprenentatge a les aules i garantirà l' efectiva igualtat de l'educació de qualitat per a tothom.

2. Espai família (de 0 a 6 anys)

Proposem la creació de dos centres innovadors d'educació i família de 0 a 6 anys.

L' objectiu d' aquests centres és unificar en un mateix espai els dos cicles de l' educació infantil: el primer cicle corresponent a l'escola bressol (0-3 anys) i el segon cicle corresponent a l'educació infantil (3-6 anys). D' aquesta manera, impulsarem el treball en xarxa entre escoles bressol i escoles d'educació infantil amb un mateix projecte educatiu per a tota l' etapa de l' educació infantil. Es tracta de centres pensats únicament i exclusiva pels infants i les famílies d' aquesta etapa educativa: amb espais de relació per les famílies, aules adaptades a cada edat i espais d'esbarjo adequats a les necessitats, espais de relació pels infants de les diferents edats...Per tant, es treballarà amb les famílies. Cal inculcar en els pares i mares la importància de l'educació dels seus fills i filles des de la primera infància.

3. Escola-institut (6-16 anys)

Creació d'un escola-institut públic en la mateixa ubicació on els menors puguin cursar tots els estudis obligatoris sense haver de canviar de centre. Creiem que això pot afavorir els resultats escolars i la cohesió social. La nostra proposta es que se'n puguin fer dos, un a l'actual escola La Farga i una altre al Deveses-Silvestre Santaló.

4. Quart institut d'educació secundària i cicles formatius

Creació d'un quart institut a la població. Aquest equipament és necessari per tal d'evitar la massificació i el conflicte que ja s'està donant en els altres instituts. També haurà d'assumir la forta demanda de places de secundària que hi haurà en els pròxims anys ubicat. Ja s'ha cedit uns terrenys al departament d'educació per a ubicar aquest equipament.

Aquest centre també pot acollir nous cicles formatius de grau mig i superior i intentarem que aquests puguin anar relacionats amb els graus universitaris que es fan a Salt per tal de garantir una continuïtat en els estudis sense haver de desplaçar-se.

5. Tercera escola bressol

Crearem la tercera escola bressol en l'espai de l'escola El Gegant del Rec un cop estigui construït el seu edifici.

6. Escola de formació al llarg de la vida

Cedirem al Departament d' Ensenyament un espai la factoria Coma Cros per tal de poder ubicar la nova escola d'adults. Aquest espai concentrarà tota la formació per adults a partir de 16 anys en un sol lloc de referència. Aules de català, formació continua, alfabetització i formació per a l'ocupació.

Assegurarem que totes les persones que es vulguin formar ho puguin fer, a través de programes existents o de nous (via Escola d'Adults, joves per l'ocupació, Singulars, PCPI, formacions professionalitzadores, etc.)

7. Escola Oficial d'Idiomes

Demanarem al Departament d'Educació que ubiqui a Salt una subseu de l'Escola Oficial d'idiomes de Girona per tal de que es puguin cursar certs idiomes a la nostra ciutat.

8. Universitats a Salt

Salt, amb la UdG, la UOC i la UNED es referma com a ciutat universitària.

Planificarem una gran zona universitària de 40.000 m2 al Vallvera Sitjar. En aquesta zona s'hi ubicarà el gran clúster sanitari, format pel part Hospitalari Martí i Julià, el nou Trueta i les facultats de l'àmbit de salut (medicina i infermeria).

9. Educació fora de l'escola

Garantirem i mantindrem l'accés dels infants a les activitats de lleure, cultural, esportives i socioeducatives durant les hores extraescolars i en els períodes no lectius.

10. Pla de dignificació dels centres educatius

La major part dels centres educatius de Salt tenen més de 20 i 30 anys i necessiten reformes tant estructurals com de manteniment. És per això que exigirem al Departament un pla d'actuació per tal de fer les reformes necessàries per a dignificar l'estat dels centres educatius.

11. Consell Escolar Municipal

Modificarem l'estructura del consell Escolar Municipal per tal de que pugui treballar per comissions i així fer més que la seva funció sigui més col·laborativa entre tots els agents de la comunitat educativa.

12. Altres

Donar continuïtat a tots els programes que hi ha a la ciutat de promoció de l'educació i l'excel·lència (programes de mentoria, premis extraordinaris, actes de graduació, etc.).

IGUALTAT SOCIAL

La igualtat social és l'objectiu de buscar una mateixa quantitat de riquesa, de felicitat, de respecte i d'igual tracte en la justícia per a totes les persones.

És l'equilibri entre el reconeixement de la diversitat i el deure de garantir la igualtat obliga a definir orientacions d'actuació. Primer, cal garantir una fluida relació entre l'estructura formal (l'administració, les institucions i els poders polítics) i les confessions religioses, per exemple; en segon lloc, cal compartir un marc comú de drets i de deures pel conjunt d'organitzacions, d'agents socials i d'individus. En aquest procés de gestió de la pluralitat es fa imprescindible la definició i concreció d'un marc que garanteixi la llibertat individual i col·lectiva en els diferents àmbits d'interacció (el treball, l'habitatge, l'escola, els serveis de salut, els serveis socials, el barri, etc.), amb l'única limitació de la protecció dels drets fonamentals per a totes les persones.

Per a poder arribar a aquesta igualtat social i trencar el cercle de les desigualtats oferim una sèrie de propostes en diferents àmbits que ajudin a anar eliminant les desigualtats.

HABITATGE

1. Serveis de l'Oficina Municipal d'Habitatge

Donarem un impuls a les polítiques i els programes que ja te actualment l'Oficina Municipal d'Habitatge:

- Deute Comunitari, que dona suport i articula solucions pels presidents i juntes de les comunitats de veïns.
- Prevenció de pisos ocupats.
- Mediació comunitària, mediant en el possible conflicte entre veïns.
- Borsa de lloguer per a joves i/o estudiants
- Borsa de lloguer municipal.
- Formació continuada dels càrrecs de les comunitats de veïns.
- Suport jurídic a les comunitats de veïns.
- Tramitació de prestacions vinculades a l'Agència de l'Habitatge de Catalunya

2. Habitatges de lloguer social

És una evidència que el nostre municipi està mancat d'habitatges dedicats al lloguer social, és per això que proposem varies mesures per a activar aquesta borsa.

- Sancionarem a aquells bancs que no posin a disposició de la borsa de lloguer social de l'Ajuntament aquells pisos que tenen buits.
- Crearem un servei d'assessorament per a bancs i particulars de quines reformes caldria fer per a fer habitable l'habitatge per facilitar que ens cedeixin aquells pisos que no estan en condicions de ser llogats.

- Crearem un programa econòmic/laboral per tal de rehabilitar aquells pisos que els bancs cedeixin a la borsa i que calgui posar en condicions per a ser habitables. El programa permetrà a l'Ajuntament fer la reforma i recuperar la inversió amb el què cobrarà de lloguer. L'Ajuntament serà el beneficiari del lloguer fins que s'hagi cobrat la totalitat de la inversió feta.
- En els casos que es sigui possible iniciarem l'expropiació de pisos que estiguin buits permanentment.
- Mediació entre l'OMH i els bancs en casos de famílies que estiguin ocupant un pis per ajudar-los a regularitzar la situació.
- Possibilitat de la compra d'habitatges per part de l'ajuntament per a posar a disposició d'aquesta borsa.
- Estudiarem la possibilitat de crear una borsa d'habitatges socials a través de fórmula de la masoveria urbana.
- Posarem efectius tècnics per tal de fer un seguiment i control de l'estat de l'habitatge i dels pagament del lloguer dels pisos de lloguer social.

3. Servei antiocupació d'habitatges

- Crearem un equip format per tècnics i polítics de diferents àrees (policia municipal, habitatge, serveis socials), per tal de crear un protocol d'acció en caps d'ocupacions destinades a accedir a habitatges per a delinquir o detectar màfies que relloguin els pisos. Aquest equip haurà de tenir permanent coordinació amb els jutjats. També facilitarem i/o exigirem als propietaris que posin portes de seguretat o tapies per impedir l'accés als pisos desocupats.

4. Suport a les Comunitats de Veïns

- Ampliarem el Pla d'Ajuts a les Comunitats per tal que aquestes puguin fer les reformes i actuacions que corresponen per tal de garantir una millor convivència (com càmeres o portes de seguretat en l'accés als comptadors).
- Reforçarem els programes de mediació en els conflictes comunitaris, l'assessorament legal i el projecte de deutes comunitaris.

5. Pla de Rehabilitació d'habitatges

- Promourem que les comunitats s'acullin a subvencions a fons perdut per la rehabilitació d'edificis. Es concediran subvencions a fons perdut que podran superar el 50% de la inversió. Es negociarà el pagament de la resta de la inversió amb crèdits a llarg termini amb diferents entitats bancàries amb l'objectiu de millorar l'habitabilitat i la qualitat de vida de les persones que hi viuen.

6. Altres

- Reactivarem la Taula d'habitatge com a eina per tal de coordinar i treball conjuntament les actuacions en aquesta matèria des de l'Ajuntament, altres institucions i les entitats socials de la ciutat.

- Buscarem altres mecanismes per tal de poder bonificar l'IBI d'una segona vivenda si aquesta és confrontant amb la vivenda habitual i serveix per ampliar-la.
- Facilitarem la possibilitat de reconvertir locals tancats en garatges que es puguin utilitzar per a guardar vehicles.

JOVENTUT, ESPORT I LLEURE

Els joves són el futur de la nostra societat. Els interessos i expectatives d'aquest col·lectiu ens han de resultar, i són, tan o més importants que la resta. Des de les administracions s'ha de crear la situació per treballar explícita i implícitament (ocupació, habitatge, formació, salut) pels i amb els joves. A Salt, es segueix aquesta metodologia.

Ahora, en relació a l'esport, Salt compte amb un gran dinamisme de les seves entitats, clubs i associacions a les que se n'hi estant afegint de noves que funcionen i generen una oferta diversificada.

PROPOSTES

1. Joventut

Desenvoluparem un nou pla de joventut per tal que a nivell comunitari es puguin decidir quines polítiques i actuacions són les més adients per al jovent saltenc. Tot i així creiem necessari prioritzar certes actuacions.

- Establirem programes específics de lleure als nostres joves que incideixin en l'educació en valors i civisme.
- Reservarem pisos de la borsa de lloguer del municipi per a joves que es vulguin emancipar o estudiants que vulguin compartir. Aquest servei el vincularem a l'oficina municipal d'habitatge perquè se'n pugui fer un seguiment.
- Executarem un programa que, a través de l'habitatge, vinculi gent gran amb joves estudiants.
- Cedirem façanes o murs per tal de que es puguin fer grafitis legals i que siguin espais d'art urbà. Relacionat amb aquest tema volem crear una fira d'art urbà.
- Construirem un parc adequat per a la realització de parkour i skate.
- Consolidarem l'espai jove "la Fàbrica" esdevingui un referent pel que fa a la creació de sinèrgies.
- Vetllarem perquè els interessos dels joves es tinguin en compte en el desenvolupament de les actuacions del Consell de Ciutat.
- Realitzarem un conveni amb el Centre Jove de Salut amb l'objectiu de tractar temes relacionats amb sexualitat, drogues, alimentació i salut emocional a un nivell més especialitzat i individualitat. Servei anònim i confidencial on els joves puguin rebre orientació i recolzament.
- Crearem ofertes de lleure per el cap de setmana. (del que es tracta és de treure del carrer als joves que moltes hores lliures i no saben què fer-ne o en fan un mal ús).

- Ampliarem la presència dels educadors al carrer. Aquesta proposta el que pretén és lligar els joves als recursos existents.

2. **Esport i Lleure**

- Farem de l'esport una eina inclusiva. És per això que farem convenis amb les entitats esportives per tal de que puguin accedir a aquests activitats nenes i nens i joves provinents de famílies amb menys recursos. També buscarem la complicitat d'altres Administracions per tal de recuperar el Pla Educatiu d'Entorn, el Pla Català d'Esport a l'escola. Així és com l'esport es converteix en eix central de relació dels infants i adolescents, promoció de la convivència i la cohesió social.
- Promocionarem el centre de tecnificació de piragüisme per fer de Salt un punt referent de competicions (baixada del TER).
- Adequarem espais públics per a la pràctica de l'esport a l'abast de tothom.
- Promocionarem i donarem suport a les entitats esportives de la ciutat.
- Donarem suport als esportistes d'elit.
- Fomentarem la pràctica de l'esport no competitiu, per tal que els seus practicants puguin fer ús de les instal·lacions esportives municipals.
- Fomentarem les sinergies entre les entitats esportives municipals i el CAFE de Salt per tal que es pugui produir un aprofitament mutu.
- Farem un reglament d'ús de les instal·lacions esportives municipals lligat a un reglament d'ús de totes les instal·lacions municipals.
- Cercar l'espai per situar una pavelló polivalent a la zona del veïnat.
- Promocionar la ciutat a partir de la pràctica esportiva ja sigui d'elit com de lleure (deveses, carril bici, pavelló gimnàstica, caiac).
- Crear un espai d'acampada i un pàrquing d'autocaravanes per promocionar el turisme verd a la nostre ciutat.

ATENCIÓ A LES PERSONES I FAMÍLIES

Els serveis socials i l'atenció a les persones va fer un gir cap a la universalitat durant els governs progressistes i d'esquerrers encapçalats pel PSC, gràcies a l'aprovació de les següents lleis:

Llei 39/2006, de 14 de desembre de promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de dependència; la Llei 12/2007, de 11 d'octubre de serveis socials; i, la Llei 4/2010, de 12 de maig de drets i oportunitats de la infància i adolescència.

Malauradament, en els darrers anys, les polítiques de retallades que tant el govern de CIU (o independentistes) a la Generalitat com el del PP al govern central han fet que les polítiques socials siguin les més afectades. Els últims mesos, però, i gràcies a l'arribada del PSOE al govern de l'Estat les polítiques socials han tornat a ser el centre d'acció. El finançament del contracte programa va amb anys de retard, la llei de dependència també necessita un impuls, sobretot econòmic que no s'ha pogut tirar endavant degut al veto dels independentistes al pressupost general de l'estat.

Estretament vinculat a serveis socials, hi han d'aportar beneficis a tota la ciutadania i sobretot als col·lectius més vulnerables. Quan hi ha diferències culturals i socials s'incrementa la dificultat de dur a terme projectes de millora d'estils de vida i d'hàbits saludables, a Salt, s'han d'establir programes de promoció de la salut efectius i que arribin als col·lectius que més ho necessiten (promoció de l'envelliment actiu, de la salut i l'autonomia, etc.). És d'aquesta manera que podrem afrontar casos de manca d'hàbits higiènics a la llar que deriven en situacions d'insalubritat, manca d'accés a la xarxa d'abastament d'aigua potable, desconeixement i desinformació de tots aquells aspectes relatius a la salut (sistemes sanitaris, salut alimentaria, ambiental,...).

PROPOSTES

1. Gestió de serveis socials

Actualment tenim delegada la gestió dels serveis socials en el consorci de benestar social Salt-Gironès. Considerem que els últims anys aquesta gestió no ha estat correcte tenint en compte les característiques socials de Salt. Cal fer una nova estructura on Salt pugui tenir un coordinador únic de servei per tal de fer arribar tant a la direcció com al polític les necessitats i poder gestionar-les amb temps i forma. Cal que aquest coordinador, només tingui un paper executor de serveis sinó que també pugui orientar en el desenvolupament de polítiques socials amb criteris de justícia social i igualtat d'oportunitats. Salt té característiques socials diferents a la resta de poblacions que formen al consorci per això és necessari i per això és tant necessària aquesta figura que també tindria funcions de coordinació entre els serveis socials bàsics i tots els serveis i programes comunitaris que es realitzen.

Cal millorar la xarxa de serveis i l'atenció a les persones (reduir llistes d'espera, agilitzar tràmits, canalitzar tots els serveis de gent gran a través del servei integral). Treballarem per tenir més professionals que s'incorporin a aquests serveis superant la ràtio que marca la llei de serveis socials.

Negociar el marc de finançament amb la Generalitat, tenint el compte el perfil de la població saltenca per a poder fer més polítiques socials.

1.2 Pobresa

El nivell d'atur de Salt és dels més alts de tot Catalunya i això vol dir que la pobresa en el nostre poble també està per sobre de la mitjana. A més són la població amb la renda per càpita més baixa de tota la província. Aquesta evidència no ha anat acompanyada de increment d'ajuts sinó que s'ha anat mantenint el que hi havia.

Les famílies no poden cobrir les necessitats bàsiques de subsistència (alimentació, habitatge i subministraments) i molt menys totes les despeses extraordinàries (material escolar dels fills, ulleres, compra d'electrodomèstics bàsics, etc.).

Es per això, que davant d'aquesta conjuntura és imprescindible que podem dotar i oferir una resposta adequada als saltencs i saltenques. Per això:

- Dotarem d'un pressupost raonable els ajuts econòmics d'urgència.

- Continuarem buscant recursos perquè els infants i joves amb dificultats econòmiques i socials del municipi tinguin l'alimentació coberta.

1.3 Atenció a la infància i adolescència

- Redactarem i implementarem del Pla local de la infància i adolescència, amb els objectius principals de: assolir un desenvolupament equilibrat i saludable, garantir la igualtat d'accés al coneixement i suport en la transició al treball, prevenir el risc mitjançant un entorn segur, participar i integrar-se a la comunitat; i, reforçar i consolidar el sistema de serveis i abordatge de infants i adolescents. Especial atenció a aquells nens i joves que són als carrers de Salt. Dins aquest pla es pretén crear programes i recursos per atenció i educació de famílies amb fills menors de 6 anys, promocionant així l'educació i la prevenció i intentant evitar situacions de risc.
- Cal continuar treballant amb el projecte Juguem perquè pugui arribar a més nens i nenes. Però creiem que el projecte ha de ser més transversal. Ha d'implicar altres àrees i programes municipals i de les entitats per tal de sumar esforços i poder oferir millors oportunitats als infants, com per exemple possibilitat de becar infants i joves en entitats esportives, socials o culturals.
- Revisarem els recursos de reforç escolar existents i els reforçarem, si és necessari, per tal de continuar oferint espais de suport en temes escolars que moltes famílies no poden donar als seus fills per baix nivell formatiu.
- El treball preventiu amb la família és imprescindible per a evitar situacions de risc socials en els menors, per això crearem un servei per atendre a famílies i poder oferir-los suport, orientació, habilitats en la cura dels seus menors.
- Estudiarem la viabilitat de l'ampliació del centre obert Infantil i del centre obert juvenil per poder intervenir en més famílies.

1.4 Inclusió social

- Treballarem en la revisió del pla d'inclusió i desenvoluparem el conjunt d'actuacions destinades a l'eradicació de la pobresa i l'exclusió social, econòmica, laboral i l'aïllament social. S'ha de desenvolupar com a eina estratègica i de planificació a mig termini per a acomplir els objectius que planteja.
- Creació d'un punt d'informació i atenció especialitzada per a persones amb discapacitat.

1.5. Projectes comunitaris

- Cal crear els espais de treball en xarxa i cooperatiu entre l'Ajuntament i els diferents agents socials que estant intervenint en el territori per tal de coordinar tots els plans i programes comunitaris que existeixen a la ciutat.
- Cal continuar treballant per aconseguir que altres programes d'àmbit comunitari (per joves o gent gran) es puguin portar a Salt i sigui beneficiós pel conjunt de la ciutadania.

2. Polítiques d'igualtat

- Creació del consell de dones. Fer un pas més en la visualització-apoderament de les dones a través de la creació d'un consell. Aquest consell ha de tenir com a objectiu la creació d'un pla d'igualtat d'oportunitats (conciliació, coresponsabilitat, violència, sensibilitat, formació, cultura, lleure, inquietuds, etc.).
- Potenciarem les associacions de dones.
- Treballarem col·laborativament amb el CIE que està ubicat a Salt.

3. Voluntariat i col·laboració

- Col·laborar i fer partícips de les polítiques d'atenció a les persones, als serveis intervinents, a les entitats de salt, al tercer sector que treballa amb col·lectius vulnerable i a grups de ciutadans. Aquesta col·laboració és una eina bàsica per a fomentar el treball en xarxa
- Vincular formació i subvencions per aquelles entitats que treballin a nivell PREVENTIU amb col·lectius vulnerables o en risc d'exclusió social (gent gran, discapacitats, dones, infància i família).
- Enfortir el teixit del voluntariat tant juvenil com sènior a través de la promoció dels programes existents o amb creació d'altres programes.

4. Gent Gran

La població major de 65 anys representa el 12'42% de la població. És per això important posar èmfasi en les polítiques a favor de la gent gran perquè puguin tenir un envelliment actiu i perquè aquelles persones que per raons socials o de salut necessiten una atenció més acurada en el domicili la puguin tenir. És per això que:

- Promourem des del Servei d'Esport de l'Ajuntament i els Centres d'Assistència Primària, cursos i activitats per tal que la gent gran es pugui mantenir en forma i prevenir malalties.
- Reforçar el servei d'atenció domiciliària perquè més persones se'n puguin beneficiar i perquè el preu sigui equitatiu als ingressos de la persona gran.
- Reforçar el servei de càtering per ampliar-ne el nombre de persones beneficiàries i que el cost també vagi en funció dels ingressos de la unitat familiar.
- Crearem un servei que possibiliti que persones grans puguin compartir habitatge amb estudiants i que persones grans puguin compartir habitatge entre elles.

- Potenciarem el **Consell Municipal de la Gent Gran**. Comissió de gent gran activa i comissió de la gent gran dependent (molt invisible per a la societat i que està amb situació de soledat i vulnerabilitat).

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

- Crearem la regidoria de Participació Ciutadana perquè creiem en la democràcia participativa.
- Farem del Consell de Ciutat una vertadera eina de participació. En les polítiques del segle XXI la participació de la ciutadania en la política és imprescindible. La ciutadania implicada reclama poder tenir espais on expressar les seves inquietuds i que aquestes siguin tingudes en compte. Cal doncs que aquest Consell s'articuli amb consell participatiu sectorials on tècnics i ciutadans puguin compartir visions i arribar a acords de diagnòstic i així poder aplicar polítiques socials de diferents àmbits.
- Promocionarem la participació ciutadana com a garantia de cohesió social i convivència fomentant espais de trobada interculturals i intergeneracionals.
- Dedicarem una part del pressupost a pressupostos participatius a partir de necessitats detectades pel consistori i participades per la ciutadania.

SALUT

En el mandat en que vàrem governar es fa crear l'àrea de salut pública i comunitària i es va dotar de personal. Donats els bons resultats aconseguits, continuarem treballant amb els programes creats, i així millorar la salut pública.

- Establir programes de promoció de la salut per treballar temes d'alimentació saludable, activitat física, hàbits higiènics, per a infants i joves, gent gran i col·lectius més vulnerables.
- Sensibilitzar la població enfront la detecció i prevenció de les situacions de risc.
- Desenvolupament d'activitats educatives i informatives per aconseguir reduir la incidència dels principals problemes de salut derivats, molt sovint, de la manca d'informació en l'àmbit de la prevenció de la malaltia.
- Educació i sensibilització en temes d'insalubritat i manca de condicions higièniques mínimes en habitatges.
- Es dotarà de recursos per ajudar a les comunitats de propietaris a solucionar problemes d'insalubritat en espais comunitaris i que moltes vegades deriven en conflictes de convivència.

- Promocionarem la salut a totes les edats a través a través d'activitats esportives, hàbits saludables i vida social activa.

ECONOMIA DE LES OPORTUNITATS

Salt té potencialitats i actius per convertir-se en un pol d'atracció econòmica i així poder crear noves oportunitats de treball per els saltencs i saltenques. Aquest és un dels nostres principals objectius, la creació de llocs de treball, i treballarem per fer les polítiques adients perquè les empreses vegin les potencialitats de negoci que els pot oferir Salt.

En el seu moment, el riu Ter, va ser la font de riquesa i captació d'empreses tèxtils. Avui, Salt pren la capitalitat a Girona en comunicacions i proximitat a la xarxa viària. És, en aquest sentit, que cal aprofitar la privilegiada posició geoestratègica del municipi per tal de fer créixer de forma sostenible i sostinguda l'economia local. Després de la tèxtil, la màxima indústria productiva, va estar la construcció, però aquest període econòmic va acabar i ara cal trobar un nous filons d'ocupació com el comerç, l'àmbit sociosanitari i els serveis industrials.

Tenim un perímetre urbà de forta activitat econòmica al voltant de tota la ciutat, perfectament diferenciat a cada costat, i que s'ha de vertebrar i interrelacionar amb l'activitat comercial del centre de la vila:

A l'Est, el Parc Hospitalari i Sòcio-Sanitari. Naixement d'un nou barri i d'un motor d'activitat econòmica relacionat amb el sector educatiu i de serveis.

Al Sud, implantació d'una àrea industrial que combina amb una altra de tipus comercial al llarg del recorregut del vial d'accés a l'autopista (frontissa sud).

A l'Oest, el centre comercial i d'oci Espai Gironès i la zona esportiva s'afegeixen a l'activitat industrial dels sectors de Torremirona i La Maret.

I al Nord, la Factoria Cultura de la Coma-Cros i el Teatre han d'esdevenir els motors per generar activitats econòmiques relacionades amb l'àmbit de la social, cultural i educatiu.

Salt es troba en una immillorable situació per convertir-se en els propers anys en una ciutat, no només per viure-hi, sinó també per treballar-hi i per ubicar-hi serveis. Estem davant un model de promoció econòmica amb personalitat pròpia; que contempla: territori, paisatge i cultura com a elements de referència; comerç, indústria i serveis; i, qualitat, sostenibilitat i gestió eficient i respectuosa amb els recursos naturals.

PROPOSTES

1. Pla Estratègic Comercial

- Ens agradaria que Salt tingués un Pla Estratègic Comercial per regular els usos i millorar la qualitat del comerç local de Salt, començant per la zona centre. Aquest pla estratègic ha de proporcionar estratègies perquè el comerç de Salt millori en imatge, en qualitat i compleixi totes les normatives.
- Alhora, i en aquest marc, caldria crear un portal del comerç i de serveis a Salt, una finestreta única, i fer algun tipus de senyalització comercial i turística. També cal continuar reforçant les inspeccions i el control dels comerços. Per això creiem que dins l'oficina de promoció econòmica cal donar un servei de suport pels nous comerciants .

- Per a fer tot això creiem que és molt important la participació dels comerciants, és per això que ens agradaria crear un Consell de Comerç format per representants de comerços dels diferents carrers, la Federació de Comerç de Salt i representants de l'Oficina de Promoció Econòmica. Aquest consell de caràcter deliberatiu analitzarà el desenvolupament de les actuacions a dur a terme del Pla Estratègic Comercial, com endreçar l'ocupació del comerç a la via pública amb la creació de normes d'estandardització i qualitat en l'exposició de productes, entre altres.

2. Activitat econòmica

- Creiem que l'activitat econòmica saltenca es divideix en dues branques. Una lligada a la zona de l'espai gironès i el desenvolupament del sector sud com a àrea comercial més gran del gironès i que s'ha de convertir en un espai de referència i dels millors de la província i l'altre vinculada a desenvolupar activitats auxiliars i de serveis relacionada amb el parc hospitalari i universitari. Cal fomentar aquests dos sectors de desenvolupament.

3. Servei Municipal d'Ocupació

- Cal reconvertir l'EMO no només en un espai sinó en un Servei Municipal d'Ocupació. Ens agradaria crear una borsa de treball competitiva per a poder oferir als empresaris de la ciutat. Aquesta borsa reforçar la formació continua dels seus candidats en funció de cada perfil (competències TIC, formació ocupacional, GES, coaching, etc.). L'altre part important d'aquest servei serà la relació que crearem amb l'empresariat de la ciutat. Volem que el servei de referència, que la borsa els doni resposta a les seves necessitats, és per això que hi haurà tècnics dedicats exclusivament a la prospecció d'empreses. A aquest nou servei també estaran vinculats els diferents plans ocupacions i programes subvencionats per altres administracions.

4. Emprenedoria

- L'emprenedoria té un paper clau en el desenvolupament econòmic, és per això que posarem esforços perquè les persones que vulguin crear i desenvolupar un projecte empresarial trobin a Salt les facilitats i possibilitats de fer-ho. Dins el servei municipal d'ocupació caldria oferir un servei d'assessorament i orientació a l'emprenedor (com fer el pla d'empresa, viabilitat de la proposta, com aconseguir finançament, etc.). És per això que ens agradaria promoure i promocionar els vivers d'empreses privades i continuar desenvolupant el funcionament de la incubadora creativa cultural de la Coma Cros.

5. Fires

- Continuarem amb el programa de Fires a Salt. Consolidarem les fires existents (fira del Cistell, fira de la flor i el planter, fira Foodtruck, fira tèxtil, fira de Nadal) amb l'objectiu d'atraure nous visitants a la ciutat.
- Voldríem introduir noves fires, una de Comerç i Cuines del Món amb caràcter divulgatiu de les diferents cultures que conviuen a Salt, integrador, d'interrelació i

coneixement mutu. També ens agradaria poder fer una fira d'Art Urbà que combines l'art amb la música.

- Ens agradaria fomentar les d'estades d'interès cultural, mediambiental – hortes/Deveses, museu de l'aigua i esportiu – aprofitant els equipaments dels quals disposem- per a col·lectius externs al municipi (IMSERSO, esportistes, naturalistes, escolars, etc.).

CIUTAT I CONVIVÈNCIA

SEGURETAT

Garantir la seguretat ciutadana per a l'exercici igual de drets i llibertats ha de ser un dels objectius prioritaris de qualsevol societat democràtica. Cap ciutadà ni ciutadana, sigui quina sigui la seva situació socioeconòmica o el territori en el qual visqui, ha de quedar privat dels dret a estar i sentir-se segur, o el que és el mateix, privat del dret a ésser i sentir-se lliure.

Els socialistes hem d'oferir a la societat una política basada en el cohesió social, en la prevenció, en la integració de tots els ciutadans en una mobilitat més segura, en l'enfortiment del servei públic de seguretat en tots els nivells de l'administració, una política basada en el compliment dels deures i en el gaudi dels drets per part de tota la ciutadania.

A Salt patim veritables problemes de seguretat, i d'altres conflictes relacionats amb la convivència, el civisme i el bon veïnatge. Aquests problemes s'han d'abordar des de l'autoritat que ha de tenir una policia municipal ben dotada, formada, organitzada i amb tot el suport de la ciutadania, característiques actualment inexistents.

La prevenció ha de ser un element bàsic en la nostra política local de seguretat, en la qual és del tot imprescindible la incorporació de polítiques transversals i la potenciació dels valors de convivència i de civisme per corregir els petits delictes i els actes incívics que generen un fort sentiment d'inseguretat.

PROPOSTES

1. Nova oficina de la policia

- El més important és que la ciutadania se senti segura. La localització de la comissaria en un extrem de la ciutat ha fet que molts veïns es sentin insegurs i lluny dels qui els ha de protegir. És per això que posarem una oficina de la policia municipal a l'edifici de l'Ajuntament. Aquesta oficina que podria ser la seu de la policia administrativa, s'hi podran fer denúncies i garantirà la presència policial.

2. Més policies i agents de proximitat

- Ampliarem la plantilla fins a arribar a 2 agents per cada 1.000 habitants.
- Potenciarem la policia municipal com agent de proximitat a través del policia de barri, que sigui un bon coneixedor dels problemes de convivència més habituals i poder actuar en conseqüència.

3. Coordinació amb Mossos d'Esquadra

- Demandarem al departament d'interior la creació de patrulles mixtes (MMEE/PPMM) fixes i estables al municipi, tenint en compte l'alta complexitat de Salt. També sol·licitarem que la comissaria tingui els efectius de MMEE que es requereixen i no estigui infradotada.
- Insistirem en reivindicar l'àrea regional de MMEE a Salt davant del Delegat del Govern i el Departament d'Interior.

4. Estudi de inseguretat

- Farem un estudi de inseguretat per a detectar aquells espais de la ciutat on cal prendre mesures correctores per tal que es converteixin en espais segurs.
- 5. Instal·larem més càmeres de seguretat**
- Continuarem amb el desplegament de càmeres de seguretat a totes les zones on calgui més vigilància. Dotarem les càmeres del personal tècnic pertinent per fer la vigilància dels enregistraments.
- 6. Mediació cívica**
- Implantarem el servei de policia comunitària. La Policia Local coordinarà, juntament amb mediadors i agents cívics, un servei per a la resolució de conflictes veïnals i comunitaris, per millorar la convivència i la cohesió social. Alhora, desenvoluparem polítiques de proximitat, de servei d'atenció al ciutadà o víctima.
- 7. Agents cívics**
- Continuarem el pla d'agents cívics amb l'objectiu d'ampliar l'horari i que també hi hagi cobertura del servei durant la nit i així ampliar el patrullatge al carrer.
 - Proposem el patrullatge mixta entre policia local de proximitat i agents cívics.
- 8. App seguretat**
- Crearem una aplicació mòbil de seguretat per tal de que el ciutadà pugui tenir contacte permanent amb l'Ajuntament i així traslladar incidències o fer avisos.
- 9. Compromisos en seguretat**
- Recuperarem l'oficina/bústia de queixes i suggeriments.
 - Seguirem apostant, mitjançant la Junta Local de Seguretat, per la relació fluïda i l'estreta col·laboració entre els diferents cossos de seguretat (MMEE, PL i PN). ens comprometem a convocar aquesta junta cada 3 mesos.
 - Continuarem treballant amb la taula de justícia juvenil de manera transversal a través de la seva comissió tècnica.
 - Crearem el pla local de seguretat que hauria de tenir una doble vessant: prevenció integral dels diferents riscos a la seguretat i convivència de la ciutat, i participació ciutadana en definició i detecció dels riscos, i en la col·laboració i compromís per enfortir-los.

ESPAI PÚBLIC

El planejament urbanístic és clau en el model de ciutat que volem i desitgem deixar als nostres fills. En aquest sentit, Salt demana fer un pas més, evolucionar.

Històricament, el desenvolupament urbà ha servit com a motor de desenvolupament econòmic dels nostres pobles i ciutats. Els nous desenvolupaments urbans de Salt han de procurar creixement econòmic, preservació del patrimoni; i, creixement racional, sostenible i equilibrat d'una societat canviant. El tracte acurat en les polítiques d'habitatge hauria estalviat moltes de les problemàtiques actuals. Les noves polítiques de planejament han d'incidir de forma decisiva i valenta en aquests aspectes per no recaure en els errors del passat. S'ha de reconduir el model de creixement urbanístic que Salt ha seguit en els darrers 20 o 25 anys. S'ha de recuperar l'equilibri poblacional. En aquest sentit i en relació a les zones de nou creixement cap a l'autopista, ha de prevaldre la promoció i la creació d'activitat econòmica que generi riquesa i nous llocs de treball.

PROPOSTES

1. Continuïtat del Pla Especial de Reforma Interior del Barri Vell

- Ens ha de permetre poder reurbanitzar alguns carrers que tenen voreres estretes i hi ha barreres arquitectòniques.

2. Pla Especial de Reforma Interior del Veïnat

- Crearem el PERI del Veïnat, amb la reurbanització dels carrers i de l'espai públic de la zona del Veïnat, amb especial atenció a la millora d'il·luminació.

3. Justícia urbana

- Tenim el ferm compromís de fer la gestió d'una política de justícia urbana, és pe això que ens comprometem a que les plusvàlues que generi la dinàmica urbanística i comercial es destinaran majoritàriament a la rehabilitació i millora urbana dels sectors ja urbanitzats, a iniciar una política d' habitatge dirigida als sectors de la població amb més dificultats d' accés i a la incentivació continuada del petit comerç.

4. Jocs infantils

- Farem un rentat de cara i una posta a punt a les zones de jocs infantils. Cal reemplaçar jocs i netejar aquestes àrees i acondicionar-les.

MOBILITAT I XARXA VIÀRIA

1. Estudi de viabilitat

- La mobilitat és important en tot el municipi és per això que necessitem tenir un estudi actual de viabilitat que ens permeti diagnosticar com estem per a poder fer propostes. És per això que proposarem al Consell de Ciutat que es creï una comissió de mobilitat per tal que realitzi un estudi que incorpori la totalitat del municipi i els fluxos provinents dels municipis veïns, amb l'objectiu de presentar les propostes que facin possible una millor mobilitat, viable i sostenible, vàlida per al comerç però també per als ciutadans. Cal proposar nous eixos de vianants, zones 30, camins segurs per escolars, zones d'aparcament, nous carrils bici, un pla de millora i manteniment de la

xarxa actual de carrils bici, fomentar l'ús del transport públic amb bonificacions al preu i/o ampliant horaris i freqüències, etc.

2. Estudi zones verdes i blaves

- Encarregarem a aquesta mateixa comissió de mobilitat del consell de Ciutat i mitjançant un procés participatiu es puguin estudiar on son necessàries les zones blaves i verdes i on no calen i es poden suprimir.

3. Infraestructures

- Seguirem defensant el nostre territori per igual i exigirem un model de creixement de qualsevol infraestructura coherent, pactat amb el territori i que garanteixi al màxim la protecció medi ambiental.
- Apostem per un procés de recuperació de la Sèquia Monar, infraestructura clau en el passat de la vila, de manera que sigui un espai de transició entre l'entramat urbà i les Deveses. també caldrà fer els arranjaments necessaris.
- Seguirem amb la recuperació dels itineraris a peu i en bicicleta pels espais naturals del nostre territori.

4. Millora i conservació dels espais públics

- Reforçarem els plans de conservació i millora dels espais públics dirigits a la renovació de paviments, mobiliari urbà, senyalització, jardins, il·luminació,... dels diferents barris de la ciutat.
- Reforçarem la fiscalització i del control de les empreses que realitzen els treballs de manteniment dels espais públics.

5. Oficina tècnica de Control i Vigilància de les obres i dels serveis municipals

- Crearem una oficina tècnica d'inspecció d'obres, comerços i serveis municipals amb l'objectiu de que tothom compleixi en igualtat de condicions amb les normes i les exigències que marquen les ordenances municipals i els contractes de prestació de serveis de les empreses subministradores de l'Ajuntament.

MEDI AMBIENT I SOSTENIBILITAT

El lideratge d'iniciatives que preservin el nostre patrimoni i entenguin de la importància de l'ús racional dels recursos és avui una prioritat indiscutible.

Si en el segle XX, vam apostar per la sostenibilitat a través d'actes formals com la signatura de la Carta de Ciutats Europees cap a la Sostenibilitat – Carta d'Aalborg- o a través de l'impuls del Pla d' Acció Local de l' Agenda 21, que va prioritzar actuacions encaminades al desenvolupament sostenible com l'aprovació en aquest mandat del Pla Especial de les Deveses que regula els usos d' Hortes i arbredes; en el segle XXI, Salt s'ha implicat, per exemple, en posicionar-se frontalment contra el pas pel municipi d'infraestructures amb elevat impacte ambiental (frontissa de Sta. Eugenia , AP7, A2, N-141, gasoducte Martorell-Figueres, tren de mercaderies).

Malgrat que la preservació del pulmó verd del municipi es troba assegurada - atesa la declaració de les ribes del Ter com a Lloc d'Importància Comunitària, l'aprovació del Pla Especial de les Deveses -parc de les terres i aigües del Ter- i l'Ordenança de Construccions i Instal·lacions -, s'ha de continuar actuant decididament per assolir una economia plenament sostenible en aquesta i altres línies. A Salt, s'han de liderar iniciatives que entenguin de la importància de preservar el patrimoni i la biodiversitat o del manteniment dels recursos naturals per a la relació amb el nostre entorn i la comunitat o de l'excessiu consum energètic en equipaments públics o llars particulars.

En aquests darrers anys, hem demostrat que som sensibles a aquests aspectes i que ens preocupen: s'ha creat una xarxa d'itineraris de les Deveses per potenciar-ne l'ús públic, es participa en el projecte europeu Life Riparia Ter, es defineix un pla ocupacional específic per al manteniment i recuperació de les Deveses, es crea un arboretum de plantes autòctones, es redueix el consum energètic en canvis en l'enllumenat públic, entre altres. Des de l'àmbit local, hem de continuar contribuint a donar solucions que, en línia amb les orientacions europees actuals, marquin un creixement sostenible del municipi que utilitza de forma eficaç els recursos, és més verd i, alhora, més competitiu.

PROPOSTES

1. Una gestió eficaç amb el medi ambient

- Encarregarem un estudi d'ubicació i gestió del servei de contenidors i del servei de neteja.
- Exigirem una inspecció externa per tal de garantir la neteja i evitar els abocaments al voltant del contenidors.
- Farem una auditoria energètica dels edificis municipals per a la implantació progressiva d'energies renovables.

2. Les Hortes, les Deveses i el Pla dels Socs

- Crearem un centre d'informació, estudi i interpretació de les Deveses a l'antic escorxador.
- Convertirem les Deveses en el gran referent de lleure i turisme verd del Gironès a través dels nous itineraris i el Camí de Sant Jaume que s'han afegit a la via verda, facilitarem nous serveis complementaris que donin una nova empenta promocional i econòmica al municipi i que conjuguin la pràctica esportiva de competició o de lleure amb l'ús sostenible de les deveses de Salt. Per això crearem una zona de pícnic i d'acampada.
- Continuarem amb el desenvolupament del pla de manteniment i conservació de les Hortes i Deveses de Salt. On puguin conviure diferents usos, nous o tradicionals que respectin el medi ambient i la idiosincràsia pròpia de la zona.
- Consolidarem el Pla dels Socs com àrea d'esbarjo, amb espai per a fer brasa i un altre per a fer el toc.
- Transmetre i divulgar la història dels hortolans a les noves generacions.

3. Compromisos mediambientals

- Realitzarem campanyes de formació i sensibilització. En concret, sumar-se al projecte Escola Verda. Les escoles tenen compromís mediambiental. L'Ajuntament els hi dóna suport. Aquestes escoles han liderat experiències com una central fotovoltaica, la setmana de l'energia, campanyes de reutilització i reciclatge de paper i de gestió de residus, racionalització del consum de paper o l'establiment de sistemes de reg aprofitant l'aigua de la pluja.
- Implementarem de forma gradual els eixos verds proposats en el Pla Especial de les Deveses per relligar els diferents barris i el Parc de les Deveses amb zones verdes i carrers pacificats.
- Reeditarem campanyes educatives destinades al reciclatge i la reducció de residus contribuiria reduir el volum d'impropis.
- Control de l'incivisme en la tinència d'animals domèstics (especial incidència en el control dels excrements de gos a la via pública, places i jardins).
- Farem un pla de millora i gestió de les àrees d'esbarjo per a gossos amb la participació activa de les entitats animalistes de Salt.
- Incrementarem gradualment les zones 30 al municipi , que ens ha de permetre una pacificació del transit en bona part del municipi.

CULTURA

Salt sempre ha estat un pol d'intensa acció cultural i ha desenvolupat iniciatives en arts escèniques que tenen ressò internacional. Continuarem apostant per la cultura de prestigi a l'abast de tothom.

Salt és un pol d'atracció cultural. No tan sols per comptar amb un equipament cultural de primer ordre com és la Coma Cros, més de 16.000 m2 destinats al desenvolupament cultural, amb serveis estrictament d'abast municipal com la Biblioteca Pública de Salt o l'Ateneu d'Entitats; i, serveis supramunicipals com l'ERAM, el Centre d'Arts Escèniques, l'UOC, l'UNED, el Museu de l'Aigua o la incubadora creativa cultural. Sinó també, perquè disposa d'altres generadors de contingut cultural com són la Mirona i el Teatre de Salt que situen Salt com a referent cultural a Catalunya i a Europa. Dos equipaments que atreuen públic divers i eclèctic d'arreu de les comarques gironines i de la Catalunya Nord al municipi. Salt ha de continuar sent pioner en temes culturals i motor cultural en la seva àrea d'influència.

La cultura no va únicament vinculada a estar suficientment dotats d'una estructura, d'uns equipaments culturals. Els equipaments culturals necessiten de capital humà. A Salt, hem de continuar recolzant i reforçant el nostre teixit associatiu. Un teixit que ens identifica cultural i tradicionalment com a poble i que s'obre a l'acceptació de la diversitat.

PROPOSTES

1. Factoria cultural Coma Cros

- Cercarem les subvencions necessàries per tal de rehabilitar i posar en ús la part de factoria que està pendent de rehabilitació. en aquest nou espai crearem un bar cafeteria que doni servei a tot l'edifici. Serà un punt de trobada i de relació entre entitats, estudiants i ciutadania.
- En aquest nou espai també hi podríem ubicar l'Escola d'Adults per tal de donar a aquesta escola un espai de les dimensions que requereix.
- Mitjançant la participació ciutadana, elaborarem un Pla director d'acció cultural i de lleure que contempli tots els equipaments. Especial incidència en la Factoria Cultural Coma Cros, entre d'altres compromisos un d'ells serà la confecció a aprovació d' un reglament d'usos de la totalitat de les diferents instal·lacions esportives i de lleure que regulin els diferents usos.

2. L'Ateneu Coma Cros

- Continuarem recolzant la gestió comunitària de l'Ateneu popular Coma Cros com espai cultural i social.

3. Arts escèniques, Temporada Alta i La Mirona

- Continuarem apostant pel festival Temporada Alta, el Black Music i altres festivals i projectes culturals que contribueixen a expandir el bon nom de Salt a Catalunya i Europa. El teatre i la música continuaran essent apostes d'identitat cultural saltenca.

4. Entitats culturals saltenques

- Donarem suport a les activitats culturals i de cultura tradicional de les entitats saltenques, que enriqueixen el nostre patrimoni cultural i el bon nom de Salt arreu.

5. Comunicació cultural

- Publicarem de forma periòdica en paper i en la pàgina web de l'Ajuntament l'agenda d'activitats que es fan al municipi, donat veu i publicitat a les diferents activitats organitzades per la societat civil. La correcta difusió de la informació ha de permetre afavorir una major participació i promoció de les actuacions del propi municipi.
- Establirem rètols lluminosos informatius de les activitats a l'entrada i sortida del poble, similars als que existeixen en d'altres municipis.

6. Compromís amb la cultura

- Donarem suport a la proximitat de l'art al carrer. Entre altres, vetllant pel Parc Escultòric saltenc i continuant el projecte d'apadrinament d'escultures que afavoreix el seu manteniment.

Comunicació Política

1. Com s'encara una campanya electoral? Quins passos s'han de seguir?

El nostre grup elabora, en primer lloc, el programa electoral on, en diferents eixos, s'hi desgrana el com i el què cal treballar en el municipi. A partir d'aquí, i segons les necessitats del moment i les prioritats que, al nostre parer, sembla que puguin interessar més a la ciutadania, escollim els temes que seran els pilars d'aquella campanya. Sobre aquests pilars fem el material de campanya (fulletó explicatiu, eslògan, web, etc), que anirà acompanyat del material gràfic (fotografies, infografies, banners) que també cal elaborar. Aquest material combinat serà la base de la campanya electoral que dirigim a la ciutadania, i que farem en format digital (web i xarxes socials), format paper (programa electoral, fulletó i díptics) i per via oral en els mítings.

També fem un calendari d'activitats i actes que procurem que estiguin lligats amb els pilars de la campanya i que solem fer que les persones que encapçalen la llista vagin acompanyades per persones alienes o no al partit però que són rellevants amb les temàtiques que s'han destacat.

Ens agrada no centrar-nos en una sola persona com a cap de llista, si no donar importància a l'equip com a força i a l'ideari com a rumb compartit.

2. Quins objectius principals us marqueu, a part d'aconseguir el màxim de vots? (visualització, donar-vos a conèixer...)

Fer visible tot el que s'ha fet, el que s'ha reclamat i on hem fet més incís els darrers anys de legislatura. Volem donar a conèixer la nostra manera d'entendre i fer política, i marcar un rumb com cal treballar en cada eix perquè el votant sàpiga a què destinarà el seu vot. També és un moment per fer incís en el contacte amb la gent, ja sigui directament o a través d'entitat socials. Cal escoltar-los, revisar temes pendents, ja siguin conjunturals o històrics; valorar l'acció del govern i transmetre el nostre punt de vista sobre tot allò que els inquieti.

3. En el cas de Salt, què arriba a més gent: fer un “míting” a alguna plaça del poble, una bona encartellada o publicacions a les xarxes socials?

Segurament el què arriba a més gent no sigui cap d'aquestes propostes. El que arriba a més gent, en campanya i fora de campanya, és aparèixer als *Mass Media*. No obstant, com que això passa molt de tant en tant i generalment lligat a algun noticiable, nosaltres publiquem (amb menys freqüència de la que voldríem) l'”En marxa”, un llibret d'unes 4 pàgines on expliquem el nostre posicionament sobre els temes polítics més rellevants.

4. Un dels grans *handicaps* que segur que teniu és que deu costar molt fer una comunicació política global i inclusiva. Per exemple, com us doneu a conèixer (o us apropau) a:

- Persones grans que no tenen xarxes socials

Principalment a través del contacte directe i de material com fulletons que enviem a totes les bústies del poble.

- Persones d'origen estranger que no parlen català

Bàsicament amb el contacte directe al carrer i a través d'entitats diverses.

- Persones d'origen estranger que acaben d'arribar i no parlen ni castellà ni català

De la mateixa manera que l'anterior.

- Persones d'origen estranger que parlen català i castellà però, en canvi, no tenen dret a vot

Des de fa anys hem estat molt implicats en la realització de campanyes que visibilitzin aquest dèficit democràtic i a través d'aquestes és com ens acostem millor als afectats.

5. Les associacions i entitats del poble, poden servir com a pont entre la política i la ciutadania? Com?

Indubtablement. No obstant, ens agradaria remarcar que la política no és només allò que se circumscriu en el ple de l'ajuntament o en la junta de govern. Les entitats (socials, culturals, esportives, etc.) són generadores (per activa o per passiva) de polítiques com ara el foment de l'esport o la integració social.

Però en el sentit en el que plantegeu la pregunta, sí, les associacions amb demandes polítiques recullen demandes latents i les confronten amb els representants polítics per intentar que aquestes es facin realitat

6. De quina manera creus que es representa a les comunitats estrangeres en la comunicació del teu partit? (en les fotos, vídeos, declaracions, programes electorals...)

- **CUP: En molts punts del programa electoral teniu en compte les persones immigrants: en educació, en sanitat, en habitatge... en tots els casos, és dins un marc conceptual positiu però, en canvi, no hi ha ningú en la llista de candidats. Creieu que això pot ser una barrera perquè us votin?**

Tot i que la inclusió de persones de diferents orígens a la llista és un dels elements que faciliten la visibilització de la diversitat, també pensem que aquesta, si no és coherent, passa a ser un element folklòric que no ajuda a la inclusió sinó tot el contrari. En el nostre cas, hi ha diferents persones implicades en el projecte que al moment de confeccionar les llistes van preferir no ser-hi o directament no podien per falta de la nacionalitat espanyola.

7. De les 246 persones presentades a les candidatures, només 28 eren d'origen estranger. Això representa només un 11,38% de persones representants d'aquest col·lectiu. Quin impacte creus que té, aquesta falta de representació, en la participació política?

Aquest aspecte, juntament amb el fet que 1 de cada 3 persones majors d'edat a Salt no poden votar afecten substancialment en la participació. Mentre no es pugui canviar el marc legislatiu, cal anar establint mecanismes que facilitin la participació del 100% de la ciutadania en la política i els afers locals.

Política

1. En les eleccions del 2019, el cens electoral era de 15.452 persones. Tot i així, només en van acabar votant 8.768, un 56'74%. Creus que és un resultat prou representatiu i, per tant, amb legitimitat democràtica?

Per començar podríem dir que el mateix cens ja no dona representativitat a la totalitat de la ciutadania saltenca. A part que moltes persones ja no van a votar per el descrèdit que ha provocat els darrers anys la manera en la que es fa política al nostre país, a més de tenir un altre percentatge de veïns que ni tant sols figura en aquest cens.

Políticament no hi ha representada el 100% de la ciutadania saltenca. I, de fet, moltes de les polítiques que s'acaben duent a terme a Salt no ens representen a totes. Per això també moltes vegades els pressupostos estan esbiaixats a l'hora de representar aquestes persones. Ho hem dit sempre. De fet, hi va haver una campanya impulsada per l'Espai Antiracista que deia que 1 de cada 3 ciutadans de Salt no vota. I per tant no, no pot ser representatiu ni és del tot democràtic. Moltes d'aquestes persones, a més a més, sí que estan pagant un lloguer, viuen al municipi i paguen aigua, els impostos municipals que corresponen... i, en canvi, ells no poden decidir sobre aquests impostos. Em sembla del tot injust.

2. Perquè creus que l'altre 43'26% de la població amb dret a vot no va votar?

Jo penso que, en els últims anys, hi ha hagut un desencant a nivell polític del crèdit que tenen les persones polítiques al servei del poble. Se'ns ha titllat de fraudulents, s'ha aixecat molta polseguera amb les clavegueres de l'Estat que també s'han destapat... tot això ha creat una incredibilitat amb tot el que fa referència a la política. I poca gent entén que som nosaltres mateixos qui ens fem la política. Hi ha poca pedagogia de la política i crec que és un element que s'hauria de fer a nivell educatiu, a nivell d'escola: com nosaltres som responsables de les nostres pròpies gestes polítiques. Els polítics no són persones professionals. Ara potser sí que cada vegada hi ha més persones que es dediquen a estudiar Ciències Polítiques o Dret per dedicar-se a la política professional, però realment no hauria de ser això: s'hauria d'explicar aquesta ètica i aquesta democratització de la política en els centres educatius.

- Potser també per animar als joves a votar?

Sí, als joves i a la població en general. Fa dues setmanes vaig anar a una xerrada que em van convidar des de Càritas perquè hi havia un col·lectiu que té problemes amb l'habitatge, i els hi vaig comentar que encara que no puguin votar es poden involucrar en política. Però clar, els hi queda molt lluny i, després de les problemàtiques que ells tenen, haver-se de posar en una cosa tan abstracta com és això és molt complicat.

3. Tenint en compte que, dels 10 partits que es presentaven a les eleccions, només un (UNIDOS SÍ) comptava amb una candidatura majoritàriament de persones d'origen estranger (dels altres partits només algun té alguna persona immigrant), creus que condiciona a les comunitats estrangeres a l'hora de votar?

Totalment. Sí, sí. De fet, molts partits polítics voldríem tenir persones d'origen estranger en els nostres partits però costa molt, aquesta participació. És un peix que és mossega la cua: no hi ha persones amb qui es puguin vincular, se senten persones estranyes dins una manera de funcionar políticament que potser desconeixen i no se senten cridats a la participació.

El partit polític d'UNIDOS SÍ va sorgir una mica "com de prova", però no va crear credibilitat ni tan sols entre les seves pròpies comunitats.

- **De fet, segons el vostre programa electoral, sou uns dels partits polítics amb més polítiques per aquesta part de la població però, d'altra banda, no teniu a cap membre d'origen estranger a la candidatura.**

Sí... però sí que tenim gent que ha estat vinculada, que ha anat a fer xerrades a diferents entitats: hem estat a la Mesquita amb la comunitat musulmana, també vam fer una xerrada amb la comunitat gambiana... I, malgrat que algun membre de diferents comunitats pugui participar puntualment amb nosaltres en alguna demanda concreta, costa molt que s'hi acabi vinculant de veritat. I després també és veritat que moltes d'aquestes persones al final no tenen DNI ni tenen dret a vot, aleshores no els pots incloure a les llistes.

- **A més a més, en el cas de partits amb candidats estrangers, com ara PSC, PODEM o CANVIEM SALT, aquests ocupen posicions bastant baixes (12è, 13è, 17è lloc...) i, per tant, en molts actes comunicatius de campanya no apareixen (cartells, entrevistes...). Un altre cop, hi ha una falta de referents per aquesta part de la població (que en representa un 40%).**

Sí, però també faltaria veure perquè no formen part dels primers de llistes: perquè ells no volen o perquè realment són exclosos de les persones més significatives d'aquell partit? De fet nosaltres hem ofert, fins i tot de cap de llista, a persones nouvingudes i no han volgut figurar-hi. Hem de tenir en compte que moltes persones que han patit un procés d'immigració fins a

aconseguir la nacionalitat, ha estat un periple i després de tot això complicar-se la vida involucrant-se políticament, entenc que no pugui ser massa engrescador. També és cert que la política pot ser un món molt obscur i amb males praxis per poder escalar fins el cim. Ho veiem cada dia.

- 4. Segons l'article 13.2 de la CE, només poden tenir dret a vot les persones estrangeres que provenguin d'altres països de la UE o de països amb els quals Espanya té conveni (alguns països de Sud Amèrica com Paraguai, Equador, Xile... també Noruega, Islàndia...). Tot i així, es demana un mínim de 5 anys de residència. Creus que s'hauria d'actualitzar? Per què?**

Totalment. I no només els convenis... és que, al final, sembla que aquest colonialisme espanyol encara sigui vigent amb aquesta llei de convenis amb països de Sud Amèrica, per exemple. Encara no es tracta a tots els països de Sud Amèrica per igual, i això encara és fruit del colonialisme que hi va haver aquell moment, que sembla que els hi hagin de retre un deute.

- 5. Quines mesures es plantegen des del partit per aconseguir (o no) el dret a vot per a tothom?**

S'han fet reivindicacions varies: s'han posat persones a la llista amb els anys de residència necessaris però sense DNI i, per tant, sense dret a vot, justament per forçar a l'Estat a que ens els faci treure de la llista per visualitzar la demanda i denunciar que ens fan treure aquestes persones candidates que són vàlides en el partit i, d'aquesta manera, poder fer campanya.

A les últimes eleccions també es va fer una llista de voluntariat de persones que tenien clar que no anirien a votar per a delegar el seu vot a persones estrangeres que no tenien dret a vot. En algunes eleccions municipals, em sembla que les de fa vuit anys, a davant de cada Col·legi Electoral es va posar una caixa amb una urna perquè les persones estrangeres poguessin votar en aquella urna i mirar com canviava el vot polític. Totes són campanyes per visualitzar el dret a vot.

- Com poden encaixar amb la Llei d'Estrangeria o les normatives europees restrictives?**

És més que res per a sensibilitzar la pròpia ciutadania. Perquè si sensibilitzes la ciutadania, som més els que podem fer pressió i impulsar que es canviï la

legislatura. És que, al final, les lleis ens les fem nosaltres. I, fins que no hi ha pressió ciutadana, no es canvien.

6. Quina creus que hauria de ser la manera de fomentar la participació ciutadana i política de les persones estrangeres i, per tant, la democràcia? Per exemple, existeix “la parella de vot”.

Sí, és el que et comentava abans: algú que no vol votar cedeix el seu vot a persones que volen, però no poden. Evidentment no és la solució però és més que res una campanya de visualització.

7. A països com França, Alemanya a Àustria, s'especifica la prohibició del vot d'aquests en la Constitució. Quins avantatges creus que pot tenir això, per la societat francesa, alemanya o austríaca?

Més aviat el contrari: un retrocés! Perquè, al final, s'acaben impulsant també polítiques socials amb la representació d'aquestes persones. I, prohibir-ho, l'únic que fa és excloure totalment aquestes persones de la societat. Si els exclouem a nivell de representació política, la ciutadania encara els veuran més estranys. Al final ens ho fem una mica tot nosaltres...

8. Salt és un municipi amb un teixit associatiu molt gran, concretament, de més de 250 entitats registrades, segons dades de l'Ajuntament. Creus que les associacions funcionen com a alternativa en la participació política?

Aquí Salt, moltes entitats són del que anomenem “ajuda mútua”: persones que s'acaben associant o bé per reivindicar un tret cultural, o bé també alguns drets o necessitats que tenen a nivell del dia a dia. Per exemple, moltes dones que normalment no poden participar en segons quins espais són molt líders en entitats d'aquest tipus. I, per tant, són entitats que treballen el suport mutu a nivell domèstic, social... o de suport per a la família, però mai s'acaba de vincular políticament. A més a més, des de IPS hem trucat a les portes d'aquestes entitats perquè ens expliquin què fan, poder-los explicar també què fem nosaltres i mirar si troben alguna necessitat a reivindicar del municipi i, malgrat sí que en tenen, sempre s'acaben desmarcant de la política: no ho veuen com una manera de posar sobre la taula els seus drets.

També és veritat que hem de pensar que, molta gent que ve de països diversos, són països molt més corruptes del que ens pugui semblar que és l'Estat Espanyol. Vull dir, que si nosaltres creiem que l'Estat Espanyol és una política corrupte, en aquests països la corrupció encara és molt més elevada. I, per tant, la incredibilitat que hi ha cap a les persones polítiques és molt i molt més alta. Per això també els hi fa certa vergonya vincular-se amb segons quina mesura en els partits polítics. En tenen una mala imatge.

9. Si s'assolís el dret a vot per a tothom... creus que condicionaria ideològicament als resultats de les eleccions municipals?

Sí, totalment. Moltes polítiques socials no es tiren endavant perquè a ningú li interessin: des de la segregació escolar que pateix el municipi, el dret a l'habitatge o el dret als subministres bàsics com pot ser aigua, gas i llum. Totes aquestes polítiques les tenen en compte en molts espais del consistori. I si realment hi hagués representativitat de persones que ho pateixen, aquestes desigualtats es reivindicarien. Per exemple, al darrer ple, hi havia una manifestació fora l'Ajuntament reivindicant que l'Ajuntament ha comprat uns pisos i que, en comptes de fer polítiques d'allotjament d'aquestes persones que ja hi viuen, el que volen és fer-los fora per poder-hi posar la gent que està a la borsa social. Quan, precisament, en aquests pisos també hi ha persones que hi han de poder optar i que fa més de cinc anys que viuen a l'immoble. I és clar, vam passar de parlar d'aquesta problemàtica tan forta com és la de famílies senceres que han de deixar el seu pis i no tenen cap mena de poder adquisitiu per a poder llogar res més, a parlar sobre la vorera trencada que cal arreglar del carrer X. I, és clar, a mi se'm creuen els cables quan passes de demanar que es voti una moció amb aquest calibre tan dur d'un dret social, tothom hi vota en contra i, després, a més, passes a parlar de la necessitat de reparar una vorera. Si tothom pogués votar, això no passaria... o potser no passaria tant.

Comunicació Política

1. Com s'encara una campanya electoral? Quins passos s'han de seguir?

Més o menys ens hi posem entre dos anys i un any i mig abans. Properament, des de la secció local, ens hi posarem. Bàsicament es tracta de saber de les persones actuals que formen part del projecte d'ERC Salt, qui té intenció d'implicar-se de cara a les pròximes eleccions del 2023. Començar a configurar el grup de treball i posar-nos a pedalar.

A nivell intern s'ha de saber per a poder encarar les diferents tasques que vindran els propers mesos i poder fixar el *timing* necessari.

2. Quins objectius principals us marqueu, a part d'aconseguir el màxim de vots? (visualització, donar-vos a conèixer...)

D'entrada, l'objectiu principal de les eleccions del 2019 era consolidar un projecte que es va iniciar el 2015 i que va suposar un “temps de canvi” perquè veníem d'una altra dinàmica. Segurament els primers anys t'has d'anar situant i per això el 2019 ens volíem consolidar. A nivell de política, volíem abordar temes com el desenvolupament del sector sud, habitatge i educació i formació, que són les tres potes de la nostra política i que crec que hem abordat i estem abordant.

A més, també pensem que la llista de candidatura en unes eleccions locals ha de ser el màxim de representativa que, a títol individual, penso que no acabem d'aconseguir. Tot i això, amb grups de treball sí que intentem arribar a tots els sectors i interpel·lar diferents col·lectius i barris per així escoltar totes les opinions.

3. En el cas de Salt, què arriba a més gent: fer un “míting” a alguna plaça del poble, una bona encartellada o publicacions a les xarxes socials?

Tot suma, però la nostra experiència, a dia d'avui, és estar a peu de carrer. I, de fet, tant el 2015 com el 2019 vam fer el “porta a porta” a tot Salt. És a dir, vam anar a totes les bústies picant la porta, no només deixant la papereta a la bústia. I, és clar, per muntar tot això t'hi has de posar abans per així muntar una estructura de gent que s'encarregarà de gestionar el tema de la comunicació, el tema logístic, etc. I a partir d'aquests nuclis i comissions es comença a treballar. Però està clar que el més important és tenir el màxim contacte amb la gent.

- **Com es fa aquest contacte amb les persones que no parlen català ni castellà?**

Ostres, no m'hi he trobat. Al final, quan t'adreces a col·lectius parles amb la persona que tingui més lideratge o "legitimitat" i ja hi parles o bé en català o bé en castellà.

4. Les associacions i entitats del poble, poden servir com a pont entre la política i la ciutadania? Com?

Sí, però alerta. I no només amb associacions que representen a certs col·lectius sinó amb totes. És un sí condicionat perquè hem d'estar segurs que la funció que fan la transmeten i fan de canal de comunicació amb els seus associats o els seu col·lectiu. I també és feina nostra assegurar-nos que la informació arriba. De fet en algun cas ens hem trobat que hi ha entitats més aturades, però sempre cal fer un pas per a poder interpel·lar una determinada ciutadania.

5. De quina manera creus que es representa a les comunitats estrangeres en la comunicació del teu partit? (en les fotos, vídeos, declaracions, programes electorals...)

D'entrada cal dir que hi ha hagut un canvi a nivell de partit general que s'ha trasllat al territori. Per començar, la llei ens obliga a que les llistes han de ser peritaries i ERC va fer un pas més i va decidir fer "llistes cremallera", és a dir, que siguin home-dona-home-dona o dona-home-dona-home, és igual. I amb això, en el nostre cas es compleix: dels set regidors que som, tres són dones i quatre som homes.

En segon lloc, si mires al Parlament, al Congrés i al Senat veuràs que s'intenta ser el màxim representatiu. ERC acaba de tenir un conseller d'origen marroquí al Govern de la Generalitat. En el cas de Salt, ens costa un xic més. Hi ha gent que ha participat i participa de portes endins en moltes de les coses que fem a ERC, però després haver de fer el pas per anar a una llista cosa més per diferents factors. Primer, que aquesta persona tingui les condicions "administratives" per a poder exercir el dret a vot o no: si pot votar, pot formar part de la llista i si no, no. Per tant, ja és un primer inconvenient. De fet, un greuge! Un altre inconvenient que ens passa no només amb aquests col·lectius sinó també amb gent d'aquí és que el fet d'anar a una llista seria com "despullar-te": "jo formo part d'una candidatura i, per tant, vaig en contra dels altres", i s'ha d'entendre que és un pas que costa fer.

Per tant, a la nostra llista, a dia d'avui, encara li falta fer un pas més per acabar de representar el que avui és Salt: hi ha col·lectius que haurien d'estar representats a

la llista, però això no vol dir que no ho haguem intentat ni tampoc que no ho treballem.

Perquè suposem que a la llista tenim varietat d'origen i, per tant, la llista és molt maca. Però té molta més importància per el treball a peu i de seguiment. I, de fet, et seré clar: des de que estem a govern mantenim el contacte amb diferents entitats amb les quals fem seguiment. Ara per ara, el que més preocupa és si voten o no voten perquè són gent que treballa aquí, que viu aquí i que té les mateixes inquietuds que podem tenir tu i jo. Per tant, necessiten un seguiment. Ara, en el nostre cas, la llista és millorable i està clar que hem de fer un pas més endavant.

- **A nivell de propostes polítiques, creus que són propostes inclusives?**

Nosaltres intentem que sí. De fet, un dels nostres lemes que hem utilitzat sempre i encara a dia d'avui utilitzem en un plenari o en un esdeveniment és "Ciutat d'oportunitats", i volem dir oportunitats en el sentit més ampli i per a tothom: potser algú trobarà l'oportunitat en unes condicions dignes d'habitatge i algú altre la trobarà amb estudis.

6. De les 246 persones presentades a les candidatures, només 28 eren d'origen estranger. Això representa només un 11,38% de persones representants d'aquest col·lectiu. Quin impacte creus que té, aquesta falta de representació, en la participació política?

Ostres, és difícil de saber sense dades. Sí que és cert que a les eleccions passades, a la llista d'ERC hi havia una companya originària del Paraguai. Tot i això, ens cal fer una passa més. Hem d'entendre que un partit polític no deixa de ser un projecte. Per tant, interessa que aquest projecte representi i engresqui al màxim nombre de persones i de diversitat d'orígens diferents. Per exemple, el fet que tinguem una diputada d'origen marroquí al Parlament de Catalunya és important perquè, en certes cultures, el rol de la dona és molt distant al de l'home i, és clar, poder veure que una dona està al capdavant de la política pot servir de referent.

I amb això vull dir que si jo he de convèncer a persones que viuen a Catalunya però que són de qualsevol altre lloc d'origen, les he de convèncer que el projecte del meu partit és el millor. Però si no es pot adherir al meu i ho fa a Junts, a Podemos o a qualsevol altre partit... doncs fantàstic! L'error seria, com a societat (i aquí a Salt ens ha passat, que en una de les candidatures la majoria de persones eren d'origen estranger) dividir-nos. Per tant, hem de fer feina i a Salt ens toca fer-la.

Política

- 1. En les eleccions del 2019, el cens electoral era de 15.452 persones. Tot i així, només en van acabar votant 8.768, un 56'74%. Creus que és un resultat prou representatiu i, per tant, amb legitimitat democràtica?**

A veure, està clar que com més participació, millor. Però el resultat que ha sortit és més de la meitat de la població que té dret a vot. Per tant, ens hem de plantejar perquè només hi ha un 56%. Com és que només voten la meitat dels ciutadans? Cal incentivar la participació, està clar. Ha d'interpel·lar la gent perquè, al final, he de fer entendre i fer veure que els resultats sempre acaben afectant a totes les persones en determinades coses. A vegades, per ser un municipi, ens sembla que les lleis ens les fem nosaltres, que només fem el manteniment de les escoles i coses d'aquestes. I, ostres, en realitat des de l'Ajuntament es prenen moltes decisions que ens afecten a totes i tots, per tant, cal un tema més pedagògic per fer entendre que és important la participació.

També pensa que aquests darrers anys hem tingut pràcticament eleccions cada any, i potser hi ha més interès per unes eleccions que per altres. Potser a algú li és igual qui sigui l'alcalde... però evidentment no és el mateix que sigui un que l'altre.

- 2. Per què creus que l'altre 43'26% de la població amb dret a vot no va votar?**

No ho sé. Jo penso que és perquè no hem sabut interpel·lar prou a la gent, no serà perquè no sàpiguem que hi ha eleccions. Al final, d'aquest 44% potser sí que algú hi havia que no sabia que hi havia eleccions, algú altre que per temes laborals potser no va poder anar a votar... però, ostres! Un gruix gran sí que ho saben, que hi havia eleccions. Per tant es demostra que no els interessa. I penso que, a dia d'avui, amb el tema del procés i molts altres canvis, la societat està anant cap altres models i valors, i això demostra que encara hi ha interès per la política. No ho sé, o no interpel·lem o potser és que, fins ara, la política consistia en anar amb un programa electoral on posaven coses que no es podien complir i mira... si piquen, piquen, saps? Però crec que això ara està canviant, perquè sortir amb propostes que no portaràs a terme... malauradament en aquest país ja tenim experiència i la gent ja sap de què va.

3. Tenint en compte que, dels 10 partits que es presentaven a les eleccions, només un (UNIDOS SÍ) comptava amb una candidatura majoritàriament de persones d'origen estranger (dels altres partits només algun té alguna persona immigrant), creus que condiciona a les comunitats estrangeres a l'hora de votar?

No. Per sort, no. I això sí que ho dic de forma afirmativa. Només cal veure què van treure... res. I no només cal centrar-nos amb les llistes, també hem de veure en altres espais del municipi quina representativitat hi ha en tots els àmbits.

I si aquesta llista que comentes no va treure un mínim de representants per entrar és perquè, segurament, amb altres espais estem fent la feina molt i molt bé. I no només ERC sinó Salt en general.

- **Tot i això, en el cas de partits amb candidats estrangers, com ara PSC, PODEM o CANVIEM SALT, aquests ocupen posicions bastant baixes (12è, 13è, 17è lloc...) i, per tant, en molts actes comunicatius de campanya no apareixen (cartells, entrevistes...). Un altre cop, hi ha una falta de referents per aquesta part de la població (que en representa un 40%).**

Com he dit abans, nosaltres teníem una companya al grup: la Patrícia. I, en el cas d'ERC - Salt, ocupava el lloc núm. 10. I també vull repetir que el partit ha fet un pas important també que va en la direcció que esmentes a la qüestió. Un pas important i segurament no suficient, però crec que ERC pel que fa a imatge intenta recollir totes les sensibilitats i, no tant sols en imatge i comunicació, sinó incorporant a llocs de rellevància a persones d'origen i cultura tant diverses com les que tenim al nostre país. A altres partits / candidatures em costa molt més veure el que esmentes.

Però també m'agradaria aportar una reflexió: hi ha casos d'amics i coneguts, mal anomenats de Salt de tota la vida, que el fet de presentar-se a una llista electoral no els genera massa interès. Per molts motius que tan sols ells o elles podrien respondre. I fins i tot, en altres casos, també hi ha aquell o aquella que tot i voler fer el pas, demana expressament anar en posicions "baixes". I molts poden ser els motius d'aquest fet: situació personal, laboral, respecte vers l'assoliment de l'acta de regidor/a, etc. En fi, que ens cal seguir treballant en el sentit de la qüestió plantejada.

4. Quines mesures es plantegen des del partit per aconseguir (o no) el dret a vot per a tothom? Com poden encaixar amb la Llei d'Estrangeria o les normatives europees restrictives?

Aquestes lleis es porten a terme al Congrés dels Diputats a Madrid, i el pes que acabes tenint per tractar segons quins temes allà dins és mínim. Però ERC el que pot fer és posar sobre la taula el tema que dèiem ara: que no pot ser que tinguem gent que viu aquí des de fa la tira, que contribueixen i aporten més que no pas el que reben i, en canvi, no poden votar. Han de poder votar. Si estigués sobre la taula, ERC podria negociar-ho. Malauradament, no sé fins a quin punt quan els diputats s'asseuen al govern i negocien això és una prioritat o no ho és. Però sí que quan nosaltres tenim l'oportunitat de trobar-nos de forma interna amb representants del partit que estan en aquest àmbit els hi comentem.

També cal assenyalar que l'impacte que tenen determinades normatives en alguns municipis poden ser unes però, en el cas de Salt, aquestes normes marquen dues cares, que és el que deia: ciutadans de primera i ciutadans de segona.

La nostra feina és dir-ho, i Salt no és únic. També hi ha molts altres municipis que es troben en aquesta situació. Ara, també hi ha estudis que diuen que moltes vegades aquesta gent aguanta tot i més aquí (a l'Estat Espanyol) perquè quan ja porten molt de temps marxen cap a Europa. I això és un error perquè a pobles com el nostre ens afecta moltíssim perquè no deixa de ser una pista d'aterratge: t'arriba gent amb una precarietat i vulnerabilitat absoluta i els esforços que fem entre tots, Ajuntament i comunitats, queden envà... i per cohesionar i fer poble és molt difícil.

5. Segons l'article 13.2 de la CE, només poden tenir dret a vot les persones estrangeres que vinguin d'altres països de la UE o de països amb els quals Espanya té conveni (alguns països de Sud Amèrica com Paraguai, Equador, Xile... també Noruega, Islàndia...). Tot i així, es demana un mínim de 5 anys de residència. Creus que s'hauria d'actualitzar? Per què?

Sí, evidentment que sí. Es pot discutir si han de ser cinc anys, n'han de ser dos o un. I, a veure, jo entenc que es demani un mínim, però el problema no és aquest. El problema és que hi hagi persones que faci deu anys que visquin aquí i que encara no puguin votar. La temporalitat la podem discutir i la consensuem: si són cinc, si són quatre o si són dos, discutim-ho. Però a la que es fixa una data ja no cal conveni, hauria de servir per a tothom. Perquè les conseqüències d'aquestes normatives és que generen desafecció no només amb la política sinó amb tot en

general. Es creen ciutadans de primera i de segona, i és cert que a Salt ens passa i és un gran problema. De fet, penso que els resultats de les eleccions d'aquí Salt s'alteraran el dia que canviï el panorama i tothom pugui votar: potser no canviaria totalment però algunes coses canviarien i està clar que el repartiment de vots seria diferent.

6. A països com França, Alemanya a Àustria, s'especifica la prohibició del vot d'aquests en la Constitució. Quins avantatges creus que pot tenir això, per la societat francesa, alemanya o austríaca?

Avantatges? Cap. Cap ni una. De fet, algun dia que hem discutit aquest tema ens n'adonem que tendim a estigmatitzar molt a la gent, però cal mirar la trajectòria vital d'una persona per saber què ha fet per arribar on ha arribat. I, ostres! Quan te n'adones dels entrebancs pels quals ha hagut de passar constantment del propi Ajuntament (i mira que no els posem expressament, eh!).. però clar, el volum de feina que hi ha en aquests casos també genera molt volum de feina. Però quan te n'adones, també veus que aquests projectes d'Europa i tot això són totalment falsos. Hi ha totes aquestes històries dels *Erasums* juvenils que estan molt bé, eh? Però, osti!, el tema aquest de tenir ciutadans de primera i de segona... fa vergonya. Igual que el que està passant a Ceuta i Melilla actualment.

7. Quina creus que hauria de ser la manera de fomentar la participació ciutadana i política de les persones estrangeres i, per tant, la democràcia?

Primer és el tema administratiu. Segon, com que hem de complir la norma, cal fomentar processos participatius des del municipi on tothom pugui participar, com el referèndum que vam fer l'any 2016 o els Consells de Barris. Perquè quan aquestes persones hi participen, no se'ls pregunta quan fa que viuen a Salt, si voten al poble, si estan ocupant... no, simplement participen. Ara, és cert que és difícil arribar a tothom. Però es tracta d'anar picant pedra.

8. Salt és un municipi amb un teixit associatiu molt gran, concretament, de més de 250 entitats registrades, segons dades de l'Ajuntament. Creus que les associacions funcionen com a alternativa en la participació política?

Ho han de ser. Al final, la política està morta si no hi ha activisme. Perquè tu no fas un pavelló si els del bàsquet no t'estan empipant tot el dia. I així amb tot. Cal tenir en compte que els canvis no venen de dalt, els fan el poble. I, per tant, és necessari. Jo crec que Salt, si no tingués totes aquestes associacions, estaria mort.

9. Si s'assolís el dret a vot per a tothom... creus que condicionaria ideològicament als resultats de les eleccions municipals?

Sí, és clar. Segur. I d'entrada penso que un partit com VOX no trauria els tres regidors que té. La resta no sé si trauríem els mateixos o no, però canviaria segur.

No en tinc cap dubte.

Comunicació Política

1. Com s'encara una campanya electoral municipal? Quins passos s'han de seguir?

Cada partit l'encara d'una manera diferent. En el nostre cas, tenim un programa electoral que repartim durant els dies de campanya perquè la gent sàpiga què és el que proposem i, a més, també volem demanar el vot, com tothom.

Pensa que les eleccions són diferents sempre: el context és diferent, els cartells són diferents... en el nostre cas, el 2019 no vam fer ni un sol cartell, només vam fer programa electoral. Ni un cartell, no va fer falta. Per tant, tot depèn del context en el que et trobis.

2. Quins objectius principals us marqueu, a part d'aconseguir el màxim de vots? (visualització, donar-vos a conèixer...) Perquè, fins aleshores, el vostre era un partit que no s'havia presentat a les eleccions.

No, el 2019 nosaltres ja partíem amb dues coses diferents: la marca personal i la marca de partit. Com saps, ja érem regidors amb Plataforma per Catalunya, per tant, ja teníem un recorregut de la marca personal; ja existíem en l'àmbit municipal. Però, mentre que amb Plataforma no teníem una marca de partit sinó que tot era una marca personal, amb VOX sí que n'hem tingut. I, és clar, es van sumar vots de marca personal i vots de marca de partit. És a dir que, l'única cosa que podia passar era pujar de vots. No podia passar res més.

- Quina és la diferència entre marca personal i marca de partit?

Per exemple, en el cas de VOX, l'home que només mira la tele i surt de casa per anar a l'hort, a nosaltres no ens coneix: no sap ni qui hi ha a l'Ajuntament, ni qui és l'alcalde... però, en canvi, sap que existeix VOX perquè ho veu a la tele i vota a VOX. Això seria el vot de marca o de partit. I, després, hi ha l'altra persona que potser està més interessada en la política, amb les coses del municipi i que, per tant, sí que coneix els regidors, què fan, què no fan, què proposen... i, tot això, és marca personal.

Depèn de la grandària del municipi, la marca personal és més o menys important. Però, si tens marca personal i de partit, tot suma.

3. En el cas de Salt, què arriba a més gent: fer un “míting” a alguna plaça del poble, una bona encartellada o publicacions a les xarxes socials?

Si es fa un anàlisi, es veu què té més influència. Si has analitzat els resultats electorals de totes les últimes eleccions i compares la participació, el vot, etc., te n'adones que, aquí a Salt, en cap elecció hi ha hagut més vots que en les municipals. I això no és marca de partit. Per exemple, el vot que és únicament de partit és el vot de les eleccions europees, el de les generals. Però el de les municipals no. Cal, cal tenir en compte que, a les generals, van sortir 24 diputats, després van doblar fins a 52 diputats. Tot i així, aquí a Salt no es van superar els vots de les municipals. Això vol dir que importa bastant més la marca personal.

4. Un dels grans *handicaps* que segur que teniu és que deu costar molt fer una comunicació política global i inclusiva. Per exemple, com us doneu a conèixer (o us apropau) a:

- **Persones grans que no tenen xarxes socials o persones d'origen estranger que no parlen català**

Hi ha moltes persones grans que tenen xarxes socials, eh? I persones amb vuitanta anys! I a la resta... doncs caminant. Pensa que en un municipi amb una grandària, com a molt, de cent mil habitants, fins i tot Girona, sense cap mitjà podries fer molta política si estàs disposat a caminar.

- **“Caminar” et refereixes a anar pels barris, donar-te a conèixer...**

És clar. És que la política municipal és això: és caminar, ser aquí, ser allà... i t'has de preocupar de veritat per les coses. Si et preocupes per les coses, la gent et coneix. Si no, no.

- **Persones d'origen estranger que acaben d'arribar i no parlen ni castellà ni català**

Home, jo anglès no en sé. En sé molt poc... però tampoc se'ns han acostat mai persones que no sàpiguen parlar ni català ni castellà. Però altres persones d'origen estranger que mig parlen l'idioma sí que se'ns han apropiat.

- **Persones d'origen estranger que parlen català i castellà però, en canvi, no tenen dret a vot**

Bé, hi ha persones que encara que tinguin el dret a vot no volen votar. N'hi ha d'altres que no els hi importa, d'altres que sí però que encara no poden... Però amb les persones que jo he tractat tampoc els hi suposa cap problema. Ara fa poc, un amic meu em va ensenyar la cita amb la Policia Nacional i em va dir: *"Tu! D'aquí poc em fan l'examen per a tenir la nacionalitat. Ja m'acompanyaràs a afiliar-me!"*, així que imagina't. Ja sé que pot no ser creïble, però ho és. És la realitat.

5. Les associacions i entitats del poble, poden servir com a pont entre la política i la ciutadania? Com?

Si realment fossin entitats les quals el seu objectiu és únicament la participació ciutadana, sí. Però totes les entitats estan polititzades: tenen objectius polítics. I això és un problema perquè tot el que és teixit associatiu ha d'estar totalment desvinculat de la política, i no ho està. Al revés: tots els polítics intenten polititzar les entitats. I, és clar, si estan polititzades, al final és sempre el mateix: és política. I aquí a Salt passa a gairebé totes.

- **Creus que és una reacció en aquesta falta de participació política?**

És que, al final, la politització de les entitats és l'exclusió de la part de la societat que les entitats, políticament, no volen que hi siguin. Et poso un exemple que no té res a veure amb les entitats però hi té a veure: als Premis 3 Març que se celebren a Salt hi va un aforament de gent concret. Doncs, sempre que hi he anat, he vist que hi ha una gran part de la població de Salt que no hi està representada: ni la part és estrangera del poble com tampoc la part més espanyola. I, quan ho trepitges, te n'adones.

6. De quina manera creus que es representa a les comunitats estrangeres en la comunicació del teu partit? (en les fotos, vídeos, declaracions, programes electorals...)

Jo crec que hi ha de tot. Hi ha persones que potser s'ofenen perquè no els agrada el missatge o perquè escolten a gent que diu que som antidemocràtics i que ens han de matar i que no hem de tenir cabuda a cap lloc (que, al final, aquest missatge llençat a tots els diaris, a TV3, etc., doncs cala). I és gent que diguis el que diguis no t'escoltarà mai perquè té el cap que som uns nazis, uns racistes...

Després hi ha una altra part de la gent que hi està absolutament d'acord pel que sigui: perquè el context polític del seu país era el comunisme i no els hi agrada, perquè són immigrants legals i creuen que s'ho han guanyat molt i volen que tothom faci el mateix... hi ha de tot. Jo tinc amics que són immigrants i m'ho diuen: *“Mira, yo si pudiera votarte a ti te votaba aunque sé que a lo mejor me expulsarías”*.

- **Per tant, no creus que sigui una representació negativa cap a les persones immigrants.**

No, hi ha de tot. No es pot generalitzar, depèn del context personal de cada persona. Al final, mira: tu, per exemple, has viscut una vida amb un context concret, una família concreta, uns hàbits concrets, un col·legi concret... i, tot això, vulguis o no, et crea una manera de pensar. Si un equatorià ha viscut al seu país amb comunisme, no ha tingut per menjar i l'han *putejat*... doncs li encantarà VOX només perquè va en contra del comunisme. Després a un altre li encantarà VOX perquè diu: *“No, ilegales fuera. Aquí, legales”*. Per què? Perquè és legal, treballa, vol viure tranquil i realment vol viure aquí: potser té la hipoteca d'un pis, la família... i vol viure bé. I potser creu que VOX és l'únic que ho pot resoldre. Doncs això, al final depèn de cada persona i el seu context. No crec que es pugui generalitzar.

- **Ho deia perquè en molts punts del vostre programa electoral s'englobaven aquestes persones en un marc conceptual negatiu. Per exemple, al punt vuit: la radicalisme islàmic, o al punt u: seguretat.**

Ah, però això ja és un tema diferent. A seguretat no diu res de la immigració i el punt de l'islam tampoc té a veure amb aquesta. Tu també podries ser una musulmana súper radical sense necessitat de ser immigrant. Són coses diferents. El tema de l'islam és, bàsicament, que des del nostre punt de vista aquí a Salt és de la branca més radical que hi ha, la Salafista. Nosaltres no compartim aquesta visió del món que comparteix l'Islam i, per això, dins del marc legal que hi ha, nosaltres entenem que no se li ha de posar facilitats perquè, per a nosaltres, és un prejudici per a la societat. Per tant, en aquest sentit intentem lluitar sempre dins del marc legal, no anant a manifestar-nos, tirant pedres, amenaçant a la gent o cremant-los el cotxe. Sempre amb les eines que et dona la legalitat. Al final és

aquest el joc: si vols canviar les regles, entra en política i juga el joc. Si guanyes les podràs canviar i, si no, *pues te jodes*.

7. De les 246 persones presentades a les candidatures, només 28 eren d'origen estranger. Això representa només un 11,38% de persones representants d'aquest col·lectiu. Quin impacte creus que té, aquesta falta de representació, en la participació política?

Vint-i-vuit? No m'ho crec, has contat malament. Diria que n'hi havia més. En aquest sentit, te n'adones que, si la teva preocupació és la representació de les persones d'origen estranger, realment aquestes sí que estan representades en tots els partits.

- **No, en tots els partits no. A IPS-CUP, per exemple, no hi ha ni una persona immigrant. I, de totes maneres, només representen un 11,38%. Creus que això és prou representatiu?**

D'acord, no en tots però en alguns partits. Però sí. Al final, si t'hi fixes, tenint aquesta visió el que estàs fent és separar. Per què ha d'haver-hi persones d'origen estranger perquè hagin d'estar representades? És a dir, per què s'ha de separar tot tant? És que, per mi, aquesta visió de la inclusió... és separar-ho tot perquè, al final, obligues. I és molt difícil que la gent s'impliqui en política. S'hi implica qui vol, i ja està. És que no pots forçar les coses. Has d'obligar a la gent a que s'impliqui en política? Per què?

- **T'entenc. Però no crec que sigui obligar sinó tenir representació a les llistes, perquè sinó aquesta gent, encara que tingui dret a vot, no anirà a votar perquè potser no se sentirà representat per cap partit.**

No sé, jo crec que això depèn de cada persona. Les llistes electorals les mira només qui està súper interessat en política, la resta no. Fixa't amb els d'UNIDOS SÍ, quants vots van tenir? Era un partit que políticament no arribava enlloc... i amb una miqueta de visió ho veus. No ho sé, ja et dic. Al final forçar les coses no serveix de res. Això es genera sol.

Mira, fixa't aquí (m'assenyala el seu programa electoral del 2019). Aquí que estem fent?

- Això és marca personal, responc.

Això sí que està pensat. I només mirar-ho ja es veu com s'està treballant la comunicació. (Assenyala el *logo* de VOX en petit a la part inferior dreta del programa. La resta, és una imatge d'ell).

Política

- 1. En les eleccions del 2019, el cens electoral era de 15.452 persones. Tot i així, només en van acabar votant 8.768, un 56'74%. Creus que és un resultat prou representatiu i, per tant, amb legitimitat democràtica?**

Sí. Representatiu per unes eleccions municipals, sí. A veure, evidentment si votés tothom seria molt millor, però hi ha una desafecció amb la política molt i molt gran. Molt i molt. I la gent cada vegada vol votar menys.

- I per què creus que i ha aquesta desafecció?**

Perquè el principal problema que hi ha és el sistema de partits. Si vols participar en política, has d'estar en un sistema de partits, t'agradi o no. El sistema aquí és així. I és clar, els partits tenen molta trajectòria: PSC, PP, ERC, CiU... i, al final, de la llarga trajectòria que tenen, ja arrossegueu moltes coses: corrupció, incoherències... fins que la gent ja no pot més i diu: "*Mira, saps què? Que us donin pel sac!*" I si apareix una marca nova, la gent ho prova. I això, és clar, també suma. Amb Ciutadans, per exemple, què va fer la gent? Va provar-ho. No ho van fer, doncs canviem. Ara hi ha poc vot fidel.

- Creus que això és la raó per la qual l'altre 43,26% de la població amb dret a vot no va votar?**

Sí. Pot ser que hi hagi molta gent que no li agradi cap partit dels que hi ha i, per tant, no vota. A més, la gent desconeix el sistema polític: molta gent no sap què passa si vot en blanc, si no vota... Com el típic de: "*no és que si voto en blanc s'ho emporti el que guanya*". Hi ha molt de desconeixement.

- 2. Tenint en compte que, dels 10 partits que es presentaven a les eleccions, només un (UNIDOS SÍ) comptava amb una candidatura majoritàriament de persones d'origen estranger (dels altres partits només algun té alguna**

persona immigrant), creus que condiciona a les comunitats estrangeres a l'hora de votar?

No. Ja et dic: la gent vota segons els seus interessos. Si, per exemple, jo tinc un *Kebab* i “x” partit proposa que els *Kebabs* no paguen impostos. Doncs, home, el votaran! Si ho proposa PSC, doncs votaran a PSC.

- I, creus que el fet que a les llistes de VOX tampoc hi hagi cap persona immigrant, és una barrera perquè us votin?

No, ens voten igual. A nivell municipal, la diferència entre nosaltres i molta altra gent és que tractem a tothom igual. A tothom, diguin el que diguin. Potser després amb algunes coses no hi estem d'acord, com amb l'Islam o el que tu vulguis. Però jo et tractaré igual. I t'ho diré a la cara: *“tu potser ets musulmà però jo amb això no hi estic d'acord”*. I ja està. La veritat és que no crec que sigui una barrera el fet que no hi hagi cap persona d'origen estranger.

3. Segons l'article 13.2 de la CE, només poden tenir dret a vot les persones estrangeres que provinguin d'altres països de la UE o de països amb els quals Espanya té conveni (alguns països de Sud Amèrica com Paraguai, Equador, Xile... també Noruega, Islàndia...). Tot i així, es demana un mínim de 5 anys de residència. Creus que s'hauria d'actualitzar? Per què?

Mai m'havia parat a pensar-ho, però tampoc crec que estigui malament. Al final, votes per quatre anys, decideixes coses pel municipi i, per tant, està bé fer-ho quan realment vols viure molt de temps al lloc on estàs. Si tens al cap estar-t'hi un any i marxar, per què has de decidir a llarg termini el que passa?

4. A països com França, Alemanya a Àustria, s'especifica la prohibició del vot d'aquests en la Constitució. Quins avantatges creus que pot tenir això, per la societat francesa, alemanya o austríaca?

No ho sé, però inconvenients segur que no n'hi ha. Pensa una cosa: a França, els principals problemes que hi ha hagut amb l'islamisme és amb persones de tercera generació. És a dir, quasi tots tenen ja nacionalitat francesa. Per tant, imagina't el poc que importa això: res.

5. Quines mesures es plantegen des del partit per aconseguir (o no) el dret a vot per a tothom?

- **Com poden encaixar amb la Llei d'Estrangeria o les normatives europees restrictives?**

Des de l'àmbit municipal, nosaltres no tenim cap proposta en aquest sentit, però tampoc seria una proposta municipal.

6. Quina creus que hauria de ser la manera de fomentar la participació ciutadana i política de les persones estrangeres i, per tant, la democràcia?

És que... qui l'ha de fomentar? Hi ha moltes maneres de participació ciutadana! El que passa que això tampoc es porta a terme. Nosaltres, per exemple, fem participar molt a gent encara que ningú se n'adoni. Però qui hauria d'augmentar la participació ciutadana: la institució com l'Ajuntament, els partits polítics, les entitats... qui? Tu com creus que hauria d'augmentar la participació ciutadana? Apropant-te a la gent!

Mira, de la majoria de coses que tracten a un municipi, si no les apropes tu directament a la gent, no se n'adonen. La gent a vegades ja vol participar: donar la seva opinió, recollir una signatura, votar en una consulta com la de l'IKEA¹, fer una manifestació... tot això ja és participar. Encara que llavors molta altra gent no vol que es manifestin i els hi tiren pedres.

7. Salt és un municipi amb un teixit associatiu molt gran, concretament, de més de 250 entitats registrades, segons dades de l'Ajuntament. Creus que les associacions funcionen com a alternativa en la participació política?

Aquí a Salt, el 90% de les entitats són una eina "polítitzadora". Mira l'Ateneu, què és? "Polítitzador"! És així, i a hi ha hagut cops que m'han dit: "*No, vosaltres no que sou de VOX*". Doncs això és "polítitzador" perquè estàs exclouent a un 12% de la població del municipi. No! De fet a més: un 12% del cens, però això són moltes famílies més del poble. Aquí les entitats són una eina "polítitzadora", i ja està.

- **Per tant, sí que es fa política des de les associacions?**

Sí. No s'hauria de fer, però es fa. Sobretot la CUP, que és professional en fer-ho.

¹ L'any 2016, l'Ajuntament va promoure una consulta ciutadana per tal de saber si els saltencs volien o no la construcció d'un IKEA a la zona sud del poble.

8. Si s'assolís el dret a vot per a tothom... creus que condicionaria ideològicament als resultats de les eleccions municipals?

No se sap, perquè tu no saps què vota la gent. Mai sabràs que vota, la gent. Mai. Potser et diuen que t'han votat, però no ho saps. I gent que mai t'ha dit res i que et penses que no et votarien mai de la vida, potser t'han votat. És que no es podrà saber mai. O potser tu et penses que si voten totes les persones d'origen estranger, votaran a qui agafa un megàfon i els hi diu que tindran de tot, però potser pel seu context personal, volen i voten una altra cosa. Potser pujaria VOX, vés a saber! No saps mai què vota la gent... per tant, no ho sé.

Comunicació Política

1. Com s'encara una campanya electoral per unes eleccions municipals? Quins passos s'han de seguir?

Nosaltres tenim la sort de tenir una organització a nivell nacional, per tant, hi ha unes directrius a nivell nacional, a nivell regional i també a nivell provincial. A partir d'aquí, nosaltres en ajustem una mica al que volem.

Dins del Partit Popular hi ha una norma que diu que dins les ciutats de més de 20.000 habitants es pot proposar el cap de llista de les eleccions municipals des d'una junta local, però després cal que la junta autonòmica ho corrobori. Tot i que mai hi sol haver problemes en pobles com Salt¹: nosaltres vam proposar en Josep Maria², la junta provincial ho va traslladar a la junta autonòmica i aquesta ens va dir que sí.

Per encarar la campanya vam haver de fer un balanç: l'any 2015 vam perdre la presència que teníem a Salt i volíem recuperar-la, encara que quan ja estàs fora de l'Ajuntament és més complicat. Però bé, vam intentar agafar el millor que teníem, també gent que es va oferir per tancar llistes (que ens va sorprendre perquè en aquell moment el PP estava molt mal vist per tot el que va passar el 2017)... i vam engegar la campanya. Vam apropar-nos molt a les associacions de veïns de Salt per escoltar quines eren les seves necessitats i així poder plantejar accions per fer als barris, carrers, etc. A partir d'aquí, vam decidir quines series les propostes que, des del partit, podíem oferir al poble.

2. Quins objectius principals us marqueu, a part d'aconseguir el màxim de vots? (visualització, donar-vos a conèixer...)

Volíem recuperar vots i, per tant, la confiança perduda el 2015. Lògicament i per desgràcia, encara ens van votar menys perquè era molt més fàcil votar altres marques, potser no vam presentar un projecte prou ambiciós, etc. Vam tenir dos-cents i pico vots i no vam aconseguir l'objectiu... i mira que les principals bases eren tres i no gaire diferents a les que proposaven altres partits: economia, seguretat i neteja. Salt

¹ Salt és un poble que supera de molt els 20.000 habitants, ja que en té més de 32.000.

² En Josep Maria Angelats era el cap de llista del Partit Popular de Salt durant les eleccions municipals del 2019. Tot i això, per raons que desconec ho va deixar i li va fer el relleu Julià Carpintero, que ocupava la segona posició.

està i estava bastant “*fastigadet*”, de neteja tampoc anava sobrat i d’economia ja es veia a venir que començava a afloixar una mica la trempera. I ja veus com estem ara: pitjor que el 2019, i t’ho dic jo que soc autònom! La creació de llocs de treball és importantíssim: que vinguin empreses, que la gent vulgui emprendre negocis... qui engega projectes és qui dóna feina a la gent!

Pel que fa la seguretat sempre ho hem tingut molt clar: més policia local, més dotats amb material i que els deixin actuar tal com han d’actuar. I de neteja... no és que l’empresa faci bé o no la seva feina sinó que tenim un pressupost de 2.400.000€ anuals que s’aprofiten. El sistema cal millorar-lo perquè l’actual és dolentíssim. Nosaltres volíem el model de Girona, que és rapidíssim i és la *re-pera* però no, es va decidir que aquí Salt faríem un prototip de neteja únic a Espanya (crec que només es fa a una ciutat de les Illes Canàries) i es van canviar tots els contenidors... però, osti! Deixa molt que desitjar...

3. En el cas de Salt, què arriba a més gent: fer un “míting” a alguna plaça del poble, una bona encartellada o publicacions a les xarxes socials?

Anar pels barris funciona molt bé, i amb carpes del partit. Cal estar a peu de carrer no només en campanya electoral sinó els 365 dies de l’any. T’han de veure, has de parlar amb la gent, has de donar la cara... que després et votin o no, és una altra cosa. Però has d’estar vint-i-quatre hores al dia, i si no ho vols, no t’hi dediquis. Ja et dic, fins a dia d’avui, jo no cobrava ni un duro... i porto ja tretze anys afiliat al partit (el qual no me’n penedeix de res) i intentant ajudar a la gent. Si els polítics hem de crear més problemes dels que podem arreglar... alguna cosa no funciona.

4. Un dels grans *handicaps* que segur que teniu és que deu costar molt fer una comunicació política global i inclusiva. Per exemple, com us doneu a conèixer (o us apropau) a:

- **Persones grans que no tenen xarxes socials**
- **Persones d’origen estranger que no parlen català**
- **Persones d’origen estranger que acaben d’arribar i no parlen ni castellà ni català**
- **Persones d’origen estranger que parlen català i castellà però, en canvi, no tenen dret a vot**

Pensa que el Partit Popular ja fa molts anys que existeix i ja està molt arrelat a nivell nacional, per tant, vulguis o no la gent ens coneix estiguem més o menys representats a l'Ajuntament. Poden conèixer poc a la persona que es presenta a les eleccions, però la marca la coneixen. Per tant, cal presentar-te a les persones, i això vol dir picar pedra: apropar-se a la gent.

I dels que dius que no parlen l'idioma... a veure, n'hi ha molts que venen aquí a fer la seva vida, a treballar... i ni els hi interessa la política ni res. N'hi ha que sí que s'hi impliquen i n'hi ha que no, però el que millor funciona sempre és el boca-orella de tota la vida. Poder parlar amb una persona i saber què necessita. I estar a peu de carrer també et dona visibilitat.

5. Les associacions i entitats del poble, poden servir com a pont entre la política i la ciutadania? Com?

Les associacions són bàsiques, a Salt. I t'ho dic perquè he estat molt temps el president de l'Associació de Veïns del barri de la Massana i sé el que es mou dins les associacions. Per tant, sí. Sí que pot servir com a pont, però el dret a vot no depèn de nosaltres a nivell municipal. Nosaltres aquí no tenim res a fer-hi, és un tema de política general a Espanya.

“Exercir el dret a vot”, és molt maco dir-ho però si no hi ha reciprocitat entre països, mala sort. Per exemple, aquí Salt hi pot viure una persona i no tenir papers. O tenir papers i treballar però no tenir la nacionalitat espanyola i, per tant, no pot exercir el seu dret a vot. Cal garantir uns garants, i sobretot amb la nacionalitat. Però és clar que poden participar en les associacions, només faltaria! Si fins i tot tenen les seves pròpies associacions: n'hi ha que són culturals, n'hi ha que són religioses...

Mira, jo fa uns anys era el secretari d'immigració del partit a Girona i havia anat moltíssimes vegades a entitats de veneçolans, africans... i explicar-los què fem i com va la cosa. I mai hem tingut cap problema per reunir-nos amb ells. Però a veure, el que no farem tampoc serà facilitar, de manera fraudulenta, els papers. Que puguin votar o no, no depèn de mi. Que els hi pot molestar no tenir dret a vot? Doncs sí, és possible. Però si poden participar a nivell socioeducatiu i cultural a Salt, endavant!

Jo no crec en la multiculturalitat: cadascú té la seva i s'ha de respectar. Igual que a mi m'agrada que respectin la meua cultura catalana, la meua cultura espanyola i la meua religió. N'hi ha que ho fan i n'hi ha que no, però bé...

6. De quina manera creus que es representa a les comunitats estrangeres en la comunicació del teu partit? (en les fotos, vídeos, declaracions, programes electorals...)

Pel Partit Popular, la immigració no és dolenta. Però compte! La immigració ha de venir amb papers i reglamentada. Una persona que vingui de fora, amb els seus papers en regla, el seu contracte de treball, el paper conforme no ha delinquit al seu país i ve aquí a treballar i, a més, vol portar aquí la seva família... nosaltres no tenim cap problema, només faltaria. Però sovint cal recordar que, aquí, l'estat del benestar no es paga perquè sí: som moltes les persones que treballem per mantenir l'estat del benestar que tenim i, molts cops, no ens n'adonem. Per tant, puc entendre que vinguin persones sense papers perquè els seus països estan pitjor que el nostre, però si ha vingut a delinquir... que se'l quedin al seu país. I qui m'hagi de dir racista, que m'ho digui. M'és igual, és així.

D'altra banda, el que vingui a viure de la “sopa boba” de les ajudes, que es quedi a casa seva, que aquí també hi ha molta gent que la necessita, la “sopa boba”. S'hauria de mirar molts més a qui se'ls i concedeix i a qui no, i m'és igual que siguin d'un país o d'un altre, d'un color o d'un altre... m'és absolutament igual. El que ve a col·laborar i, a més, porta la seva feina... que vingui! Quin problema hi ha?

- **Estudis recents demostren que la majoria dels beneficiaris de les ajudes de l'Estat són famílies amb nacionalitat espanyola.**

Hi ha de tot. Perquè jo he conegut cada cas que, ostres... i no ho diré aquí perquè quedaria malament, però gent que només ve aquí a viure de les ajudes n'he conegut, eh! I gent que ve a treballar, també.

7. De les 246 persones presentades a les candidatures, només 28 eren d'origen estranger. Això representa només un 11,38% de persones representants d'aquest col·lectiu. Quin impacte creus que té, aquesta falta de representació, en la participació política?

Que només hi hagi un 11% depèn de les candidatures que tria cada partit. En el nostre cas no n'hi havia cap, i no perquè estiguem en contra de la immigració sinó perquè van ser les persones que se'ns van oferir. Tampoc les hem anat a buscar, no t'ho negaré... però tampoc se'ns han ofert. Però també et dic una cosa, a les llistes del 2007, 2011 i 2015 del Partit Popular hi havia gent d'origen estranger. Amb els seus papers, és clar.

Que d'entre totes les candidatures només hi hagi un 11%... què hi podem fer? Tampoc és una obligació que hi hagi immigrants o no. Cada partit farà el que pugui. És com això de la llei de paritat³, que a mi em sembla una tonteria perquè si per exemple, en una candidatura el 75% és sexe masculí o femení però són gent vàlida pel lloc, no hi ha d'haver cap problema. Com si fos una llista al 100% de dones! No hi ha cap problema... I és que hi ha gent que no vol anar a llistes encara que tu li ofereixis. De fet, l'any 2011 des del partit se'ls va proposar a uns marroquins si volien presentar-se a llistes i van dir que no. Per tant, què vols què et digui... Ara, sempre s'ha de mirar qui poses a la llista: ha de ser gent neta, que no siguin xoriços...

Política

- 1. En les eleccions del 2019, el cens electoral era de 15.452 persones. Tot i així, només en van acabar votant 8.768, un 56'74%. Creus que és un resultat prou representatiu i, per tant, amb legitimitat democràtica?**

Des del moment que ja hi ha un sol vot, és democràtic. La gent va a votar si vol, és de lliure elecció. Ara, hi ha països que és obligatori anar-hi: sí o sí has d'anar a votar, i només pots votar als partits; no pots votar en blanc. Per tant, crec que un 56% sí que és representatiu, però també cal tenir en compte que la gent està cansada, han perdut la confiança... Només cal mirar els resultats de les eleccions autonòmiques del febrer: hi va haver una participació baixíssima en comparació els altres anys, que havia arribat a més del 70%.

La gent està cansada, però des del moment que ja hi ha un vot, ja és legítim.

³ La llei de paritat busca un equilibri entre homes i dones en les posicions de poder i presa de decisions en totes les esferes de la vida: cultural, política, social i econòmica.

2. Per què creus que l'altre 43'26% de la població amb dret a vot no va votar?

Potser perquè els polítics no els van saber engrescar. Mira, nosaltres ens hem trobat que, els divendres, quan hi ha mercat, nosaltres hi anem a muntar la "paradeta" i hi ha molta gent que ens evita. Per tant, jo crec que no hem sabut engrescar a la gent per anar a votar, i el fet de veure que els partits et prometen coses i no les compleixen... doncs és clar, perden la confiança. A més, quantes eleccions hem tingut des del 2010? Entre autonòmiques, europees, generals, municipals... és que de mitjana quasi que hi hem anat un cop l'any! Cal començar a posar fil a l'agulla per canviar la imatge política que es té d'Espanya perquè, encara que hi hagi dret a vot, la gent aprofitarà el diumenge per anar a la muntanya, a la platja... no per anar a votar a quatre homes que s'embutxaquin els calers.

3. Tenint en compte que, dels 10 partits que es presentaven a les eleccions, només un (UNIDOS SÍ) comptava amb una candidatura majoritàriament de persones d'origen estranger (dels altres partits només algun té alguna persona immigrant), creus que condiciona a les comunitats estrangeres a l'hora de votar?

- **A més a més, en el cas de partits amb candidats estrangers, com ara PSC, PODEM o CANVIEM SALT, aquests ocupen posicions bastant baixes (12è, 13è, 17è lloc...) i, per tant, en molts actes comunicatius de campanya no apareixen (cartells, entrevistes...). Un altre cop, hi ha una falta de referents per aquesta part de la població (que en representa un 40%).**

No, no crec. És que és com dir que una persona d'origen estranger et representarà millor que un que no; o que un espanyol et representarà millor que un estranger. Perquè, si fos així, Unidos Sí (que, per cert, és un ex del PP, en Mohammed), hauria tingut el 40% dels vots, i no els va tenir. Precisament va ser el partit que menys vots va tenir.

En un poble, el que importa més és la persona. La marca hi fa, però sobretot la persona: si és una persona coneguda, si és de fiar, si la gent sap que no els enganyarà. Un polític ha de prometre el que pot complir, si no, ja se li fa creu a aquesta persona.

4. Quines mesures es plantegen des del partit per aconseguir (o no) el dret a vot per a tothom? Com poden encaixar amb la Llei d'Estrangeria o les normatives europees restrictives?

A veure, les normatives europees no les escull Espanya, les escullen els eurodiputats. Per tant, des del nostre partit de Salt no podem fer-hi res. Podem donar idees? Potser sí, però tot té els seus canals. Però la política del Partit Popular en base a la immigració no ha canviat gens, i et puc assegurar que dins el partit n'hi ha, i bastants. Mira, la secretària d'immigració del PP de Catalunya és d'origen argentí; el d'Andalusia és d'origen marroquí. O sigui que haver-n'hi, n'hi ha, el que passa que potser no es veuen tan com es poden veure en altres partits que els hi agrada presumir.

I el tema aquest de la votació... això ja és política internacional. Jo aquí ja no hi entro. Hi ha d'haver vinculació i pactes entre països. La qüestió és si la legislació europea ho permet (que sí que ho fa dins la nostra pròpia autonomia), però queda lluny de l'àmbit local.

5. De fet, segons l'article 13.2 de la CE, només poden tenir dret a vot les persones estrangeres que vinguin d'altres països de la UE o de països amb els quals Espanya té conveni (alguns països de Sud Amèrica com Paraguai, Equador, Xile... també Noruega, Islàndia...). Tot i així, es demana un mínim de 5 anys de residència. Creus que s'hauria d'actualitzar? Per què?

No. Els cinc anys de permanència precisament són perquè tu tinguis una feina, una estabilitat econòmica, uns papers en regla, etc. Perquè, és clar, si una persona d'origen estranger està cinc anys aquí a Espanya però està d'il·legal... quin dret a vot ha de tenir? Si, com aquell qui diu, vendrà Top Manta o viurà del que li dona la gent... Si no tens papers en regla, lògicament no has de tenir dret a vot.

I, a veure, suposo que si una persona espanyola va a Estats Units, a Sud Àfrica o a on sigui a treballar, també tindrà el mateix problema, no? Doncs que abans de poder votar ho tingui tot en regla... primer, estar cinc anys allà i, després, ja tindrà la nacionalitat. La gent que es queixa que els fem esperar molt... tampoc podem anar regalant papers a tothom, no? No pot ser que creuis el mar i ja et donin papers! Si hi ha unes lleis, t'agradin més o menys, s'han de complir. I si les hem posat, serà per alguna raó, perquè seria molt fàcil arribar a un país, que et donessin els papers i que visquessis de les ajudes. Això no, aquí s'hi ve a treballar i a cotitzar. I, si vols portar a la teva família, doncs cap problema. Però hi ha unes normatives d'immigració per alguna cosa.

6. A països com França, Alemanya a Àustria, s'especifica la prohibició del vot d'aquests en la Constitució. Quins avantatges creus que pot tenir això, per la societat francesa, alemanya o austríaca?

Avantatge no, el que ens dona és avantatge a Espanya, que això a la Constitució no hi és. Més democràtics no podem ser! Així te n'adones que aquí poden viure millor del que poden viure a altres països. I mira que França havia tingut colònies seves! Realment, molts cops no ens n'adonem del que tenim.

7. Quina creus que hauria de ser la manera de fomentar la participació ciutadana i política de les persones estrangeres i, per tant, la democràcia?

Una cosa són les associacions culturals i l'altra les polítiques. Hem de tenir clar que tothom pot participar a la vida política, tothom. Tu pots ajudar a un partit, a una persona, afiliar-te (encara que això ja deu ser més complicat perquè has de tenir DNI), etc. Pots col·laborar en una campanya política, posar-te al costat d'un partit polític que sigui de més o menys la teva ideologia... potser no tens dret a vot però pots tenir bones idees! Pots apropar-te a gent que es dediqui a la política o, a través d'una associació de veïns i fer-los saber les teves propostes. Per tant... i tan que poden participar de la vida pública! El que passa que hi ha unes lleis i cal complir-les. Si aquí hi ha una persona sense papers... en teoria a Espanya no hauria de ser-hi, hauria d'anar al seu país d'origen encara que potser tingui una situació més complicada. D'aquesta manera, és més probable que, quan torni a aquí, tingui tots els seus drets i obligacions com un ciutadà més. I pel dret a vot... s'ha de tenir paciència! Amb el temps ja el tindran, el món no es va crear amb quatre dies! Set sí, però no amb quatre.

Ah! I després hi ha gent que, quan aconsegueix la nacionalitat espanyola, va a França a treballar perquè cobren més. O famílies les quals l'home va venir aquí a treballar i va portar la seva família, després va marxar a França a treballar, i la resta de família es queda aquí aprofitant-se de les ajudes socials. O gent d'origen estranger que, sobretot abans perquè ara ja no es fa, que demanaven ajudes per a les associacions i, com que no hi havia un llistat regulat de totes les entitats, es concedien subvencions de quatre o cinc mil euros l'any! I, com que tampoc havies de fer factura ni res d'aquests diners... doncs ja et pots imaginar on anaven! Ara, per sort, s'ha regulat, però aquí Salt es van descobrir més de cinquanta associacions falses...

8. Salt és un municipi amb un teixit associatiu molt gran, concretament, de més de 250 entitats registrades, segons dades de l'Ajuntament. Creus que les associacions funcionen com a alternativa en la participació política?

Sí, i tan! Només faltaria! A veure, jo que he estat vocal de l'Associació de Veïns del barri de la Massana, abans hi havia en Pau, que és colombià. I t'asseguro que jo i aquest *nano* políticament no tenim res a veure, hi ha molta varietat política. Però el que ens uneix és que volem que el barri funcioni, i si funcionen els barris, funciona el poble. A mi, per exemple, que als Marrecs de Salt hi hagi "*toti colori*" quan fan castells... no hi veig cap problema: si ells volen participar-hi, *olé* ells! Jo no ho faré perquè ja tinc l'esquena cardada. Però és el mateix que si tu participes en una associació africana per aprendre danses tradicionals, en una brasilera per aprendre capoeira, o una xinesa perquè t'ensenyin arts marciais. Això és cultura i és molt enriquidor! El que passa que cal veure el per què de cada associació i el com es gestiona. Que després vulguin participar-hi persones sense papers... jo amb això ja no m'hi poso.

9. Si s'assolís el dret a vot per a tothom... creus que condicionaria ideològicament als resultats de les eleccions municipals?

Depèn. Jo et puc assegurar que hi ha africans que voten al PP perquè estan farts del que veuen al seu país, però també n'hi haurà d'altres que votaran al partit socialista perquè dona ajudes econòmiques o a ERC perquè hi ha certes parts d'Àfrica que també volen la independència. Per tant, no ho sé. Però el que sí que tinc molt clar és que si es pogués assolir el dret a vot per a tothom, que tothom tingués papers... això seria la "*jauja*", per no dir que seria la selva. Perquè, per exemple, si joestic censat aquí a Catalunya, podria anar-me'n a Madrid i votar el partit que em doni la gana i, d'aquí dos mesos que hi hagi eleccions a Catalunya, tornar-hi i votar a qui vull. Ostres, doncs no. Per això es demana que quan canviïs de districte o de col·legi electoral ha de passar "X" temps perquè puguis votar en aquell districte. I mira, Toni Cantó, el meu company de partit, al final l'han hagut de fer fora de la llista perquè no complia la reglamentació que va passar d'una Comunitat Autònoma a una altra amb molt poc temps. I qui diu un d'aquí diu un de fora, no hi ha més.

Comunicació Política

1. Com s'encara una campanya electoral? Quins passos s'han de seguir?

En el nostre cas, a la Federació de Girona del PSC hi ha personal de premsa que nosaltres utilitzem per assessorament, però som nosaltres, els del mateix grup local, que ens redactem els comunicats, les notes de premsa, gestionem les nostres xarxes socials... i, moltes vegades, si volem fer alguna cosa més grossa, demanem assessorament perquè són ells els que tenen més contacte amb els mitjans de comunicació i que poden transmetre-los-hi el que fem. Per tant, treballem des del grup municipal però també des de l'executiva del partit, així som més mans.

Tampoc és estrany contractar un cap de campanya. En el nostre cas, el 2019 vam tenir una campanya tremendament singular perquè la meua situació personal era molt difícil i, al mateix moment, no n'havia de ser la cara més visible perquè n'era el candidat. Per tant, la campanya que vam fer va ser molt limitada i amb el suport, sobretot, de militància. Per això són necessaris els caps de campanya, perquè organitzen tot el tema dels actes públics i, en el cas de municipis petits, també pot servir per fer de *dircom*¹ i redactar comunitats de premsa, etc.

2. Quins objectius principals us marqueu, a part d'aconseguir el màxim de vots? (visualització, donar-vos a conèixer...)

En el cas de les eleccions del 2019 portàvem molts anys de candidatura de la Iolanda Pineda, que ja havia estat alcaldessa. I, és clar, aquell any hi havia un canvi d'imatge perquè jo passava a ser el candidat i el cap de llista. Per tant, l'objectiu era visibilitzar-me i que es donés a conèixer aquest relleu. Això va ser difícil durant la campanya pel context personal en el qual em trobava, però tot i així sí que crec que ho vam aconseguir. Almenys aquesta és la meua percepció quan la gent em para pel carrer, sobretot col·lectius molt concrets com els joves, que la veritat és que em sorprèn perquè no vaig tenir gens aquesta sensació durant la campanya, però mira.

La idea, doncs, era visibilitzar aquest canvi de rostre dins del partit. A més, també volíem mantenir la nostra concepció sobre Salt i quins són els nostres conceptes del que hauria de ser una societat més justa i igualitària, que és el més nou que

¹ Dircom: abreviatura de Directiu de Comunicació.

vam introduir, a part de cinc ítems més molt concrets en els quals parlàvem de la nostra singularitat cap a Salt.

Si t'hi fixes, vam ser el primer partit a utilitzar els espais publicitaris de la zona sud de Salt per fer grans pancartes durant una campanya electoral. Per tant, com pots veure, mostrar el canvi d'imatge era fonamental.

- **Aquest canvi d'imatge també anava acompanyat d'un canvi de paradigma o de propostes dins del partit?**

No. Crec que la línia socialista està molt marcada i definida no només per nosaltres sinó també per la ideologia. Per tant, en aquest sentit, crec que les persones que formem part del partit tenim molt clar els punts bàsics d'aquesta. Però sí que és veritat que, per les meves inquietuds o per la meva informació introdueixo elements diferents, per exemple, tinc una especial motivació amb temes ecològics, tecnològics... perquè sóc enginyer i crec que puc aportar coses noves en àmbits com la mobilitat, etc. I potser és veritat que són temes que, anys enrere, no s'havien parlat ni tractat tant, en canvi jo ho visualitzo com a un element molt important per a la societat actual d'aquest segle XXI: hem de fer el canvi de xip cap a una societat més sostenible, i des del partit insistim molt, per exemple, amb la utilització de plaques solars, amb bonificacions de zones blava i verda pels cotxes elèctrics o híbrids, etc. Insistim en que s'ha de canviar la idea del transport públic a Salt: les línies de bus de Salt són línies més rentables per l'ATM² de Girona, i cal replantejar-les. Tenim tres vies de comunicació importantíssimes a Salt: Carrer Major, Països Catalans i l'Avinguda de la Pau, i cal fomentar-les i unificar-les, i encara més si volem créixer cap a la zona Sud.

3. En el cas de Salt, què arriba a més gent: fer un "míting" a alguna plaça del poble, una bona encartellada o publicacions a les xarxes socials?

Des del meu punt de vista personal, i mira que jo vaig fer una campanya política poc usual, el que funciona més són els actes a peu de carrer perquè sorprenen i mobilitzen. A més, la gent té un contacte molt més educat que a les xarxes socials perquè pregunten, saluden... per res vaig tenir la sensació que la gent era una molèstia. En canvi, a les xarxes socials, els col·lectius estan molt mobilitzats i

² Autoritat de Transport Metropolità

arriba a molta més gent però tenen un caràcter més “groller”: la gent tendeix a dir-te barbaritats.

Potser és veritat que tinc aquesta sensació però als actes que vaig assistir eren debats i aquests són espais molt agraïts, però també és veritat que és sempre una mateixa tipologia de persones, les que hi assisteixen: en general, som un municipi que té poc interès a apropar-se a la política o, com a mínim, és la sensació que em va quedar a mi. I aquesta sensació me la reafirma la baixa participació política del poble, és més baixa que la mitjana general. I això, evidentment, no és bo perquè com menys participació, menys representació general hi haurà.

4. Un dels grans *handicaps* que segur que teniu és que deu costar molt fer una comunicació política global i inclusiva. Per exemple, com us doneu a conèixer (o us apropau) a:

- **Persones grans que no tenen xarxes socials**
- **Persones d'origen estranger que no parlen català**
- **Persones d'origen estranger que acaben d'arribar i no parlen ni castellà ni català**
- **Persones d'origen estranger que parlen català i castellà però, en canvi, no tenen dret a vot**

No és una especial dificultat el tema de la llengua sempre i quan tinguis la versatilitat de poder parlar ja sigui en català o en castellà. El que sí que trobo és que quan costa arribar a certs col·lectius és perquè aquests estan poc organitzats, no per la llengua. I, és clar, per una persona que no està acostumada a estar organitzada sempre ens mira amb reticència o expectativa, i així es fa molt difícil arribar-hi. A més, el que sí que vaig trobar molt difícil va ser trobar els focus d'interès d'aquestes persones que, al final, són les qui t'obren les portes cap a aquests col·lectius. Però no vaig tenir la sensació de dificultat excessiva a l'hora de comunicar-me amb la gent. Això sí, sempre i quan no tinguis dilemes i problemàtiques en canviar d'idioma. Per exemple, jo sóc castellanoparlant, la meua família ve d'Andalusia i, evidentment, em sento molt més còmode parlant en castellà. A vegades, en debats que són més filosòfics, em seria molt més fàcil parlar en castellà però faig l'esforç de fer-ho en català i això dificulta poder ser més precís, però sempre intento adaptar-me al context en el que estic. Cal ser

flexible, la llengua és una eina de comunicació, i si pogués ajudar amb una altra llengua, doncs també ho faria.

5. Les associacions i entitats del poble, poden servir com a pont entre la política i la ciutadania? Com?

Sens dubte ho són. La manera que nosaltres hem tingut sempre d'entrar-hi ha estat gràcies a aquestes associacions perquè són les que arriben i tenen la confiança de la gent d'aquests col·lectius. Personalment, si em poso a la pell de gent que no té una família extensa al seu voltant aquí, qui actua de família és aquesta comunitat, i aquesta s'organitza a través d'associacions: és la manera de garantir aquesta confiança que després permet parlar dels problemes reals que té la gent. Però també s'ha de saber ser discret per saber tractar bé aquestes problemàtiques. Amb això vull dir que, molts dels problemes que se'ns expliquen els traslladem al govern però amb molta discreció per tal d'evitar que s'agreugin o posar aquelles persones que pateixen en el focus d'atenció i que, després, podrien ser discriminades per terceres persones.

6. De quina manera creus que es representa a les comunitats estrangeres en la comunicació del teu partit? (en les fotos, vídeos, declaracions, programes electorals...)

Nosaltres, més que fer propostes concretes a comunitats estrangeres concretes, fem propostes comunes i globalitzades. Si són necessitats socials, no volem parlar només de les d'un col·lectiu en concret sinó que ho tractem com una necessitat social conjunta. En aquest sentit, en el nostre partit comptem amb gent estrangera: la primera dona musulmana que va ser regidora de l'Ajuntament de va ser del nostre partit, i és una persona tremendament activa a Salt i també dins el grup polític. I aquesta visió més general és la que intentem veure, sense localitzar ni posar etiquetes, ja que després és més fàcil atacar a un col·lectiu concret. Busquem solucions generals, no concretes. Però és evident que hi ha problemes que només els pateixen la gent nouvinguda pel context social en el que es mouen i la falta d'un entorn que ajudi a millorar la seva situació.

7. De les 246 persones presentades a les candidatures, només 28 eren d'origen estranger. Això representa només un 11,38% de persones representants d'aquest col·lectiu. Quin impacte creus que té, aquesta falta de representació, en la participació política?

Sí, és evident que les candidatures electorals haurien de ser molt semblants al que seria la representació del municipi que vol governar, però evidentment hi ha dificultats. Ara per ara, veig més actius políticament el jovent estranger que coneix les seves dificultats que els que no. I jo crec que, amb el temps, molts d'aquests ja són nacionalitzats i formaran part de llistes electorals i de llistes electorals amb possibilitats de sortir, perquè evidentment, tots sabem que hi ha llocs que són simbòlics i altres llocs amb possibilitats de poder guanyar un seient al plenari. Però això passarà a mesura que la gent vagi prenent aquesta consciència i es vagin arrelant i tenint unes necessitats més cobertes, perquè una persona que tingui moltes necessitats bàsiques no pensa en formar part d'un plenari, pensa en trobar un habitatge, trobar feina per a poder menjar i donar menjar a la seva família... però, a mesura que es construeixen els projectes vitals d'aquesta gent, també augmenten les possibilitats de participació política. I jo tinc la sensació que el jovent és molt actiu, i és súper necessari que ho estiguin perquè són els que coneixen tant les necessitats del seu col·lectiu com les del jovent.

Política

- 1. En les eleccions del 2019, el cens electoral era de 15.452 persones. Tot i així, només en van acabar votant 8.768, un 56'74%. Creus que és un resultat prou representatiu i, per tant, amb legitimitat democràtica?**

Bé, des del meu punt de vista, el resultat d'unes eleccions és legítim sigui quin sigui el grau de participació i crec que no es pot qüestionar el resultat d'unes eleccions segons la seva participació. Per tant, sí, sí que són resultats legítims.

- 2. Per què creus que l'altre 43'26% de la població amb dret a vot no va votar?**

Tradicionalment, les eleccions municipals a Salt sempre han tingut una representació força baixa si ho comparem amb les eleccions generals. I això, a nosaltres, sempre ens ha fet pensar que hi ha molts saltencs i saltenques que es troben interpel·lats per a votar el president de la Generalitat o el Govern de l'Estat Espanyol però no per escollir l'alcalde. I a la conclusió que sempre arribem és que, probablement, l'origen de molts saltencs no només estrangers sinó també d'altres parts del nostre país i les polítiques que s'han dut a terme fan que no se sentin representats a participar-hi.

- 3. Tenint en compte que, dels 10 partits que es presentaven a les eleccions, només un (UNIDOS SÍ) comptava amb una candidatura majoritàriament de persones d'origen estranger (dels altres partits només algun té alguna persona immigrant), creus que condiciona a les comunitats estrangeres a l'hora de votar?**

No sé si condiciona però, en tot cas, el que sí que puc dir és que les llistes electorals i la participació de certs col·lectius no és només una qüestió de posar quotes en una llista sinó també de la disponibilitat, voluntat o predisposició de la gent a participar en aquestes llistes. Al PSC des de fa molt temps que comptem amb persones d'origen estranger a les nostres llistes: la primera dona musulmana i d'origen estranger a l'Ajuntament de Salt va ser escollida pel PSC i, en aquell moment, va tenir responsabilitats de govern. Però, tal com també passa amb candidats d'origen espanyol, a vegades les situacions socials, laborals o familiars limiten que vulguin fer el pas endavant per formar part d'una llista electoral.

- 4. Quines mesures es plantegen des del partit per aconseguir (o no) el dret a vot per a tothom?**

Creiem que l'element més important és l'adquisició de la nacionalitat espanyola. Per tant, pensem que s'han de reduir els terminis i les traves burocràtiques per fer-ho possible. Però d'altra banda, també creiem que s'ha de modificar la llei d'estrangeria amb terminis més raonables per tots aquells que tenen residència legal i per a poder votar en les eleccions, així com també interpel·lar-los a la participació.

- 5. Com poden encaixar amb la Llei d'Estrangeria o les normatives europees restrictives?**

Com he dit, el que cal fer és que les lleis s'adaptin a les realitats socials, resolent els problemes de la gent. Per això la Llei d'Estrangeria ha de canviar per tal de fer-ho possible.

- 6. Segons l'article 13.2 de la CE, només poden tenir dret a vot les persones estrangeres que provenguin d'altres països de la UE o de països amb els quals Espanya té conveni (alguns països de Sud Amèrica com Paraguai, Equador, Xile... també Noruega, Islàndia...). Tot i així, es demana un mínim de 5 anys de residència. Creus que s'hauria d'actualitzar? Per què?**

La CE és més permissiva que en d'altres països del nostre entorn com França o Alemanya perquè permet el vot a persones amb països de convenis amb

reciprocitat i dins del marc de les relacions internacionals que han d'exigir aquesta igualtat de vot en un país i l'altre. Però, en tot cas, crec que des del PSC el que creiem que s'ha de facilitar és l'accés a la nacionalitat a les persones nouvingudes: reduir els terminis, les traves burocràtiques que encara allarguen més aquests processos, etc.

7. A països com França, Alemanya a Àustria, s'especifica la prohibició del vot d'aquests en la Constitució. Quins avantatges creus que pot tenir això, per la societat francesa, alemanya o austríaca?

No et sabia dir si hi ha avantatges, però sí que és una posició molt conservadora. França o Alemanya han estat tradicionalment països que rebien moltes persones migrants i aquest tipus de legislació només volia reduir l'impacte de la recepció de persones d'altres països, però des d'una manera de pensar molt conservadora. El que sí que tinc clar és que, probablement, aquesta manera de legislar i de fer és dificultar encara més la integració d'aquestes persones perquè no disposen de tots els drets, inclòs el dret a vot.

8. Quina creus que hauria de ser la manera de fomentar la participació ciutadana i política de les persones estrangeres i, per tant, la democràcia? Per exemple, "la parella de vot"?

Des del meu punt de vista, els drets i deures són de cada ciutadà i, per tant, el que s'hauria d'aconseguir és la plena ciutadania d'aquells que han decidit formar part de la nostra societat. Per tant, caldria reformar la normativa perquè tothom tingui vot i no fer aquests exercicis de renúncia d'un dret d'algú per cedir-lo a algú altre. Tothom hauria de tenir el mateix dret.

9. Salt és un municipi amb un teixit associatiu molt gran, concretament, de més de 250 entitats registrades, segons dades de l'Ajuntament. Creus que les associacions funcionen com a alternativa en la participació política?

Bé, les associacions més que una alternativa, actuen com a primer pas a la participació política. Jo el que veig és que, actualment, la integració o la participació dins de la militància dels partits polítics no està a les alçades que estava fa anys i, per tant, la participació en entitats són un primer pas per entendre quina és la funció dels col·lectius i de la presa de decisions i política de la nostra societat. I això fa que siguin aquest primer pas: primer formen part d'una entitat i, a partir d'aquí, obren la mirada a què és el que realment fa la política a la nostra societat.

10. Si s'assolís el dret a vot per a tothom... creus que condicionaria ideològicament als resultats de les eleccions municipals?

Crec que no hauríem de plantejar-nos les coses en aquest terme. Dit així, em recorda els debats del vot de la dona de fa pràcticament un segle en el nostre país i on es plantejava que les dones eren més conservadores i tota aquesta història. Jo crec que l'objectiu no hauria de ser plantejar-ho d'aquesta manera sinó que tothom tingués dret a vot. El resultat que sortís seria legítim i representatiu de la societat.

GRUPS DE DISCUSSIÓ

Dia: 18 de maig de 2021

Lloc: Ateneu Popular de la Coma Cros, Salt

Hora: 17h

Assistents:

- **Cris Sibina**, tècnica de l'Àrea d'Educació del Consell Comarcal de la Selva i portaveu del grup municipal IPS-CUP.
- **Aliou Diallo**, graduat en Ciències Polítiques i Dret i màster en Relacions Internacionals.
- **Jaume Puebla**, portaveu de l'Associació de Veïns del Barri Centre.
- **Mostafà Shaimi**, professor associat de l'àmbit de Dret Penal a la Universitat de Girona i membre de l'Espai Antiracista de Salt i Girona.

DISCUSSIÓ 1: REGULARITZACIÓ DEL DRET A VOT

EMMA: La Constitució reserva el dret a vot a qui té la nacionalitat espanyola. Per aconseguir-la, primer cal:

- Haver viscut de manera permanent al país mínim 10 anys
- Tenir permís de residència
- Tenir un contracte de feina
- Estar empadronat
- Aconseguir la nacionalitat

Tot i això, a més a més també cal:

- Inscriure's al cens electoral
- **Ser d'algun país de la UE o d'Estats tercers que hagin firmat un conveni de reciprocitat amb l'Estat Espanyol. N'hi ha 12:** Noruega, Islàndia, Equador, Bolívia, Cabo Verde, Corea del Sud, Xile, Colòmbia, Nova Zelanda, Paraguai, Perú i Trinitat i Tobago.

PREGUNTES:

- **QUINS AVANTATGES TÉ AQUESTA REGULACIÓ PER A LA SOCIETAT RECEPTORA? CREIEU QUE ÉS UNA REGULACIÓ MASSA EXIGENT? QUÈ CANVIARÍEU?**

CRIS: Per part meva, aquesta és una qüestió que he parlat força dins la formació política i també en altres espais on col·laboro. Realment la regularització implica molta dificultat i, en conseqüència, això també distancia aquesta ciutadania de la societat on viu perquè la falta de regularització els acaba invisibilitzant. Per tant, en aquestes situacions tampoc troben la manera de participar en altres espais i això fa que continuïn sent invisibles. Com pot ser que nosaltres estiguem demanant en aquestes persones que compleixin una sèrie de requisits a l'hora de pagar segons quin tipus d'impostos però, a la vegada, aquests diners que paguen a l'Estat o al municipi no poden decidir qui o com s'acaben gestionant?

ALIQU: En la mateixa línia que comenta la Cris, cal destacar que a nivell Estatal i a nivell de país ens falta tot un projecte per a la gent migrant, gent que porta anys i anys pagant impostos i que ni tan sols a nivell municipal no tenen dret a opinar sobre com s'han de gestionar. És fins i tot ridícul pensar-hi. Això repercuteix directament en el paper que tenen els polítics i en el paper que aquests donen en aquesta gent: en el cas de Salt, per exemple, és veu de forma molt evident la manera com l'Ajuntament cuida els barris on hi viuen persones amb dret a vot i com cuida els barris on no n'hi ha tanta. És un peix que es mossega la cua i cal crear una solució.

JAUME: Amb els dos anys que porto més o menys actiu a l'associació desconeixia molts dels requisits que has esmentat i, a més, penso que són irrealitzables. Crec que ningú es planteja complir-los. La sensació de ganes de participació queden atrapades amb tots aquests entrebancs, que en són molts i molt més grans. Per tant, crec que no és realista plantejar-se que algú es pugui prendre una sèrie de mesos per a complir amb tots aquests requisits per a poder votar. I al final és això: si desincentives la participació política també acabes desincentivant la participació a barris, comunitats, etc. És una cadena que al final ens porta a situacions complexes i individualitzades, i estem en una situació que requereix totalment el contrari: fer créixer la participació i sumar entre tots. Qui destinarà tot el temps

per a aconseguir els requisits per a poder votar? És que clar, això no fa res més que minvar les ganes de voler formar part de l'organització col·lectiva.

MOSTAFÀ: Els requisits són fruit d'una expressió que marca la posició que hi ha al darrere: posar els requisits a la legislació. I aquesta legislació està feta per persones que han pensat, meditat i dialogat un producte que són unes lleis amb els requisits dels quals estem parlant. És a dir, la pregunta hauria de ser amb quines lògiques s'han fet les lleis i els requisits que es demanen a unes persones en concret. Aquesta és la pregunta interessant perquè, al final, la lògica de l'Estat-nació que és la que estableix una frontera no només física sinó també imaginària ha estat acceptada per a tothom: per la dreta i per l'esquerra. Per tant, els drets de l'Estat-nació acaben sent quelcom que està relacionat amb allò sanguini, pur i biològic i per això parlem de racisme institucional. Però també s'expressa en temes de proximitat cultural o lingüístic: per exemple, les persones de Llatinoamèrica venen d'una tradició cristina i, a més, hi ha una relació colonial, per tant, hi ha una facilitació que no hi ha amb les persones que venen de Gàmbia o el Marroc tot i estar aquí al costat, que necessiten deu anys. La idea de passar deu anys en un país és una qüestió meritòria, és a dir, s'ha de demostrar a veure si ets una persona integrada, etc. Una sèrie de coses que també formen part d'aquests requisits dels quals parlem. És, doncs, un tema de racisme institucional pur i dur. De fet, és la màxima expressió del racisme institucional.

EMMA: Molts politòlegs experts creuen que potser una de les coses que s'haurien de canviar seria eliminar el requisit de la nacionalitat pel de residència: que encara que aquestes persones faci un o dos anys que visquin al municipi, si tenen permís de residència ja puguin votar. I, de fet, hi ha països com Irlanda i Suècia on tot això ja s'aplica. Creieu que seria una bona alternativa?

CRIS: Cal que s'adeqüi a la realitat. Avui en dia, amb la realitat que estem vivint no es poden exigir, per exemple, contractes de feina de llarga durada.

MOSTAFÀ: Qualsevol proposta reformista és benvinguda, el que passa que també és contradictòria. Per exemple, si tenim una persona que ve de Finlàndia i s'empadrona al municipi de Salt sis mesos abans de les eleccions del poble podria votar. A aquesta persona no se li exigeix un permís de residència: per què hi ha

aquesta diferència, si és una persona que només fa sis mesos que hi viu? Perquè amb sis mesos és evident que no tens ni idea de qui votar perquè encara no entens la lògica política del territori. Així doncs, malgrat que aquesta proposta és més propera als drets de les persones continua estant dins el paradigma de “nosaltres”/”ells” i, per tant, aquesta diferència de drets sempre es dona en aquesta línia divisòria.

ALIOU: Exacte. Aquesta seria una solució a mig termini i hauria de mutar si el que vol l'Estat és canviar la dinàmica per incloure i integrar a les persones nouvingudes sense separar els “estrangers” dels “autòctons”. Però és evident que per entendre la lògica de la política de qualsevol indret es necessita una mica més que haver-hi viscut sis mesos. Cal buscar solucions que valguin per a tots: tant per a les persones que exigeixen, d'una banda, que hi hagi aquesta proximitat amb la política (saber com funciona) i, de l'altra, tenint en compte que si una persona porta dos mesos pagant impostos en un indret i hi ha eleccions, potser tindrà alguna cosa a dir, no?

EMMA: I creieu que per a la societat receptora té avantatges aquesta regulació tant exigent?

CRIS: Jo no crec que hi hagi cap avantatge. És fer trampa: no vols reconèixer la societat que tens, per tant, ni de la representació que es mereix a nivell polític i de participació. Els avantatges potser són agradar a una part de la societat que saps que és el teu votant fidel.

ALIOU: Sí. I per a les persones que volen mantenir l'estatu quo... això és una meravella! *“Que vinguin, que paguin impostos... però seré jo qui decidiré amb quins requisits et dono el permís de residència o la nacionalitat”*. Per tant, per aquest gruix de gent sí que és un avantatge.

CRIS: I també tenim aquesta cautela que a la resta de ciutadania no li sembli malament.

MOSTAFÀ: Per a mi té molta lògica i, de fet, és la política diabòlica en el sentit que tota societat necessita elements d'unificació, és a dir, que per a cohesionar una societat es pot fer de moltes maneres: des de la justícia social, des del benestar estructurat... però si no tens això, tens altres mecanismes per unificar la societat.

I per unificar una societat, la categoria de ser immigrant en el context europeu unifica l'altra part. És a dir, tu tens una categoria que et serveix com a estabilitzador de l'altra part. Per exemple, la immigració és un element amenaçador de la cultura. I aquest és el discurs de molts països europeus. Per tant, en tots els termes va perfecte per la baixa política, que és la idea aquesta de la "salut pública": estem davant de nous contaminants de la salut pública i aquesta ha d'estar protegida, diferenciada i aïllada dels elements contaminants. I, per exemple, la diferència del dret és una frontera. I fixa't: cap partit polític ni cap govern han pogut afrontar la fractura social perquè intervenir aquí vol dir perdre les eleccions. Mira, les diverses opcions sexuals que podem tenir a Europa i que algunes d'elles també tenen opressió seran acceptades. La qüestió de gènere, patriarcat i dominació masculina també serà acceptada. Però, en termes de racisme, això no s'acceptarà perquè té una utilitat política. I això també ens porta en una altra idea: aconseguir el dret a vot no elimina la discriminació cap a les persones nouvingudes, ja que podran votar però no podran accedir a un pis de lloguer.

DISCUSSIÓ 2: PARTICIPACIÓ I REPRESENTACIÓ POLÍTICA

EMMA: Segons dades de l'Idescat, a SALT...

- 32.138 habitants
- 12.613 habitants amb població estrangera: **39'25%**

Tot i tenir permís de residència i, fins i tot, nacionalitat, molts no van a votar, per exemple, **en les municipals...**

- Cens electoral de 15.453 persones
- Només **8.768 vots** (+6.000 persones es van abstenir de votar).

PREGUNTES:

- **PER QUÈ CREIEU QUE HI VA HAVER BAIXA PARTICIPACIÓ?**
- **SÓN RESULTATS LEGÍTIMS?**

JAUME: Aquest percentatge de participació ja és l'habitual a Salt... el que caldria seria mirar quin perfil d'aquests que s'han abstingut pertany a quin segment de la població.

EMMA: Sí, he estat mirant els cens electorals des del 1995 fins ara i la participació oscil·la entre el 53% i el 56%.

JAUME: Probablement aquí hi ha un grup de gent a qui no li interessa gairebé mai la intervenció en les eleccions, i després hi ha el grup de ciutadans a Salt que no tenen el dret a votar i que no hi estan reflectits... i segur que farien augmentar molt el percentatge de participació d'unes eleccions. Aquí hauríem de saber exactament a què es deu aquesta abstenció de la gent que sí que tenia dret a vot i qui són, però crec que és bàsicament gent que ja no té interès per saber qui es l'alcalde i qui no. I, en canvi, hi ha l'altre grup que no pot votar però que sí que té interès. Com a mínim és el que percebem des de l'associació quan parlem amb la gent: que hi ha interès per a participar però no poden anar a posar la papereta.

CRIS: Bé, i que tampoc hi ha una pedagogia del que és la participació política. Per exemple en espais com l'escola o la universitat no es treballa aquest aspecte per escollir els òrgans de govern. Per tant, la gent se sent molt fora i molt allunyada de tot això... i penso que cada cop la participació serà més baixa. El món de la ciutadania i el món polític cada cop estan més apartats l'un de l'altre, i cada cop hi ha més la creença que els polítics no treballen per a nosaltres sinó que treballen només per a ells. I això s'evidencia molt en la participació.

***EMMA:* De les 246 persones presentades a els candidatures, només 28 eren d'origen estranger. Això representa només un 11,38% de persones representants d'aquest col·lectiu. Creieu que existeix una relació entre la població que sí que té dret a vot però que, en canvi, s'absté de votar per a la poca representació que tenen dins els partits polítics?**

ALIOU: Aquí hi ha diferents variables. Per començar, per sentir-te interpel·lat o interpel·lada en els comicis electorals has de creure en la política com a solució de problemes. D'altra banda, aquí a Salt passa molt que la gent amb situacions precàries o de vulnerabilitat veu a les institucions no tant com a un agent "solucionador" sinó com un problema: "*Si haig d'anar a l'Ajuntament, quina mandra!*" Perquè creuen que si han de parlar amb les institucions és perquè tenen problemes i, fins i tot, pensen que si hi van, encara en tindran més. Llavors, és clar, si hi ha aquest distanciament de "*les institucions no són per arreglar-me la vida sinó per complicar-me-la*", tenim un problema... I potser és perquè realment

falten efectius a l'Ajuntament o perquè falta una política perquè vetlli per a la participació de tot el poble. A més, aquesta baixa representativitat de la comunitat racialitzada s'explica, d'una banda, per la gran quantitat de gent que no té dret a vot i, per tant, els discurs polític no va adreçat a ells i, de l'altra, perquè falten incentius per a la gent que té dret a vot i perquè creguin que entrant en política es poden canviar les coses. És a dir, hi ha les persones que ni tan sols se senten interpel·lades i les que podria actuar de forma activa i ser referents de les persones que sí que tenen dret a vot però no fan el pas.

CRIS: A mi no m'estranya que després de tot el que han de fer per regularitzar la situació i poder tenir la nacionalitat... haver-te d'embarcar en un partit polític, que és un món tan pervers i que et pot anar més en contra que a favor, és normal que hi hagi poca representativitat en els espais polítics.

EMMA: Molts estudis assenyalen que, en molts casos, quan hi ha persones d'origen estranger en les llistes de candidatures, aquestes ocupen llocs simbòlics amb poques oportunitats de guanyar alguna cadira a govern. De fet, a Salt...

- ERC: 0
- PP: 0
- JXCAT: 1 (posició 9)
- IPS – CUP: 0
- C's: 0
- Unidos Sí: la majoria
- PSC: 2 (posició 10 i 13)
- VOX: 0
- PODEMOS: 2 (posició 12 i 13)
- Canviem Salt: 3 (posició 5, 7, 11)

ALIQU: També cal tenir en compte que amb els anys ha anat guanyant la idea que *“per posar-me en la política primer haig de tenir els meus problemes solucionats”*, per tant, la gent que hi participa no ho fa tant perquè se senti interpel·lada pels problemes que hi ha sinó perquè ja tenen la vida solucionada i després es posen en política per ajudar la resta de la gent. És cert que aquesta dinàmica està canviant una mica des del 15M però, en aquest sentit, encara falta una mica més de cultura de la participació a través de l'activisme perquè encara

no es creu prou en les institucions com a entitats que ens poden canviar la vida i solucionar les coses. Falta una empenta de les persones racialitzades per dir: *“Ei! Tot i això, vull entrar i vull canviar les coses des de dins”*. Que, a veure, és molt fàcil de dir perquè, tal com he dit, moltes vegades primer és necessari tenir els teus problemes solucionats i, malauradament, aquí a Salt, el perfil de persones racialitzades coincideix amb el perfil de persones precaritzades. Per tant, és difícil...

EMMA: De fet, quan vaig entrevistar la Cris em va dir una cosa molt interessant que era que moltes d'aquestes persones no creuen en la política perquè venen de països on la política és quelcom molt corrupte i, és clar, quan venen aquí tampoc hi acaben de confiar gaire.

MOSTAFÀ: Jo discrepo amb aquesta idea. Ens és fàcil fer comparatives intuïtives. Perquè per afirmar una cosa d'aquest tipus algú hauria d'anar a aquests països a comprovar si això és així o no.

CRIS: Però hi ha molts països!

MOSTAFÀ: Jo crec que el fet migratori fa un canvi, és a dir, des del moment que una persona és del Marroc, marxa del seu país i arriba a Europa se li imposa una sèrie de valors i reglament envers el que és i el que representa Europa. I quan arriba aquí, la gent el que realment pensa és que aquí sí que hi ha política. Una altra cosa és que després de molts anys topis amb una realitat i t'adonis que hi ha una “cadena de ferro” que t'estira però que, al mateix moment, també hi ha una “goma elàstica” que dona la sensació de llibertat. Però d'entrada, la gent ve convençuda que la política aquí funciona. Per exemple, el tema de com funciona la salut pública aquí: per a la gent que ha vingut del Marroc, que és el cas que conec, si la salut pública funciona com està funcionant... funciona a la perfecció. Malgrat tot, per aquesta gent, funciona a la perfecció i, per tant, també vol dir que la política funciona. Cal donar molts matisos en aquesta afirmació perquè, per exemple, una persona del Marroc a qui algun policia d'allà el para perquè té el permís de conduir caducat, sap que li pot donar diners i el policia el deixarà passar. Però també sap perfectament que aquí les coses no funcionen així.

CRIS: Bé, i el fet que la regularització sigui tan tardana també condiciona perquè al final ja coneixes molt el tarannà del país tot i la representació.

MOSTAFÀ: Clar. I la gent no fa l'anàlisi polític ni la relació que les retallades del dret volen dir no-democràcia.

CRIS: Però això és general...

MOSTAFÀ: Sí, però el tema és que la gent ve aquí i està en una posició de "convidat" que condiciona i relativitza moltes coses que passen. Una altra cosa són les generacions que han nascut i crescut aquí... això ja és una altra història. Però, en general, hi ha tot un *pack* de les interpretacions culturalistes que fem del món i cal anar en compte.

DISCUSSIÓ 3: EL PAPER DE L'ASSOCIACIONISME

EMMA: A través de les entrevistes que he anat fent als diferents candidats, he pogut observar que hi ha dos opinions respecte a les associacions:

- "Les associacions poden servir com a pont entre aquests col·lectius i la política"
- "Les associacions estan totalment polititzades i dificulten l'intercanvi d'idees"

PREGUNTES:

- **AMB QUINA DE LES DUES OPINIONS US SENTIU MÉS REPRESENTATS? PER QUÈ?**
- **CREIEU QUE HI HA RELACIÓ ENTRE LES ENTITATS DEL POBLE?**

JAUME: Per la meva experiència personal, crec que, per exemple, obrir la porta del nostre local i posar un cartell que digui "Associació de Veïns"... no entrarà ningú, ni nouvingut ni autòcton. No vindrà ningú. Has de proposar alguna cosa i anar a buscar la gent, és molt més complex que el simple fet de voler que vinguin. I per això els membres de l'associació hem hagut de canviar molt la nostra manera de funcionar per començar a aconseguir que la gent ens vegi com un enllaç amb la política perquè realment és un món súper burocràtic i complex. I ara la gent ens ve a preguntar i ens demana ajuda, i ara per ara és la feina que ens toca fer a nosaltres com a associació: fer de pont entre veïnes i veïns i les institucions perquè realment la distància és cada vegada més ample i costa que se sentin representats. No, representants no és la paraula, però falta acabar "d'engrassar la màquina" perquè tot funcioni més àgilment: hi ha moltes situacions del dia a dia en que

molts acaben abandonant... i això acaba enquistant problemes i situacions des de la participació fins a qualsevol altre tema més quotidià. I aquest perfil que deia en Musta de “convidat” no ha de ser gens fàcil... s’hauria de començar a treballar perquè la gent pugui participar i a funcionar. I des de l’associació crec que hi estem treballant bé des de que hem canviat el sistema de funcionament.

CRIS: Aquí es veuen les necessitats de cada associació: potser hi ha associacions que treballen amb objectius més polítics i d’altres amb objectius més lúdics. Però sí que és cert que són agents transformadors del barri o del municipi perquè realment estan buscant solucions a problemes que els mateixos participants creuen que tenen al seu territori... per tant, és evident que les associacions són uns espais polititzats. Al final tots fem política, i més si estem participant d’una entitat que vol transformar les coses. I el mateix passa quan et poses a fer política: és evident que si t’hi poses et crearàs enemics.

***EMMA:* La majoria de les associacions del poble són culturals. Creieu que això és positiu o negatiu?**

CRIS: Home, és positiu i necessari, no? És normal que si et sents diferent l’associació sigui un lloc de resguard i de poder continuar amb els teus orígens i tenir ajuda mútua: poder compartir les problemàtiques, poder compartir la música, la llengua...

MOSTAFÀ: Cal tenir en compte que hi ha un debat semàntic sobre la terminologia que utilitzem. La Cris deia que tot el que fem és política i, de fet, la gent que participa en aquestes entitats que són de caire cultural també fan política en el sentit que s’abstenen a la posició de reivindicar o denunciar la seva realitat social o socioeconòmica. El que seria lògic seria que una persona amb males condicions socioeconòmiques i que pateix vulneracions de drets molt greus lluités pels seus drets. Però la dinàmica en la que ens organitzem en termes culturals ens diu coses no només de les persones sinó també de l’horitzó de sentit que donem. Per exemple, Catalunya té una política de la culturalització de la immigració totalment volguda. I totes aquestes entitats que corresponen a aquesta idea de la culturalització de la política són acceptades, fomentades i abraçades perquè la política vol i li interessa aquesta inacció política, perquè mentre estàs ballant, no estàs lluitant. I què està passant ara? Que els fills i filles de les famílies migrades

no estaran en aquest punt perquè això és una cosa generacional. I aquests fills sí que aniran a buscar els seus drets i no seran escoltats ni abraçats de la mateixa manera que ho han estat els seus pares. Per què? Perquè a les administracions els hi interessa allò cultural: volen que surtis amb la tetera de te i les pastetes perquè aquesta és la idea de l'orientalisme. A Catalunya tenim referents de persones que van a les mesquites però no tenim referents de persones nouvingudes atees. Que no hi són? I tant! Però no es potencien perquè tot està molt culturalitzat en aquest país. La cultura s'instrumentalitza.

DISCUSSIÓ 4: PROPOSTES POLÍTQUES DELS PARTITS

EMMA: Analitzant els programes electorals dels partits són molt poques les propostes que van adreçades a aquesta població, tot i representar el 40% dels saltencs.

PREGUNTES:

- **CREIEU QUE AIXÒ TAMBÉ INFLUEIX EN AQUESTES PERSONES A L'HORA DE VOTAR?**
- **COM ES PODRIEN FER PROPOSTES MÉS INCLUSIVES?**
- **QUINES ACTIVITATS PODRIEN AJUDAR A LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA I POLÍTICA?**
- **S'ACONSEGUIRIA LA INCLUSIÓ, A PARTIR D'AQUÍ?**

MOSTAFÀ: Aquest és el debat i té a veure amb la discriminació positiva o acció afirmativa (és a dir, que tu fas unes accions concretes per unes persones perquè saps que aquestes tenen unes mancances). Però és un debat de recorregut curt perquè entre la normalització i l'acció afirmativa hi ha un terme mig: en aquelles condicions que tu consideres que cal la discriminació positiva, s'ha de fer. Per exemple, en la qüestió del patriarcat o de la violència masclista ho tenim claríssim: calen polítiques per vetllar per a la igualtat i per a eradicar la violència de gènere. En aquest sentit, no hi ha hagut cap problema. Per tant, depèn. Joc soc partidari que no hi hagi accions afirmatives en contextos de fàcil accés als recursos i a les igualtats, com ara, en la mobilitat.

Ah, per cert! Quan utilitzes el terme de persona estrangera, no sé si és per entendre'ns aquí o què però hem de tenir en compte que això és un problema greu de llenguatge en el sentit de "referir-nos a" i que és una cosa descriptiva però no tant. És a dir, sí que descriu una realitat però, per exemple, jo m'hauria d'incloure

en aquest grup i jo no m'hi sento pas, d'estranger. Per tant en termes polítics hem de desvincular-nos d'aquesta terminologia perquè no correspon a la realitat. Bé, d'entrada sí, però després només denota discriminació.

I bé, tornant al tema de la discriminació positiva... no ho sé. Jo penso que una persona que acaba d'arribar sí que necessita una acció afirmativa, com a mínim un temps. Per exemple, amb el tema d'aprenentatge de la llengua, que jo penso que qualsevol persona hauria d'aprendre el català necessàriament perquè és la llengua vehicular. Jo soc partidari de que fos obligatori ensenyar la llengua, ja que la vida comuna requereix un idioma compartit, si no, es perpetua la fragmentació. A Canadà, per exemple, l'Estat paga dues hores diàries d'un treballador o treballadora perquè aquesta persona només treballi sis hores i dues les dediqui a aprendre l'idioma. És una política motivadora! Allà sí que hi ha la idea de cohesió social amb polítiques concretes i amb les condicions materials necessàries perquè es donin.

CRIS: Per exemple, a nivell municipal, no es va crear la figura del tècnic d'acollida fins que el govern de Catalunya no es va imposar. Per tant, això diu molt de la manera que s'han estat fent les polítiques municipals: una figura que és òbvia que necessites per les característiques del teu municipi i fins que no t'ho exigeixen no ho fas.

ALIOU: És que falta un projecte per a la gent racialitzada i falta un projecte per a la gent nouvinguda. Jo recordo quan vaig arribar aquí fa uns anys que el primer que van fer va ser posar-me a l'aula d'acollida de l'institut. I aquí a Salt, a l'aula d'acollida t'hi trobaves, principalment, gent de l'Àfrica Subsahariana i magrebina. I aquí es crea una dinàmica que és que, més enllà de la necessitat que tens tu, la necessitat que té el sistema educatiu cap a tu no corresponen. Si vens d'un país on el sistema educatiu és precari però dins el teu cap vols ser infermer o vols ser metge, per exemple, però et posen a l'aula d'acollida durant un any i et passes el temps aprenent un idioma (i jo també soc partidari que hauria de ser obligatori ensenyar català), sents que perds el temps. Jo vaig tenir la sort que al meu país d'origen el nivell educatiu era bastant alt i, per tant, tenia nivell en les matèries comunes com matemàtiques, anglès, geografia, etc., i quan estava a l'aula d'acollida sentia realment que perdia el temps. Potser un equilibri seria dedicar aquestes dues hores que ha indicat en Mustà a fer català o castellà (català

prioritàriament) i la resta que puguís passar el temps en una aula on et parlin amb des del mateix nivell que et parlaven al teu país. I que no s'equipari la falta d'idioma amb la falta de formació!

MOSTAFÀ: Sí. I relacionat amb el que deies sobre el projecte: a Catalunya no hi ha un projecte per encaixar persones que han vingut de fora a la societat catalana. El que hi ha són “xapusses” en diferents nivells, però no hi ha un projecte clar. I això és un error polític greu. Catalunya pagarà caríssim aquest problema perquè el que cal és una política de justícia social, que és el que realment ens manca. Ara, per exemple, s'han repartit les conselleries del nou govern de la Generalitat i és una notícia molt positiva que hi hagi una conselleria de feminisme. Però en el cas del racisme, és un tema que és tractat sense ubicar el racisme com a perspectiva d'anàlisi, en canvi, hi ha una negació del racisme com a element motor i estructural. Ahir mateix vam fer una reunió amb el regidor d'educació de Salt i, segons ell, la perspectiva antiracista és una perspectiva negativa. I això és que no vol reconèixer la realitat. Sempre que parlem de racisme ho fem des de la culpabilitat, des del ressentiment... però no és una qüestió de víctimes i culpables, és una qüestió d'anàlisi estructural!

CRIS: O sí. Precisament del que es tracta és que la gent es responsabilitzi, no?

MOSTAFÀ: Sí, però cal afegir la posició estructural, perquè l'actitud de racista ja es pot arreglar més tard, ja que també depèn d'una qüestió pedagògica.

CRIS: Ho dic perquè ho comparaves amb el tema del masclisme però fins que no es reconèixer que tots podem ser masclistes i que tots formem part del masclisme no ho podem corregir. Doncs crec que amb el racisme és bastant el mateix.

MOSTAFÀ: El feminisme guanya batalla perquè ha guanyat la batalla discursiva: se li atorga una narrativa, un relat. Una vegada creat el relat, quan fem una referència connectem amb un imaginari comú que és que el patriarcat domina i que cal fer-hi alguna cosa. Potser és una idea vaga, però com a mínim activa una referència. En canvi, amb el tema del racisme, si dius: “això és racisme”, la persona no connecta amb una idea comuna.

CRIS: Potser hi ha un relat molt estereotipat i la gent no se sent que pot formar part d'aquest racisme.

MOSTAFÀ: Ahir parlant amb el regidor d'educació deia: “*Sí, jo puc tenir tics racistes, però vaig fent*”. Reconèixer això és un reconeixement abstracte perquè no tenim un imaginari establert sobre què és el que entem per racisme. El dia que ho fem, el fet de dir “tinc tics racistes” tindrà un motiu.

FI DEL DEBAT